HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

ÖLÜLER YAŞIYORLAR MI?

Cilt I

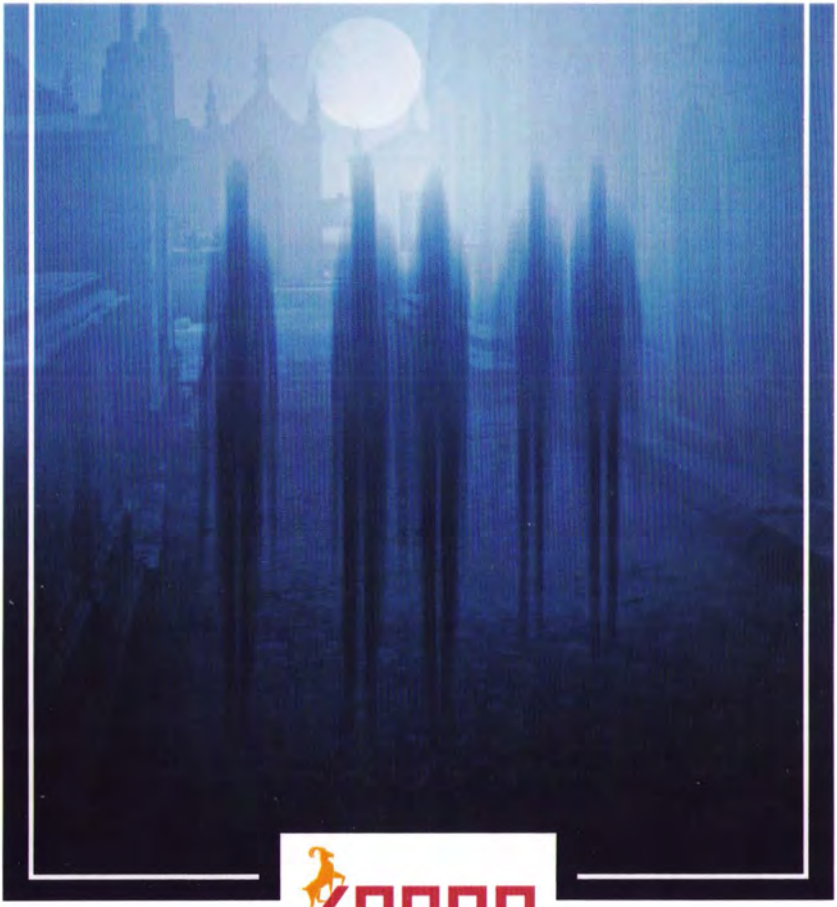

KAPRA

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

ÖLÜLER YAŞIYORLAR MI?

Cilt I

Hakikat nedir, neye denir? Bilimsel olarak kanıtlanmayan bir şey hakikat olabilir mi? Zihnimizde kurduğumuz düşler, rüyalar hakikat midir? Ya birçoklarının gördüğü hayaletler, heyulalar? Eğer öyleyse, ölüler yaşıyorlar mı?

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Ölüler Yaşıyorlar mı?* romanı, bir yandan bizleri polisiye bir arayışa çekerken, diğer yandan da gerçeküstü ile gerçeği iç içe geçirerek birbirinden ayrılmaz bir mozaik olarak karşımıza çıkarıyor. Orhan, Turhan ve Leman isimli üç kardeşin, bir dönemin yaygın inanışlarından ispritizmaya merakları, onları okudukları kitaplar ve mürebbiyelerinin de yönlendirmesiyle ölülerle iletişim kurmaya kadar götürecek. Cinayet mi, doğal ölüm mü olduğu belli olmayan ölümler gerçekleşecek; ölülerle yaşayanlar, katillerle katledilenler birbirine karışacak. Şehamet'in ölülerle kurduğu bağ mı hakikat yoksa üç kardeşin mürebbiyeleri aracılığıyla konuştukları hayaletler mi veya tüm bunları reddeden dayıları Talat Bey ile Dilaver'in söyledikleri mi? Kaderin burgacında savrulan ruhların etrafında aşk, iyilik-kötülük, doğru-yanlış, hakikat-hayal ve daha meselelerin nicelerinin sorgulandığı, kelimenin tam anlamıyla esrarengiz bir kitap bu.

KAPRA YAYINCILIK

/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari

ISBN: 978-625-7751-69-8

9 786257 751698

ÖLÜLER YAŞIYORLAR MI? / *Hüseyin Rahmi Gürpınar*

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Kadir Yılmaz

YAYIMA HAZIRLAYAN
Uğur Erden

EDİTÖR
Sevdagül Kasap

REDAKSİYON
Emine Hızır

SON OKUMA
Banu Özyürek

KAPAK TASARIM
FOLX

SAYFA DÜZENİ
Oğuz Yılmaz

BASIM VE CİLT
Repar Dijital Matbaası

BASKI
Kasım 2020 - 1. Basım

ISBN
978-625-7751-69-8

SERTİFİKA NO
40675

Kapra Yayıncılık,
Repar Tasarım
Matbaa ve Reklamcılık
Ticaret Limited Şirketi'nin
tescilli markasıdır.

Mimar Sinan Mah.,
Selami Ali Efendi Cad.,
No: 5
34672 Üsküdar/İstanbul
Tel: 0 (212) 522 48 45

© Bu kitabın tüm hakları saklıdır: Tanıtım amaçlı, kısa alıntılar dışında metin ya da görseller yayıncının izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864 – 1944)

Hüseyin Rahmi Gürpınar, 19 Ağustos 1864 tarihinde, İstanbul'da dünyaya geldi. Babası hünkâr yaveri Mehmet Sait Paşa'dır. Üç yaşındayken annesinin ölümü üzerine, Girit'te bulunan babasının yanına gönderildi. Hüseyin Rahmi, ilk olarak 1887'de *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde yazmaya başladı. Ardından *İkdam* ve *Sabah* gazetelerinde çalıştı. II. Meşrutiyet döneminde otuz yedi sayı süren *Boşboğaz ve Gül-lâbi* adlı bir gazete çıkardı. Daha sonraları da birçok gazetede çalışmaya devam etti. Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kütahya milletvekilliği de yapan Hüseyin Rahmi, ömrünün son otuz bir yılını Heybeliada'da geçirmiştir.

Eserlerinde Anadolu'ya yer vermeyen Hüseyin Rahmi, İstanbul halkının toplumsal ve kültürel yaşantılarını, aile hayatını, batıl inançlarını mizah ve hicivle kaleme almıştır. Ahmet Mithat Efendi'nin temsil ettiği edebî geleneği sürdüren Hüseyin Rahmi'nin, natüralist tarza sahip, gerçekçi ve yalın bir dil kullanmayı benimseyen, bundan dolayı da halk tarafından sevilen ve benimsenen bir yazar olmuştur.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın ilk romanı *Şık*'tır. Ahmet Mithat Efendi tarafından bu eser çok beğenilince, *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde tefrika şeklinde yayımlanmaya başlamıştır. Altmışa yakın eseri olan Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın bazı eserleri şunlardır:

ROMANLAR:

Şık (1889), İffet (1896), Mutallâka (1898), Mürebbiye (1899), Bir Muadele-i Sevda (1899), Metres (1900), Tesadüf (1900), Şıpsevdi (1911), Nimetşinas (1911), Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç (1912), Gulyabani (1913), Cadı (1912),

Sevda Peşinde (1912), Hayattan Sayfalar (1919), Hakka Sığındık (1919), Toraman (1919), Son Arzu (1922), Tebessüm-i Elem (1923), Cehennemlik (1924), Efsuncu Baba (1924), Meyhanede Hanımlar (1924), Ben Deli miyim (1925), Tutuşmuş Gönüller (1926), Billur Kalp (1926), Evlere Şenlik, Kaynanam Nasıl Kudurdu (1927), Mezarından Kalkan Şehit (1928), Kokotlar Mektebi (1928), Şeytan İşi (1933), Utanmaz Adam (1934), Eşkıya İninde (1935), Kesik Baş (1942), Gönül Bir Yeldeğirmenidir Sevda Öğütür (1943), Ölüm Bir Kurtuluş mudur (1954), Dirilen İskelet (1946), Dünyanın Mihveri Para mı Kadın mı (1949), Deli Filozof (1964), Kaderin Cilvesi (1964), İnsanlar Maymun muydu (1968), Can Pazarı (1968), Ölüler Yaşıyor mu (1973), Namuslu Kokotlar (1973)

ÖYKÜLER:

Kadınlar Vaizi (1920), Namusla Açlık Meselesi (1933), Katil Bûse (1933), İki Hödüğün Seyahati (1934), Tünelden İlk Çıkış (1934), Gönül Ticareti (1939), Melek Sanmıştım Şeytanı (1943), Eti Senin Kemiği Benim (1963)

OYUNLAR:

Hazan Bülbülü (1916), Kadın Erkekleşince (1933), Tokuşan Kafalar (1973), İki Damla Yaş (1973), Gülbahar Hanım

TARTIŞMA:

Cadı Çarpıyor (1913), Şekavet-i Edebiye Tartışmaları (1913), Sanat ve Edebiyat (Ölümünden sonra H. A. Önelçin derledi, 1972)

ÖLENLER YAŞIYORLAR MI?[1]

Büyük romancımız niçin böyle bir mevzu seçtiğini anlatıyor.

Hüseyin Rahmi Bey'in gazetemiz için yazdığı Ölenler Yaşıyorlar mı? ismindeki felsefi ve fantastik romanının yarından itibaren tefrikasına başlıyoruz. Kıymetli romancımız, bu defa niçin böyle bir mevzu seçtiğini ve bu yeni romanda aziz okurlarımızın neler bulabileceklerini iki sütunda izah ediyor. Sözü muhterem üstada bırakıyoruz:[2]

Bazılarına göre evet, diğerlerine göreyse hayır. Siz onaylayanlar veya reddedenler sınıfından mısınız? Kimse görüşünden dolayı ayıplanmaz. Ayıplanan, kötülenen şey herkesin his, fikir hürriyetine müdahaledir.

Evvela, biraz bizdeki romanlardan bahsedeceğim.

Sırf aşk, kıskançlık, hıyanet, cinayet mekiği altında dokunan romanlar, bu tekdüzelik içinde sanat ve çeşitlilik arayanlara sıkıntı vermeye başladı.

Cazbant,[3] fokstrot,[4] şampanyayla sinirleri kamçılanmış çiftler bu vahşi musikinin sıtmalı figürlerine ayak uydurarak avuç avuca, göğüs göğüse sallanırlarken taşkın bir cüretin ağızdan kulağa bir alev gibi akıttığı, "Seviyorum..." fısıltısı,

1 *Ölüler Yaşıyorlar mı?* adlı romanın tanıtımı için Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın yazdığı yazıdan önce, 11 Haziran 1932 tarihli *Milliyet* gazetesinde yazılan yazıda tercih edilen başlık ve yazının içerisinde romana yapılan değinme bu isimledir. Roman, tefrikanın geri kalanında *Ölüler Yaşıyorlar mı?* hâlinde devam etmektedir. (y.h.n.)

2 Bu çalışma, romanın 11 Haziran 1932-27 Eylül 1932 tarihleri arasında *Milliyet* gazetesinde yayımlanan tefrikaları esas alınarak hazırlanmıştır. (y.h.n.)

3 Caz müziği çalan orkestra

4 20. yüzyılın başlarına doğru çok moda olan, dört tempolu, Anglosakson menşeli dans

artık o kadar bayatladı ki maceradan bar ile cazbant çıkarılırsa belki Âdem babamız da Havva anamıza derdini böyle yanmıştır.

Mütemadiyen romanlarda tazelendirilen bu modası geçmiş *idylle*[5] kahramanları da ekseriyetle sevdayı kanıksamış, kalpleri nasırlı kimselerdir. Artık sevişmeler tatil, diye haykırmak istemiyorum. Bunun ne yazıda ne fiilde önüne geçilemeyeceğini biliyorum. Birbirine elektriklenmiş iki gönlün arasına yasak koymak kimin ne haddine.

Hiçbir ahlak tenkidine, tehdidine aldırmayan bu günahkârları biraz da kendi havalarına bırakalım... Eninc boyuna sevişsinler. Bu ebedî motifin didiklene didiklene artık iler tutar yeri kalmadı.[6]

Şeyda Bey'e Feride Hanım'ı sevdirip de bedbaht kocanın eline ya bir tabanca veyahut yüreğine tükenmez bir tahammül vermek... Macerada birkaç aktöre daha rol aldırtarak, bir entrika çevirerek. Bu türlü kocalardan bilmem hangisini beğenirsiniz? Hıyaneti sineye çekeni mi? Namusunu kanla temizleyeni mi?

Kadının oynaklığına karşı erkeğin bu iki hareketi de âciz, gülünç değil mi? Fakat bu hazin *dénouement*'in[7] bir üçüncü şekli yoktur. İkisinden herhangisi de olsa bu komik faciaya artık ağlayan, gülen kalmadı.

Bu vadide yorulan *moraliste*[8] romancıların emekleri boşa gitti. Aynı maceralar eksilmedi, arttı. Bu öyle eskimez bir satranç oyunu ki şahıslar yine hep o ebedî aktörler. Yalnız dekorlar, kıyafetler değişti, fakat nağmeler hâlâ âşık garibin sazından farksız. Hayatın aşk üzerine kurulmuş tabiatları değişir mi hiç?

---

5 Fr. idylle: Konusunu kır veya çoban hayatından alan kısa aşk şiiri

6 İler tutar yeri kalmamak: Çok dağınık, kötü, bozuk veya berbat bir duruma gelmek

7 Fr. dénouement: Akıbet, son

8 Fr. moraliste: Ahlakçı

Muhitimizde romanı saplanıp kaldığı bu balçıktan kurtaramaz mıyız? Hikâyede aşk olsun fakat bütün bina bu temel taşı üzerine yükletilmesin. Ortada bilimsel, estetik meraka şayan çok mesele var.

Ben bunlardan birini ele almak istedim. Mesela ruh muammasını.

Bu çok müphem şey yalnız ismen mi mevcuttur? Vücut kafeslerimizin içinde böyle semavi bir ebediyet kuşu taşıyor muyuz?

Onaylayanlarla reddedenlerin münakaşaları şiddetlidir. Her iki taraf da karanlığa mermi sıkıyorlar gibidir. Her iki taraf da akılların kavrayamadığı bu muammadan henüz bir kıymık koparamamışlardır.

Bu bilmece üzerine bir bina çıkmak için iskele kuracak yer yok. Her taraf dipsiz uçurum. Mesele hiçbir ufuk seçilmeyen ezeliyetle ebediyet arasında yaratıcıya, yaratılışa, hayata, ölüme dayanıyor.

Bu muazzam bilmecelerin çözümlerine girişecek çapta bir ilim adamı olmadığını itirafa lüzum görmüyorum. Bu baş döndürücü güçlüklerin düğümlerini çözmüş olmak gururuyla övünenleri de gülünç buluyorum.

Bizim için meselenin en ehemmiyetli tarafları şunlardır: Doğum, hayat, ölüm. İnsanlar bu dünyada kapadıkları gözlerini başka bir âleme açarak ölümün ebedî hiçliğinden kaçmak istiyorlar. Buna da ancak ölümsüz bir ruh inancına değer vermekle imkân buluyorlar. İlmî bir azınlık ise onların bu safdilce oyalanışlarına bakıp gülüyorlar.

Şimdi bilimsel veya inanca dayalı bu iki zıt iddiadan hangisine inanacağız? Cesedin gözlerimizin önünde toprak olduğu hakikatini görüyoruz. Lakin bu kadavradan ayrılarak göklere çıktığı rivayet edilen ruhu görmek değil, ona bir şekil tasavvurunu bile imkânsız buluyoruz.

Romanda bu iki tarafın münakaşalarını okurların huzuruna çıkaracağım. Tezimiz *(thése)*[9] budur.

Çok garip vakalara tesadüf edeceğiz. Mezar kaçkınlarının tekrar hayat dünyasında gezindiklerini göreceğiz. Dirilerin işlerine karıştıklarını kendi dillerinden işiteceğiz.

Ruhun malum metafizik hakikatine rağmen ölümden evvelki ceset kafesine tekrar girdiği iddiasına inanmak bilimsel kültürlerle beslenmiş kafaların harcı değildir. Fakat beri yanda buna inananlar davalarına taraftar o kadar güvenilir şahitler, o kadar kuvvetli ispatlar çıkarıyorlar ki...

Maurice Maeterlinck'in *La Mort* adlı eserinden aşağıdaki ibareyi aynen naklediyorum:

(Il suffira de rappeler que de nombreuses apparition de défunts ont été constatées et étudiées par des savants comme: Sir W. Crookes, R. Wallace, R. Dale-Owen; Aksakof, Paul Gibier, ilh...)[10]

Bu zatlar rastgele şahitliğe çağrılmış kimseler değil, dünyanın en meşhur âlimleridir.

Mademki ölülerin görünmeleri bu meşhurlarca araştırılarak kesinlik derecesine varmıştır, bu rivayetlere inanmamakta ayak diresek bile mesele hakkında neler söylendiğini bilmek epey meraklı bir tetkik olur.

Felsefe sözünden ürküntü duyanlar için de eğlenceli, meraklı satırlar vardır. Acı ilaçla tatlı şurubu birbirine karıştırdım. Bu şifalı şerbeti yüz buruşturmadan içebilirsiniz.

Bu çok meraklı bahsi önünüze sereceğim. Aklınız ne tarafa yatarsa ona inanırsınız. Ben de her kafanın yatışına göre bir iş görmüş olurum.

Hüseyin Rahmi
10.2.1932, Heybeliada

9 Fr. thése: Tez

10 Fransızca ifadede sayılan isimlerin, ölen bir kişinin ruhunu/hayaletini gözlemleyen ve inceleyen kişiler oldukları belirtilmiştir. (y.h.n.)

Mevzua dair leh ve aleyhteki çalışmaları toplamak için müracaat ettiğim kaynaklar:

Camille Flammarion: - *La fin du monde*

- *Dieu dans la nature*

- *Les terres du ciel*

- *La pluralité des mondes habités*

- *La mort et son mystère (trois volume)*

1. Avant la mort

2. Autour de la mort

3. Après la mort

- *Les maisons hantées*

- *Des forces naturelles inconnues*

- *L'Inconnu et les problèmes psychiques*

Maurice Maeterlinck: - *La mort*

- *La Vir de l'espace*

Charles Richet: - *Notre sixième sens*

A.F. Dina: - *La mort et ses hypothèses*

Jules Sageret: - *Le hasard et la destinée*

Pierre-Emile: - *La prediction de l'avenir*

Perjoz: - *Vers l'Invisible*

Paul-C. Jagot: - *Science Occulte*

Augustin Jakubisiak: - *Essai sur les limites de l'espace et du temps*

BAŞLAMA

Bu dünyada iki mühim hadisenin oyuncağıyız. Doğum, ölüm... Nereden geldiğini bilmediğimiz bu pençelerden biri bizi bir tokatla hayata itiyor. Öteki, kedi yavrusunu yumakla oynatır gibi tundan tuna koşturduktan[1] sonra çukura yuvarlıyor.

Hayretler içinde etrafımıza bakıyoruz... Neredeydik? Nereye çıktık? Ve nereye döneceğiz? Yüz yıl yaşayanlar bu muammaların uçlarını bir araya getiremiyorlar... Bu muazzam soruların karşısında aksakal da kundak kadar cahil... Gerimizde ve önümüzde geçilmez iki sınır var. Ezeliyet, ebediyet... Bu hudutta ilim, fikir duruyor. Dimağ topaç gibi dönerek bulamadığı, tanıyamadığı bir belirsiz kuvvetin büyüklüğü önünde korku titremeleriyle secdeye yatıyor...

Bu geliş gidiş nedir? Hiçliğin derinliğinde tertemizken niçin bu dünyadan günahkâr olarak dönüyoruz?

Bizi bu yarış meydanına çıkarana hayat ve ölümümüzle ne hizmet görmüş oluyoruz? Kimi eğlendirmek için bu ebedî sahnenin palyaçoluğunu yapıyoruz?

Biz yaratılmamış olsaydık onun varlığı neyle belli olacaktı? Ve hatta şimdiki varlığımız bu belirme için kâfi midir? Allah yaptığı kanunlara kendi de tabi midir? Bunları değiştiremezse onun vücudunu tasavvura ne lüzum vardır? Yoksa o, dinlerin uydurdukları bir hayal midir?

İlim, din hokkabazlıklarının hilelerini birer birer tuttu... Fakat hocalar, papazlar bu güveli kitapların üzerlerine eği-

1| Tundan tuna atmak: Bir kişiyi uzaklara sürüp dolaştırmak

lerek meydana çıkan foyalarını tamire uğraşmaktan vazgeçmiyorlar. İnsanoğlu, karşısında bir aldananı bulunca yalan söylemekte çok cesurdur!

Hangi kuvvetin eseriyiz? Şükran ve şikâyet için aradığımız kıbleyi ne tarafta bulacağız? Kime ibadet edeceğiz? Yaratıcının postunu, bu dünya âlim ve ilimlerinin umumi rey ve onaylarıyla mutlak bir hükümdara geçirinceye kadar dinsizliğin karanlık fetreti[12] içinde mi yaşayacağız?

Üzerimizde bizi yaratan hiçbir emek yoktur diye sevaba inanmayacağız, günahtan korkmayacağız. Menfaatlerimize uygun gelince birbirimizin kanını mübah bilerek boğuşup gidecek miyiz?

Dinlerin ruh üzerine kurulmuş fırıldakları durunca *sprite*'lar[13] ondan bir şube gibi ayrıldılar. Dinlerin, gözlere görünmez Ankalar gibi göklere uçurdukları ruhları berikiler masa başı yarenliğine indirmeyi başardılar. Belki yarın öbür gün telefonla, radyoyla konuşmanın yolunu da bulurlar. Geçmişten istediklerinizin ruhlarını davet edebilirsiniz... Ve belki de göğün kaçıncı katında oturduklarının ayrıntısını yakında *indicateur*'lerde,[14] *guide*'larda[15] okursunuz.

Siyasetçi, matematikçi, âlim, filozof, tarihçi, hukukçu, herhangi bilgi şubesinden isterseniz en meşhurlarını çağırıp sorunuzu sorabilirsiniz. Ücret yoktur. Davetlerde ne kahve isterler ne çay... Ahiretle dünya arasında, takırdayan bir masadan başka tercümana da lüzum görülmez... Her ruh kendi mensup olduğu milletin diliyle konuşur. Fakat gerçek olan şudur ki, şimdiye kadar dünyevi büyük sorunlardan hiçbirinin ruhlar vasıtasıyla çözülmesinden istifade edilememiştir.

Hakikaten ruhlar gelip de mi metafizik parmaklarıyla bu masa telgrafını tıkırdatıyorlar? Dinlerin ortaya çıkan yalan-

12 İki padişah dönemi arasında geçen padişahsız süre
13 İng. sprite: Ruh, cin
14 Fr. indicateur: Rehber
15 İng. guide: Kılavuz

larından sonra *spirite*'lerin[16] bu ruh iddiaları da önünde irkileceğimiz çok şüpheli bir meseledir. Dinlerin cennet, cehennem ve Allah'ını tahtından indiren ilim ve fen elbette bir gün bu latifeci ruhların blöflerini de meydana çıkaracaktır.

Ruhlarla meclis kuranların bu iddialarına karşı maddeci ilim adamlarının şimdilik dedikleri şudur: "Ölüp de dimağının dünyevi algısıyla tekrar dirilen yoktur. Bu iddialar zayıf kafalardan doğan fikir *fantôme*'larıdır."[17]

Ya masaları tıkırdatanlar kimlerdir? İşte biz de bu şakacıları arayacağız. Kim olduklarını pek keşfedemesek de bu romanda kendileriyle teklifsizce görüşebileceğiz.

Bu tabiat âleminde her şeyin ucu sonsuzluğa çıkan bir muamma içindeyiz. Sonsuz meçhullerle çevrilmişiz. Bu vücutlarımız, ruhlarımızı geçici olarak hapsetmek için örülmüş birer kafes midir? Bu sonsuz ebediyet kuşu nerelerden gelerek hapishanesine girdi? Ve tekrar uçunca nereye gidecek? Sonsuz olan ezelîdir de. Ezeliyette yaratılma ânı tasavvur olunamaz. *Spirite*'ler ruhu maddeden ayırıyorlar. Fakat bu ayrılmış şeyi o bütünle o kadar kaynaşmış görüyoruz ki yağ bitince kandil sönüyor...

Kadavrayı mezara yatırdıktan sonra imbikten geçer gibi ondan çıkardıkları ruhla iki dünya arasında ekran çeviriyorlar. Ruh gözlere görünmez metafizik bir unsurken, mezarda çürüdüğünü gördüğümüz cesetle tekrar ikisini birleştirerek akıl almaz türlü hadiseler ortaya çıkarıyorlar. Tıpkı öteki dünyaya ait bir sinema. Bakıyorsunuz canlı, işitiyorsunuz dilli, dokunuyorsunuz bir şey yok.

Etrafıma yığdığım ciltlerde idraka isyan ettiren öyle şaşılacak şeyler okudum ki ya yazanların çıldırdıklarına veya okuma esnasında kendi aklımı bozduğuma hükmedeceğim geldi.

16 Fr. spirite: Ruhçu
17 Fr. fantôme: Hayalet

Ortaya ilmî, fennî, öyle meşhur vaka şahitleri çıkarıyorlar ki bu meşhurların huzurunda insan, "Efendiler, öyle şey olamaz, yalan söylüyorsunuz," demeye sıkılıyor.

Onlar rivayetlerinde inanç namına hakikat iddia ediyorlar. Ben beynimin bütün hücrelerini hayal âlemine açarak bir roman yazıyorum. Cüretkârlıkta yarışarak onları geçersem cesaretimin mazur görüleceği ümidindeyim...

Bütün okumaları esnasında bu son sözümü hatırlamalarını okurlarından rica ederim. Bu roman fantastiktir. En dürüst şekliyle hakikat değil. Zaten hakikatin kesin şekli de çözülemeyen muammalardandır.

5.1.1932
Heybeliada

1
Velittin Paşa Ailesi

Validebağı eteğinde küçük bir ormancığın yeşil gölgesine gömülmüş büyük bir köşk... Karacaahmet'in geniş bir sahayı karartan matemli servileriyle karşı karşıya. Koskocaman çatı lakin altında yaşayanlar bu sarayımsı meskenin içinde kaybolan sekiz on kişiden ibaret bir aile halkı...

Velittin Paşa bu büyük köşkle beraber vârislerine geçineceklerinden fazla da gelir bırakmış.

Mahinur Hanımefendi; iki oğlu Orhan'la Turhan, kızı Leman ve daha akrabadan üç dört kişi ve kadın erkek birkaç hizmetçiyle sığındığı bu geniş bucakta neredeyse münzevice bir hayat geçirmektedir.

Oğlanların büyüğü yirmi bir, küçüğü on sekiz, kız henüz on altı yaşında...

Société'den[18] uzak büyütülmüş bu çocuklar biraz mahcup yaradılışlı, çekingen, tuhaflık tutkunu, biraz hülyalı, karanlık hisli, maddi dünyaya aralık gözle bakarak bir nevi maneviyat hayatı arar gibiydiler. Bu hâllerinde kendilerini yaşlarının eğlencelerinden uzak bırakan inzivanın tesiri vardı.

Babalarının hayatında ilk eğitimleri köşkte bir Fransız mürebbiyesiyle[19] başlamıştır. Madam Louise Sermin hâlâ bu aileden ayrılmamış, çocuklar için ikinci bir valide makamına geçmiştir.

Mürebbiyenin seçimiyle doldurulmuş zengin bir kütüphaneleri vardır. Fakat kendilerine çok şeyler okutturulmuş olmakla beraber çocuklar, klasik, ciddi bir okul eğitimi görmemişlerdir... Fransızcayı o milletin gençleri akıcılığında konuşurlar. Yüksek ilimlere ait olmayan her çeşit kitapları anlarlar ama tahsillerinde esas yoktur.

Anneleri bu üç evladın üzerlerine titrer. Kendi geniş bahçeleri dâhilinde yapılacak sporlar, oyunlar haricinde dışarıda rastgele gençlerle görüşmelerine müsaade etmez. Onlar validelerinin bu emrine uyarlar. Fakat hayat mücadelesine atılmaktan uzak kalacak kadar zengin olan bu çocuklar damarlarında kaynayan gençlik kanlarını hangi meşguliyetle avutacaklar?

Çocuklar yaradılıştan garip hadiselere tutkundurlar. Tahsillerinde sağlam bir temel olmaması tuhaflığa olan meraklarını günden güne artırmaktadır.

İspritizmaya başladılar. Ruhlarla fazla meşguliyetleri yüzünden zamanın genç ahlakları tehdit eden birçok tehlikesinden korunmuş oluyorlardı. Valideleri için bu da az bir kâr değildi. Lakin gittikçe artan bu merakın sonunun nereye varacağı da düşünmeye şayandı...

---

18 Fr. société: Toplum

19 Bir çocuğun eğitim ve bakımıyla görevlendirilmiş kadın

Böyle ilim ve fen bakımından yarımın yarısı bir bilgiyle Fransız yayın denizine girmek onların önüne garip bir tehlike zemini açıyordu. Kütüphanelerinin mühim bir kısmını ispritizmaya, ruha, cine, periye, sihirbazlığa, batıl inanışlara ait eserlerle doldurdular. Kataloglarda, kitapçı vitrinlerinde hep bu türde ciltleri arıyorlardı.

Astronomi âlimi meşhur Camille Flammarion'un[20] *Ölüm ve Ölümün Sırrı* külliyatından, *Ölümden Evvel*, *Ölümün Etrafında*, *Ölümden Sonra* ciltlerini ve daha bu türden öte dünyaya, gözle görülmeyene, insan aklının ve idrakının acz ile önlerinde gözlerinin karardığı büyük esrara ait eserleri kütüphanelerinin ilk raflarına dizdiler...

2
Perili Şato

Vakit gece yarısını geçmiş, koca meskenin azalmış sakinleri hep uykuda... Yalnız odalarında iki kardeş uyanık. Gök siyah, yoğun bulutlarla kaplı. Dışarısı zifiri karanlık. Sıcak, durgun, ağır hava bir yağmur sıkıntısı geçiriyor.

Gümbürdeyecek yıldırımlardan korkar gibi köşkün önündeki ulu çınar kısa nöbetlerle titremelere tutuluyor, hışır hışır pencereleri tırmalıyor. Göğün sıcak nefesi gene kesiliyor.

Yuvarlak minderinin üstünde uyuyan, iki kardeşin sevgili köpekleri Atak'ın kıvrılmış vücudu, ara sıra sinirli çocuklar gibi ürpertiler geçiriyor. Hayvan uykusu arasında kısık kısık uluyup susuyor.

İki kardeş, ortada, masanın üzerinde yanan lambanın ışığına eğilmişler. Paris'ten o gün getirtmiş oldukları çok meraklı bir kitabın okunmasına dalmışlar... Bu, Flammarion'un *Les Maisons Hantées (Perili Evler)* isimli eseridir.

20 Camille Flammarion (1842-1925): Fransız gökbilimci, yazar

Bazı hanelerin tekin olmadıkları söylenir... Bu konuda dönüp duran garip rivayetleri çoğumuz işitmişizdir. Kendi kendine oda kapıları açılır kapanır. Duvarlara darbeler indirilir. Sofalarda, koridorlarda, merdivenlerde birbirini kovalar gibi koşuşmalar olur fakat bu gürültülerin faillerini yakalayabilmek mümkün olmaz. Her taraf ne kadar aransa taransa göze görünür kimse bulunamaz...

Bu türlü esrarengiz hadiselerin gerçekleştiklerini kesin olarak inkâr etmek boşunadır. Bu gariplikler her memlekette meydana gelmiştir. Görüp işitmiş olanlar çoktur. Bazıları meydana geldikleri memleketlerin zabıta ve adliye kayıtlarına geçmiştir. Fakat şimdiye kadar bu esrara bilimsel bakımdan kimse akıl erdirememiştir...

Bazı meskenlerin altını üstüne getiren bu gizli kuvvet nedir? Cin mi, peri mi, ruh mu? Bu üç türlü ismin gözlere görünmeyen mercileri ne biçim mahluklardır? Cin, peri, ruh deyip geçiyoruz. Bunların ne olduklarını içimizde bir bilen var mı? Cin nedir? Bir anadan babadan mı doğar? Nerede oturur? Ne yer? Ne içer?

Makamlarını tespit mümkün olsaydı gazete muharrirleri mülakat için kapılarını aşındırırlardı. Biz de meraktan kurtulurduk. İyi saatte olsunlarla pek de şakalaşmaya gelmez. Bazen de insanı çarparak yengece çeviriverirler.

İşitilen gürültüler gerçektir. Fakat bunların özellikle cine, periye, ruha atfı doğru değildir. İşte bu yanlışlıktan cinci hocalar, püfçüler, kendilerine işletecek bir kazanç kapısı açıyorlar. Bazı ruhi, asabi, saravi hastalıkların uğrama[21] eseri olduğunu iddiaya kalkışıyorlar. Bu suretle zavallı safdilleri kandırıp tıbbi tedaviyi ihmal ettirterek birçok fenalıklara sebep oluyorlar...

Meçhul bir şeyi cin, peri, ruh gibi diğer meçhul bir şeyle izaha uğraşmaktan doğru bir netice çıkarılabilir mi?

21 Halk arasında cin, peri çarpması için kullanılan bir ifade

Fakat bu gürültüleri yapan meçhul kuvvet hangi potadan[22] kaynayıp geliyor?

Perili Evler yazarı bunu aydınlatabilmek için bir anket açmış, bu tür hadiselerle karşılaşmış olanlardan yüzlerce değil, binlerce mektuplar almış, bu yazılardan en sağlam ve mühim gördüklerini birleştirerek koca koca ciltler vücuda getirmiştir.

O gece *Perili Evler* cildini nöbet nöbet iki kardeşten biri okuyor, öteki dinliyordu:

"Olay, Normandiya'da Kalvados Şatosu'nda cereyan ediyor. Hadise şatonun sahibinden dinlenilip hukuktan mezun doktor Morice tarafından lazım gelen şahitlerin dinlenmesiyle ispatlanarak 1893 senesi *Ruhi İlimler Yıllığı'nda* neşrolunmuştur."

Camille Flammarion hadisenin gerçekliğini şu suretle teyit ediyor:

"*Ruhi İlimler Yıllığı'nın* direktörü muhterem dostum Dariex, şato sahibinin her suretle itimat ve hürmete şayan, zeki bir zat olduğunu temin etmektedir.

İşte yukarıda adı geçen eserin 129'uncu sayfasından itibaren bir kısmı denenip sınanmış kimselerdir.

Şato sahibi yazıyor:

1875 senesi Teşrinievvel'indeyiz:[23]

Ben bu günlüğe her gün bir gece evvel olanları kaydedip saklamaya karar verdim. Bütün yerlerin karlarla örtülü olduğu mevsimlerde gene gürültüler olur. Fakat şatonun etrafında hiçbir ayak izi seçilemez. Bütün kapıların, pencerelerin önlerine gizlice teller gerdirdim. Kontrol esnasında bunlardan hiçbirini bozulmuş bulmadığımı da kayda şayan görüyorum.

Şatoda kaç nüfus varız?

22 Çeşitli unsurları kaynaştırıp yeni bir terkip hâline getiren zemin
23 Eski takvime göre onuncu ay

Ben, karım, oğlum, oğlumun mürebbisi[24] bir rahip, arabacı Emil, bahçıvan August, oda hizmetçisi Emelina, aşçı kadın Selina..."

Bütün hizmetçiler hane dâhilinde yatarlar ve hepsi de tamamıyla emniyetimizi kazanmış, denenip sınanmış kimselerdir.

13 Teşrinievvel 1875 Çarşamba:

Rahip *** odasındaki koltuklunun[25] kendi kendine yerini değiştirmekte olduğunu haber verdi. Karımla bu muhterem zatın huzuruna gittik. Bütün eşyanın bulundukları mevkileri dikkatle tespit ettikten sonra koltuklunun ayağını zamklı kâğıtla döşeme tahtasına yapıştırdık. Ve olağanüstü bir hâl gerçekleşirse bizi çağırmasını rica ettik.

Rahip, saat ona çeyrek kala duvara bir sıra küçük küçük fakat karşıki odada yatan Emelina'nın da işiteceği kadar darbeler indirildiğini ve duvarın köşesinden bir asma saat kurulur gibi bir hırıltı geldiğini, şöminenin önündeki madeni şamdanın cızırtıyla yerini değiştirdiğini ve nihayet koltuğun oda içinde gezindiğini görür ve işitir gibi olur. Lakin kalkmaya cesaret edemeyerek soneriyi[26] çalar...

Hemen koştuk. İlk tetkikimiz, koltuğun en az bir metre kadar konumunu değiştirmiş olduğunu görmek oldu, şöminenin önüne dönmüştü. Şamdanın ayağının yanına bırakılmış olan damlalık yukarısına çıkarılmış, öteki şamdan da yeri değiştirilerek şöminenin kenarından birçok santimetre dışa taşmış bir vaziyete getirilmiş, aynanın önündeki küçük bir heykel yirmi santimetre kadar ileri sürülmüştü.

Bu garip tanıklığımızdan sonra biz çekildik. Fakat yirmi dakika geçer geçmez rahibin odasından iki şiddetli darbe sesi

24 Mürebbiye ifadesinin erkek için kullanılanı; özel erkek öğretmen, bakıcı

25 Burada kastedilen kol koyacak yerleri olan bir sandalye veya tekli koltuk benzeri bir şeydir. (y.h.n.)

26 Fr. sonnerie: Alarm, çan

daha duyduk. Muhterem adam gene sonoriyi çalıyordu. Yanına gittik. Bu darbelerin döşeğin ayakucundaki kabin kapısının üzerine vurulduğunu bize temin etti.

İşte bize daha çok gariplik vaat eden bir başlangıç!

Muhtıra defterini takip edelim:

Perşembe, 14 Teşrinievvel:

Şiddetli darbeler duyuluyor. Hepimiz silahlandık. Şatonun her tarafını dolaşıyoruz. Ama hiçbir şey bulamıyoruz.

Cuma, 15 Teşrinievvel:

Saat ona doğru rahiple Emelina benim ve karımın gezinişlerini taklit eden çok net ayak sesleri duymuşlar, konuştuğumuzu işitmişler. Odamıza gitmek üzere koridordan geçtiğimizi zannetmişler. Emelina karımla benim seslerimizi iyiden iyiye tanıdığını söylüyor. Sonra madamın oda kapısının açıldığını işitmiş. Kapıyı bizim açtığımızı zannederek korkmamış. Hâlbuki o esnada biz uyuyorduk. Bir şey duymadık. Saat on biri çeyrek geçe yeşil odada bir sıra duyulan darbelerden bütün şato halkı uyandı."

Perili kitabın okunmasına devam edildiği bu esnada birdenbire çakan bir şimşek odanın içini mavi bir alevle doldurdu. Karşıdan Karacaahmet Mezarlığı korkunç manzarasıyla ateşten bir yaldız içinde parlayan *enstantane*[27] bir sinema gibi gözüktü. Kapandı. İki kardeş gözlerini yumdular. Arkasından gökyüzü bütün derinliğine birden yırtılıyor gibi bir çatırtı koptu. Ve bunu gümbürtüler takip etti. Ve sonra göklere sığmayan bir *dragon*[28] homurdana homurdana uzaklaşır gibi oldu...

Atak titreye titreye döşeğinden fırladı. Alevlerin saçıldığı tarafa birkaç defa havladı, gene yattı. Beyler gökte şaklayan

27 Fr. enstantane: Işıklama süresi saniyenin 1/25'i veya daha kısa olan hızlı bir hareketi çekme yöntemi
28 Fr. dragon: Ejderha

şeyin öfkeli Jüpiter'in kamçısı olmadığını biliyorlardı ama Kalvados Şatosu'nun perilerinden hassaslaşan sinirleri bu yıldırımdan sarsıldı. Gürültüden Karacaahmet cemaatinin tümü uyanarak beyaz libaslarının arasından bakan kurukafalarıyla o servi denizi altında kaynaşıyorlar gibi geldi...

3
Fırtınalı Gece

Okumaya birkaç dakika ara verdiler. Gürültüyü takip eden sessizlik içinde dinlenirlerken duvarın arkasından tık tık iki üç darbe işitir gibi oldular. Biraz kaçık benizle birbirlerine bakıştılar... Kalvados'un perileri kendilerinden bahsolunduğunu işiterek oraya kadar mı geldiler? Biraz beklediler, bir şey yok...

İşittikleri darbelerin *Perili Evler* kitabının zihinlerine verdiği vesveseden başka bir şey olmadığını sessiz bakışlarıyla birbirlerine temin ettikten sonra Orhan bir sigara yaktı. Turhan okumaya devam etti:

"August'le beraber gene her tarafı dolaştık. Salonda bulunduğumuz esnada çamaşırlığın yakınından darbe sesleri geldi. Derhâl o tarafa koştuk. Bir şey göremedik. Tekrar aşağı indik. Madamla Emelina üst katta ağır eşyadan birinin sürüklendiğini ve sonra paldır küldür düşer gibi olduğunu duymuşlar...

16 Teşrinievvel:

Gece yarısına doğru işitilen zorlu darbelerden herkes uyandı. Gene şato dâhilinde silahlı bir devriye yaptık. Bir şey keşfetmek mümkün olmadı.

18 Teşrinievvel:

Bu tuhaflıklara şahit olanların adetleri artıyor. Bölge papazının yardımcısı geldi, cumartesiden beri şatoda yatmak

lütfunda bulundu. Çıkan gürültüleri tamamıyla o da işitti. Sonraki gecelerde de yanımızda kalarak bundan sonra meydana gelecek şamatalara da şahit olacak.

Bu akşam oğlum Marcel geldi. Gürültülerin nasıl çıktıklarını, nereden geldiklerini daha iyi anlayabilmek için oda kapısını açık bırakarak ikinci katta yattı. August koridorda bu kapıya yakın bir yere döşek serdi. On bire doğru ikinci katın merdiveninden basamaktan basamağa sıçrayarak inen iri, ağır bir topun gürültüsünden gene hep uyandık. Yarım dakika sonra tek fakat pek şiddetli bir darbe evi sarstı. Daha sonra dokuz, on sağır darbe duyuldu.

19 Tcşrinicvvel, Salı:

Davetimiz üzerine papaz yardımcısı gene şatoda kaldı. Merdivenden ağır ağır inen kaba bir ayak sesini açıkça işitti. Yarım dakika sonra *rez-de chaussée*'ye[29] inen merdivenin ortasından tek bir darbe duydu.

Bu hâllerin doğaüstü hadiselerden olduğu hakkında papaz efendinin şüphesi kalmadı."

Flammarion'un ufak değerlendirmesi:

(Niçin doğaüstü? Doğanın bütün kuvvetlerini tanımıyor muyuz? Akıllarımızın eremediği şeyleri doğaüstü nitelendirmesiyle izah etmiş mi oluyoruz? Doğaüstü ne demektir? Doğanın altı üstü yoktur. Binaenaleyh her ne varsa onun kendindedir. Onda aşağılık, yukarılık; hariç, dâhil düşüncesi gülünçtür.)

Gene metne geldik:

"Teşrinievvel'in 30'uncu cumartesi akşamına kadar gürültüler tamamıyla sustu. Fakat gene o akşam, yani 30 Teşrinievvel gecesi vurulan darbelerin şiddeti herkesi döşeklerinden fırlattı.

29 Fr. rez-de chaussée: Zemin katı

31 Teşrinievvel, Pazar:

Gece pek heyecanlı geçti. Birisi gayet çevik bir adımın gösterebileceği süratle ayaklarını vurur gibi paldır küldür *rez-de chaussée* merdiveninden yukarı çıktı. Ayak sesleri sahanlığa gelince duvarlarda asılı bulunan şeyleri hep titretecek bir şiddette güm güm darbeler işitildi."

Tam bu esnada gene bir şimşek çaktı. Gökte camları zangırdatan bir bombardıman daha oldu... Köpek, minderi üzerinde başını kaldırmadan ağlar gibi ince ince üç defa uludu. İki kardeş okumayı bıraktılar. Yüreklerini titreten bir korkuyla tabiatın bu hırçınlığını dinliyorlardı. İşte tam bu anda karyolalarının baş tarafındaki duvara muntazam aralıklarla tak, tak, tak üç darbe indirildi. Bu darbeler hiçbir vesveseye atfolunamayacak bir açıklıkla duvarın üzerinde tane tane tokça, tokça işitilmişti.

İki kardeşin karyolaları kocaman odanın karşılıklı iki duvarına bitişik kurulmuştu. Baş taraflarına tesadüf eden kenarın ortasında çifte kanatlı kapı, ayak tarafında bahçeye ve batıya nazır üç geniş pencere. Bu cephenin önünü kaplayan asırlık bir çınar, içini yeşil bir loşlukla doldurduğu odayı yazın öğleden sonra güneşten muhafaza eder. Yalnız sağ uçtaki pencere Karacaahmet'in matemli siyahlığını çerçevesi içine alır.

4
Dayı Bey'in İtirazları

İki kardeş bir şeyi ürkütmekten çekinir gibi bir müddet kımıldanmaksızın bakıştılar.. Nihayet Orhan sordu:

"İyi dikkat ettin mi? Darbeler ne taraftan geldi?"

"İki karyolanın arasından, başucumuzdan."

"Ruhlar mı?"

"Bu vakit onlardan başka duvarımızı kim darbeler?"

"Kendilerinden bahsolunduğunu duyarak geldiler..."

"Ne istiyorlar?"

"Bilmem."

"Bir daha vururlarsa soralım..."

Bekliyorlardı. Fakat bu sefer darbeler duvardan değil oda kapısından geldi. Gene biraz benizleri uçtu.

Turhan kapıya yaklaşarak:

"Kim o?"

Dışarıdan bir kadın sesi:

"Benim."

"Anne sen misin?"

"Benim canım, aç..."

Turhan anahtarı çevirerek kapıyı açtı.

Yaşlı fakat enine boyuna eski güzelliğinin kaş ve gözlerinde yüceliğini, tavırlarında hanımefendilik ağırbaşlılığını muhafaza eden, uzun boylu bir kadın içeriye girdi. Oğullarının yüzlerine ilk bakışında şefkatle karışık bir azarlama edasıyla:

"Nedir gene betiniz benziniz uçmuş! Hâlâ uyumadınız mı? Yıldırımdan belki korkmuşsunuzdur diye geldim. Galiba yakınlarda bir yere düştü..."

Zihnen hâlâ darbelerin muammasıyla meşgul olan çocuklar hafif birer tebessümden başka annelerine bir cevap vermediler...

Bu esnada gene oda kapısı açıldı. Hanımefendinin kardeşi ve beylerin dayıları Talat Bey gecelik kıyafetiyle gözüktü... Hanımefendi:

"Ağabey, siz de mi uyuyamadınız?"

Talat Bey:

"Nasıl uyunur efendim böyle gecede... O ne sıcak, o ne sıkıntı, o ne durgunluktu... Sinirlerim gerildi. Nihayet yıldırımla beraber patladı sandım."

Hanımefendi oğullarını göstererek:

"Baksanıza bunlara, ne kadar korkmuşlar... Yüzleri kireç kesilmiş..."

Dayı Bey, sırtından kayan hafif pike hırkayı omuzlarına doğru çekerek ortadaki masanın üzerine eğildi. Orada gördüğü kitabın adını okuduktan sonra hemşiresine döndü:

"Hanımefendi, oğullarınızın okudukları bu kitabın içinde yıldırımdan daha dehşetli şeyler var..."

"Ne diyorsunuz ağabey?"

"Hakikati söylüyorum..."

"Böyle korkunç şeyleri niçin okuyup da kaçık benizle titreşiyorlar?"

"Niçin mi? Bu hâl şimdiki gençliğin *psychologie*'si[30] olduğu için."

"Ne demek, pek anlayamıyorum..."

"Anlatayım. Siz oğullarınızı sporcu, *acrobate*,[31] *athlète*,[32] boksör, maceracı ve garabetperest nam kazanmak için tehlike ve ölüm arkasından koşan şimdiki gençliğin fırtınasından korumak niyetiyle uzak tutmaya uğraşıyorsunuz. Fakat beyhude... *Modernisme*[33] denilen bugünün havası bu garipliklerle, bu heyecan avcılığıyla dolu. Uzaktan yakından bu havayı teneffüs eden her genç ruhunda bir kaynama duyuyor... Eğlen-

30 Fr. psychologie: Psikoloji
31 Fr. acrobate: Akrobat
32 Fr. athlète: Atlet
33 Fr. modernisme: Modernizm

ce ve sanatın eski ve bilindik şekilleriyle artık oyalanmıyor. Ya yedi kat göklere yükselerek düşme tehlikeleriyle titremeli veya altındaki hayvana engel atlatırken tepe aşağı dikilmeli... Yahut futbol topunun arkasından dört metre havaya uçmalı... Veyahut on beş metrelik bar[34] atlamalı. Hasılı, yaptığı hüneri beceremeyince sağ kalmamalı... Bu ölüm aşkı onlara savaşın bıraktığı bir yadigârdır. Her şeyde son şiddete atılmak... Binaenaleyh romanda, tiyatroda, sinemada da, sinirleri şaha kaldıracak, kalbe dakikada yüz elli attırtacak heyecan maceraları lazım. Sizin bu kadar sakınmalarınıza rağmen oğullarınız da bu yaygın gençlik hastalığından bu suretle etkilendiler... Dirileri bıraktılar, ölülerle konuşuyorlar. Görünen şeylerden kaçıp gözlere görünmeyenlerin arkasından koşuyorlar..."

Hanımefendi kardeşinin yeğenleri hakkındaki bu sözlerini biraz mübalağalı bularak:

"Canım, ölülerle konuşup da ne yapıyorlar? Masa başında tıkır tıkır eğlenceden ibaret, zararsız bir oyun... O tıktıkları sanki ruhlar mı yapıyorlar? Kendileri yapıyorlar. Kendi sorularına gene kendileri cevap veriyorlar."

Talat Bey:

"Hayır, o tıkırtıları kendileri yapmıyorlar. Masa parmaklarının altında meçhul bir kuvvetin tesiriyle hareket ediyor... Oğullarınızın ikisinde de medyumluk istidadı var... Birtakım tekrarlarla bu psişik kuvveti *développé*[35] etmeye uğraşıyorlar..."

Hanımefendi:

"Etsinler, ne olur?"

Talat Bey:

"Ne mi olur? Bugün bir eğlence tarzında başlayan şey yavaş yavaş bir illet ve bir felaket şeklini alır."

Hanımefendi:

34 Yüksek atlamada, düşürülmeden üzerinden atlanması gereken çubuk

35 Fr. développé: Gelişmek

"Nasıl?"

"Hemşire, hani ya evvelden binlik tespihleri çeke çeke akıllarını oynatmış, büyü ve sihirle uğraşa uğraşa perilere karışmış meczuplar, aptallar, babalı[36] Araplar, huddamlı[37] şeyhler vardı... İşte bu oyunun sonu da oraya çıkar...

Çünkü göze görünmeyen varlıklarla konuşmak ne demektir? Şimdi şurada siz, ben, Orhan, Turhan, dört kişiyiz. Aramızda seksen bilmem kaçta vefat etmiş halamın ruhunu, Hacı Hüseyin Efendi'nin ruhunu, tanıdık tanımadık birçok ölülerin gözlere görünmez şekillerini bizimle beraber farz ederek sırlı bırlı onlarla konuşursak akıllı yani normal insanlar sınıfından ayrılmış olmaz mıyız? O hâlde öbür dünyadakilerle konuşan delileri niçin tedaviye uğraşmalı?"

O zamana kadar ince bir tebessümle dayılarını dinleyen delikanlılardan Orhan artık daha fazla kendini tutamayarak:

"Dayı Bey, Londra'da, Paris'te, Amerika'da, daha birçok medeni memleketlerdeki *spiritisme* birliklerini, cemiyetlerini ve bunların gazetelerini, risalelerini, yıllıklarını, yani bütün neşriyatlarını hiçe sayarak mensuplarını körü körüne budala, meczup saymak hakkına sahip misiniz?"

Dayı Bey yan gözle yeğenine baktı ve dudaklarının bükük şekliyle, alay edercesine:

"Galiba zatıalileriniz de bu cemiyetlerden birinin fahri üyeliğiyle iftihar ediyorsunuz?"

Orhan:

"Olsak da ne lazım gelir... Fakat bizim naçiz varlığımızın böyle yüksek cemiyetlerce ne ehemmiyeti olabilir?"

Şarıltılı bir yağmur başlamıştı. Bu sudan kamçılar altında oluklar, çerçeveler, kaplamalar, kiremitler, her taraf kendine

36 Zaman zaman sara ve sinir nöbeti geçiren kişi
37 Cinci

mahsus bir ses çıkarıyordu. Dışarıda bir gezinti oldu, perilere inananlar, inanmayanlar en ufak bir pıtırtıdan kuşkulanır gibi etrafa kulak veriyorlardı.

5
Fantom Nedir?

Oda kapısı hafifçe bir gıcırtıyla aralandı, mürebbiye Madam Sermin açık göğsünü omuz şalıyla örterek içeriye girdi. Doğruca öğrencilerine hitap ederek Fransızca:

"Korktunuz mu yavrularım? Yıldırım çok dehşetliydi. Zannettim ki odama indi... Allah'a şükür hava biraz serinledi..."

Beyler, yaşlarında ne kadar ilerleseler mürebbiye onlara gene hep *mes petits,*[38] *mes enfants,*[39] yavrularım, çocuklarım küçültmeleriyle hitap ederdi...

Delikanlılar korkmadıkları cevabını vererek mürebbiyelerine teşekkür ettiler...

Dayı Bey yarıda bırakmış olduğu alaycı bahse tekrar girişmek isteyerek:

"Korkmuşlar... Korkmuşlar amma cesur görünmek için inkâr ediyorlar. Baksanıza benizleri hâlâ düzelmedi..."

Mürebbiye: "Göğün ateşinden korksalar da ayıp mı? Benim bile hâlâ çarpıntım savuşmadı..."

Dayı bey: "Sizin çocuklarınız göğün ateşinden ziyade Karacaahmet'in ruhlarından korkuyorlar..."

Mürebbiye, *spiritisme*'in ateşli taraftarlarındandır. Yaşı elliyi geçmekle beraber aşk, süslenme, koketri[40] mevsimleri de savmıştır... İhtiyar olunuz, genç olunuz, hayatta ruhu bir-

38 Fr. mes petits: Küçüklerim
39 Fr. mes enfants: Çocuklarım
40 Beğenilme merakı

çok sıkıntılara karşı oyalayacak bir meşgale, bir iman teselisi lazımdır...

Esasen dindar bir kadın olan Madam Sermin bu ruhiyun[41] mezhebini yaşlı günlerinin kalp boşluğunu doldurmak için bir deva olarak görmüştür... Zaten öğrencilerini ruhlarla tanıştıran da odur.

Mürebbiye ruhlar hakkında küçümseyici sözlere hiç tahammül edemezdi. Binaenaleyh Dayı Bey'e cevap verdi:

"İyi ruhlar vardır. Kötü ruhlar vardır. İnsanlar da böyle değil mi? Fenaların şerlerinden daima kendimizi korumalıyız..."

"Madam, affedersiniz, size mühim bir şey soracağım. Lütfen cevap verir misiniz?"

"Eğer anlayacağım ve anlatabileceğim bir şeyse niçin cevap vermeyeyim?"

"Ruhlara inanıyorsunuz?"

"Şüphesiz, bütün dinler ve bütün dindarlar gibi..."

"İnanamayanları inandırmak için bilim ve mantık kuvvetine sahip misiniz?"

"İnanmak için ilimden, mantıktan daha mühim bir şey lazımdır."

"Ne gibi madam?"

"Ruh temizliği..."

Dayı bey bu terkipten sağlam bir mana çıkaramadığını anlatır bir tebessümle tekrar etti:

"Ruh temizliği?"

"Evet efendim, ruh temizliği yani ruhen uyanıklık..."

41 Burada ispritizma karşılığı olarak kullanılmaktadır. (y.h.n.)

"Benim ruhum uykuda olmalı ki böyle hayalet türünden şeyleri aklım bir türlü kavrayamıyor..."

"Affedersiniz amma öyle olmalı..."

"Öğrencilerinizi uyandırdığınız gibi benim ruhumu da bu ağır uykudan uyandırmaz mısınız?"

"Bunun için yetenek lazımdır... Her arzu eden şair, ressam, sanatçı, dâhi olabilir mi?"

"Madam, ruhlarla konuşmayı ve hayaletler, *fantôme* görmeyi, bundan on sene evvel vefat etmiş bir ölünün nasıl bir çehre ve kıyafetle karşıma çıkacağını çok merak etmekteyim."

"İnanmadığınız bir şeyi nasıl görebilirsiniz?"

"Görmediğim bir şeye nasıl inanabilirim?"

"Görmek bizim gözümüze ait bir hadisedir. Bizim gözlerimiz çok kuvvetsizdir. Uzak cisimleri göremedikleri için dürbünler icat etmişler. Küçük şeyleri seçemedikleri için mikroskoplar yapmışlar. Hâlbuki ne kadar aletler icat etsek hâlâ en uzağı ve en küçüğü göremiyoruz. Tabiatın bize müsaade ettiklerini görürüz. Göstermek istemediklerini elbette göremeyiz... Binaenaleyh bizim göremediğimiz şeylere biz görmüyoruz diye yoklar diyemeyiz..."

"O hâlde madam, tabiatın bize göstermek istemediği şeylere biz de körü körüne iman edemezsek bundan dolayı bizi kim mesul tutabilir?"

"Siz göremiyorsanız görenler var..."

"Demek tabiat bazılarımıza müsaade ediyor..."

"Evet... Yalnız görmek değil, hissetmek, büyük meçhul kuvvetten işaret ve ilham almak... *Fantôme*'u herkes görebilir. Hatta hayvanlar bile ondan ürkerek kaçarlar. Tabiatın *fantôme*'dan başka göremediğimiz gizlilikleri çoktur. Bu esrarın bazıları uyanıklara görünür olur."

"Siz *fantôme* gördünüz mü madam?"

"Gördüm fakat size anlatsam inanmayacaksınız. İmansızlığınızın hamlığı üzerinizden biraz gitsin, sonra anlatırım..."

"*Fantôme* nedir madam, rica ederim. Bana evvela bunu anlatınız..."

"*Fantôme*'a siz Türkçenizde hayalet diyorsunuz..."

"Evet hayalât... Aslı olmayan şey demektir..."

"Rica ederim efendim, aslı olan şey ile olmayanı birbirinden ayıralım. Yani hakikatle hayali... Hakikat nedir?"

"Hakikat, benim bildiğime göre, kendimizden hariç olan *objectif*[42] şeylerdir. Yalnız kendi içsel hislerimizde *subjectif*[43] olarak bulunanların hepsi hakikat değildir..."

Madam Sermin yaşından beklenmeyecek çevik bir hareketle yerinden fırladı. Beylerin kütüphanelerinden çekip getirdiği cildin bazı sayfalarını karıştırarak:

"Dayı Bey, affedersiniz. Siz inatçı bir *incrédule,*[44] imansızsınız. Sizi kendi kendime ikna edemeyeceğim. Büyük yardımcılara ihtiyacım var. Bakınız bu hususta Flammarion ne diyor:

"Hakikatin böyle *objectif, subjectif* şeklinde değerlendirilmesi çok tartışmalı bir meseledir. Zira içsel bir hissimiz hakikatle uyuşabilir. Özellikle ruhi hadiselerde... Mesela bir dostunuz uzak bir yerde vefat eder. Rüyanızda veya diğer bir suretle gelip size görünerek ölümünü haber verir. Suda boğulduğunu, bir tren altında ezildiğini veyahut katledildiğini anlatır... O hâlde ki onu üzerinden zırıl zırıl suları akarak veya ölümüne göre kan revan içinde görürsünüz. Yani tamamıyla öldüğü şekilde size görünür. Bu gördüğünüz, gerçekleşen hadisenin hakiki suretidir, işte bu hissiniz *subjectif*'tir.

42 Fr. objectif: Objektif, nesnel
43 Fr. subjectif: Subjektif, öznel
44 Fr. incrédule: İnançsız

"Fakat hakikatle bağlantılıdır. Bu türden pek çok misaller gösterebiliriz. Meselenin ikinci kısmı da tartışma ihtiyacından arınmış değildir. Kendimizden hariç yani *objectif* bulunan şeyin hakikat olduğu iddia ediliyor. Pekâlâ fakat bir gökkuşağı görürsünüz, ölçersiniz, tahlil edersiniz, onun fotoğrafını da çekersiniz. Bunun hakikiliği neresindedir? Bu görmekle ilgili bir hadisedir. Komşunuz da başka bir gökkuşağı görür... Sol gözünüz sağ gözünüzün gördüğünün aynını görmez. Önünüzde atmosferin yarattığı bir serap *(paysage)*[45] görürsünüz. Bu bir hakikat midir? Suya daldırdığınız bastonunuz kırılma hadisesiyle kırılmış görünür... Bu doğru mudur? Gözünüzün bu şahitliğine inanır mısınız? Hasılı, *objectivement*[46] gördüğünüz her şey hakikat olabilir mi? Bahusus hakikatin ne olduğunu tespit edemediğimiz hâlde... Görünmeleri itibarıyla *fantôme*'lar birer hakikattir. Lakin bu hakikilikleri neden ibarettir?"

Talat Bey mürebbiyenin okumasını keserek:

"Pardon madam... Siz üstadınız Flammarion'la beraber hayali hakikat, hakikati hayal yapıyorsunuz..."

"Mösyö, bu ikisi o kadar birbirine karışıktır ki... Bir ölünün fantomu tıpkı onun sağlığındaki şekille görünüyor. Bu hususta ispatlı ve dellilli yüzlerce vakalar vardır. Flammarion'dan naklen bir tanesini anlatayım."[47]

6
Ölümünden Dokuz Sene Sonra Görünen Bir Kız

İhtiyar mürebbiye devam etti:

"Bu harikulade hadiseler gerçekleşir fakat her ölüde ortaya çıkan bir çoklukta değildir... Sahihtir. Nadirdir, dinleyiniz. Vakanın nakledeni şöyle anlatıyor:"

45 Fr. paysage: Serap
46 Fr. objectivement: Objektif, nesnel
47 Olayın sıhhatini sağlamak için müracaat edilen: Proceeding of the s.p.r. vol. VI. P. 17, et Annales psychique 1909, p325. (Yazarın notu)

"Çok sevdiğim, 17 yaşında bir kız kardeşim vardı. 1867 senesi Saint-Louis şehrinde koleradan vefat etti. 1876 senesi, yani kız kardeşimin vefatından dokuz sene sonra Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunuyordum. Bir gün odamda öğleye doğru yazıyla meşgul olduğum ve bir cigara içmekte bulunduğum bir sırada sol tarafımda, kolunu masaya dayayarak birinin oturduğunu hisseder gibi oldum. Ve hemen o yana dönerek baktım. Bir de ne göreyim! Yanı başımda merhum kız kardeşim oturmuyor mu? Ölümüne son derece üzüldüğüm sevgili kardeşçiğimi böyle odamda diri görünce akla hayale sığmaz bu görüntü karşısında fevkalade şaşırmakla beraber çok sevindim. Fakat bu mevcut şey gözlerimin önünde hemen eriyerek kayboldu. Bu ne! Rüya mı gördüm? Hayır uyanıktım. Elimdeki cigara tütüyordu. Kalemimin çizdiği yazılar henüz kâğıdın üzerinde kurumamıştı. Kendimi yokladım. Her tarafa bakındım. Bu gördüğüm şey ne rüyaydı ne hayal... Hakikatti. Kız kardeşim bana dipdiri gözüktü.

Sessiz, masum gözleriyle hâlâ bana bakıyor gibi geliyordu.

Bu tabiatüstü durumdan duyduğum üzüntünün şiddetiyle hemen trene koşarak ailemin yanına döndüm.

Hadiseyi anlattım. Fakat bunun bir hakikat olduğuna kimseyi inandıramadım. Babam güldü. Sen halisünasyon görmüşsün. Hakikat sandığın bu hurafeye bizi de inandırmak istiyorsun, dedi.

Bu garipliği her kime anlattımsa alaycı bir imansızlıkla karşılandım. Bu mucizevi görüşüm esnasında bir şey dikkatimi çekmişti. Kızkardeşimin yüzünün sağ tarafında taze bir çizik, bir sıyrıntı görmüştüm. Bunu anlatınca annem haykıra haykıra bayıldı. Başına üşüştük. Ayılınca annem bu büyük üzüntünün sebebini bize şöyle anlattı:

'Yavrucuğumun cenaze makyajını yapıyordum. Kederimin şiddetinden elim titredi. İğneyle yüzünü çizdim. Ve son-

ra bu sıyrıntıyı pudrayla örterek tamire uğraştım. Bunun benden başka kimse farkında değildir... Oğulcuğum, sözlerinin hakikat olduğuna şimdi inandım... Başka ispata hacet yok.'

Bir ölünün böyle garip surette görünmesi diriler için gerçekleşecek bir ölüm vakasına işaret addolunuyor... Ve gerçekten de çok sürmeden validem vefat etti."

Mürebbiye okumayı bitirdikten sonra Talat Bey'in yüzüne bakarak:

"İşte size cildiyle, sayfalarıyla güvenilir bir kaynak göstererek vakayı okudum. Ne dersiniz? İlim ve hakikat namına saf kimseleri aldatmak için böyle yalanlar düzmeye tenezzül edenlerin olduğuna ihtimal veriyor musunuz?"

Dayı bey düşünceli bir ağırlıkla bir cigara tazeleyerek cevap verdi:

"Her yalanı aktarana ahlaksız denemez. Çünkü kendileri inanarak, yalanı doğru zannedip de söyleyenler de vardır. Okuduğunuz hadisenin kaynağı ne kadar güvenilir olursa olsun bu garipliğe inanabilmek için işin içi ayıklanacak pürüzlerle doludur. Bir kız vefatından dokuz sene sonra daha dün ölmüş gibi yüzündeki taze çizgiyle görünüyor.

Haydi buna peki diyelim. Lakin bir insan vücudunun nelerden meydana geldiğini biliyoruz. Bir *fantôme*'unki tahlile geliyor mu? Görünüyor, üstüne varılınca kayboluveriyor diyorlar... Gözle görülüp de elle tutulamayan bu hayalet nedir? Bunu seraba, gökkuşağına benzetmek pek doğru olamaz... Çünkü bu son ikisinin nasıl oluştuklarını fizik bize izah ediyor. *Fantôme* deneysel bilimle incelenebilir mi? Hangi ilim, hangi fen bunu inceleme kuvvetine maliktir?

Ölüm hadisesini incelemek, tahlil etmek, açıklamak için önümüzde vücut faaliyeti durmuş bir ceset vardır. Bu maddiyi bırakıp da varlığı parçalı, ele avuca girmez bir manevinin arkasından koşarak bu mevhumun üzerine türlü meseleler kurmak..."

"Beyefendi, *fantôme*'ların yani sizin hayalet dediğiniz şeylerin göründükleri muhakkaktır. Bunların vücutlarını kesin bir şekilde inkâr etmekle bu çok nazik mesele halledilmiş olamaz... Hayat ve ölüm, bu iki hadise arasındaki geçitte çok esrar gizlidir. Cesedin maddiliğinden kurtulmuş bir ölünün ruhu henüz beden hapishanesinde bulunan bir dirinin ruhuna görünemez mi? Yani bu veya şu şekilde herhangi bir suretle kendini ona duyuramaz mı?"

"Ne bileyim? Ruh denince aklım bir meçhul ile karşılaşıyor... Ölü diri iki ruhun herhangi bir şekilde birbirine kendilerini duyurabildikleri hadisesi halledilmiş olsa mesele bitmiş gibi oluyor... Göze görünenle görünmeyenin arasındaki münasebeti tespit mümkün mü?"

"Göze görünenle görünmeyen... Gene oraya geldik. Görünen, görünmeyen, bu ne demektir? Şimdi ona bakalım: Maddiyatla maneviyat... Göze görünen ölçülü, ele gelen madde dediğimiz şey; göze görünmeyen, ölçüsüz, ele gelmeyen *atomes*'ların[48] birikintisinden vücuda gelir... Gözlere görünen aynı madde birkaç dakika içinde görünmez olabilir. Yaz gününde bir bulutun oluşumunu ve sonra mavi gökte kayboluşunu inceleyiniz. Bir şekil değiştirme yani bir istihale hadisesi[49] karşısında bulunduğunuzu anlarsınız... Ateş, bir madde kütlesini, buhara, yani görünmez, tartılmaz moleküller haline getiriyor. Su, hava, karbon, azot ve diğer unsurlar meydana getirdikleri sağ vücutlarda ve diğer cisimlerde gözle görülüp elle tutulabilirler. Bizim gözlerimiz ve hislerimiz için bir mermer, bir demir parçası, bir insan, bir hayvan, bir ağaç katı, yoğun ve serttirler. Elektrik akımı için hava direnç gösterir. Madenî bir parça ise elektriği iletir. Bizden üstün ve bu yüzden diğer türlü hissiyat ve kabiliyetlere sahip ruhlar için bu katı madde hakiki değilmiş gibi görünebilir. Ve bununla birlikte fikir, tahlili mümkün bir hakikat, bir varlık şeklini alabilir.

48 Fr. atomes: Atom

49 Maddenin bir hâlden başka bir hâle geçmesi

Bu söylediklerim derme çatma sözlerden addolunmasın. Doğrudan doğruya hissiyatımıza çarpan dünyevi hadiselerde, hayvanat âleminde ve özellikle yaradılış bakımından kendimizden aşağıda sınıflandırdığımız böcekler hayatında çok gariplikler kaydetmekteyiz. Böcekler bazı his alışverişi bakımından bizden üstündürler. Bizimkilerden başka türlü, anlaşılmaz şaşkınlık verici hisleriyle *entomologiste*'leri[50] hayretlere düşürmektedirler."

Talat Bey hâlâ yüzünde devam eden kanaatsizlik tebessümüyle:

"Madam, bulutun tabii ne olduğunu biliyoruz. Yoğunluğu azala azala bu havai şey nihayet gözlere görünmez olur. Biz bir atmosfer banyosu içinde yaşıyoruz, ciğerlerimiz, gözeneklerimiz daima bununla alışveriştedir. Bir dakika onsuz kalsak ölürüz. Fakat sissiz, bulutsuz, güneşli havalarda etrafımızda hiçbir şey göremiyoruz. Havanın yoğunluk ve şeffaflığından fantomların varlıkları hakkında bir kıyas çıkarmayı hiç doğru bulamıyorum. Böcekler bazı hususlarda bizden üstün iletim yollarına sahip olabilirler. Fakat bu hâl, zihnî gelişmişlik eseri değil büsbütün içgüdüsel bir şeydir. Böceğin dirisi, ölüsü bir mikroskop, bir neşter altında tetkik ve otopsi edilebilir. Fantomların erilir, tutulur yerleri yoktur... Bunlar hakkında söylenenler benim için bir masal garabetinden farklı değildir..."

"Mösyö, öbür dünya hadiselerini böyle dünyevi hissiyat uzuvlarınızın aracılığıyla ölçüp biçmekte inat ederseniz kabrin öbür tarafında olanlardan hiçbir şey anlayamazsınız. Ruhlar görmek için göze, işitmek için kulağa ve benzeri bizdeki kaba his uzuvlarına muhtaç değildirler..."

"Ne kadar kaba addederseniz ediniz madam, etrafımda olup bitenleri tabiatın bana vermiş olduğu beş hisle ölçüp biçmeye mecburum. Bir zamandır ortaya altıncı, yedinci his

50 Fr. entomologiste: Entomolojist, böcek bilimci

modası çıkarıldı ama benim beş uzvuma yeniden bir şey ilave edilmediği için bu iddianın aslının neden ibaret olduğunu anlayamıyorum."

7
Şeyh Battal'ın Fantomu

Odada bu tartışma devam ederken dışarıdan koşuşmalar, çığlıklar işitildi. Ufak birer heyecanla kulak verdiler. Ne oluyordu? Yangın mı? Hırsız mı? Ani bir kaza mı? Yarım dakika sürmeden oda kapısı hızla açıldı... Leman kaçık bir benizle içeriye girdi. Titreye titreye kendini annesinin kucağına attı.

Hanımefendi şaşırarak:

"Ne oldun kızım? Nedir bu korku? Bu telaş? Bu heyecan?" Leman sönük gözlerle kapıya doğru bakarak:

"Geliyorlar mı?"

"Kim?"

"Fantom!"

"Nasıl fantom?"

Gene oda kapısı açıldı. Önde Dilaver, arkada anası Çeşmifettan Kadın kendilerini içeriye dar attılar.

Çeşmifettan çocukların dadısıdır. Çok zaman evvel azat edilmiş, evlendirilmiş, bir oğlu olduktan sonra kocası vefat ettiğinden tekrar konağa dönmüştür. Dilaver on yedi yaşında doğuştan komik, zeki bir çocuktur...

Hanımefendi:

"Dilaver, ne oldunuz?"

Dilaver çarpılmış gibi kambur zambur bir vaziyet alarak gözlerini süzgün süzgün tavanda dolaştırdıktan sonra:

"Fan fan fantom..."

Hanımefendi gittikçe artan bir merakla sorusunu tekrar etti:

"Nasıl fantom canım?"

Çeşmifettan iki elini göğsüne bastırarak:

"Eşhedü enla ilahe illallah... Yeşil sarıklı, göbeğine kadar aksakallı."

Dilaver:

"Koca karınlı, bol şalvarlı. O kadar bol ki hepimiz içine sığarız. Ayaklarındaki çedik papuçlar nah salapurya[51] kadar..."

Çeşmifettan:

"Göbeğinin üstünde yusyuvarlak sarı bir taş..."

Dilaver:

"Kemer patlıcanı gibi bir çift kaş... Öyle de iri gözler ki içlerinde deminki gibi şimşekler çakıyor. İnsana yiyecek gibi bakıyor..."

Odadakiler hep derin birer hayretle saçma sapana benzeyen bu sözleri dinliyorlardı.

Nihayet hanımefendi sabırsızlanarak:

"Çeşmifettan, ana oğul siz çıldırdınız mı? Bunlar nasıl lakırdı kuzum?"

Çeşmifettan:

"İki gözüm hanımefendiciğim, çıldırmadım... Gördüğümüzü söylüyoruz. Leman Hanım da bizimle beraberdi. O da hem gördü hem işitti..."

Leman:

"Anneciğim, ben korktum, pek dikkatli bakamadım, kaçtım amma dedikleri doğru."

51 Ticaret eşyası taşımakta kullanılan, 10-15 tonluk, üçgen biçiminde yelkeni olan ticaret gemisi

Hanımefendi:

"Gördü haydi neyse ne, işitti ne demek? Fantomla konuştunuz mu?"

Çeşmifettan:

"Biz yalnız dinledik, hep o söyledi..."

Hanımefendi:

"Kim?"

Çeşmifettan:

"Fantom."

Hanımefendi:

"Ne dedi?"

Çeşmifettan:

"Adı Şeyh Battal'mış... Karacaahmet'te yatıyormuş. Bu gece hava sıkıntılıymış... Etrafta gezinmeleri için müritlerine izin vermiş..."

Dilaver:

"Bu gece ölüler etrafta avlanmaya dağılmışlar. Bizim eve de bu göbeklisi düşmüş..."

Hanımefendi:

"Sus zevzek çocuk. İş ciddileşmeye başladı. Şeyh Battal'a aşina çıktım. Paşa merhumun bu isimde sevip görüştüğü bir şeyhi vardı. Tekkesi Nuhkuyusu civarındaydı. Vefatında Karacaahmet'e gömüldü."

Çeşmifettan:

"Hanımefendiciğim, Allah sizden razı olsun, işte hakikate aşina çıktınız... Biz Şeyh Battal'ı ne bilelim, görüp işittiğimizi söylüyoruz."

Talat Bey:

"Camille Flammarion sağ olaydı bir *apparition*[52] da bizim evde gerçekleştiğine dair kendisine mektup yazardım. O da anket ciltlerine on bin bilmem kaçıncı olarak bu harikayı kaydederdi..."

Mürebbiye:

"Beyefendi, sanki bu mucize sizi imana getirmek için damımızın altında tecelli etti. Hemen gözlerimizin önünde gibi cereyan eden bu ruhsal hadiseye ne dersiniz?"

Talat Bey yüzünden hiç kaybolmayan aynı *sceptique*[53] tebessümüyle:

"Gözlerimizin önünde hiçbir şey cereyan etmedi. Fantomlar hakkında şimdiye kadar işittiklerim gibi bu da benim için rivayet hükmündedir."

Mürebbiye:

"Bu üç kişi birden yalan mı söylüyorlar? Bu mühim hususta kesin fikrinizi anlamak isterim."

Talat Bey:

"Peki madam, fikrimi şimdi bildiririm... Fakat dinleyelim bakalım Şeyh Battal daha neler söylemiş...

Çeşmifettan:

"İki elim yanıma gelecek.[54] Yalan kabul etmem. Ne zoruma... Efendilerimi niçin aldatayım?"

Dilaver:

"Şeyh Battal ahiretten geliyor amma galiba orada da buhran saçağa sarmış olmalı ki düpedüz para istedi. Azıcık daha gitmemiş olaydı salona çağırıp kahve pişirecektim..."

52 Fr. apparition: Görüntü, hayalet
53 Fr. sceptique: Şüpheci
54 Ölümü görün gibi bir ifadedir. (y.h.n.)

Hanımefendi:

"Sen sus çocuğum, annen söylesin... Ne suretle para istedi Çeşmifettan, anlat..."

Çeşmifettan:

"Paşa merhum sağlığında bizi görür gözetirdi. Ailem sefalet içindedir. Hanımefendiye söyleyiniz, onlara ara sıra biraz dünyalık göndermeyi unutmasın, dedi..."

Talat Bey:

"Hah, şimdi işte hakikat biraz sırıtır gibi oldu. Bu üç kişinin Şeyh Battal şeklinde birini gördüklerine inanırım. Fakat bu mezarlıktan gelme bir fantom değildir. İşin içinde bir türük *(truc)*[55] var... Hanımefendiden Şeyh Battal ailesi adına para koparmak için kurnazın biri mükemmel bir makyajla o şekle girerek geldi. Göründü.

Çünkü bu evde ruhlarla, perilerle konuşulduğunu, ruhsal meselelerle uğraşıldığını bilen bir hinoğlu, ailemizin bu inanç zaafından bu suretle istifadeye kalkıştı. Kavuğuyla, çakşırıyla[56] bir ölüyü diriler sahnesine çıkaran bu hilekâr, paşa merhumun Şeyh Battal'la olan dostluğuna da vâkıf bulunanlardan birisi..."

Hanımefendi:

"Birader, müsaade ediniz de meseleyi etrafıyla anlayayım..."

Talat Bey:

"Bunda anlamaya değer bir şey yok... Ölümünden on sekiz yirmi sene sonra Şeyh Battal yeşil sarığını sarıp bol şalvarını giyerek koca sakalıyla burada boy gösteremez..."

Dilaver:

55 Fr. truc: Sinemada, tiyatroda gerçek duygusu vermek için teknik ustalıkla yapılan gösteri, numara

56 Paça bölümü diz üstünde veya diz altında kalan bir tür erkek şalvarı

"Sakalının yabani ot gibi fışkırarak suratını sarmış olmasına bakılırsa, makyajını yaptırmak için şeyh hazretlerinin ahirette ucuz bir berber bulamamış olduğu anlaşılıyor.

Çeşmifettan:

"Sus oğlum, evliyalardan böyle eğlenir gibi söz edilir mi?"

Talat Bey:

"Dünyada şeyhti, ahirette evliya oldu... Macera etrafta duyulursa yarın akşam mezarına kandil yakmaya kalkarlar."

Hanımefendi:

"Müsaadenizi çok rica ederim. Bu Şeyh Battal adı bende çok merak uyandırdı..."

Talat Bey:

"Peki, sustuk efendim, sorunuz..."

Hanımefendi:

"Çeşmifettan, şeyhi nasıl gördünüz? Ta başlangıcından işi anlat."

Çeşmifettan:

"Ben odamda uyuyordum... Yıldırımın dehşetinden uyandım... Fakat döşeğimden çıkmadım. Bir şey görmeyeyim diye yorganı başıma çektim... 'Dadı dadı, kalk,' diye kulağıma bir ses geldi... Başımı çıkarıp baktım, Leman Hanım. 'Ne istiyorsun yavrum,' dedim. 'Yağmur bardaktan boşanır gibi yağmaya başladı. Bizim sandık odası akıyor. Her şeyimiz harap olacak, kalk da bir çaresine bakalım,' dedi. Kalktım, akan yerlere koymak için çamaşırlıktan leğenler almak icap etti. Taşlığa indik, Dilaver de beraber geldi. Kileri geçtik. Uzun yoldan giderken mübarek adamla hapahap[57] karşı karşıya geldik. Ben destur, tütü diye durdum. Çocuklar korktular, Leman Hanım kaçtı, Dilaver bir zaman beni yalnız bırakmadı.

57 Yüz yüze gelmek, anlamında bir ifade

Nasıl söyleyeyim bilmem, fantom mu? Şeyh Battal mı? İşte onunla beş-altı arşın açıklıkla yüz yüze durup birbirimize bakıyorduk... Koca yeşil sarık, göbeğine kadar aksakal... Elinde iri taneli bir tespih... Ben bulunduğum yerde kaskatı kaldım... Ne ileriye gidebiliyordum ne de geriye... Bize o sözleri söyledikten sonra nasıl oldu, anlayamadım, Şeyh Battal birdenbire karşımızdan kayboldu. Sonra bana biraz cesaret geldi. İleri yürüdüm. Her tarafa bakındım, kimse yok."

Hanımefendi:

"Açık kalmış kapı var mıydı?"

Çeşmifettan:

"Hayır efendim, bütün kapılar içeriden her zamanki gibi sürgülü... Bütün pencereler demir parmaklıklı... Ölü mü diri mi, işte bu hayalet nereden girdi? Nereden çıktı? Anlayamadım... Onlara kapı baca olmaz pek, derler sahi..."

Şimdi hepsi susmuştu. Bu garip olay üzerine düşünüyorlardı. Ama sadece düşünmekle o garipliği saran sırları anlamak mümkün olabilecek miydi? Olayın leh ve aleyhinde şahitlik için kuvvetli deliller lazımdı. Talat Bey'in nazarında bu *apparition* asla bir hilekârın oynadığı komediden başka bir şey değildi. Fakat bu hakikati odada bulunan safdillerin önünde nasıl ispat etmeliydi...

Hanımefendi bir müddet dalgın kaldıktan sonra kardeşinin inançsızlığını sarsmak için dedi ki:

"Düşündüm. Bundan yirmi, yirmi beş sene evvelki Şeyh Battal bütün o eski şekil ve şemailiyle gözlerimin önüne geldi. Şeyh merhum tıpkı tıpkısına bunların tarif ettikleri kıyafetteydi."

Talat Bey:

"Tabii, aktör temsil ettiği şahsın şeklî özelliklerini almakta büyük bir maharet göstermiş. Vakada mantıklı olarak gördüğüm yalnız bu taraftır. Veyahut..."

Talat Bey sustu. Hanımefendi bir dakika bekledikten sonra:

"Sözünüzü tamamlayınız."

"Ya da Çeşmifettan, yıldırımdan sarsılan beyniyle bir halisünasyon görmüş olmasın!"

"Ne demek?"

"Yani kalfamız bir hurafeye tutulmuş olmasın..."

"Nasıl olur?"

"Basbayağı... Siz biraz düşününce zihninizde Şeyh Battal'ı bütün o kallavi kıyafetiyle buldunuz. Böyle bir *image*[58] izah edemeyeceğimiz bir haletiruhiye ile Çeşmifettan'ın dimağında da uyanamaz mı?"

Hanımefendi, Çeşmifettan'a dönerek:

"Kalfam, sen Şeyh Battal'ı sağlığında görmüş müydün?"

Çeşmifettan:

"Hayır efendim, öyle bir adamı hiç hatırlamıyorum."

Hanımefendi, Leman'la Dilaver'i göstererek:

"Bu çocuklar ise o zaman dünyada bile yoktular... Birader siz, Şeyh Battal'ın bu üç cana gözüktüğünden emin olunuz. Çeşmifettan bu yaştan sonra yalan söylemez. Leman'ın ise böyle şeyler uydurmak asla âdeti değildir. (Kızını okşayarak) Bakınız yavrucağımın hâlâ titremesi geçmedi."

Dilaver çarpık boyunla kendine acındıracak bir jest yaparak:

"Hanımefendimiz, bendeniz yalan söyler miyim? Bu gece Şeyh Battal'ı görmekten ne avantam olabilir?"

"Sen sus maskara, senin Allah bir dediğine inanmam. Annene bütün kalbimin kuvvetiyle inanırım."

58 İng. image: Görüntü, imge

Çeşmifettan yine gürül gürül kelimeişehadet getirerek:

"Yalan şeytana mahsustur... Ahirette kırk yerde sorgusu vardır."

Dilaver anasının bu safvetine fıkır fıkır güldü...

Hanımefendi:

"Birader, Şeyh Battal'ın bu geceki gözükmesinde kendi bakış açımdan hiç şüpheye yer yoktur... Siz de bu garipliği kendi zihninize göre değerlendiriniz."

Talat Bey:

"Bir daha böyle bir hayalet gözükürse hemen bana haber vermelerini rica ederim..."

Dilaver:

"Ailesi namına istediği para gönderilmezse Battal Hazretleri'nin ziyaretleriyle bizi yine şereflendireceğine hiç şüpheniz olmasın..."

Çeşmifettan:

"Oğlan, çarpılacaksın. Evliyayla eğlenilir mi?"

Dilaver:

"Aşağıya bir çifte nâre ile bir zurna saklayacağım. Şeyh gözükür gözükmez, âlâ bir daha havası çalacağım..."

Çeşmifettan:

"Bu oğlan benim yüreğime indirecek..."

Talat Bey:

"O şeytan çocuk hepimizden akıllı..."

Dilaver:

"Sayenizde akıllıyım amma..."

Talat Bey çocuğun lakırdıyı bitirmesine vakit vermeden:

"Ulan sana akıllı dedimse çarçabuk beni yalancı çıkar diye söylemedim ya? Kimse kimsenin sayesinde akıllı olamaz. Zekâ, Allah vergisi bir şeydir."

Dilaver:

"Dayı Beyefendi, nazar değmesin diye arada bir de böyle ahmaklık yapmalıdır..."

İlk hatasını ikinci sözüyle tamir eden çocuğun zekâsına gülüştüler.

Talat Bey bu defa yeğenlerine dönerek:

"Beyefendiler, hayli vakittir hiç sesiniz çıkmıyor. Sade dinliyorsunuz. Şeyh Battal'ın *apparition*'u hakkında sizin de bilime dayanan, dayanmayan fikirlerinizi anlamak isteriz."

Orhan:

"Meselede bizim bilime dayanmayan bir fikrimiz yoktur."

Talat Bey:

"Demek bu garipliği bir hakikat olarak kabul ediyorsunuz?"

Turhan:

"Gariplik tabiri genelgeçer kurallara tamamen aykırı ve ender hadiseler hakkında kullanılır."

Talat Bey büyük bir şaşkınlıkla:

"Demek ki Şeyh Battal'ın koca sarık ve karnıyla bu gece bizi ziyareti ölümün genelgeçer kurallarına aykırı olmayan, gayet tabii bir olaydır."

Orhan:

"Şüphesiz."

Talat Bey:

"Kırk yıl tartışsak birbirimizle anlaşma ihtimalimiz yoktur..."

Turhan:

"Siz ölümden sonra başlayan ikinci hayata inanmıyorsunuz, aramızdaki büyük anlaşmazlık oradan çıkıyor..."

Talat Bey:

"Ölümden sonraki hayat... Hani ya şu dinlerin cennetle mükâfatlandırıp cehennemle korkuttukları hayat mı?"

Orhan:

"Hayır, biz dinlerin efsanelerini kabul etmiyoruz. Bizim iman ettiğimiz ikinci hayat göksel, ebedî ve tektir."

Talat Bey:

"Demek biz ölmüyoruz, bir ikinci hayata diriliyoruz."

Orhan:

"Bu hakikati bir gün bilimsel olarak ispat etmek mümkün olacaktır... Mesele yavaş yavaş o şekli alıyor..."

Talat Bey:

"Bu bahsi bir gün enine boyuna tartışırız. Şeyh Battal'ın ölümünden yirmi bu kadar sene sonra o eski kıyafetiyle gelip de bize görünmesini nasıl olup da pek tabii görebiliyorsunuz? Şimdi bana bunu anlatınız."

Orhan:

"Yüzlerce emsaline göre... Anlıyor musunuz? Belki binlerce... Ellerimizde kütüphaneler dolusu ispatlı şahitli belge var. Bunların hepsine birden uydurmadır deyip de işin içinden çıkamazsınız..."

Talat Bey:

"İspatlı şahitli belgeler dediğiniz şeylerden sizin iddianız aleyhine birçok deliller bulup çıkaracağıma emin olunuz... Ben de bu meseleyle uğraşacağım... Ya ben de sizin gibi spiritist olurum yahut da sizi hakikate döndürürüm. İddiaları-

nızın yüzde birini adamakıllı ispat edebilmiş olsanız ben de düşünmeye varacağım... Fakat pöh pöhle ortaya döktüğünüz şeyler laftan öteye geçemiyor..."

Orhan:

"Dayı Bey, siz de inanmadığınız şeylerin asılsızlıklarını ispat edebilmiş olsanız o zaman biz de kendimizi kanaatimizin zıddına açılan bir kapı önünde bulmuş oluruz. Müsaade ederseniz ölülerin gelip göründüklerine dair bir iki vaka daha okuyalım."

Talat Bey:

"Şeyhin kerameti kendinden meşhur türünden olan bu ciltler dolusu vakaların ardı arkası tükenmez, yine de okuyunuz, dinleyelim."

8
İçinde Öldüğü Apartmanı Güpegündüz Gelip Dolaşan Kız

Orhan, *Ölümün Esrarı* ciltlerinden birini açarak tokça bir sesle okumaya başladı:

Flammarion yazıyor. (Üçüncü cilt, *Aprés la mort*, sayfa 294.)

"Bir genç kızın vefatından bir sene sonra göründüğü, 22 Temmuz 1899 tarihli bir mektupla İtalya'dan bana yazılıyor. İmza Mösyö Ginsepp Cavagnaro'dur. Vakanın doğruluğu yeminle temin ediliyor. On sekiz yaşında ölen bu kızın odalar arasında dolaştığı yalnız anlatan tarafından değil hanenin diğer kiracılarınca da aynen görülmüştür. Bu şahitlik gayet soğukkanlılıkla gerçekleşmiştir. Vakaya halisünasyon ve diğer türlü hastalıklı bir görü denilemez.

İşte hadise:

On sekiz yaşında, Cenes'de öğrenci ve pederimin yanında bulunuyordum. Bir sabah saat yediye doğru Yunanca bir kitabın sayfalarını karıştırırken bir kapı açılır gibi bir gürültü duydum. Baktım ki mutfaktan doğru genç, güzel, uzun boylu bir kız geliyor. Arkasında bembeyaz bir gömlek vardı. Lüle lüle kumral saçları omuzlarından aşağı dökülmüştü. Neredeyse tebessüme benzer bir bakışla bana bakarak önümden geçti. Sonra kapıyı açtı. Ve gürültüyle kapayarak babamın odasına girdi...

Ben bulunduğum yerde şaşakaldım. Kendi kendime, 'Bu kız kimdir? Bizim evde ne arıyor?' dedim.

Takriben on dakika sonra babam odasından çıktı. Her zamanki gibi sabah yıkanmasını yapmak üzere mutfağa gitti. Ben merakımı gidermek için derhâl babamın çıktığı odaya girdim. Fakat orada kimseyi bulamadım. Yatağın altına, iskemlelerin arkalarına, çekmecelerin içine varıncaya kadar her tarafı aradım. Kimse yok. Kız nereye kayboldu? Kapıdan tekrar çıkmış olaydı mutlaka görecektim. Pencerelerden dışarıya atlaması da mümkün değildi. Çünkü dördüncü katta oturuyorduk.

Babam giyinip kuşanıp dönünce olayı anlattım. Hemen ikimiz beraber merdivene koştuk, bir şey keşfedemedik. Babam henüz açılmamış olan sokak kapısının sürgüsünü çekti. Kapıcıya sorduk, daha sabahleyin hiç kimsenin girip çıkmamış olduğu cevabını aldık.

Bizim apartmanımızın karşısındaki dairede Avukat Manzini isminde biri oturuyordu. Ona başvurarak hadiseyi anlattık. Bu adam sözlerimize hiç şaşmadı. Tabii bir suretle bizi dinledikten sonra şu cevabı verdi:

'Tarif ettiğiniz kız bir sene evvel şimdi pederinizin yatmakta olduğu odada vefat etmişti. Bu kızın ölümünden sonra gelip gezindiğini gören yalnız siz değilsiniz, sizden evvel

o apartmanda oturan kiracılara da görünmüş olduğu için bu korkudan evi terk etmek mecburiyetinde kalmışlardı...'

Mösyö Ginsepp Cavagnaro mektubunu şöyle bitiriyor:

Vakanın kesinlikle doğru olduğunu size yeminle temin ederim.

Ankete gelen cevaplardan 767. Mektup..."

Camille Flammarion ilave ediyor:

"Verilen bu teminatla yetinmeyerek vakanın gerçekleştiği yerde soruşturma yaptırttım. Söylenenlerin harfi harfine doğruluğu kesinleşti."

İncelemeye girişmezden böyle vakaları kesin olarak inkârda ısrar etmekten ne çıkar? Sosyetenin itibarlı sınıflarına mensup aydın kimselerin şahitliklerini niçin aşağı tabakalardan kaba halk kitlesinin sözleriyle bir tutmalıdır.

Talat Bey:

"Bitti mi yavrum?"

Orhan:

"Bundan daha pek çok garipleri var."

Talat Bey:

"Malum bu gariplikleri dinleyenler de anlatanlar kadar sağ yürekli olmalı. Bilimin ispat alanında yemin kullanılmaz. Bilimin deneysel tarafı birbirine sadece güven telkiniyle yürümez. Ne diriye ve ne de ölüye benzeyen bu fantomu gözüktüğü anda çalyaka edip laboratuvara sokmalı. Tanımak istediğimiz tabiat unsurları hakkında ne muamele yapılıyorsa onu da öylece potalardan geçirmeliyiz..."

Bu tartışma biraz daha uzadı. Ortalık ağarıyordu. Uyumak için herkes odasına çekildi...

Hava dinmeye başlamıştı. Fırtınanın sinirlere verdiği gerginlik birkaç saat uykuyla yatıştı...

Saatlerce süren bu tartışmada ne Talat Bey'in imansızlığı zerrece gevşemiş ne de beylerin inançlarından bir kıymık eksilmişti. Şeyh Battal'ın geceki *apparition*'u zihinlerde korkulu hürmetle karışık büyük bir tesir bırakmıştı. Hanımefendi inanç bakımından oğullarıyla beraberdi. Talat Bey olayın doğruluğunu kabule karşı görünmekle beraber, bu üç kişinin görgü şahitliklerini büsbütün çürütebilecek kuvvette mantıklı bir yol bulamıyordu. Binaenaleyh diğerlerince bu muammayı göründüğü surette kabul etmek zorunluluğu vardı.

Hanımefendi, Şeyh Battal'ın sefil ailesine yardım hakkındaki talebine karşı lakayıt kalmadı. Bu şeyh o gece görünen bir hayalet değil, vaktiyle paşanın aziz dostlarından biriydi.

Bu aileyi o gün bulup yardımlarına yetişmek için bir otomobil getirtti. Çantasına yüz lira para koydu. Çeşmifettan'ı yanına aldı... Orhan'la Turhan bu kadar sene sonra *incarnation*[59] yapan yani canlanan bu mübarek şeyhin ailesini ziyaret şerefinde bulunmak arzusunu gösterdiler... Hep beraber taksiye doldular...

Otoyola düzüldükten sonra bir de baktılar ki hayretle ne görsünler... Dilaver şoförün yanında oturuyor...

Hanımefendi yarı öfke yarı şaka tarzıyla haykırdı:

"Ulan oraya ne vakit atladın? Seni kim davet etti?"

Dilaver sırıtarak:

"Ben kendi kendimi davet ettim. Hiç kambersiz düğün olur mu?"

"Neler de bilir afacan. Orada maskaralık edersen döverim seni alimallah..."

"Akşam şeyhin kendisiyle şereflendim. Bugün de ailesini görmek merakına düştüm... Beyefendiler buna *apparition* diyorlar. Acemceden Fransızcaya geçmiş bir kelime olacak, 'aparma'dan geliyor."

59 Fr. incarnation: Canlanma

Gülüştüler... Otomobil Karacaahmet'in güney tarafındaki yokuştan fakülteye doğru yol alıyordu. Ahiretin bu kara orman sahası dirilere ürküntü getirecek bir ilerleyişle etrafına kasvet saçıyordu.

Nuhkuyusu semtine geldiler. Üsküdar'ın bazı mahalleleri hâlâ birkaç asır evvelki simalarını değiştirmemiş gibidir. Orada Buhara'ya, Taşkent'e benzer caddeler, sokaklar, kervansarayları andırır hanlar, adım başında minareleri, kubbeleri, çatılarıyla gözleri karşılayan hesapsız camiler, mescitler, tekkeler, medreseler görürsünüz. Sahasında hayattan ziyade ölüme yer ayırmış bir memleket.

Mahalle arası sokaklarından geçen birkaç kişiye Şeyh Battal ailesinin oturduğu eski tekkeyi veyahut evi sordular. Bilen hiçbir kimse çıkmadı. Nihayet kapı çalmaya mecbur oldular. İki üç evden olumsuz cevap aldıktan sonra bir kocakarı işe yarayacak cevabı şöyle verdi:

"Doğru bu sokaktan aşağıya ininiz. Sola sapınız, önünüze viran bir mescit çıkar. On beş yirmi adım ileri gittikten sonra yine o sıradaki ilk kapıyı çalınız..."

Hanımefendi:

"Teşekkür ederiz hanım nine, çok kimseye sorduk, bilemediler..."

Kocakarı:

"Şimdi eskiler hiçbir yerde tanınmıyor. Kimsenin kimseye ehemmiyet verdiği yok. Can cana, baş başa. Hani kuzum, o eski komşuluk kaldı mı? Komşu hakkının yarın ahirette yedi yerde sorgusu olduğunu kimse düşünüyor mu? Evvelden komşu demek akraba demekti. Birbirimizin her işine koşuverirdik. Geçenlerde hastalandım da kapımı çalıp Allah için bana bir bardak su veren olmadı. Bu mahallede eskilerden bir ben kaldım. Bir de şu karşıki küçük evde hattatın anası Hafize. Ötekiler hep yeni. Soyları sopları belirsiz. Nereden

geldikleri bilinmiyor. Hep kesik saçlı, püskürme benli, sürmeli, allı morlu, boyacı kedisi gibi mahluklar. İnanır mısın hanımefendi, bu mahallede Üsküdar Parkı'nda dans etmedik, şükür, bir ben varım, bir de Hafize..."

Dilaver uslu duracağına dair hanımefendiye vermiş olduğu söze rağmen dayanamadı:

"Hanım nine," dedi, "Şayet dans etmek arzusuna düşersen ben sana kavalye olurum. Başka kimseye angaje olma,[60] kıskanırım ha..."

Hanımefendi hiddetlendi:

"Tut çeneni şimdi ha..."

Kocakarı:

"Darılmayınız hanım, zamane böyle, şimdiki çocuklarda terbiye, saygı kaldı mı? Ellerini havaya kaldırıp aşağı indirerek yalnız beden terbiyesi yapıyorlar. Dilleri nah böyle kürek gibi. Asıl terbiye ortadan büsbütün kalktı."

Otomobil hareket edeceği sırada kocakarı şoförü durdurarak:

"Laf karıştı, asıl söyleyeceğimi unuttum. Şeyh Battal'ın ailesini ne yapacaksınız?"

Hanımefendi:

"Eskiden beri bir tanışıklık var da görüşeceğiz."

Kocakarı:

"Şimdiki zaman eski zamana benzemez. Şeyhin oğlu Abdüsselam da nefes ediyor amma pek gizli... Havaleli çocuklara, saraya, sıracaya, selamünkavlene okur amma neyleyeyim... Babasının nefesindeki kuvvet yok. Battal merhum başkaydı... Aynı zamanda onun İstanbul'da, Şam'da, Mekke'de gözüktüğünü rivayet ederler. Daha pek çok kerametle-

60 Söz vermek

rini söylerler. Mezarına kangal kangal nurlar indiğini, sağlığındaki kıyafetle bazı geceler gezindiğini görenler var. Şeyh merhum, buraya Amasya'dan hicret etmiştir. Vallahi bilmem kaç senesinde. Ben o zamanlar uçkurunu bağlayamayan, küçücük bir çocukcağızdım... Kadın erkek bazı Amasyalılar bunlarla gizli mizli görüşmeye gelirler... Abdüsselam için büyücülüğe de başlamış diyorlar. Daha başka şeyler de söylüyorlar... Neme lazım, günahları üstlerinde kalsın... Geçinme dünyası bu... Şeyh ol, ne olursan hiçbir şey ayıp değil. Şeyh Battal'ın cüppesini, şalvarını, kavuğunu, çedik papucuna varıncaya kadar her şeyini bohçalara sarmışlar. Güvendikleri kimselere Hırka-i Şerif gibi ziyaret ettiriyorlarmış."

Dilaver, kocakarının yaptığı bu son açıklamayı gayet dikkatle dinliyordu. Bu çuval dolusu boş söz içinde ziyaretçilerin işlerine yarayacak sözler de yok değildi. Özellikle bu Amasya sözü zeki çocuğun zihnini burktu. Çünkü köşkte Şerife isminde Amasyalı bir kadın vardı. On beş yıl evvel oraya hizmetçilikle girmiş ve sonraları kendisine pek lüzum kalmamakla beraber aileyi terk etmemişti. Bazı bazı bu kadın, hemşerilerini görmeye gittiğini söyleyerek dolaşıp dolaşıp gelirdi. Sakın bu şeyh ailesiyle Şerife arasında bir bağ olmasın?

Şerife köşkün en alt katında bir odada yatıyordu. Şeyh Battal olarak görünen hayale de kimseye sezdirmeden kapı açabilirdi.

Apparition gecesi olan gürültü ve kopan çığlıklara rağmen bu kadın ne olduğunu merak edip de hiç odasından dışarı çıkmamıştı. Bu kayıtsızlığı, sahte ve şüphe uyandıran bir hâl gibi görünüyordu.

Dilaver'den başka otomobilde bulunanlardan hiçbiri, pirincin taşını ayıklar gibi kocakarının saçma sapan sözlerinden bu mühim anlamı bulup çıkarmayı zihinlerinden geçirmemişlerdi.

Araba yürüdü... Fakat ihtiyar Saliha'nın viran evciği önünde bir otomobil durması ender olaylardan olduğu için karşıki Hafize'yi meraka düşürdü. Hemen sokak kapısını açarak seslendi:

"Hu, komşucuğum..."

"Ne var kardeş..."

"Otomobildeki kibar hanımlar kimdi?"

"Tanımıyorum..."

"Ne konuştunuz?"

"Şeyh Battal'ın evini soruyorlar..."

"Büyü mü yaptırtacaklar acaba?"

"Vallahi bilmem. Gizli bir dertleri olmasa böyle otomobille sokak sokak şeyhin evini aramazlar..."

"Battal öldüyse oğlu sağ olsun... Sanki hık demiş de burnundan düşmüş. Boy, bos, kalıp, kıyafet, ense tıpkı baba... Kır sakalı büsbütün ağarırsa hiç merhumdan farkı olmayacak... Bu şeyh eskilerine dair yine yeniden yeniye birçok şeyler söyleniyor..."

"Ne gibi?"

"Babası mı oğlu mu, fark etmek pek mümkün değil, kibarların rüyalarına girip para istiyorlarmış..."

"İnanırım. Battal huddamlıydı. Becerikli ölüler ahmak dirilerden fazla para kazanıyorlar. Tekkeleri kapandı. Gelirleri yok, neyle geçiniyorlar? Hâlleri vakitleri pek düşkün değil... İnsanın elinde bir sanat olsun da püfçülük olsun, büyücülük olsun... Sahibini geçindirir... Okuyan ve okunan bu işi aralarında bir sır gibi tuttuktan sonra yasağın ne ehemmiyeti kalır...

9
Şeyh Battal'ın Evi

Otomobil tarif edilen sokağa saptı. Mescidi geçti. İlk kapının önünde durdu. Duvar kenarında tozlara bulanmış kız oğlan birkaç çocuk konserve kutularını, cam, kiremit, bez parçalarını toplamışlar, misafircilik oynuyorlardı. Otomobili görünce işlerini bırakıp başlarını o tarafa çevirdiler.

Saçak ve kaplamaları vakit vakit tamir görmüş, harapça fakat büyücek evin eski usul tokmağını vurdular. Biraz beklediler. Kapı açılmadı. Bir daha vurdular. Yine ses çıkmadı.

Hanımefendi çocuklara sordu:

"Yavrum, evde kimse yok mu?"

Kırmızı donlu bir kız çocuğu cevap verdi:

"Babam bahçede tavuklara bakıyor. Annem üst katı süpürüyor. Gülsüm çamaşır yıkıyor. Ablam ut çalıyor. Büyükannem çarşıya gitti."

Kulak kabarttılar, hakikaten derinden derine bir ut tımbırtısı geliyordu. Tokmağı bir daha vurdular, tesirini beklerlerken o kız çocuğu haykırdı:

"İşte, işte, büyükannem geliyor."

Ta ileriden eli zembilli,[61] şişman, kısa, yuvarlak bir kadın belirmişti. İki yanına yalpa vurarak adımlarını biraz zahmetle attığı seçiliyordu. Kapının önünde bir otomobil durmuş olduğunu görünce azıcık hızlandı.

Kapıya yaklaşınca içinden bir günün nevalesi taşan şişkin zembili yere bırakarak bir iki süzgün nefesle yorgunluğunu boşalttıktan sonra kesik sesle sordu:

"Kimi arıyorsunuz efendim?"

61 Hasırdan örülmüş saplı torba

Hanımefendi:

"Şeyh Battal-zade Abdüsselam Efendi'nin evi burası, değil mi?"

Kocakarı:

"Burası, evet, hoş geldiniz, safalar getirdiniz fakat arabasız sessizce yayan gelmiş olaydınız daha iyi ederdiniz... Konu komşu bizi gözleriyle yiyorlar... Evimize bir iki gelen giden olursa komisere haber veriyorlar... Bir ihtiyacınız mı var?"

"Efendiyi görmek istiyoruz."

"Artık cin peri işine karışmıyor. Kimseye okumuyor... Mademki zahmet edip de buraya kadar gelmişsiniz. İçeriye buyurunuz, bir kahvemizi içiniz..."

Koynundan çıkardığı iri bir anahtarla çatır çatır kapıyı açtı. Basamak taşını biraz zorlukla atlayarak zembili eşikten geçirdikten sonra misafirleri içeriye aldı. Ve şoföre, "Haydi oğlum, sen git, şu köşeyi dön, uzakta bekle," dedi. Misafirler büyükçe bir bahçeye girdiler. Burası keçileri, tavuklarıyla biraz ahırı, biraz kümesi, yer yer sebzeler ekilmiş tarlalarıyla biraz bostanı, birkaç servisiyle biraz da mezarlığı andırıyordu.

Ut sesi birden kesildi. Bahçenin öbür ucunda sarıklı şalvarlı, iri boylu bir adam gördüler.

Kocakarı, "Damadım, imamlığı da olduğu için eski kıyafetini muhafaza edebildi," dedi...

Misafirleri bir maltalıktan[62] geçirip orta katta temizce odaya aldılar. Burası kişisel bir ev olmaktan ziyade tekkeye benziyor. Bütün duvarlar hadisler, Arapça ibareli levhalarla kaplıydı. Sanki büsbütün tekke olmak için yalnız dört halife eksikti. Oraya buraya serili koyun, keçi postları, ceylan deri-

62 Malta taşı ile kaplı sofa, avlu

leri... Çivilerc asılmış teberler,[63] keşküller,[64] binlik tespihler... İçerileri Ayetc'l-Kürsi yazılı sarı taslar... Buhurdanlar,[65] insan boyunca cami şamdanları, kudümler[66]... Bütün bu tekke eşyasından saçılan kurs,[67] ödağacı, amber kokuları her tarafa sinmiş gibiydi. Evin havasında girenleri biraz sarhoş eden bir ağırlık vardı...

Buraya okunmak için gelenler nefesin tesirini artıracak bir maneviyat bölgesinde bulunduklarından şüphe edemezlerdi... Kıbleye doğru serilmiş seccadeler ziyaretçileri namaza, ibadete davet ediyordu...

Geniş odanın hiçbir tarafında kerevet, sedir, kanepe, sandalye gibi ilişecek eşyadan eser yoktu. Kendilerine delillik eden kocakarının işareti üzerine misafirler postlara, seccadelere, halılara oturdular.

Kadın, "Teşrifinizi efendiye haber vereyim," sözüyle dışarı çıktı.

Diz çökmeye, bağdaş kurmaya hiç alışkın olmayan Orhan'la Turhan biraz çarpık vaziyetle yerleştikleri yerden bu cami, bu tekke bozuntusu odanın her tarafına dikkatle bakıyorlardı. Hiç şüphe yok, kendi fikirlerince burası ruhlar uğrağı, mübarek bir yerdi... Ahiretten dünyaya gezmeye çıkan ruhlar böyle mabetlerin ve mabedimsi yerlerin kuytuluklarından, loşluklarından hoşlanırlardı. Hatta bazı eşyada ruhları cezbeden tılsım özellikleri vardı. Cami, tekke, kilise, mezarlık gibi ruhani yerlere ve ölülere ait şeylerin alelade bir eve getirilmesiyle oraya ruhları toplamak mümkündü.

---

63 Bazı dervişlerin taşıdıkları sapı uzun, keskisi ayça biçiminde, küçük ve hafif balta

64 Gezici bazı dervişlerin ve dilencilerin ellerinde tuttukları, Hindistan cevizi kabuğundan, metalden veya abanozdan yapılmış dilenci çanağı

65 Etrafa güzel kokular saçan tütsülerin içlerinde yakıldığı alet

66 Mehter takımlarında ve tekkelerde kullanılmış olan, metal kâseli, küçük iki davuldan oluşmuş usul vurma aracı

67 Ateşe konup güzel koku veya tütsü için yakılan misk ve amberden yapılmış ufak tane

İki kardeş Camille Flammarion'dan bu maddeye dair bazı açıklamalar okumuşlardı:

"Meşhur yazar dostumuz Pierre Loti şarktan Fransa'ya mezar taşları, sandukalar,[68] cami kandilleri, mihrap mumları, şamdanları, seccadeler, sebil tasları, parmaklıkları gibi birçok eşya nakliyle Rochefort'daki evinde âdeta bir cami dairesi inşa ettirmişti. Edibin vefatından sonra da burası arzu eden ziyaretçilere gösterilmektedir. Bütün dünya basınında resimleriyle beraber yazarın bu garip mescidinden çok kere bahsolunmuştur.

İşte burada bu uhrevi eşyanın tesiriyle ruhlar peyda olduğunu, duvarlara darbeler indirerek Loti'yi uykudan uyandırdıklarını ve gezindikleri yerlerde ayak izleri bıraktıklarını kendisi anlatmış... Lakin bu meşhur romancı ölümden o kadar dehşetle korkarmış ki bu bahse dair kendisiyle fazlaca görüşebilmek mümkün olmazmış. Loti bütün eserlerinde kısık nağmelerle ölümü anlatmış, bir buhurdan gibi kalemiyle yüreğindeki hep bu gizli korkunun tütsüsünü saçmıştır."

Beyler bu hisle etrafa göz gezdirmekteyken, Dilaver birkaç defa diz çökmekten bağdaşa, bağdaştan diz çökme vaziyetine gelerek:

"Mevlit mi okunacak? Bu sadaka bekleyen dilenci oturuşundan dizlerim ağrıdı."

Hanımefendi sertçe:

"Başlama kuzum. Buranın tuhaflık edecek bir yer olmadığını görüyorsun."

Dilaver sağ dizini indirip sol dizini kaldırarak:

"Bir türlü yerimi beğenemedim. Burası Mısır Çarşısı gibi kokuyor. Midem bulanıyor. Başım dönüyor. Sakın bize büyü yapmış olmasınlar..."

68 Mezarın üzerine yerleştirilmiş, tabut büyüklüğünde tahta veya mermer sandık

Çeşmifettan oğlunu omzundan sarsarak, "Sus, hanımefendiyi kızdırıyorsun," dedi.

Hanımefendi:

"Kabahat onda değil bende, alıp da buraya getirdiğim için."

Orhan'la Turhan, Dilaver'in alışkın oldukları bu tuhaflıklarına gülüyorlardı.

O esnada içeriye deve yürüyüşüne benzer ağır adımlarla Battal-zade Abdüsselam Efendi girdi... Hakikaten Battal-zade lakabına şayan, enine boyuna minare kırması[69] bir adam...

Battal-oğlu[70] ile göz göze gelince Dilaver'in yüzü kızardı, dudakları kıpırdadı. Fakat hanımefendiden çekinmesinden sözlerini yuttu. Bir şey söylemedi. Bu gördüğü adam geceki *apparition* ile öz kardeş zannolunacak kadar birbirine benziyorlardı. Farkları yalnız sakallarının beyaz, uzun, kır, kısa oluşundan ve kaşlarının kalınlıklarından ibaretti...

Fakat postiş bir sakal takmak, boyayla kaşlarının şeklini değiştirmek mümkün değil miydi?

Şeyhin başında sarık, sırtında haydariye[71] vardı. Kendine mahsus posta oturduktan sonra elini göğsüne götürerek misafirlerini birer birer selamladı. Dilaver o kadar komik bir jestle selam aldı ki Abdüsselam Efendi ince bir tebessümden kendini kurtaramadı. Ve ilk nazarda dikkati bu çocuğa kaydı. Bu selamlaşmadan sonra bir sükût devresi geçti. Battal-oğlu ağız açmıyor, ilk sözü ziyaretçilerden bekliyordu.

Nihayet hanımefendi hürmetkâr bir tavırla başladı:

---

69 Minare kırması: Çok uzun boylu

70 "Battal-zade" kelimesi metinde zaman zaman "zade" kelimesinin yerine Türkçe karşılığı olan "oğlu" getirilerek kullanılmıştır. Anlam ve kastedilen kişi değişmemektedir. (y.h.n.)

71 Özellikle dervişler tarafından hırka altına giyilen yakasız, kolsuz, omuz başları 7–8 santimlik bir kulak şeklinde omuzları örten, aba veya çuhadan hırka

"Efendim, biz Velittin Paşa ailesiyiz..."

Şeyh, bir memnuniyet tebessümü gösterdi.

Hanımefendi:

"Pederiniz merhumla Paşa'nın arasında kadim bir dostluk vardır."

Şeyh, hafif bir baş sallayışıyla bu sözü onayladı.

Hanımefendi:

"Geçen akşam Battal Hazretleri tarafından manevi bir işaret gerçekleşti de muhterem ailenizi ziyarete geldik..."

Battal-zade:

"Çok iyi ettiniz efendim, memnun oldum."

Beyleri göstererek:

"Oğullarınız?"

"Evet efendim."

Dilaver'i işaretle:

"Ya bu velet?"

"O da oğlum demektir efendim, ailedendir..."

Dilaver boynunu çarpıtarak baygın bir vaziyet aldı... Abdüsselam bir müddet Allah'a yönelir gibi sükûta daldıktan sonra:

"Evet, pederimin Paşa merhumla olan dostluğunu hatırlıyorum. Keramet taslamak gibi olmasın, yakında sizinle görüşeceğim hakkında bu duacınıza da işaret geldi. Paşa merhum, pederimin nefesine alışıktı. Şimdi bu manevi vazife bana geçti. Babam babalarını nefeslerdi. Oğul da oğullarını nefesleyecektir."

Hepsini birer birer önüne çağırarak şakaklarını hafif hafif sıvaya sıvaya nefesledi.

Bu üfürükçü elinin şakaklarına her temasında Dilaver yerinden bir parça zıplıyordu.

Şeyh:

"Rahat dur ya velet..."

Dilaver:

"Battal Efendi, ben gıdıklanırım..."

Şeyh:

"Bu velet karışık."

Dilaver hayretle:

"Ben mi karışığım?"

"Evet, evet..."

"Neyle karışığım? Ben Balık Pazarı'nda fıçıda oturmuyorum ki karışık olayım..."

Abdüsselam çocuğu biraz sarsarak:

"Bu lakırdıları velet kendisi söylemiyor... Ona söyletiyorlar... Bunu zapt etmişler... Dikkat buyurunuz, bu hâlde bırakırsanız bir iki sene sonra büsbütün aptal olur..."

Çeşmifettan telaşlıca:

"Kime çekti bilmiyorum. Acayip halleri vardır. Bazı bazı celallenir..."

Şeyh:

"Euzü billahi mineş şeytanirrecim, bu çocuğun içinden onları çıkarmalı..."

Dilaver üfürükçünün önünde kabararak:

"Efendim, benim içimde bir şey yok. Daha sabahleyin kahvaltıdan başka bir şey yemedim. Olsa bile içimdekiler nefesle değil *purgatif*'le[72] çıkar."

72 Fr. purgatif: Müshil ilacı

Abdüsselam:

"Bakınız bakınız, neler söyletiyorlar..."

Çeşmifettan:

"İşte böyle abuk sabuk söylenir. Bunu akıllandırmak için ne yapalım efendim?"

Abdüsselam:

"Ben onu şimdi tespihten geçiririm, suya okur, içiririm. Bir nüsha muska veririm. Boynuna asarsınız. Ve daha vereceğim yazılı bir kâğıdı bal şerbetinin içinde ezer ve öğreteccğim bir duayı okuyarak bu velede yudum yudum içirirsiniz."

Dilaver şeyhin önünden fırlayarak:

"İçimizde akıllanmaları lazım gelenler varsa o da ben değilim anne, sizsiniz... Şeyh efendi tespihini bana versin, ben içinden atlama oynarım. Bal şerbeti neyse nefesten ziyade rahatlık verir."

Abdüsselam:

"Bakınız bakınız, kötü ruhlar bu masuma neler söyletiyorlar. Nasıl olmuş da uğramış... Ya gece vakti destur demeden bir yere abdest bozdu[73] veya bir mübarck bir makamda hürmetsizlik etti. İftiraya uğradı. Veyahut ki yapılmış bir büyüye uğradı. (Çeşmifettan'a hitaben) Siz bu çocuğun validesisiniz?"

"Evet efendim."

"Gece uyurken dikkat ediniz, o sayıklayacaktır..."

"Evet, bazen sayıklar..."

"Sayıklarken onu tutan cinin mutlak adını söyleyecektir. Bunu aklınızda tutar, gelip bana haber verirsiniz. Mahur mu? Nahur mu?"

73 Tuvaletini yapmak

Dilaver gülerek:

"Battal Efendi, ben uyurken sayıklıyormuşum. Sen uyanıkken sayıklıyorsun. Anneme ne soruyorsun, bana sor. İçimdeki cinin adını söyleyim: Ahtapeta. İçimde öyle sihir, anafor filan yok. Ahtapeta Ahtapeta. Zuhuri'de[74] büyücü oyunundan öğrendim. Vay babam vay, benim içim şeyh apartmanı mı ki perilere kiralamış olayım..."

Çeşmifettan:

"Oğlum sus, senin tekin olmadığını ben zaten çoktan anlamıştım. Efendi hazretlerine hürmetsizlik ediyorsun..."

Abdüsselam:

"O kendi söylemiyor... Zavallıyı söyletiyorlar, kusuruna bakılmaz..."

Dilaver:

"Ya, bana darılıyorsunuz. Ben bir şey söylemiyorum, içimde zevzek bir cin var, hep o söylüyor... Bakalım bal şerbetle bu kötü ruhu vücudumdan def edebilir miyim?

10
Başa Gelen Karışık Kadınlar

Bazı babalı Araplar, karışık insanlar vardır. Gaipten haber sormak için onlara baş aldırırlar. Baş almak tabiri şöyle izah edilebilir: Bu yeteneği olanların içine güya başka bir ruh girer. O insan kendi kimliğinden çıkar ve içine giren diğer ruhun benliğini alır. Frenkler buna trans hâli derler. Siması, bakışı, sesi değişir. Gözünüzün önünde bir başkalaşım meydana gelir...

Bu değişen insan aslen cahil olup da ona bir âlimin, bir filozofun ruhu girerse bu eğitimsiz kimsenin size pek derin meselelerden cevaplar verdiğine bakarak hayrete düşersiniz.

74 Orta oyununda taklitçi

Size geleceği söyler... Kilometrelerce uzak mesafeleri görür... Ufukların ötesinden koku alır. İşitir... Hasılı çok uzaklara kadar beş hissini kullanabilir. Şahsiyetleri tezauf[75] edenlerden yani aynı insanın ikileşmesinden tutunuz da bir çeşit geçici değişime benzeyen benlik başkalaşımlarına kadar gayet garip şekiller alan bu ruhi meseleler hakkında hayli ciltler yazılmıştır.

Bu başkalaşım nöbeti hastanın üzerinden kalktıktan sonra etki altındaki birinci şahsiyet, değişerek onun yerine geçen ikinci şahsiyetin kendine yaptırttıklarından ve söylettiklerinden hiç haberdar değildir.

Mesele, normal psikoloji sahasından çıkarılarak akıl almaz vadilere çevrilmiş, bundan dolayı türlü şarlatanlıklara yol açılmıştır. Bu meslekle geçinenler vardır. Bu garipliklerin temeli ruhlara atfolunduğundan bu başkalaşım hadisesi de *spiritisme*'in bir şubesi sayılabilir.

Kırk beş elli sene evvel İstanbul'da böyle karışık olduklarını iddia ederek başa gelen kadınlar vardı. Kendilerine mühim meseleler sorulmak için ayaklarına arabalar gönderilir, bilhassa sosyete konaklarına davet olunurlardı. Çocukken birkaç defa bunların seanslarında bulundum.

İsimler aklımda kalmadı. Al kadife kürklü, başı elmaslı, kulakları küpeli, parmakları yüzüklü, tıknaz, kırk beşlik ellilik bir kadın baş sedire oturtuldu. Orada çifte buhurdan yanıyordu. Oda kapısı kapatıldı. İçerideki kadınların çoğu yerlere oturmuşlardı.

Şimdi hep gözler başa gelecek hoca kadına dikildi.

Bütün hanımlar dağları aşsın da gelsin, deryaları geçsin de gelsin diye bir şeyler mırıldanarak halıyı okşar gibi elleriyle yerleri sıvıyorlardı.

Hoca hanım birdenbire tatlı tatlı gerinerek esnedi, esnedi. Bir sıraya birkaç defa aksırdı.

75 Tezâuf-i şahsiyyet: Benlik ikileşmesi

Omurgasından gelen bir sarsıntıyla silkine silkine titredi. Kızaran çehrenin hatları değişti. Gözler parladı. Bakış başkalaştı. Gözlerinin önünde ani bir değişime uğrayarak hoca hanım evvelkine benzemez bir kadın oldu.

Şimdi bu kadının ağzından, onun kalıbına giren diğer bir şahsiyet konuşuyordu.

Hoca hanım yayık bir tebessümle etrafına bakınarak biraz kursaklı düdüğe benzeyen cırlak bir ses salıverdi:

"Hanımlar, ben geldim. Ne yapıyorsunuz?"

Bu gelen Rügüş Hanım isminde, hoppaca bir peri kızıydı. O, sesinin tonu, fıkırdaklığı ve şen sözleriyle hemen tanınırdı. Mesela kadınlardan birine hitaben:

"Servet Hanım, beyinle geçen akşam niye bozuştun? Pencereden ben sizi seyrediyordum. Sonra yanınıza geldim de beni görmediniz. Öfkeniz çabuk yatıştı. Sizi ben barıştırdım..."

Bir kadın sorar:

"Kocamın bir kapatması var diyorlar, sahi mi?"

Rügüş Hanım işi şakaya vurmak için güler güler. Ve sonra:

"Söyleyeyim amma meraklanma. Kocanın kabahati yok. Büyü yaptılar, Silivrikapı Mezarlığı'nda iki selvinin arasına gömdüler..."

"Ah Rügüşçüğüm, bu büyüyü sen bozamaz mısın?"

"Niçin bozamayacakmışım! Onu yapan Hoca Ali'nin sarığını ben boynuna geçiririm. Ahlaksız herif... Sen bir siyah koyun buldur. Üç yüz kuruşla beraber hoca hanımın evine gönder."

(Hocanım bakıcının[76] kendisidir. Fakat şimdi o kendi kendisinin yabancısıdır.)

76 Falcı

Diğer bir kadın sorar:

"Oğlum haylaz. Okuyup adam olmayacak mı acaba?"

"Çocuk biraz karışıktır. Çamaşırını Hazreti Halid'in türbesine gönderiniz, kendisini de türbedara çeyreklettiriniz.[77] Baba Cafer'in sandukasına bırakılan kuru üzümü yediriniz. Zihni açılır. Bana da bir hediye gönderiniz. Ona sataşan periyi zincire vurayım..."

"Kuzum Rügüş Hanım, dolaptan Nevres Hanımefendi'nin elmas bileziğini kim çaldı?"

Böyle bilinmez, keşifle ilgili sorulara Rügüş birdenbire cevap vermez... Zor bir mesele önünde dimağını zorlayan bir insan gibi yüzünde derin düşünce çizgileri ortaya çıkar. Gerinir. Titrer. Huysuzlanır. İnler. Nihayet başlar:

"Niçin sordunuz bana bunu? Beni sıkıyorlar..."

Yalnız kendine görünen bir periye haykırarak:

"Çekil karşımdan uğursuz! İşte Tartabûş geldi. Bana, söyleme, diyor. Çünkü o, bileziği çalanın perisidir. Sanki beni korkutacak. Niçin söylemeyecekmişim..."

Göğsünü çıkara çıkara süzgün bakışlarla gerinip inleyerek:

"Beni eziyorlar. Söyleyeceğim işte! Hırsız karşıma geldi. Hiç ummadığınız birisi. Size çok yakın, âdeta akrabanız diyebileceğim. Paraca çok darda kalmıştı. Bu hırsızlığı yaptı. Kısa boylu, esmer, ufak tefek, biraz şehla bakışlı bir kadın..."

Soran hanım:

"Aman sus Rügüş Hanımcığım, adını söyleme, anladım."

Hanımlar birbirlerinin kulaklarına:

77 Yatan bir kimsenin kol ve bacaklarını sağ elini sol ayağına, sol elini sağ ayağına dokunacak şekilde çaprazlama büküp hareket ettirmek

"Tıpkı tıpkısına üstüne düşürdü. Nuriye. Ta kendisi, amma ben şüphelenmiştim..."

Soran hanım:

"Bileziği ne yaptılar?"

Rügüş:

"Sakallı bir adama rehine koydular... Üç yüz elli lira aldılar... Yakında satacaklar..."

Hanım:

"Bu sakallı adamı nerede buluruz?"

Bu soruya cevap beklerken bir de bakarsınız ki baş alan kadının yüzü değişir. Rügüş gitmiş, diğer bir peri gelmiştir. Bu yeni gelen peri eski soruya cevap vermez.

Başa gelen insancıl periler ekseriyetle şunlardır: Rügüş Hanım, kardeşi Şerife Hanım, Yavru Bey, Deryaban Şahı'nın oğlu...

Dokuz on yaşında bu seanslarda bulunurken aklımda kalmış olanlar işte bu yazdıklarımdır.

Bu başa gelmenin mükemmelini şimdi Avrupa'da, Amerika'da yapıyorlar. Bazen ne fenle ne akılla açıklanabilecek garipliklerle karşılaşılıyor. Her şeyde olduğu gibi bu meseleye de karıştırılan şarlatanlıklar bertaraf edildikten sonra bahsin sırf ruhiyata ait kısmıyla uğraşan âlimler de vardır. Bu araştırmacılar bize, "Tabiat kanunlarının dışında görünen bazı gariplikleri incelemeden ret ve inkâra kalkışmaktan bir netice çıkmaz. Bunların nasıl meydana geldiklerini anlamaya uğraşmak lazımdır," diyorlar.

Orhan'la Turhan bu hadiselere dair çok sayfalar okumuş oldukları için Battal-zade'nin Dilaver'i karışık göstermesindeki iddiasını pek kulak kesilerek dinlememişlerdi.

11
Hayalet Hakkında Talat Bey'in Değerlendirmesi

Merhum Velittin Paşa'nın karısı Mahmur Hanımefendi yüz lira hediyesini gizli üfürükçü Abdüsselam'ın avucuna koyarak:

"Efendi Hazretleri, baba dostuyuz. Çocuklarımı himmetinizden uzak tutmayınız. Manevi sıkıntılara uğradıkça gelip zatıalinizi ziyaretimize müsaade ediniz. Siz de alçak gönüllülük gösterip ara sıra evimizi ziyaret ederek yüreklerimizi şenlendiriniz."

Battal-zade sevincinden biraz titreyen hırslı eliyle parayı koynuna sokuşturarak, sizde bu para, bende bu hilekârlık varken daha çok görüşürüz yolunda:

"Hayhay hanımefendi, ruhlarımız ruhlarınızla eştir. Bu fakirhane sizin, sizin devlethane[78] de bizimdir."

Hanımefendi:

"Sizden bir ricam daha var."

"Buyrunuz, emredersiniz efendim..."

"Babanız merhumun mübarek kıyafetlerini bazı yakın dostlarınıza ziyaret ettirtiyormuşsunuz. Biz de kendimizi onlardan saymakta tereddütsüzüz..."

"Peki efendim, başüstüne. Fakat sorumu affedersiniz bu ziyaret için abdestli bulunmak lazım gelir... Zannederim ki öylesiniz?"

Hanımefendi ve Çeşmifettan Kalfa abdestli olduklarını söylediler. Beyler abdestli değillerdi amma öyleyiz diye şeyhi aldatmakta beis görmediler. Dilaver bu soruya hiç aldırmadı. Fıldır fıldır etrafına bakınıyordu.

78 Saygı duyulan bir kimse ile konuşulurken "eviniz, konağınız" anlamında kullanılır. (y.h.n.)

Battal Efendi çocuğa gözlerini dikerek:

"Abdestli misin ya velet?"

"Sünnetliyim efendim..."

"Bakınız, ben ne soruyorum, o ne cevap veriyor. Fakat beis yok. Cin tutmuşlara farzlar sorulmaz."

Ortaya sedef dört ayaklı masa gibi bir şey kondu. Buhurdan yandı, ödağacı kokuları arasında getirilen şal eskisi bir bohça selatüselamlarla açıldı. Öbür dünyadaki Şeyh Battal'ın bu dünyadaki kerametli kıyafetleri meydana çıktı. Yeşil sarıklı mübarek kavuğu, barut rengi geniş şalvarı, cüppesi ayrı ayrı hürmetlerle ziyaret edildi. Hanımefendiyle Çeşmifettan'ın yüzlerinde kutsallığa karşı alınan derin birer huşu vardı.

Battal-zade tam imanlı bulduğu bu kadınları babasının veliliğine büsbütün ikna için mesleğinin efsunlayıcı bakışlarıyla:

"Herkese açılamam. Fakat kadim, samimi dostluğumuz nedeniyle bu büyük sırrı size söylemekte sorun görmüyorum. Şu gördüğünüz elbiseler bazen bohçanın içinden kaybolur. Nereye gider? Hazret onları alıp giyinir... Sonra gene yerine getirip bırakır... Onlar ölü değil, ölü biziz... Biz sınırlı beş hissin arasında mahpusuz. Veliliğe erenlerin hisleri sınırsızdır."

Dilaver:

"Dün akşam bu elbiseler gene bohçadan alınmıştı değil mi efendim?"

Battal-oğlu:

"Bunu ne biliyorsun ya velet?"

Dilaver:

"Çünkü babanız merhum, lütfen bizim köşkü ziyaretinde aynen bu kıyafetteydi."

Battal:

"Bu çocuğun karışık olduğunu size söylemiyor muyum? Bakınız, gözlerine neler görünüyor..."

Hanımefendi:

"Yalnız o görmedi. Annesi de gördü. Benim kızım da gördü."

Battal-oğlu, babasının elbiseleri önünde secdeye kapanırcasına bir saygı ve hürmet tavrıyla:

"Babacığım, yeni yeni mucizelerle bizlerin yolunu aydınlatıyorsun..."

Gene tütsülerle selatüselamlarla bohça kapandı.

***

Otomobille köşke dönerlerken Dilaver, Battal-zade'ye karşı derin bir hınçla atıp tutarak diyordu ki:

"Bu herif beni düpedüz karışık, alık salık bir çocuk yerine koydu... Elbette bir gün gelir ki ben ondan daha akıllı olduğumu kendisine ispat ederim..."

Anası:

"Sus oğlum, bir evliya oğluna karşı herif tabirini kullanmaya utanmıyor musun?"

Dilaver:

"Neye utanayım? Hakiki evliya sade cüppe, kavuk, çedik papuç giyip de babası namına para dilenmeye, daha doğrusu dolandırmaya çıkmaz."

"Sus, küçük aklınla böyle büyük şeylere karışmaya kalkışma..."

"Kendi küçük olanın mutlaka aklının da ufacık olacağını zannedecek kadar aptalsın anne! Sen yaşça büyüksün amma koca kafanın içinde kuş beyni kadar bir şey var."

Çeşmifettan:

"Bakınız, anasına neler söylüyor..."

Hanımefendi:

"Evliya-zadc onun adını koydu: Karışık..."

Dilaver:

"Vişneli kaymaklı... Ben karışığım..."

Hanımefendi:

"İşte, set derken sepet diyor. Onu tespihten geçirtelim. Bal şerbetini içirtelim... Muskayı boynuna takalım. Belki biraz akıllanır."

Dilaver:

"Hanımefendi Hazretleri, velinimet, bu dediğiniz şekilde insan akıllandırmak mümkün olsaydı dünyada bir tek budala kalmazdı. Bana inanınız, geçen akşam köşkte görünen hayalet, ölü babası değil diri oğluydu. İşte bu herifti..."

Çeşmifettan:

"Hayaleti seninle beraber ben de gördüm. O başkaydı... Bu başka."

Dilaver:

"Evet, makyajla çehresini biraz değiştirmişti."

Hanımefendi:

"Köşkün kilitli kapılarından içeriye nasıl girdi? Nasıl çıktı?"

Dilaver:

"Köşke gidince Talat Beyefendi'yle beraber bu tarafını inceleyeceğiz."

Orhan'la Turhan hiç söze karışmaksızın tartışmayı ince bir tebessümle dinliyorlardı. Onların fikirleri neydi? İki ihtimal arasında kalmıştılar. Kendilerince bir ölünün canlanması mümkün olduğu gibi, işe *fraude*[79] yani hile karıştırılması da mümkündü.

***

79 Fr. fraude: Hile

Köşke geldiler... Herkes görüp işittiğini kendi idraki nispetinde bir açıklıkla anlattı. Talat Bey hepsinin aklına acıdığını gösterir bir tebessümle sözlerini reddederek Dilaver'i bir köşeye çekti. Söyletti. Çocuğun fikirlerini tamamıyla kabul etti. *Apparition* hadisesini inceden inceye değerlendirerek gece hayalete Amasyalı Şerife Kadın'ın kapı açmış olması noktasında aynı fikirde birleştiler. Binaenaleyh sormak için alt kata, kadının odasına indiler...

Şerife Kadın, loşça odasının köşesindeki erkân minderine[80] oturmuş, önündeki mangalın külünü kanştınyordu. Rengi soluk, göz kapakları şiş, zayıf, dermansız görünüyor, aşçı yamağı Zeliha da odada gezinerek bu hasta kadının ufak tefek hizmetinde bulunuyordu.

Kadının rahatsızlığından haberi olmayan Talat Bey:

"Ne o Şerife Hanım, hasta mısın?"

Kadın bu soruya yalnız başıyla bir onay işareti verdi. Bu hâl, hadise hakkında gerçekleşmesinden şüphelendiği bir soru-cevabın önünü kesmek için bir yalan mıydı? Hakikat mi?

Talat Bey:

"Ne zamandan beri hastasın?"

Kadın, bir süre belirlemek için düşünür gibi dururken Zeliha cevap verdi:

"Bir haftadan fazla..."

"Nesi var?"

"Eskiden beri onun bir mide sancısı vardır. Çeker geçerdi. Fakat bugünlerde azdı. Kadına ne yemek yediriyor ne rahat ettiriyor."

"Biz de buraya geçen akşamki hadise hakkında bazı şeyler sormaya geldik..."

80 Erkân minderi: Büyüklerin oturduğu tek kişilik, rahat, geniş minder

"Hadise dediğiniz, hani şu gözüken hayalet, değil mi?"

"Evet. Siz de ne gördünüzse söyleyiniz..."

Cevabı hep Zeliha veriyordu:

"Biz bir şey görmedik..."

"Fakat hesaba göre hayalet buradan, sizin oda kapınızın önünden geçmiş olacak."

"Geçsin... Biz bir şey görmedik..."

"Zeliha, senin odan ayrı değil mi?"

"Evet, ben karşıki odada yatıyorum..."

"Eh, sen görmedinse belki Şerife Kadın görmüştür. Ben ona soruyorum..."

"Beyefendi, hayalet patırtısı koptuğu vakit ben buradaydım."

"Gece yarısı odanı terk edip ne münasebetle burada bulunuyordun?"

"Efendim, gök gürledi. Şimşek çaktı... Hasta kadın belki korkmuştur diye yanına geldim... Onun da sancısı tutmuştu. Tuğla ısıttım, verdim... Zavallı hatun ovunup duruyordu. Hayaleti nereden görecek..."

"Dışarıda kopan gürültüyü işittiğinizi söylüyorsun. Ne olduğunu merak edip de kapıyı açıp bakmadınız mı?

"Açıp baktım..."

"Ne gördün?"

"Hiçbir şey..."

"Kopan gürültünün sebebini anlamak için odadan dışarı çıkmadın mı?"

"Çıktım."

"Peki ne anladın?"

"Hiçbir şey..."

"Nasıl olur?"

"Yüzlerini seçemediğim birkaç kişi çığlık çığlığa merdivenden yukarı kaçışıyorlardı. Hırsız mı var nedir diye ben de korktum. İçeri kaçıp kapıyı sürgüledim."

"Köşkün bahçeye olan kapıları sürgülü değil miydi?"

"Nasıl değil efendim? Hepsi hem sürgülü hem kilitliydi..."

"Bu hayalet denilen meret nereden girdi? Nereden çıktı?"

"Hiç onlara kapı baca olur mu? İyi saatte olsunlar..."

Talat Bey düşündü. Şerife'nin yerinden kalkamayacak durumdaki hastalığına, Zeliha'nın önceden hazırlanmışa benzeyen sözlerine pek inanmadı. Fakat inanmış gibi görünmek lüzumunu hissederek sustu. Araştırması ondan ileri varmadı. Aldanmış görünerek onlara böyle bir komedyayı ikinci defa oynamak için cesaret vermeyi düşünmüştü. O zaman hazırlık yapacak, hilekârları yakalayacaktı.

Dilaver, her zaman çalçenelik eden bu çocuk, Talat Bey'in sorgusuna söz karıştırmamak için hiç ağız açmamıştı.

12
Ruhların Feryatları

Ertesi gece iki kardeş gene odalarına çekildiler. *Perili Evler* cildini okumaya devam ediyorlardı. Ortadaki masanın önünde karşı karşıya, Turhan okuyor, ağabeyi dinliyor:

"3 Teşrinisani,[81] Çarşamba:

Saat onu yirmi geçe merdivenden süratle çıkan ayak seslerinin gürültüsünden hepimiz uyandık. Art arda vurulan dar-

81 Eski takvime göre 11. ay

beler duvarları titretiyor... Hemen döşeklerimizden fırladık. Ağır ve esnek bir cisim, yukarı kat merdiveninden basamaktan basamağa sıçraya sıçraya alt kata iniyor gibi oldu. Aşağı varınca koridorda yoluna devam ederek sahanlıkta durdu. Hemen ardından, sonuncusu gayet şiddetli üç darbe vuruldu. Ve sonra yeşil odanın kapısına, kolunun olanca kuvvetiyle bir dülger keseri iner gibi bir gürültü patladı. Takır takır birçok hayvan gezinir gibi bir şeyler işitildi.

(Kısaca darbelerden ibaret olan gecelerin olaylarını geçiyorum. Yalnız fevkaladc hadiseleri kaydedeceğiz.)

10 Teşrinisani, Çarşamba:

Saat birde tepinerek koşuşmalar... Duvarlara inen darbeler arasında uzun bir koma sesine benzer bir şey işitildi. Dışarıda müthiş bir fırtına vardı. Boranın iniltilerine karışan bu acı korna feryadı bizi titretti. Gene birçok darbeler... Sinirlerimiz bu sarsıntıdayken hepimiz tiz perdelerden ahlar, vahlar işittik. Ve bu sesler üç dört defa tekrarlandı. Dışarıdan gelen bu avazlar gittikçe şatoya yaklaşıyordu. Saat on buçukta ikinci katta sağır bir darbeyi takiben gene uzun bir haykırma ve sonra dışarıya bağırır gibi iki defa bir kadın feryadı koptu... Daha sonra üç dört haykırma da avlu ve merdivenden geldi...

Her zamanki gibi gene şatonun her tarafını dolaştık, inceden inceye her yeri yokladık. Saat üçü yirmi geçe gene koridorda koşuşmalar duyuldu. Bu sefer hafifçe iki haykırma daha oldu. Fakat artık lamı cimi yoktu... Bu sesler evden geliyordu.

12 Teşrinisani, Cuma:

Birçok darbe işitildi. Sonra gene tiz ve hızlı sesler... Avluda daha iniltili sesler... 11.45'te mahzenden gelir gibi boğuk sesler, sonra merdivenden daha kuvvetli sesler... Gece yarısı gene hepimiz döşeklerimizden fırladık. Mahzenden ve yeşil odadan sesler geliyordu. Nihayet çok ıstırap çeken bir kadının hıçkırıkları koptu...

13 Teşrinisani, Cumartesi:

Geceki rahatsızlığımız yetmiyormuş gibi gündüzleri de bizi tacize başladılar. Saat üçte yemek salonunda güpegündüz darbeler. Döndük dolaştık, bir şey keşfetmek mümkün değil... Saat 3.15'te yeşil odada gürültüler... Oraya koştuk, kapı açılmıyor. Açılmasına mâni olmak için koltuğu kapının önüne koymuşlar... Gene yerine götürdük...

Saat 3.40'ta madamın odasında ayak sesleri... Kendi kendine gezinen bir koltuklu... Gene yeşil odaya gittik. Gene kapı açılmıyor. Gene koltuğu kapı önüne koymuşlar. Madam ve Emelina rahiple beraber odasına giderler... Kabinin kapalı penceresi birdenbire açılır. Rüzgâr kuzeyden esiyor... Bu pencereyse güneye bakar. Madamın odasında bir koltuk yerini değiştirmiş. Rahibin odasında kapatılan pencere tekrar açılıyor. Bu hareketler gündüz oluyor.

13 Teşrinisani, Cumartesi gecesi:

Evvelki gibi dörtnala koşuşmalar... Merdiven sahanlığına on üç ve yeşil odanın kapısına sekiz şiddetli darbe... Kapı hızla açılıp kapanıyor...

Gece yarısını 15 geçe, sahanlıkta kuvvetli bağrışmalar. Fakat bu defa ağlayan bir kadının inlemeleri değil... Sanki cehennemden haykıran günahkârların, iblislerin çaresiz bağırışları... Vurulan kuvvetli darbeler iki saat kadar devam etti."

Bu esnada minderi üzerinde uyuyan Atak birdenbire dört ayak üzerine dikilerek kapıdan tarafa, iki üç defa ulur gibi havladı...

Turhan gözlerini kitaptan ayırdı... İki kardeş odanın dört duvarına bakındılar...

Orhan:

"Bu köpeğe ne oluyor böyle? Gözlerinc bir şcy görünüyor gibi havlıyor..."

Turhan:

"Ürkmüş gibi şikâyetli bir ses çıkarıyor..."

"Neden ürküyor?"

"Herhâlde bir hissettiği var..."

Köpek iki ayak üzerine minderine oturdu. Bir düziye başını kapıya doğru çevirerek gözleri ve burnuyla bir şey arıyor gibiydi.

Orhan:

"Devam et kardeşim."

Turhan:

"20 Kanunuevvel,[82] Pazartesi:

Gündüz saat dörtte madam odasına girince iki sandalyenin baş aşağı edilerek koltukluların üzerine çıkarılmış olduğunu görür..."

Kardeşlerin odasında bu esnada kapı tarafındaki duvarın üzerine tık tık tık üç düzenli darbe indirilir. Bu tıkırtılara Atak hemen hırlamayla karşılık verir... Köpeği azarlayarak sustururlar. Hayvan kuyruğunu iki bacağının arasına sıkıştırarak karyolanın altına kaçar.

Orhan:

"Bu ne?"

Turhan:

"Bilmem... Atak korkuyor..."

"Darbeler indirilmezden evvel hayvan olacağı hissetti..."

"Bu tıktıkları onun tanıdığı biri yapsaydı köpek hiç aldırmazdı..."

"Bu darbeler geçen akşam da vuruldu."

82 Eski takvime göre 12. ay

"Bu bize bir işaret amma biz anlamıyoruz."

Turhan tıkırtının geldiği tarafa dönerek birisiyle konuşur gibi boşluğa şöyle seslendi:

"Bir daha vur. Kimsin? Anlat..."

Fakat bu sorusu cevapsız kaldı... On dakika kadar beklediler. Hiçbir şey duyulmadı.

Tekrar *Perili Evler*[83] kitabının sayfalarını okumaya başladılar. Çok sürmedi. Oda kapısına fakat bu sefer oldukça düzensiz tıktıklar indi. Bu defa köpek hiç ses çıkarmadı.

Orhan biraz titrek sesle:

"Kimdir o?"

Dışarıdan:

"Benim, dayınız."

"A, Dayı Bey, bizim odamıza siz de mi izinle gireceksiniz?"

Talat Bey kapıyı açarak geniş bir tebessümle:

"Elbette... Siz tekin insanlar değilsiniz. Belki ruhlarla görüşmedesiniz. Belki peri kızlarıyla gizlice görüşüyorsunuz... Niçin izinsiz içeri girip de bu gizli sohbetinizi bozayım?"

Orhan:

"Dayı Bey, bizimle her zaman böyle alay edersiniz."

Talat Bey:

"Alay değil, doğruyu söylüyorum... Sizin bir tür mezhebe benzeyen bu tutkunuza aklım ermiyor... Birdenbire içeriye girmek belki hoşunuza gitmeyecek bir hareket olur..."

Orhan:

83 Tefrika'da "*Cinli Evler*" şeklinde geçen bu ifade metnin bütünlüğü göz önünde bulundurularak "*Perili Evler*" olarak değiştirilmiştir. (y.h.n.)

"Bizim de çok şeylere akıllarımız ermiyor da erdirmeye uğraşıyoruz. Hakikati söylesek gülersiniz... Şimdi şu duvara üç düzenli darbe indirildi."

Talat Bey:

"Evet, evin içinde tek tük tıkırtılar, pıtırtılar olmaya başladığı söyleniyor... Geçen akşamki *apparition*'a beni inandırabilmenin ihtimali yoktur... Ve bu garipliğin sırrı da bence yarı anlaşılmış gibidir. Bu tıkırtıların da elbette bir gün foyaları meydana çıkar. Ne yapıyorsunuz şimdi?"

Turhan elindeki cildi göstererek:

"*Les Maisons Hantées*'i okuyorduk."

"Böyle cin masallarını tam bir inançla okurken bu garipliklerden etkilenmemek mümkün müdür? Belki duyduğunuz darbeler bu tesirle sizde meydana gelen halüsinasyonlardır. Benim dinleyici sıfatıyla aranızda bulunmama bir mâni yoksa okuyunuz, dinleyeyim..."

Orhan:

"Ne mâni olacak efendim? Bilakis, huzurunuz bize kuvvet ve şeref verir."

"Aklımın almadığı noktalarda sorularıma ve biraz daha yüz bulursam kritiklerime de elbette müsaade edersiniz."

"Hayhay efendim, bizi aydınlatmış olursunuz."

13
Ruhlar Hakkında Belgeler

"24 Kanunuevvel, Cuma:

Öğle vakti bülün hizmetçiler sofradayken rahibin odasında karyolanın yan üstü devrilmiş ve ortadaki masanın onun altına sürülmüş olduğunu gürdük. Akşam saat altıda odanın kilitli bulunan kapısını açtık. Bu sefer de başka manzarayla karşılaştık: Masa yatağın altından çekilip üzerine çıkarılmıştı.

Bir gün köpekler bahçedeki sık ağaçlı bir *touffe*'a[84] doğru bütün şiddetleriyle bir havlama koparırlar... Şato sahibi bu sık ağaçlığına bazı hırlı hırsız kimselerin gizlenmiş olmaları ihtimaliyle kendi ve uşakları silahlanarak *touffe*'u abluka altına aldıktan sonra köpekleri içeriye salarlar. Yırtıcı bir hücumla ağaçlığa dalan hayvanların havlama sesleri hemen değişir. Dayak yiyorlarmış gibi kesik kesik ulumalarla kuyrukları bacaklarının arasında hemen *touffe*'dan dışarı fırlarlar... Ve onları kaçtıkları yere tekrar bir daha saldırtmak mümkün olmaz...

Şatoda perilerin en fazla zapt ettiği bir oda vardır. Burada kalmaya kimse cesaret edemez. Şato sahibi Mösyö X'in[85] akrabasından bir zabit, revolverini doldurarak, uykusunu ihlal etmeye gelecek her kim olursa olsun üzerine ateş etmek kararıyla bir gece bu odada mumu söndürmeden yatar. Gece uykusu arasında kulağına bir ipek elbisenin hışırtısı gelir gibi olur. Uyanır... Üzerinden ayak yorganı çekilir. Sönmüş mumu yakar... Mum gene söner... Bir daha yakar. Tam üç defa mum söner, yakılır. Ve daima hışırtı işitir. Üzerinden yorganlar çekilir. "Kimdir o?" sorusuna cevap alamaz. Yorganların çekildiği tarafa doğru rastgele ateş eder. Hiçbir tesiri olmaz... Kurşunlar kovanlarından çıkmaz. Duvara saplanmış olan kartuşları sabahleyin muayenelerinde kurşunları gene kovanları içinde bulurlar...

"Farklı derecede ruhani rütbeleri olan papazlar kontrole gelirler. Gece kalırlar. Şato sahibi Mösyö X'in kayıt defterindeki garip açıklamaların noktası noktasına hakikate denk olduğu hakkında imzalarıyla onay belgesi verirler. Perileri kaçırmak için edilen duaların da tesiri olmaz.

Şatoda mürebbi bulunup da sonradan Normandiya'da bir kasaba papazlığına tayin olunan rahibin verdiği tasdikname şudur:

---

84 Fr. touffe: Demet. Burada çalılık anlamında kullanıldığını düşünüyoruz. (y.h.n.)
85 Şato sahibinin kimliği anonime işaret eden X harfi ile gösterilmektedir. (y.h.n)

'T şatosunda 1875 Teşrinievvel'inin 15'inden 1876 senesi Kanunusani'sinin 30'una kadar cereyan etmiş olan garip hadiselerin kendi gözlerimle bir şahidiyim. Mösyö X'in el yazısıyla olan kayıt defterindeki vakaların yalnız bir adam tarafından uydurulmuş efsaneler türünden düşünülmesine imkân yoktur. Çünkü zikrolunan gürültüleri işitenler çoktur. Darbeler 500 metrelik bir mesafeden duyulacak derecede şiddetliydi. Bu meydana gelen gariplikleri burada tekrar hikâyeye lüzum görmüyorum. Çünkü bunları siz de biliyorsunuz. Bu türden olaylar şimdiki şatonun yerindeki yıkılmış eski şatoda da aynen gerçekleşmiştir. Bu garipliklerin gerçekleştiği anda şato sahibi Mösyö X de icrası mümkün her türlü tedbire başvurmaktan geri durmamıştır.'

Dışarıdan veya içeriden bir adamın benim kilitli odama girip de gözümün önünde o suretle eşyaların yerlerini değiştirebilmesine imkân düşünülebilir mi? Böyle bir kimse nasıl şöminenin bacasına çıkıp da beni küller içinde bırakacak surette ateşin üzerine kovalarla su boşaltır?

Bu hâl güpegündüz yağmursuz bir zamanda meydana gelmiştir. Bu hadisede yanımda bulunan öğrencim de korkusundan hemen kaçmıştı. Ve onun nasıl koştuğunu hâlâ görür gibi oluyorum. Nasıl olur da köpekler hücum ettikleri yerden şiddetle ürkerek hemen dışarı kaçarlar? Gözlerimizin önünde sımsıkı kapalı bir pencerenin kendi kendine açılmasına ne denir? İşittiğimiz haykırmalar insan sesine benzemiyordu. Şatonun duvarlarına indirilen darbeler ekseriya o kadar şiddetli olurdu ki tavanın başımızın üzerine çöküvermesinden korkardım.

Bu kadar akıl almaz şeyleri yapmaya hangi adamın kudreti yetebilir... Ben hep bunların şeytan işi olduğu kanaatindeyim."

12 Kanunusani 1893 İmza
Rahip M.'"

Turhan gözlerini kitaptan ayırarak:

"Dayı Bey daha çok ve uzun belgeler var. Ben en kısasını okudum. Diğerlerine devam edeyim mi?"

Talat Bey:

"Yeterli..."

Orhan:

"Peki efendim, bu hadiselere ne diyorsunuz?"

Talat Bey:

"Bu garipliklere mutlak iman getirmek mecburiyetinde değilim."

Orhan:

"Bu meselede iki şart var."

Talat Bey:

"Nedir?"

Orhan:

"Ya inanacaksınız veyahut sağlam sebepler göstererek reddedeceksiniz... Bu dinlediğimiz şeyler hep yalan mı?"

Talat Bey:

"Benzer..."

Orhan:

"Peki fakat hangi fikre istinaden böyle diyorsunuz? Söyleyiniz de leh veya aleyhteki kanaatlerimiz kuvvetlensin..."

Talat Bey:

"Bize birçok yalancı mucizeler rivayet edilmektedir. Bizi imana davet için bu hurafelerle ciltler, ciltler doldurulmuştur. Yüzlerce de şahit gösterilmiştir. Mesela durup dururken bir mandanın kanatlanarak bir kartal gibi uçtuğunu on on beş

kişinin şahitliğiyle iddia etseler bu tabiat dışı hadiseye inanır mısınız?"

Orhan:

"Bu dinlediklerinizi bu söylediklerinizle asla kıyas kabul etmez. Böyle kuvvetli doğrulamaları yapanlar içinde birçok ilim adamları ve doktorlar da var... Dayı Bey, bu işittikleriniz sırf uydurma değil, aynen gerçekleşmiştir. Evvela bu tarafı kabul mecburiyetindeyiz... Sonra meseleye istediğiniz gibi bir izah sureti arayabiliriz. Bundan on üç, on dokuz, yirmi asır evvel gerçekleşmiş mucizelerle bunları bir tutamayız..."

Talat Bey:

"Versenize bana şu kitabı, bit yeniklerini göstereyim..."

Dayı Bey eline aldığı cildi evire çevire Kalvados Şatosu bölümünü bularak birçok satırlara göz gezdirdikten sonra:

"Efendim, bir kere şatonun asıl adı zikredilmiyor... Bu, T şatosu işaretiyle gösteriliyor. Niçin?"

Orhan:

"Kalvados Şatosu demek kâfi değil midir?"

Talat Bey:

"Hayır... Kalvados, Normandiya, Manş sahilinde kayalık bir mahallin adıdır. Kalvados Şatosu demenin Erenköy Köşkü demeden hiç farkı yoktur. Erenköy'de amma hangi köşk? Esas sayılacak bu mühim açıklamadan çekinmenin sebebini bana anlatır mısınız?"

Orhan:

"Bu beladan kurtulmak üzere bir gün satmak icap ederse şatonun adını cinliye çıkarmış olmamak için..."

Talat Bey:

"Tekin olmadığını onaylayan böyle on beş kişinin verdikleri raporlarla kötü şöhreti bütün kasaba civarına yayılmış bir şatonun bu sırrı artık nasıl gizlenebilir?"

Orhan:

"Bu kapalılık şato hakkındaki rivayetlerin hepsini çürütebilecek kuvvette bir delil sayılamaz..."

Talat Bey:

"Peki amma itiraza yol açacak şüpheler yalnız bununla bitmiyor ki..."

Orhan:

"Daha neler var efendim?"

Talat Bey:

"Şato sahibinin ismi meçhule işaret olan X harfiyle gösteriliyor... Yalnız arabacı Emile, bahçıvan Auguste, oda hizmetçisi Emelina, aşçı kadın Selina gibi hizmetçi isimleri sayılıp dökülüyor ki doğrusu bunlar da bana uydurma gibi geliyor... Daha tuhafı, hadiselere en yakından şahit olan çocuğun mürebbisi rahip efendi, yazdığı tasdiknamenin altına yalnız M. harfiyle müstear bir imza koyuyor... Adını gizleyen bir şahidin şahitliğine inanmak için çok büyük bir iyi niyet sahibi olmak lazım gelir... Benim görüşüm bu."

Orhan:

"Bu itirazınızda ben zannettiğiniz kadar bir kuvvet görmüyorum... Çünkü Doktor Dariex'nin ve G. Morice'in hadise hakkında imzalı mektupları var... Bundan başka *Perili Evler* cildinde belediye, zabıta, adliye memurlarının ve birçok fen adamının açık ve resmî imzalarıyla bu türden yüzlerce olay zikrediliyor. Eğer hadise Kalvados Şatosu perilerinden ibaret olaydı itirazınızda bir dereceye kadar hak kazanmış olabilirdiniz..."

Talat Bey:

"Oğulcuğum, bu türden hadiseler halkın nazarında henüz kesin bir açıklık seviyesine ermemiştir. Eğer durum halkı inandırabilecek surette ispat edilebilmiş olaydı kanaatte hep birleşirdik. Artık hiçbir türlü tartışmaya lüzum kalmazdı..."

Orhan:

"Bey Dayıcığım, insanların kanaatini niçin bu hususta bir ölçü sayıyorsunuz? Bugün halkı birçok efsaneler lehindeki kanaatlerinden ayırmak mümkün olmadığı gibi, birçok ilmî, fennî hakikatlere de inandırmak mümkün değildir."

Talat Bey:

"Ben kitlenin reylerine inmiyorum. Aydınları kastediyorum."

Orhan:

"Halk tabirine aydınlarla beraber kitle de dâhil değil midir? Hâlbuki aydınların bugün hemen yarı yarıya ve belki de daha fazla bir kısmı ruhun varlığına inanır."

Talat Bey:

"Çok az da olsa bu kanaatte bulunmayan bir zümrenin olduğunu inkâr edemezsiniz ya..."

Orhan:

"Her mezhepte bir mutezile[86] fırkası bulunabilir..."

Talat Bey:

"Bu da neden ileri gelir?"

Orhan:

"Yaradılışta kavrayışça denklik bulunmamasından..."

Talat Bey:

86 Kaderi inkâr ederek "kul, ettiklerinin yaratıcısıdır" diyen ve Tanrı'nın sıfatları konusunda sünnet ehlinden ayrılan bir felsefe

"Yaradılışta kavrayışça denklik olaydı ne kadar can sıkıcı bir hayatın ycknesaklığı içinde bunalıp kalacaktık. Ne bir Napolyon olacaktı ne bir hamal... Tabiatın akıl faturasını bu kadar çeşitli yaptığına teşekkür etmeliyiz. Halk garipliklerc tutkundur. İncelemeye gücü olamadığı şeylere inanıvermek saffetiyle hastadır. Bilimsel deneylere alışkın olanlar her kimin şahitliğini alırsa alsın, işittikleri gariplikleri bir kere de kendi denemeden kabul etmezler. Binaenaleyh sizin *spiritisme* meselelerindeki iddialarınız yeterli derecede ispat edilmiş olsaydı onlar da inanırlardı. Fakat henüz ispatta bu yeterlilik yoktur. Bu davada sizi ikna edemeyeceğimi görüyorum. Lakin siz de beni susturabilmeyi hiç aklınızdaıı geçirmeyiniz. Şimdi biz susalım, bu hadiselerin aktarıcısı Camille Flammarion cenaplarını söyletelim. Bu büyük piriniz, Kalvados hadisesi hakkında netice olarak ne diyor?"

Orhan:

"Kardeşim, 152'nci sayfayı Dayı Bey'imize oku."

Turhan, kitabın o yaprağını açarak okumaya başlar:

"Bütün bu hikâyenin tabiatüstü olduğu itiraz götürmez bir durumdur. Lakin doğruluğu da, müthiş cinayetleriyle bundan daha mecnunca ve manasız olan 1914-1918 Alman Muharebesi derecesinde muhakkaktır. Şahitliklerin kuvvetli belgelere dayandığını bildiğimiz için kısaca değil başlıca açıklamalarıyla vakayı bu eserimizin başına ekledik. 'Şeytani-tabiatüstü' faraziyesinin tartışmasında durmayacağım. İncelemc öncesi hiçbir şeye karar vermeksizin dikkatli araştırmamıza devam edelim. Araştırmaların açık neticeleri mantıken ancak şahitlerin bir araya toplanmasından sonra gelir.

Bununla beraber öyle zannediyorum ki bütün bu olaylardan şu neticeyi çıkarmak için iznimiz olduğunu hissetmememiz mümkün olmayacaktır. O da budur: Göze görünmez mahluklar vardır."

***

Turhan devam ediyor:

"Üstat bundan sonra Correze'de bu görünmez mahlukların eline geçmiş Constantinie adında bir evden bahsediyor. Bu hadisede yerel, tanınan ve meşhur şahitlerin, araştırmacıların imzaları vardır. Binaenaleyh hiçbir şüphe uyandıran, gizli nokta yoktur... Hadiseler çok muhterem belediye müdürlerinin, hâkimlerin gözleri önünde gerçekleşmiş ve burada Kalvados Şatosu'ndakilerden daha garip şeylere şahit olmuşlardır. Mesela uyurken karyolanız beşik gibi sallanarak uyandırılıyorsunuz. Oturduğunuz sandalye çekilip altınızdan alınıyor. Yemek yerken önünüzden tabak kapılıp karşıya fırlatılıyor. Oturduğunuz yerde arkanıza bir baston iniyor. Madamın yatak odasından yoğun, siyah bir duman çıkıyor. Koşuyor bakıyorsunuz ki dumanın kaynağı karyoladır. Telaşla araştırırken bir de görüyorsunuz ki ne ateş var ne duman... Bu hokkabazlık bazen ihtiyar Madam Faure'un üzerinde de yapılıyor. Kadının fistanından dumanlar fışkırıyor. Fakat hakikatte ne duman var ne ateş...

Hep bu anlaşılmaz gariplikler meşhur hâkim Max Well'in gözlem ve incelemeyle verdiği raporda açık ve nettir. "

Turhan:

"İşte size Constantinie Maison'dan gayet kısaca bahsettim. Auvergne'de bu türden bir meskene geçiliyor. Dinlemekten sıkılmazsanız yüzleri aşan perili evler koleksiyonunu size sıralayayım..."

Talat Bey:

"Gerek yok. Bunlardan birini dinlemekle insan binini dinlemiş gibi oluyor... Aklın, bilimin kabul edemeyeceği bu garipliklerden ne netice çıkarılabilir?"

Orhan:

"Bilimde de da akıl kabul etmez gibi görünen çok şeyler vardır. Mesela bundan bir asır evvel Viyana'da verilen bir

konserin İstanbul'dan dinlenileceği ve çarkı havada dönen bir vapurla memleketten memlekete hayret verici bir süratte yolcuların taşınacağı söylenseydi bu masala kim inanırdı?"

Talat Bey:

"O başka, bu başka..."

Orhan:

"Neden?"

Talat Bey:

"Biraz ders görmüş insanlara bugün kara tahta başında radyonun, tayyarenin ne oldukları anlatılabilir. Fakat insaf ediniz, büyücü oyununa ve hokkabazın katakullisine benzeyen sizin ruhlarınızın, perilerinizin, cinlerinizin akla ve fene yaklaştırılabilecek tarafları var mıdır? Büyücü oyununda vaktiyle Zuhuri bu cin peri cilvelerini iyi karikatürize etmişti. Efetuha mefetuha pat küt..."

Turhan:

"Flammarion bunun ancak bir asır sonra fen şeklini alabileceğini söylüyor... Ortada böyle bir kuvvet vardır. Bu muhakkak. Bu gizli bir elektrik midir? Ölülerden veya dirilerden fışkıran bir akım mıdır? Hadiseleri kuru kuruya inkârda ısrarcı olmaktan ne çıkar... Kendiniz bu garipliklerden birkaçına şahit olsanız gözlerinizin gördüklerine, kulaklarınızın işittiklerine inanmayarak kendi kendinizi mi yalanlayacaksınız?"

Talat Bey:

"Oğlum, siz her zaman böyle söylemiyorsunuz. Ortada henüz keşfolunmamış gizli bir kuvvetten bahsolunursa, insan bu vadide düşünmeyi pek garip bulmaz... Fakat siz bu kuvvetin mecburiyeti hakkında her zaman aynı kanaati taşımıyorsunuz. Bu kuvvete açıktan açığa ruh adını vererek masa başına çağırıyor, onlarla bazen çok gülünç dedikodular yapıyorsunuz..."

Orhan:

"Ne yapalım. Ruhlar bize bazen hakikaten zihinleri durduracak şeyler haber veriyorlar. Biz de bu kuvvetin *intelligent*[87] olduğunu kabulde mecbur kalıyoruz... Siz bu esrarı bizi ikna ederek diğer surette tefsir ve izah edebilirseniz fikrinizi kabule hazırız. Fakat birçok gözlerin önünde görünen hakikatleri kökünden inkâr ediyorsunuz."

Talat Bey:

"Sizi kendi silahınızla vurmak, yani kendi delillerinizi aleyhinize çevirerek susturmak için ben de bu eserleri okuyacağım. Ben de sizin masa başındaki halkanıza dâhil olacağım. İki dünya arasında tercümanlık eden bu gariplerle ben de konuşacağım..."

Orhan:

"Bizi yalnız öyle böyle müteşekkir değil, cidden minnettar bırakırsınız..."

Talat Bey:

"Beni ruhlarınıza takdim etmek için delilim olunuz."

Orhan, Turhan ikisi birden:

"Seve seve dayıcığım... Seve seve..."

14
Talat Bey'in Flammarion'a İtirazları

Ertesi sabah Talat Bey yeğenlerinin kütüphanesinden birkaç kitap seçti. Odasına kapandı.

Sayfaları karıştırdıkça hakikaten dikkat çekici satırlara denk geliyordu. Okumalarından bazı özetleri naklediyoruz:

Flammarion'dan:

87 Fr. intelligent: Akla uygun

"Var olmak yahut olmamak, Hamlet'in[88] bu mezarlık sahnesi her gün gözlerimizin önünde tekrarlayıp duruyor... Düşünürün hayatı ölümün izlenmesidir."

"Eğer varlığı, insanlığı hiçbir şeye ulaştırmıyorsa bu komedya nedir? Gerek ona yüz yüze bakabilelim veyahut ki görmemek için başımızı çevirelim, ölüm hayatın en büyük hadisesidir. Onu incelemek istememek çocukluk havailiğinden ileri gelir. Zira uçurum önümüzde apaçık duruyor. Bir gün bu amansıza yuvarlanacağız. Mesele ölçülmesi imkânsız bir derinliktedir. Ne kadar uğraşsak vakit ziyanından başka bir şey elde edemeyiz. Bunun sonunu seçmek imkânsız gibidir, bir mazeret sunmak manasız bir korku ve tembelliğin doğurduğu beyhude bir bahaneden başka bir şey değildir."

"Önümüze dikilen bu muazzam sorgu noktasının karşısında bir cevap istemeden durmak zordur."

"Adil bir Allah var mı? O mu bizi yarattı? Yoksa onu bizim zayıf zihinlerimiz mi doğurdu? Kim kimin yaratıcısı, yaratılanıdır, bazen bilinmiyor. Adalet kelimesi de insanların uydurduğu boş bir söz müdür? Zavallı beşer bu haksızlık, bu günah yolunda daha ne kadar sendeleyerek bir ışık aramak için yürüyeceksin?"

"Adalet âşığı büyük kalpli hassas adam, kendini yokla. Tabiatın yüreğine iyi eğilimler de koyduğunu bazı bazı duyuyorsun, değil mi? Bunlardan istifadene mâni olan kimdir? Tabiat dediğimiz bu yaratı da nedir? Onda bir niyet, vicdanlı bir maksat, hayırlı bir gaye var mı? Yoksa bu koca kâinatın ilgisiz kaldığı adil ve insafla duygulanan yalnız bizim hasta dimağlarımız mıdır? Titreyişler getiren ne büyük muammaların karşısındayız!"

"Şüphesiz öleceğiz. Hiçbir şey bu kadar kesin değildir. Üzerinde yaşadığımız bu toprak yuvarlağı güneşin etrafında

88 İngiliz şair ve oyun yazarı William Shakespeare'in meşhur oyunu ve oyunun başkahramanının adı

yüz devir daha yaptıktan sonra sevgili okur, hiçbirimiz bu dünyada bulunmayacağız..."

"Ölüme karşı dehşetlenmek, hissî zaafından gelen bir manasızlıktır. Bunda iki ihtimal var, ölünce ya mahvolup tamamen biteceğiz... Yahut ki gözlerimizi bu hayata kapadıktan sonra bir ikinci âleme açacağız. Eğer tamamen öleceksek hiçbir şey bilmeyecek, bu yüzden de ölümü hissetmeyeceğiz. Eğer bir ikinci hayata girerek yaşamaya devam edeceksek mesele inceden inceye incelemeye değer bir mahiyet kazanır..."

"Bir gün bu vücudumuzdaki uzuvlar faaliyetini bırakınca bu cesedimiz milyonlarca moleküllere ayrılacak... Bunlar da bitkisel, hayvansal, insani diğer organizmalara karışacaklar... Aynı cesedin ölümden sonraki dirilmeye erişmesi, yani dinlerin bu eski iddiaları artık kabule şayan görülmeyecek hurafeler arasına geçmiştir. Ruhsal fikir ve cevherimiz maddi bütünlüğümüzün dağılmasından sonra gene devam edecekse biz de ikinci hayata geçmekle sevineceğiz. Binaenaleyh o zaman şuurî hayatımız bu şimdikinden daha gelişmiş, daha yüce bir surette devam edecek demektir. Çünkü yaradılışın doğrudan doğruya gelişim tarihini inceleyebileceğimiz gezegen ancak üzerinde yaşadığımız bu yerküredir. Ve burada da gelişim kanununun basitten mükemmele doğru ilerlediğini görmekteyiz..."

"Ölüm nedir? Şimdiye kadar bu hadiseyi bize izaha çalışan dinlerden, mezheplerden, akidelerden hiçbirisi bizi ikna edebilecek genişlikte bir tarifte bulunamamışlardır. İşte bunun için bilmek ihtiyacıyla yanıyoruz. Ve bazıları da tabiat fena hiçbir şey yaratmaz, yapmaz görüşüne gidiyorlar... Buysa çok su götürür bir hükümdür."

"Düşünen bir fikir sahibi, 'Öldükten sonra büsbütün mü mahvolacağız?' düşüncesi önünde kayıtsız kalamaz..."

"Bu vadide ilk anda haklı gibi görünen bazı düşünceler de vardır, öldükten sonra gene yaşamak istememiz bu varlı-

ğımıza çocukça bir ehemmiyet atfetmemizden ileri geliyor... Büsbütün mahvolmamızı tabiat için büyük bir ziyan olarak düşünmek gafletinde bulunuyoruz, biz de yaradılışta ihmal edilemeyecek bir sayıyız... Yaratıcının bizimle de meşgul olması gerekir, gibi düşünceler de ortaya konuluyor."

"Özellikle ve hele astronomi açısından bireysel varlığımızın değil bütün insanlığın bile zerre kadar hükmü, ehemmiyeti yoktur. Pascal[89] zamanındaki *anthropocentrique,*[90] *geocentrique*[91] sistemleri inanışlarından yani bütün evrenin bizim etrafımızda döndüğü ve bütün yaratılanların merkezi insanlık olduğu gafletlerinden uzağız. Üzerinde yaşadığımız bu yer nedir? Biz neyiz? Göğün sonsuzluğu içinde kaybolmuş bir zerrenin üzerinde zerreleriz."

"Fakat efendim, tabiat en küçük şeylerin içine en büyükleri sığdırmak mucizesiyle bizi hayretlere düşürüyor. Bir zerre de başlı başına bir kâinattır. Mademki düşünüyoruz, bu yetenek bizde vardır. Binaenaleyh biz de varız. Bu muammaların derinliklerine dalmak isteyenler baş dönmelerine tutularak sığlıkta kalıyorlar."

"Beklediğimiz cevapları bize dinler veremediler... Veremeyecekler... Bu esrarın huzuruna bunca mihraplar, bunca mabetler, bunca putlar dikildi. Bunca alınlar secdelerde inledi. Lakin bu muazzam muamma karşımızda hâlâ Asurîler, Keldanîler, kadim Mısır, Yunanîler, Romalılar ve Ortaçağ Hristiyanlığı zamanlarındaki heybetiyle duruyor. Korkunç ve dilsiz..."

"İnsan kurbanlarıyla beslenen insan şeklindeki Allahların mabetleri yıkıldı. Hesapsız dinler söndü. Fakat ölümsüzlüğün şartlarını araştıran din, insanların bir inanca bağlanmaları düğümü önünde ezelî ve ebedî ürkütücü simasıyla sanki onu anlamak isteyişimizdeki saffetimize gülüyor."

89 Blaise Pascal (1623-1662): Fransız fizikçi, matematikçi, düşünür
90 Fr. anthropocentrique: İnsanmerkezcilik
91 Fr. geocentrique: Yermerkezcilik

"Döne döne bu soruyu kendimizden soralım, ölümle yok mu edileceğiz? Yaşamaya devam mı edeceğiz? Gaybdan bir cevap gelmiyor... Buna akıllar hiç ermiyor."

"Bu büyük muammanın kaynağını aramak için göklere yükselen dehaların kanatları çırpına çırpına yoruldu. Ve düştü... Ruhun sonsuzluğu meselesi çağdaş bilimlerin deneysel yollarıyla çözülemedi. Fakat bazılarının iddiaları üzere muamma bilim dışı bir şekilde de halledilmiş değildir."

"Genellikle zannediliyor ki bu öte dünya, Ebu-l-hevl'in[92] keşfi büsbütün idrakimizin haricindedir. İnsanın zekâsı bu sırrın zırhını delebilecek bir kuvvette değildir. Lakin hayatta hangi mevzu bizi bunun kadar alakadar edebilir? Akıbetimizi düşünmekten lakayıt kalabilir miyiz?"

Talat Bey kitabı masanın üzerine bıraktı. Bir cigara yaktı. Hafif bir tebessümle zihninden şöyle diyordu:

"Koca feylesof, büyük adamsın! Bundan şüphe etmiyorum. Halkı aydınlatmak için ilmi, fenni tükenmez bir kudretle *popularise*[93] ettin. Kütüphaneleri doldurdun, bu seninki kadar şeref pek az Fransız'a nasip olmuştur. Fakat üstat bu yorgunluklu meşguliyetin büyük kısmını niçin görünmeyenlere vücut vermek sahasında sarf ettin? Sana gökleri dolduran yıldızlar yetmiyor muydu ki dehana daima daha ötede ve var olmayanlar âlemlerinde gezintiler aradın?

Bu dünyaya doğmayaydın ne olacaktın? Hiç! Ölümle yine bu hiçliğe dönüşerek ne kaybediyoruz? Bu âleme bir kere gelenin artık bir daha ölmemesi... Yani hayattan hayata yaşadığı hatıralarla geçmesi, bu sonsuzluk bilmem ki pek de istemeye şayan bir saadet midir? Bu bitmez, tükenmez uzunluğun verdiği usanç karşısında yüreğim sıkıntıdan çatlayacak gibi şişiyor, bu yerküre hayatlar için bir başlangıç mıdır? Biz buradan başka âlemlere gideceksek niçin sonsuz hayatlarının hatırasıyla oralardan buraya gelenler olmuyor?

92 Ebu'l-hevl: Mısır'daki insan başlı aslan figürü, Sifenks
93 İng. popularise: Popüler, halkın seveceği gibi

Niçin insanları bitkiler ve hayvanlarda kaçınılmaz gördüğümüz ölüm hadisesinden istisna kılalım? Bir gelen velev ki ruhen olsun, âlemden âleme gezgin hâline geçerse bu kâinatın devamlı yenilenmesi nasıl gerçekleşir... Bizden sonra geleceklere yolu kapamış gibi olmaz mıyız? Aynı kimlikle doğum dolabına kaç defa girip çıkacağız?

Evvelden bütün ilimlerin dizginlerini ellerinde tutan dinlerin müsaadeleri olmadıkça tabiat kanunlarından hiçbirinin ilan edilemeyeceğini, cüret edenlerin engizisyon mahkemelerine verildiklerini, bu sebeple hiçbir serbest tartışma yapılamadığını, dinlerin efsane sayfalarını kapayarak artık bütün araştırmalarımızda bilim ölçütünden ayrılmamak lüzumunu açık satırlarla yazıyorsunuz. Dinlerin yaradılışa ait tebliğlerinde cehaletin gülünç örneklerini gösteriyorsunuz... Hatta İsa'nın göklere uçması masalında diyorsunuz ki, 'Uzayda alt üst, dolayısıyla yukarı uçmak, aşağı düşmek yoktur. Bunlar yerçekimine göre uydurulmuş kelimelerdir. Çekiminden kurtularak dünyadan ayrılan bir cismi bizim uçuyor gibi görmemiz yanlış bir histir. Uçmuyor, gidiyor. Buna göre bu uçmanın sırf efsane olmasından yola çıkarak öyle de farz olunsa küremizin dönüyor oluşu itibarıyla şimdi uçtuğunu gördüğümüz peygamberin on iki saat sonra tepe aşağı düşüşünü kabul etmek lazım gelir...' Ve sonsuzluk meselesinin çağdaş bilimlerce henüz bilimsel olan, olmayan bir çözüme eremediğini tasdik ediyorsunuz. O hâlde üstat, genel ruh hâzinesinden her insana pay verdiğiniz ruhun aynı biçimde ebediyen daim olacağı sonsuzluğu araştırmasında niçin bu kadar yoruluyorsunuz?

Derin bir uykuda, küçük bir baygınlıkta kendimizi ve bütün dünyayı zerrece bir hatıra noktası kalmayacak bir bütünlükte kaybediyoruz. His merkezimizden her şey siliniyor. Belirli bir müddet için yok oluyoruz.

Bu hakikati görürken büyük ölümde maddi hayatını kaybetmiş bir dimağın hâlâ her şeyi duymakta devamını kabu-

le nasıl yanaşabiliriz? Ve yine diyorsunuz ki, ikinci hayatta maddi dimağ yok, ruhun cevherî hissi vardır. Bu suretle incele incele, yani kayıp ruhu bulalım derken, bahsin elimizdeki tutamak yerini de kaybediyoruz.

İnsanları, hangi ve nasıl bir dünya üzerinde yaşadıklarını bilmemek ve bilmeyi merak etmemek bilinçsizliğiyle itham ediyorsunuz. Onların hayvanlarla ortak kaba zevklerle kanaat ettiklerine acıyorsunuz. Bu cahiller sürüsüne ilim ve düşünmek zevkini aşılamanın çaresi henüz bulunamadı... Değil Süreyya yıldızının ışık hızıyla buraya olan mesafesini düşünmek, kendi karnında kaç arşın bağırsak bulunduğunu bilmeden aramızda âlim geçinen niceleri vardır. Ve gene, yerküre üzerinde yaşayan bir milyar altı yüz milyon nüfustan ancak bir milyon kadarının merak vesair sebeple astronomiye dair eserler okuduklarını ve özel olarak ilmî keşifleri takip için kitapçık ve dergilerle meşgul olanların sayılarını ise bütün dünyada haydi haydi elli bin olarak tahmin ediyorsunuz. Bunlardan ancak altı bininin Fransa'da bulunduğunu ve diğer insan kalabalığının zekâlarını yalnız faydasız adi eğlencelere ve bir de para kazanmak uğraşına verdiklerini yazıyorsunuz...

Bu dediğiniz merakta içlerinde altı bin değil, altı kişi bulunmayan milletler ne yapsınlar?

Bahsin ip ucunu kaçırmayalım. İtirafınız üzere ruhun sonsuzluğu henüz kesinlik mertebesine erememişse ispritizmacıların masabaşına çağırıp da konuştukları kimlerdir? Bunlar dünyevi hayatlarının tarihini, taraftarlıkla türlü yalanlar söylemekten kalemlerini kurtaramayan bugünün tarihçilerinden daha hakkaniyetle anlatıyorlar... Perili evlerde gürültüler çıkaranların, masaları oynatanların, ölülerden veya dirilerden çıkan rüzgâr gibi, elektrik gibi kör birer kuvvet olması ihtimalinden de bahsediyorsunuz. Birçok hususlarda dirileri aydınlatmaya kalkışan bu zeki ruhları nasıl kör kuvvetlere benzetebiliriz?

Hasılı üstadım, bu meselenin hakikat ve uydurma tarafları var. Eserlerinizi inceleyerek okumaya karar verdim. İşte yine söylüyorum. Bu araştırmadan göreceğim teorilerin yeğenlerimle beraber ispritizma masası başında tatbikatını yapacağım... Görünenlerle görünmeyenlerin toplantılarında ben de bir organ yerini tutmaya çalışacağım..."

15
(S.L.M.) İyi Aile Ruhu

Bir gece Talat Bey yeğenlerinin odasında gene bu bahis üzerine konuşurlarken duvara üç darbe indi. Gene köpek hırıldayarak yatağın altına kaçtı...

Talat Bey, şaşırmış bir jestle sordu:

"Bu ne?"

Orhan:

"Biz de bilmiyoruz."

Dayı Bey, elinde lamba ile sofaya fırladı. Sağa sola koştu, kimse yok. İçeri döndü.

Orhan:

"Dayı Bey, ne gördünüz?"

Talat Bey:

"Hiçbir şey..."

Orhan:

"İşte bir vakitten beri bu darbeler böyle tekrarlayıp duruyor..."

Talat Bey:

"Ben birisinden şüpheleniyorum..."

Orhan:

"Kimden?"

Talat Bey:

"Dilaver'den... Oğlan şakacıdır. Duvarınızı yumruklayıp da kaçmasın?"

Turhan:

"Yapmaz sanırım."

Orhan:

"Darbeler iner inmez biz de hemen sofaya koştuk, sizin gibi, bir şey göremedik. Eğer darbeleri Dilaver yapıyor olaydı bu kadar süratle kaçamazdı."

Talat Bey:

"Dilaver zekidir. Bu işi şeytanca bir tertiple yapabilir. Bende böyle bir şüphe uyandı. Durunuz, ufak bir deneme yapacağım. Bu şüphem ya büsbütün kuvvetlenir. Ya ortadan kalkar."

Talat Bey bir hizmetçi çağırarak:

"Kızım, haydi bana Dilaver'i gönder..."

Giden hizmetçi iki dakika sonra dönerek:

"Efendim, Dilaver uyumuş..."

Talat Bey:

"Annesine söyle, uyandırıp göndersin..."

Hizmetçi bu emri yerine getirmek için yine çekildi.

Talat Bey:

"Gördünüz mü, gelmiyor... Dilaver böyle erkenden uyur mu hiç."

Nihayet Dilaver gözlerini oğuşturarak uyku sersemliğiyle karışık garip bir tebessüm hâliyle geldi.

"Gelmemi emretmişsiniz. Annem döşeğimde beni tartakladı. Gözlerimi açtım... Ne oluyoruz, dedim? Annem, çağırıyorlar, dedi. Kim çağırıyor? Beni böyle uykudan kaldıracak ehemmiyette bir şey mi var? Aklıma derhâl ötekiler geldi... Malum ya, ben karışığım... Şeyh Battal Hazretleri gene lütfen evimize teşrif etmiş olmasınlar..."

Talat Bey:

"Dilaver oğlum, mesele mühim."

Dilaver:

"Ne var efendim? Anneme tayyare piyangosu mu vurdu?"

Talat Bey:

"Bu evde vuran bir şey var amma piyango değil..."

Dilaver:

"Ruhlar değil mi? Bu ruhlarla dost olmaktan başka çare yok... Bu ciltleri kütüphaneden alıp ben de okuyorum... Hani ya bir gazete bir başlık kullanıyor: İster inan ister inanma... Çünkü laflarda okuru inandıracak kuvvet olmadığından kimseyi hiddetlendirmemek için inanmamak kapısını açık bırakıyorlar... Bu, ben atar tutarım amma sen gene daima temkinli ol çünkü akıl almaz şeylere akılsızlar inanırlar, demektir... Dayı Beyefendi, öyle şeyler okudum ki inanayım mı, inanmayayım mı, bir türlü kestiremiyorum."

Talat Bey:

"Neler okudun?"

Dilaver:

"Ruhların davet olunduğu bir mecliste hayatında zulüm görmüş bir ruhla zalim birleşmişler... Mazlum ruh zalime tekme tokat geçirmeye başlamış... Ne oluyoruz diye masa başındakiler hep ayağa kalkmışlar. Şimdi intikamcı rolüne

geçen eski mazlum ruh, 'Durunuz efendiler, olayı size anlatayım... Filan tarihte ben hayattayken bu gaddar herif bana şu, şu, şu zulümlerde bulundu,' diye hıncının hikâyesini ayrıntısıyla anlattıktan sonra gene bütün şiddetiyle dayağa devam etmiş, odadaki masalar, sandalyeler, etajerler devrilmiş, aynalar camlar kırılmış, lambalar sönmüş, kabahatleri olanlar ve olmayanlar, görünmez eller tarafından bir âlâ pataklanmışlar..."

Orhan:

"Roma'da basılan 1921 tarihli *Spiritite* mecmuasında Bozzano imzasıyla nakledilen 'Oporto Vakası' mı?"

Dilaver:

"Hayır... O da başka..."

Talat Bey:

"Siz bu ispritizma hadiselerinin hafızı olmuşsunuz. Hepsini sayfası sayfasına, babı babına[94] biliyorsunuz. Ben size yetişebilmek için daha çok zaman çıraklık edeceğim galiba!"

Orhan:

"Hayır Dayı Bey, ispritizmada her şeyden evvel yetenek lazımdır. Eğer ruhsal *fluide*'niz[95] fazlaysa çabuk ilerlersiniz."

Talat Bey:

"Ne o, beni *spiritisme* okuluna mı başlatıyorsunuz? Ben bu meseleyi *objectivement* incelemek isterim, *subjectivement*[96] değil..."

Orhan:

---

94 Babı babına ifadesi sayfası sayfasına ifadesi benzeri bir anlam taşımaktadır. (y.h.n.)

95 Fr. fluide: Akıcılık, akışkanlık

96 Fr. subjectivement: Öznel olarak

"Ruhlar meramlarını anlatmak için bazen insanın rüyalarına da girerler... Rüya da *objectivement* görülemez ya!"

Talat Bey:

"Yavaş yavaş beni sağlığımda ruhlara karıştıracaksınız... Rüyayı bir refleks tesiriyle dimağ görür..."

Orhan:

"Herhangi bir *image*'ın dimağınıza aksinde ruhlar bir etki edemezler mi? Bu sözümün sonra çok misallerini göreceksiniz."

Talat Bey:

"Uzun mesele yavrum, dur şimdi öteki durumu anlayalım. (Dilaver'e hitapla) Çocuğum, deminden sen bize bir oyun edip kaçtın..."

Dilaver birdenbire afallayarak:

"Nasıl oyun beyefendi?"

"Yavaş yavaş buraya geldin. Dışarıdan şu duvara üç defa tık tık vurduktan sonra kaçtın."

"Kapı eşiğine oturmadım amma bu iftiraya nasıl uğradığımı anlayamadım."

"Ben hemen dışarı koştum. Seni sol tarafa doğru kaçarken gördüm."

Talat Bey böyle bir şey görmemişti. Eğer hakikaten darbeleri Dilaver yaptıysa şaşırtmaya getirip ona yaptığını itiraf ettirtmek için böyle söylüyordu.

Dilaver biraz kızarıp bozararak:

"Huzurunuzda yalan söyleyemeyeceğim gibi, durup dururken benim gibi bir âcize bu şekilde bir iftiraya hâşâ tenezzül etmeyeceğinizi de bilirim. Beyefendi, bana büyük bir korku verdiniz."

"Nasıl korku?"

"Demek ki şu duvara hariçten darbeler indirildi. Hemen koşup baktınız, bana benzer bir şeklin kaçmakta olduğunu gördünüz."

"Evet."

"Ne suretle isterseniz size temin edeyim efendim, darbeleri vuran bendeniz değilim... Zatialinizi de yalancılıkla itham etmek haddim değildir. Mutlaka bana benzer bir hayalet görmüş olacağınızı düşünüyorum... O hâlde vaziyetimin tehlikesinden yürcğimi büyük bir korku sarıyor."

"Ne gibi?"

Dilaver etrafında bir şeyler seçmeye uğraşır bakınmalarla:

"Bu evde bana benzer bir hayalet ortaya çıktığı görülüyor."

Çocuk daha sözünü bitirmeden bir saat gibi düzenli, duvara üç darbe daha indirildi.

Çehrelerde büyük bir hayret durgunluğu peyda olduğu esnada Dilaver lambayı kaparak sofaya atıldı...

Talat Bey arkasından bağırdı:

"Çocuk nereye?"

"Hayaletimi görmeye gidiyorum," dedi. Fakat hiçbir şey göremeyerek iki dakika sonra kaçık bir yüzle döndü. Dilaver kendinden edilen şüpheden artık tamamıyla berâet etmişti. Amma Talat Bey'ce bu muammanın çözülmesi lazım geliyordu.

Orhan'la Turhan manası yalnız kendilerince malum birer ürpermeyle bakıştılar... Bu hareketleriyle birbirine ne anlattılar... Talat Bey'e bu da merak oldu. Sordu:

"Birbirinize ne işareti verdiniz..."

Orhan:

"Darbeleri vuranı tanıdık."

"Kim?"

"S.L.M."[97]

"Bu üç harf bana hiçbir kimlik işaret etmiyor... Bu, ruhi bir şahsiyet midir?"

"Evet."

Dilaver uğradığı suçlamadan dolayı biraz kaybetmiş olduğu neşesini toplayarak:

"Birinci muammayı beyefendiler bir ikinci muammayla izah ettiler... Bu S.L.M. azılı bir ruh olmasın? İş şaka tarzından çoktan çıktı. Bu tıktıklara razı olalım. Ve ciddi düşünelim. Ölülerle bir gelmiş geçmişimiz var mı? Bu evin altını üstüne getirdikten sonra hepimize sopa çekerlerse?"

Orhan:

"Korkma Dilaver, S.L.M., munis aile ruhudur."

Dilaver:

"Ne kadar munis olsa o ölü, ben diriyim. Mümkün değil kaynaşamam."

Turhan:

"Onlar bizden üstün bir hayata geçmişler... Onlar bizi görüyorlar, biz onları göremiyoruz... Biz beş on kilometrelik bir yola gitmek için vapura, tramvaya, otomobile biniyoruz... Onlar için mesafe yok... Milyonlarca fersahlık uzaklıkları bir anda katediyorlar. Gök hayatına göre dünya hayatı karanlık bir hapishane hücresinde tutsak olmaya benzer. Onlar kuş, biz yerlerde sürünen solucan..."

97 Bu bölümün başlığında ve içerisinde S.L.M. şeklinde geçen isim tefrikanın devamında zaman zaman S.M.L. şeklinde kullanılmışsa da biz ilk hâlini kabul ederek diğerlerini de bu kullanıma göre değiştiriyoruz. (y.h.n.)

Dilaver:

"Ölümü, bana ne kadar methetseniz beğendiremezsiniz. Tutsak olayım... Solucan olayım. Ne olursam olayım... Fakat dipdiri olayım. Şu toprağın altında değil üstünde yaşamak isterim... Uçmaya heveslenirsem uçağa binerim. Ruh olup da göğün boşluklarında umacı[98] gibi dolaşmak hoşuma gitmiyor."

Turhan:

"Bizim mide ve hazım dolayısıyla vücudumuz fena ağır, kokuşmuş, çirkin... Dünyamıza hiç benzemeyen öyle gezegenler var ki hiçbir şey yemeden yaşıyorlar."

Dilaver:

"Yemezler, içmezler ve erkeklik-dişilik onlarda olmaz... Bizim ilmihalciler bu melekçe yaşayışı Avrupa âlimlerinden çok evvel keşfetmişler..."

Turhan:

"O cennet misali dünyaların halkı balıkların suyu kullandıkları gibi havadaki azotu, oksijeni vesaireyi ciğerlerine çekerek doyuyorlar..."

Dilaver:

"İstemem. Hava yutarak doyup da göklerde serseri dolaşmak hayatını hiç beğenmedim. Alanglez[99] bir fileto, mayonezli levrek yemek, Çerkeztavuğu, yoğurtlu kebap... Yalancı dolmalar... Av etleri, ince şekere bulanmış birkaç okka çilek, üzüm, kavun, karpuz... Ve daha türlü meyveler, bunları yemedikten sonra yaşadığımı nereden anlayacağım... Mideyi doldurmak kötüymüş... Bu lafa da gülerim... Bir güzel kadın vücudu gördüğümüz zaman onun bağırsaklarının içini düşünmek aklımıza gelir mi?"

98 Küçük çocukları korkutmak için icat edilmiş korkunç hayalî yaratık, öcü

99 Eti başka herhangi bir katkı maddesi olmaksızın sadece suyla haşlayarak pişirme yöntemi

Orhan:

"Hep adamlar, dibi delik bu mide torbasını doldurmak için çalışıyorlar. Bu sebeple bazı filozoflar, dünyevi insanları bütün ömürlerince süren bu çabalayışlarından dolayı hidemât-ı şakkaya[100] mahkûm kürek mahpuslarına benzetiyorlar..."

Dilaver:

"Canım, hiç çalışmadan büsbütün avare yaşayışta da bir tat olur mu? Ölülerin gelip dirilere dayak atışlarına bakılırsa pek de aç durduklarına inanılamaz. Kendisini doyurmak için çalıştığımız mide de bize bu uğraşımızın zevkini vermiyor değil ki... Acıkmak, doymak, sevişmek, bunlardan başka hayatın ne zevki var?"

Orhan:

"Dilaver, bu seninki kabaca materyalist zihniyeti. Bunlardan başka hayatın çok ince zevkleri vardır. Fakat hissiyatın bu katına yükselebilmek her faniye nasip olan bir saadet değildir... Kütük gibi bir hamalla rafine olmuş bir artisti düşün."

Dilaver:

"Ben ne bir hamal kadar kaba kalmayı ne de göze görünmezlerle görüşecek kadar incelmeyi isterim. İkisi ortası."

Bu tartışmayı süzgün bir tebessümle dinleyen Talat Bey:

"Siz bahsi çığrından çıkardınız... S.L.M. kimdir? Munis aile ruhu ne demektir? Niçin gelip de duvarınızı darbeliyor? Şimdi mesele bu soruların cevaplanmasındadır."

Orhan:

"S.L.M., kendisini bize bu üç harfle tanıttırmış olan bir ruhtur. Munis bir dostumuzdur. İyilik severimizdir. Sıkıldığımız zamanlarda gelir, bize rehberlik eder, erişmesi muhtemel kederlere karşı alınabilecek tedbirleri bildirir..."

100 Mahkûmlara yaptırılan toprak kazma, taş taşıma gibi ağır hizmetler

Talat Bey:

"Haydi bu söyledikleriniz inanayım..."

Orhan:

"İnansanız da inanmasanız da hakikat budur."

Talat Bey:

"Bu tıktıklardan meramı nedir?"

Orhan:

"İki haftadır kendisiyle görüşmedik, mutlak bize haber vereceği mühim şeyler var."

Talat Bey:

"Bu haberini nerede, ne vakit, nasıl verecek?"

Orhan:

"Burada, arzu ederseniz şimdi, masa başında..."

Talat Bey:

"Beni bu hayırlı ruha tanıtınız. İnsanlardan dostum yoktur. Bakalım ruhlarla muhabbetten bir fayda görebilir miyim..."

16
Ruh Bir Felaket Haberi Veriyor

Anneleri hanımefendi, mürebbiye Madam Sermin, Matmazel Leman masabaşına davet olundular...

Hanımefendi:

"Bu davet için biraz geç kalmış değil miyiz?"

Orhan: "Ruhlar için geç, erken, gece, gündüz olmaz... Onlar bizim kullandığımız zaman ölçülerinin dışındadırlar..."

Madam Sermin milliyetine mahsus şen bir yüz ve kendi diliyle:

"C'est le S.L.M. qui nous appelle autour de la table. Je connais son habitude. Il s'annonce toujours par trois coups secs et bien ryhmés, il est pressé. Il a quelque chose à nous dire d'une certaine importance.

(S.L.M. bizi masa etrafına çağırıyor. Âdetini tanırım. Kendini daima kuru ve iyi ölçülü üç darbeyle bildirir. Acele ediyor. Bize bazı önemli söyleyecekleri var.)"

Mürebbiye senelerden beri ispritizmayla meşgul ola ola ruhları davet için kendinde *psychique*[101] bir kuvvet buluyor, binaenaleyh medyumluğa özeniyordu. Başarılı olduğu seanslar da yok değildi. Mürebbiye, valide hanımefendi, Talat Bey, Orhan, Turhan, Leman, Dilaver, yedi kişi, altı kiloluk bir masanın etrafına sıralandılar. Lamba kısıldı. Baş ve serçe parmaklarla birbirine zincirlenen eller masaya hafifçe temasta... Bir çeşit huşu içinde bekliyorlar... Beş dakika, on dakika... Ortaya çıkan hiçbir şey yok... Talat Bey, böyle bir davette ilk defa bulunuyordu, kayıpların görünmelerini bekleyerek yalvarırcasına bir çeşit ibadet sükûtuyla bu duruş tuhafına gitti. Hokkabaz Yahudi'nin elini havaya kaldırarak arkadaşını işaretle, "Aman Katakulli fukaradır, merhamet et..."ten tutturduğu tekerlemeyi hatırladı. Öyle ya, boşluğa edilen o hitapla ve gene boşluktan beklenilen bu hareket arasında ne fark vardı? Talat Bey boğazını sıkıştıran bir gülmeyi bir öksürük gıcığı şeklinde defetmeye uğraştı. Yutulan bu ufak fıkırtı, bir sinir hâli gibi Dilaver'e geçti. Çocuğun ağzından gülmeyle aksırma arasında bir ses fırladı.

Medyum hiddetlenerek:

"Ruhlar kendileriyle alay edenlerden hoşlanmazlar. Bu masanın başına ya tam inançla oturmalı yahut çekilmeli!"

Talat Bey:

101 Fr. psychique: Psişik

"Affedersiniz madam, ruhlara karşı bir hürmetsizliğimiz yoktur. Fakat böyle bir davette ilk defa bulunduğum için kendi vaziyetime gülüyorum."

Mürebbiye, Dilaver'e hitaben:

"Mon enfant soyons sage pas de bêtise. (Çocuğum, uslu olalım. Budalalığa lüzum yok.)

Ve sonra ilave etti:

"Bir iki gündür nezlem var... Medyumdaki küçük bir hastalık, psişik kuvvetini azaltır..."

Artık sesler kesildi. Derin bir sükût içinde bekliyorlardı... Mutlaka marifetini göstermek isteyen medyum bu defa kimseye atfedilecek bir kabahat bulamayarak ruha yalvarmaya başladı:

"Esprit... Allons, Levez la table. Du courage! Voyons! Un effort... (Ruh, haydi masayı kaldır, görelim... Biraz cesaret, gayret.)"

Bu gülünecek şeye gülmemek için Talat Bey nefesini hesapla alıyor... Dilaver alt dudağını yutacak gibi çiğniyordu. Mürebbiyenin Türkçe alaca bir konuşması vardı.

"Bu gece ruh bize dağildi. Amma kendisi bize çağirmiş, niçin gelmediğ? İçimizde bir kabahat yapan mı vağ?"

Tabii masa başındakilerden kabahati üstüne alan biri çıkmadığı için medyumun bu sorusu cevapsız kaldı.

Biraz daha bekledikten sonra mürebbiye:

"Cette nuit nous n'avons pas assez d'effort psychique; mais encor un peu de patience nous réussirons..."[102]

Hakikaten biraz daha sabır, sükût, tevekkülle masa kıpırdamaya başladı, Şimdi Talat Bey gözlerini dört açtı. Masa

102 Fransızca ifade yaklaşık olarak şu anlama gelmektedir: "Bu gece yeterince psişik çaba gösteremiyoruz ama biraz daha sabırla başaracağız..." (y.h.n.)

kendi kendine mi oynuyordu? Yoksa onu etrafındakilerden biri mi itiştiriyordu? Dikkatlice bir göz gezdirdi. Parmakların masa yüzeyine temaslarını şöyle dokunur dokunmaz çok hafif buldu, buna rağmen epey ağırca masa oynuyordu...

Yanında oturduğu mürebbiyenin dizlerini, ayaklarını yokladı. Kadının masaya dokunur bir tarafı yoktu...

Hemen alfabe yöntemiyle iletişim başladı. Madam Sermin'in ruhları hep Fransızca konuşuyorlardı. Fakat Orhan'la Turhan, iki vahiy kâtibi gibi masa ayağının öbür dünyadan vurduğu telgrafı hemen kayıt ve tercüme ediyorlardı.

Mürebbiye sordu:

"Ruh, kimsin?"

"S.L.M.'yim."

"Niçin bizi beklettin?"

"Başka yerde araştırma yapıyordum..."

"Nerede?"

"Şimdi söyleyemem."

"Bir iki akşamdır duvarlara üçer darbe vuran sen değil misin?"

"Benim..."

"Niçin vuruyordun?"

"Beni çağırasınız diye..."

"Acelen neydi?"

"Mühim söyleyeceğim vardı."

"Nerede araştırma yaptığını söylemiyorsun."

"Söyleyemem."

"Söyleyeceğim var diye acele kendini davet ettirip de hiçbir şey söylememek, bu nasıl olur?"

Masa, titizlenir gibi birdenbire fazla sallandı. Ve sonra tıkırtı cevap verdi:

"Söyleyeceğim."

"Eh, haydi bekliyoruz."

"Söyleyeceğim amma..."

"Ey..."

Tıkırtı biraz durdu. Ve sonra cevap verdi:

"Söyleyeceğim amma hepsini söyleyemem..."

"Peki, söyleyebileceğin kadarını söyle."

"Şu anda buradan uzakta bir facia gerçekleşiyor."

"Nerede canım?"

"Bir aile içinde..."

"Biz o aileyi tanıyor muyuz?"

"Hayır, fakat bu faciayla aileniz yakından alakadar olacaktır."

"Ne demek? Bu facianın ucu bize mi dokunacak?"

"Evet, sonuç olarak size dokunacak."

"Tanımadığımız bir aile içindeki felaketten bize ne sorumluluk hissesi düşebilir?"

"Dünyanın diri insanları kendilerine gelecek felaketin gerçekleşeceğini beş dakika evvelden göremezler... Gökte zaman yoktur. Binaenaleyh geçmiş, şimdi, gelecek, hepsi birleşmiştir."

"Bu kazadan korunabilme çarelerini bize bildiremez misin?"

"Hayır... Olacağa çare yoktur. Nasibi değiştiremem."

"Kuzum ruh, bizi merakta bırakma."

Cevap yok... S.L.M. savuşmuştu.

Hanımefendi:

"Uzakta, tanımadığımız bir aile içinde gerçekleşen bir facianın sonucunda bize zararı dokunacakmış. Hiç kabahatimiz yokken bu felaketten hissedar olacağımızı bildiriyor. Tuhaf şey..."

Leman:

"Tuhaf değil anne, meraktan çatlayacak şey..."

Hanımefendi:

"Nasıl facia bu?"

Leman:

"Yangın mı?"

Orhan:

"Hastalık mı, ölüm mü?"

Turhan:

"Cinayet mi?"

Leman:

"Otomobil kazası mı?"

Orhan:

"İntihar mı?"

Hanımefendi:

"Böyle şeyler üzerimizden uzak olsun. Belki dostlarımızdan biri bir faciaya uğrayacaktır da biz ona acıyacağız... Faciayla alakamız bundan ibaret kalacak."

Orhan:

"Facianın bizim hiç tanımadığımız bir aile içinde gerçekleşeceği veya gerçekleşmekte olduğu haber veriliyor."

Mürebbiye:[103]

"Fena panseleğe kapılmayınız... Fena fıkigleğden fenalıklağ doğağ."

Dilaver:

"Ah madam, facia sözünden bir mutluluk manası çıkarılamaz ya..."

Hanımefendi:

"Bu uğursuz kelimeden zihnime ne müthiş ihtimaller hücum ediyor."

Talat Bey masanın hareketinde bir hile seçememiş gibiydi... İnsan hilesi olmayan bu şeyde göze görünmeyen bir kuvvetin tesirini kabul etmek zarureti hasıl oluyordu, *force psychique*[104] işte bu olacaktı.

Masanın hareketini etrafında bulunanların vücutlarından yayılan ruhsal, sinirsel akımın tesirine atfettikten sonra ruhun gelip de geçmişten, şimdiden, gelecekten birtakım esrarengiz sözler karıştırmasının sağlığı da incelenmesi gereken bir ikinci mesele hâlini alıyordu.

Talat Bey birincisine inanır gibi oldu. Fakat bu ikincisinde durdu. İspritizmaya dair okuduğu bazı kitaplarda ruhlarla yapılan görüşmeler hakkında şüphe uyandıracak cümlelere tesadüf etmişti. O sözlerin hakikaten bir ruh tarafından söylenildiği şüphe uyandırıyordu... O hâlde kim söylüyordu? Görüşme, masa ayağının vurduğu bir tür telgraf konuşması şeklinde yapılıyor. Binaenaleyh masayı oynatan kuvvetin başlıcası kendinden yayılan medyumun bu görüşmeleri istediği şekillere sokabilmesi ihtimali de ileri sürülüyordu.

---

103 Mürebbiyenin her zaman konuştuğu Fransızcayı biz dürüst Türkçeyle ifade ediyoruz. Fakat onun doğrudan doğruya olan Türkçesi işte böyle gıcırtılıdır. (Yazarın notu)

104 Fr. force psychique: Psişik güç

Fakat ne için Madam Sermin, içinde yaşadığı aileyi böyle korkunç bir meraka düşürecek şekilde ortaya uğursuz bir mesele çıkarsın...

Talat Bey medyuma:

"Pardon madam... Bir soruma müsaade eder misiniz?"

"Buyğunuz..."

"Masayı oynatan akıcı kuvvet bizden mi geliyor? Ruhtan mı?".

"Her ikisi berabeğ..."

"Biz onlara ağızdan söylüyoruz, onlar bize tıkırtı ile cevap veriyorlar..."

"Evet, böyle oluyoğ..."

Talat Bey biraz düşündükten sonra:

"Ruhların haber verdikleri böyle hususlarda bazen yanılmak ihtimalleri yok mudur?"

"Belki vağdığ... Çünkü onlağda da akıllı vağ, budala vağ."

"S.L.M. için aile dostu diyordunuz..."

"Evet..."

"Niçin bizi böyle fena bir meraka düşürerek meseleyi etrafıyla anlatmadan savuştu? Mademki tanımadığımız bir ailenin felaketinden bize de bir şey bulaşacakmış, işin ne olduğunu anlatsaydı, ona göre tedbir alarak emniyetimizi sağlamaya çalışırdık."

"Bu espiğileğ heğ şey söyleyemezleğ. İzin yok. Bu bizim dost ne kadağ söyleyebilecek, söyledi gitti."

Hanımefendi:

"Ne fena şey bu... Başımıza ne felaket gelecek diye düşüne düşüne uykularımız kaçacak, iştahımız kalmayacak... Hep hastalanacağız. Birdenbire gelen bir uğursuzlukta insan neye uğradığını bilir. Fakat böyle ne olduğu malum olmayan bir felaketin korkular içinde ortaya çıkmasını beklemek ne müthiş gönül işkencesidir..."

Mürebbiye:

"Kolay vağ, başka bir espiği çağıyuyoğum. Soğuyoğıım."

Talat Bey:

"Evet, mesele belirsiz bir huzursuzluk oluşturdu. Fakat ben ehemmiyet vermiyorum. İnsanların bakıcıları gibi ruhların geleceğe ait keşiflerinin de harfi harfine gerçekleşeceğine inanamıyorum... Tanımadığımız bir ailede olan olaylardan bize ne?"

Orhan:

"Madam, hangi espriyi çağıracaksınız?"

Mürebbiye:

"Pére Maury'yi çağıyoğum... Bu çok iyi bir papazdığ, doğu söyleğ."

Gene halka kuruldu. Eller hafifçe masayla temas etti. Sükût... Bekleyiş... Araya münasebetli münasebetsiz birkaç ruh girdi. Lüzumsuz konuşmalar geçti. Nihayet mürebbiye en son gelene sorduğu, "Kimsiniz?" sorusuna, "Pére Maury'yim," cevabını aldı. Türkçeye tercüme olunan şu konuşma başladı:

Mürebbiye:

"Sizi niçin çağırdığımızı biliyor musunuz baba?"

Ruh:

"Bilmiyorum."

"Mesele şudur: Yanında bulunduğum Velittin Paşa ailesi, tanımadıkları diğer bir aile arasında meydana gelen bir faciadan bilinemez nasıl bir şekilde etkilenecekmiş."

"Kim söyledi?"

"S.L.M. söyledi. Şimdi buradaydı."

"Durunuz bakayım... S.L.M. buraya nereden geldi? Ve buradan nereye gitti?"

Ruh kontrol eder gibi bir müddet durdu. Besbelli ki onun için hiçbir kapalı ufuk yoktu. Nihayet, "Hâ, gördüm," dedi...

"Ne gördünüz?"

"Müthiş bir cinayet..."

"Nerede?"

"Bir memlekette..."

"Hangi memlekette?"

"Söyleyemem."

"Ne şekilde?"

"Katil..."

"Sebebi?"

"Aşk..."

"Her zaman her yerde aşk faciaları olur. Fakat tanışılmadık bir evde geçen maceradan bizim aileye bu uğursuzluk ne suretle bulaşacak?"

"*Par fatalisme...*"[105]

"Bunu nasıl biliyorsunuz?"

"Biz gerçekleşmeden evvel vakaları görürüz."

"Bu uğursuzluk bütün aileyi mi kapsayacak? Yoksa özellike aile içinden birini mi sarsacak?"

105 Fr. par fatalisme: Kadercilik tarafından

"Çok soruyorsunuz. Zaten lüzumundan fazla söyledim."

"Pére Maury merhamet... Mesele bizim için çok mühimdir."

"Peki bunu da söyleyeyim... Uğursuzluğun yöneldiği hedefi, aile üyelerinden bir genç oluşturuyor."

"Kadın mı? Erkek mi?"

"Erkek..."

"Uzakta cinayet gerçekleşmiş amma uğursuzluğu henüz buraya sirayet etmemiş bulunuyor."

"Evet."

"Ah Pére Maury, bunun önünü almak mümkün değil midir?"

"*Fatalisme*'in ne olduğunu bilmiyor musunuz? Olacağı kim değiştirebilir?"

"Mübarek babamız, çok rica ederiz."

"Kadere razı olunuz. Allah'ın takdiri bozulmaz. Kazaya rıza, sükût, tevekkül, tahammül... Allah'a şükür ve itaat... İşte cennetin anahtarları, ahiretin ebedî saadeti bu dünyanın art arda gelen sıkıntı ve elemleriyle kazanılır. Oğul Allah bizim için kendini feda etti, en büyük işkenceyi çekti."

Bu papaz nasihatlerinden sonra Pére Maury de gözlere görünmeden, geldiği gibi gene öyle çekildi.

17
Allah, Mutlak Güç müdür?

Talat Bey:

"Biz bu papazdan cennetin anahtarlarını değil, bizi bu dehşetli meraktan kurtaracak bilgi istedik. O bize İncil'in bir sayfasını okudu gitti, içime bir türlü tam bir iman emniyeti

gelmiyor. Bu ruh dalaveresine akıl erdircmiyorum. Baksanıza şu papaza, dünyadaki ruhban zihniyetini hiç değiştirmemiş. Kilisede vaaz eder gibi söylendi, çekildi... Demek ki insanlar dünyadaki âdet, ahlak ve inançlarını aynen koruyorlar. Bu ispritizmacılıkta çözülmesi gereken mesele bir değil, beş değil, on değil... Bugün insanlık gelecek için fennî, ilmî bir din araştırıyor. Hristiyanlık zamanını yapıp bitirmiştir. Artık onun efsanevi alacaları çoktan içinden dışına vurdu... Bu papaz hâlâ Oğul Allah'tan, cennetten bahsediyor.. Demek ki dinlerin bu dünyadaki dogmatik yalanlarını ahirette de düzelten yok..."

Mürebbiye ile Dayı Bey arasında şiddetli bir tartışma oldu. Yine hiçbir taraf öbürünü susturamadı.

Papaz Maury dindarâne nasihatlariyle beraber meydana atılan garip facia sırrını S.L.M.'den daha çok deşerek gitmişti. Fakat söylediği şeyler yüreğe şifa vermek şöyle dursun, zihinleri saran merakı büsbütün ateşlendirecek bir mahiyetteydi. Facianın cinayet ve sebebinin aşk olduğunu ve uzakta parlayan bu felaketin dumanının Velittin Paşa ailesinden bir delikanlının başını saracağını haber vermişti.

Aile içinde üç genç erkek var: Orhan, Turhan, Dilaver. Üçü baş başa vererek uğrayacakları uğursuzluğun türü hakkındaki ihtimalleri sayıp dökmeye giriştiler.

Köşkün içine gölge salan bu meçhul felaketin önünde bile neşesini pek kaybetmeyen Dilaver:

"Beyefendiler, bakalım piyango hangimize vuracak? Malum ya, bize haber verilen *loterie*[106] elli bin, yüz bin liralık değildir. Bilmem ki bize bunu haber verdikleri için ruhlara teşekkür mü edelim? Lanet mi?"

Orhan:

"Haber verdiklerine fena mı ettiler?"

106 Fr. loterie: Piyango

Dilaver:

"Pek de iyi etmedilcr. Nc belaya uğrayacaksak onun gerçekleşme dakikasına kadar, 'Ay ne olacağım?' diye üzüntü çekmektense bu uğursuzluğa birdenbire dalıp çıkmak veyahut içinde boğulup kalmak iyidir."

Turhan:

"Ben bu haberi fena bulmuyorum. Her ne suretle olursa olsun, olacağa karşı tedbir almak için uyanık bulunmuş oluruz."

Dilaver:

"Bilmiyoruz ki bugün mü, yarın mı? Nerede? Ve ne olacak?"

Orhan:

"Olacağı menetmek için alınacak hiçbir tedbirin fayda vermeyeceğini de anlattılar. Ellerimizi göğüslerimize kavuşturup bekleyeceğiz."

Turhan:

"Bize gelebilecek kaza ihtimallerinin hepsini düşünür ve elimizden geldiği kadar kendimizi bunlardan sakınmaya uğraşırız."

Dilaver:

"Vallahi bilmiyorum. Bir tarihte mi okudum, bir romanda mı? Eski zamanda kralın biri neden öleceğini anlamak için fala baktırmış. Balık yerken kılçığı boğazında kalarak öleceğini söylemişler. O da bütün ömründe balık yememeye karar vermiş. Biz de böyle mi yapacağız? Suda boğulmamak için denizaşırı yere gitmeyeceğiz. Köprü üstü dubalarında dolaşmayacağız. Unkapanı Köprüsü'nden, Tünel'den ve Karaköy Caddesi'nden karşıdan karşıya geçmeyeceğiz. Tüfekle, bıçakla oynamayacağız. Sinemaya, hasta ziyarctine gitmeyeceğiz."

Turhan:

"Ata, bisiklete, otomobile, hele otobüse, uçağa binmeyeceğiz."

Orhan:

"Kazara zehirlenmemek için evimizden başka bir yerde ağzımıza bir şey koymayacağız."

Turhan:

"Silah taşıyan ve komünist tabiatlı aç kimselerle konuşmayacağız. Gazetelerde açılan anketlerden bir şey sorulursa cevap vermeyeceğiz. Çünkü bazen insan bu yüzden düelloya neden olacak hücumlara uğruyor. Tehlikeli sinir buhranlarına tutuluyor."

Orhan:

"Tanımadığı adamların arasında dolaşırken içlerinden bir deli ortaya çıkıp da insanın boğazına sarılabilir."

Turhan:

"Pek de tıka basa karnımızı doyurmayacağız. Çünkü hazımsızlıktan ölenler de çok görülmüştür."

Dilaver:

"Saymadığımız bir şey kaldı. En tehlikeli bir şey."

Orhan:

"Nedir?"

Dilaver:

"Oynak bir hanıma gönül vermek..."

Turhan:

"Evet. Çünkü ruhların bize haber verdikleri facia aşk macerasından kopuyor."

Orhan:

"Gönüllerimizi aşk tesirinden sakınmalıyız. Ben bu tarafı şimdi en fazla dikkat etmeye ve kaçınmaya şayan görüyorum."

Dilaver:

"Üçümüzden birini vuracak uğursuzluk, sevda bombasından patlayacaksa ben kendimi bu tehlikeden kurtulmuş sayarım."

Orhan:

"Niçin?"

Dilaver:

"Çünkü hiçbir insan güzeli sevmemekten başka bir dişi kedi bile okşamayacağım."

Orhan:

"Büyük söyleme... Ruh bize bu uğursuzluğa *par fatalité* uğrayacağımızı bildirdi. Bunun manası, ne kadar uğraşsak bütün dikkat ve sakınmalarına rağmen mukadderat yerini bulur demektir."

Dilaver:

"Ruhların bu iddialarına benim çok aklım ermiyor doğrusu.

Şimdi bu falcılardan biri bana, sen otomobil altında öleceksin, dese... Kaderim buymuş diye gidip de koşan bu arabalardan birinin önüne yatıvermem mi lazım gelir? Elbette kendimi sakınacağım. Bundan başka bütün insanların kaderlerinin evvelden çizilmiş olduğu iddiası da aklın kolayca kabul edebileceği bir şey değildir..."

Çocuklar böyle yarı ümitsiz yarı şakalaşma tarzında konuşurlarken yanlarına Talat Bey geldi. Hâlin feciliğine mahzun bir sükûtla ondan bir izah bekler gibi yüzüne baktıkları dayıları:

"Baş başa vermişsiniz, ne konuşuyorsunuz?"

Orhan:

"Malum ya, uğrayacağımız felaket hakkında bin kuruntu geçiriyoruz."

Talat Bey:

"Adam siz de, aldırmayınız, ehemmiyet verilecek şey değil."

Orhan:

"Bey Dayıcığım, biz ruhlara inanırız. Onların dedikleri çıkar."

Talat Bey:

"Peki meseleyi kısaca bir tahlil edelim. Ruhların nelerine inanıyorsunuz?"

Orhan:

"Bu dünyada yaşayıp ölen bir adamın öbür âlemde aynı kimlikle bir ikinci hayat yaşadığına yani *survivance*'a[107] inanıyoruz."

Talat Bey:

"Peki, daha?"

Orhan:

"Çağırdığımız ruhların ahiretten tıkırtı vesair vasıtalarla harekete geçerek bizimle samimi konuştuklarına."

Talat Bey:

"Hiç de kabul etmeye uygun olmayan bu inanışlarınıza haydi ben de inanmış görüneyim. Fakat yalnız bir mesele var ki ona inanamadığım gibi, sizin inandığınıza da gülmekten kendimi alamam..."

---

107 Fr. survivance: Devamlılık. (Metne göre kelime "ruhun ölümden sonra devamlılığı" anlamına gelir.) (y.h.n.)

Orhan:

"Hangisi o mesele?"

Talat Bey:

"Geleceğin bilinmesi meselesi."

Orhan:

"Aman Bey Dayıcığım, bu hakikat pek çok vakalarla sabit."

Talat Bey:

"Bazı tesadüfi gariplikler, isabetler olabilir. Lakin sizin 'vakalar' diye ortaya attığınız şeylerin çokları uydurmadır."

Orhan:

"Aman efendim, pek değerli kitaplarda öyle ispatlı şahitli kayıtlar var ki..."

Talat Bey:

"Ben kendi aklımın rehberliğinden başka öyle kerametleri kendilerinden gelen kâfirliklere katiyen itibar etmem."

Orhan:

"Geleceği şimdinin içinden görenler keşiflerini vakalarla ispat etmiş bulunuyorlar. Sizse bu hakikati yalnız sözle reddediyorsunuz."

Talat Bey:

"Oğlum, istikbali değil büyücü Ali Hoca, değil S.L.M., değil Papaz Maury, Allah bile bilemez."

Orhan:

"Affedersiniz amma çok büyük iddiada bulunuyorsunuz."

Talat Bey:

"İddia demek, şüpheli yani kesin olmayan bir esas üzerine kurulan söz demektir. Benimkini de öyle mi buluyorsunuz?"

Orhan:

"Hürmette kusur etmek istemem dayıcığım, yine affedersiniz. Fakat öyle buluyorum."

Talat Bey:

"Peki, saf akıllı yeğenciğim, sana soracağım soruya ikna edici bir cevap verebilirsen beni susturmuş olursun... Sana müsaade ediyorum... Bu zorluğa kendi başına akıl erdiremezsen ruhlara danış. Onlardan sor... Ben de sana şunu geleceği bilme yolunda haber vereyim ki esprilerden alacağın cevap şu olacaktır: 'Söyleyemeyiz, izin yok...'"

Orhan:

"Bana merak verdiniz. Sorunuz dayıcığım."

Talat Bey:

"Bu, birbiri içinde birkaç sorudur. Sana işin alfabesinden başlayacağım. Bu dünyayı kim yarattı oğlum?"

Orhan:

"Allah yarattı."

Talat Bey:

"Allah'ın yarattığını kim söyledi?"

Orhan:

"Allah, kendisi söyledi."

Talat Bey:

"Allah'ın ağzı yoktur deyip de yine ona söz söyletenler insanlardır. Cahil insanlar Cenabıhakk'a atfen bu dünyayı yaratıyorlar. Nasıl? Altı günde... Cumartesi başladı, perşembeye bitirdi gibi büyüklüğünü ispata uğraştıkları yaratıcıyı

küçülttükçe küçülten masallar... Maalesef bu boş kafalardan saçılan kaba fikirler, gülünç hükümler hâlâ mı hâlâ bugünkü medeni insanlardan çoğunun dimağlarından sökülememiştir. İlmin, fennin ispatlı hakikatlerini zihinlerine sığdıramayarak masallara düşkün bulunan sürülerin çokluğudur ki bugün ruhların bu kadar değer görmesine sebep oluyorlar. Bugün Avrupa ve Amerika'da yalnız alelade insanlar arasında değil üniversitelerde bile papaz zihniyetli kimseler çoktur. Neyse, insanlığın hiçbir zaman ıslahı mümkün olamayacak bu zaafını geçelim. Biz her şeyi ilmin, fennin bugün vardığı gelişmişlik derecesine göre, kendi akıl ve hükmümüzce ölçüp biçelim. Binaenaleyh oğlum, bu kâinat için hiçbir yaratıcı düşünülemez."

Orhan:

"Niçin Bey Dayı?"

Talat Bey:

"Çünkü kâinata bir yaratıcı tasavvurundan evvel bir başlangıç belirlenmesi lazım gelir. Buysa mümkün değildir."

Orhan:

"Siz Allah'ın kudretine bir sınır çiziyorsunuz. Allah şunu yapar, bunu yapamaz meselesine girişilince her şey değişir. Söz uzar. Cenabıhakk'ın mutlak güç olduğunu kabulde zorunluluk vardır."

Talat Bey:

"İlmî tecrübe ve araştırmada çaresizlik önünde kalmak caiz değildir. Soruyorum, her şey bir kaos, bir boşluk, bir yokluk, bir hiçlik hâlindeyken Allah bu kâinatı yaratmak istemiş öyle mi?"

Orhan:

"Evet..."

Talat Bey:

"Allah böyle bir şey isteyemez."

Orhan:

"Neden Dayı Bey?"

Talat Bey:

"Çünkü istemek, bir şeyin olması durumunda kudretsizlikten kudrete geçmek gibi bir mana ifade eder. Bir şeyin olması lazımmış da bu lüzum sonradan anlaşılmış gibi şimdiden geleceğe ait bir kudret, bir görüş eksikliği, bu kudretsizlikse mutlak güç vasfıyla uyuşamaz.

Orhan bir şeyler mırıldanmak istedi fakat dayısı:

"Sus, dinle... Allah bir şeyi isteyemez, çünkü onun bu arzusundan doğacak itirazlara sınır ve son yoktur. Evvela Allah'ın bir şey isteyebilmesi için zamanın üç hâlinden doğan mecburiyete tabi olması icap eder. İstemek "şimdi"dir... İstenilen şeyin meydana gelmesi "gelecek"tir. Ve sonraki olaylar ise bu evvelkileri "geçmiş"e götürmüş olur... Allah eserini yarattıktan sonra görmek mecburiyetinde kalıyor. Yaratmadan evvel olmayanı nasıl görebilir? Bu dediklerimden kesin olarak şu hüküm çıkıyor: Evvela istemek, sonra tasavvur etmek ve daha sonra tasavvuru gerçekleştirmek... Allah için zamanın böyle üçe bölünmesi mümkün değildir. Bu üç sınırı altüst edip yerlerini değiştirirsek yine hesap uygun çıkmaz. Allah'ın her şeyi başlangıçsız yaratmış olması ve bir çırpıda her şeyi en ilerisine kadar görebilmekte olması mutlak gereklilik olur. Bineanaleyh bu üç hâlin bire düşürülmesi zaruridir. O hâlde bu kıyaslardan kâinatta hiçbir şey değişmez, değiştirilemez neticesi çıkıyor. Mutlak güç nerede kaldı?

Bu yukarıdaki üçü bire düşürmezsek Allah'ın yaratmadan evvel eserini göremediği, bu sebeple de geleceği seçemeyeceği hakikati anlaşılıyor. Meselenin bire düşürülmesindeyse yaratıcıya lüzum kalmıyor. Çünkü her şeyin ezelden ebede

doğru tabii bir kanunun düzeni dâhilinde olduğunu kabul etmek zorunda kalıyoruz. Allah sonradan bu düzeni bozmaya kalkarsa ilk yaptığı eserin, değiştirilmeye ve düzeltilmeye muhtaç yani hatalı olduğunu itiraf etmiş oluyor... Allah'ın evvelden her şeyi bildiği farz olunursa bütün kötülükleri kasten yaptığı anlaşılacağından sorumluluğu büyük olur. Binaenaleyh ortaya bir determinizm, bir belirlenimcilik meselesi çıkar, bütün caniler cinayetlerini kaderin bir içgüdüsüyle işlemiş olacaklarından aklanmış olurlar. Onları cezalandırmak ve terbiyeyle ıslaha kalkışmanın hiç hükmü kalmaz."

Orhan:

"Bey Dayı, haksızsınız. Geleceği değil Allah, bugün kullar bile haber veriyorlar!"

Talat Bey:

"Geleceği bilmek konusunda Allah ile kullar bir farz olunamazlar. Kullar geleceğin yaratıcısı olmadıklarından onu keşfediyoruz diye yalan yanlış birtakım kehanetler savurabilirler. Gelecekten haber verip de sözleri yanlış çıkanlara kanunen bir ceza yoktur ya... Geleceğin doğru bir şekilde bilinmesi mümkün olsaydı bu dünya derhâl düzelirdi. Herkes fayda ve felaketin nereden geleceğini bilerek ona göre bir hareket yöntemi belirleyerek saadetini temin eder ve felaketlerden korunmuş olurdu. Allah'ın bile geleceği bilemeyeceğini ben sana mantıken ispat ettim. Ruhların, ispritizmacıların bu meçhulü nasıl ve ne suretle keşfettiklerini de sen bana anlatabilir misin?"

Orhan biraz düşündükten sonra:

"Bey Dayı, ben size iddiamı sözle değil, sağlam eserlerle ispat edeceğim. Müsaade ediniz, şimdi geliyorum."

Gitti, kütüphanesinden bir kucak kitap getirerek geldi. Ve bir tanesini açarak:

"İşte size Pierre-Emile Cornillier'in gelecceği bilmeye dair eseri..."

"Bu isim bana pek bilinen bir şahsiyet gibi gelmiyor. Kimdir bu yazar?"

"Ölümden sonra ruhun yaşadığı ve geçirdiği gelişme devirleri hakkında *La Prédiction de l'Avenir* isimli bir kitabın ve bu mevzuda çeşitli mühim eserlerin araştırmacı yazarıdır."

"Pekâlâ, bu araştırmacı adamın geleceği keşif için takip ettiği usul neymiş, öğrenelim."

"Bu müellifin medyumu Reine, Dünya Savaşı'nı gerçekleşmesinden altı ay evvel haber vermiştir."

Talat Bey tebessümle:

"Böyle olmuş bitmiş şeyler hakkında sonradan iddia olunan kehanetler bence makbul değildir. Bu uzun uzadıya ispata muhtaç bir durumdur. Geç bunu!"

Orhan sayfayı değiştirerek:

"Geleceği bilmek için çeşitli usuller vardır. Mesela medyumu manyetizmayla *(magnétisme)*[108] uyutuyorlar. Uzun ve derin bir *magnétisation*[109] ile maddi âlemden yani fizikî bütün şartlardan arındırarak serbest kılan medyum ya doğrudan doğruya veyahut yüksek olgunluk devresine erişmiş bir ruh vasıtasıyla keşfe girişiyor. Bu da şöyle oluyor: Bu geleceğe ait zaman esrarının işaretleri gökte gezegenlerin hareketleri, dalgaları ve kozmik titreşimlerle ortaya çıkmaktadır. Medyum bunları bir şifre gibi anlayarak ve çözerek söylüyor."

Talat Bey:

"Bizim eski sihirbazlık kitaplarındaki açıklamalara benzeyen bu çok acayip sözleri dinlemek için Allah bana sabır versin."

108 Fr. magnétisme: Manyetizma
109 Fr. magnétisation: Mıknatıslanma

Orhan:

"Biraz sabrediniz Dayı Bey..."

Talat Bey:

"Zaten kendim için sabır temenni ediyorum."

Orhan:

"Görülemeyen dalgaları, hareketleri, titremeleri arasında maddiyattan arınmış medyum her şeyi görüyor, çünkü olaylar dünya üzerinde gerçekleşmeden çok zaman evvel yıldızların sahasında hazırlanır."

Talat Bey:

"Sus artık, bundan ötesini dinlemeye tahammül edemem. Oğlum, bu söylediklerinin içinde cımbızla tutulacak mantıklı bir noktacık göremiyorum. Avrupa'da böyle kitaplar yazılıp okunuyor ha!"

Orhan:

"Evet, evet... Okunuyor. Okundukları için basılıp satılıyorlar. Ve günden güne bu inanışın taraftarları çoğalıyor. Kuruntu zannedilen husus doğrulanıyor... Bir ilim hâlini alıyor..."

Talat Bey:

"Oğlum, evvela sizin göklerde serseri gezinerek hâlâ dünyevi işlerle meşgul olduklarını söylediğiniz ruhlar, ilmin, fennin anlama sınırına sokulabilmiş bir şey değildir. Hakikat bu merkezdeyken bu kuruntu üzerine bina edilen masallara nasıl inanılabilir?"

Orhan:

"Bey Dayı, söyleyeceğim vakaları inkârdan evvel anlamaya uğraşınız..."

Talat Bey:

"Nesini anlayayım? Okuduğun ruhiyat masallarının tutulabilecek uçları, kulpları yok ki!"

Orhan:

"Bugün radyoyu inkâr edebilir misiniz?"

Talat Bey:

"Fennen noktası noktasına izah edilmiş bir şeyi niçin inkâr edeyim?"

Orhan:

"Peki efendim, telepati de canlı ruhlar arasında bir nevi radyo demektir. Bu canlı radyonun cihazları da bizim dimağlanmızdır. Bir dimağdan yayılarak gökte uçan bir *ondes*[110] diğer bir dimağ alıizesine tesadüf ediyor. Bu suretle çok uzak mesafelerden ihbarlar gerçekleşiyor."

Talat Bey:

"O hâlde ne postaya ne telgrafa ne telsize ihtiyaç kalıyor. Herkesin kendi dimağ cihazıyla uzaktan uzağa haberleşebileceği anlaşılıyor."

Orhan:

"Evet fakat her dimağ bu kabiliyete sahip olabilir mi? Ve ikinci olarak bu hâl gökte tesadüfen gerçekleşiyor. Bu hadiseyi gerçekleştirmenin usulü henüz fennen bilinemiyor. İki dimağın birbirine karşı olan hassasiyet şartlarını da anlamak lazım gelir... Bir hadise ki tabiatta gerçekleşiyor. Sebeplerini bilemediğimiz için bunlardan bazıları bize çok garip görünüyor. Ya bu hadiselerin gerçekleşmediklerini ispat etmeliyiz veyahut ki buna gücümüz yetmediği hâlde garipliği meydana getiren esası aramaya uğraşmalıyız. Şu fevkalade gelecek keşfi vakasını 1901 senesinde Ruhi İlimler Yıllığı Müdürü meşhur âlim Monsieur Cesar de Vesme, Camille Flammarion'a yazıyor."

110 Fr. ondes: Dalgalar

Orhan okumaya başlar:

"Sarteano, Korsika'da 6000 nüfuslu bir kasabadır. Sanatıyla yaşamak üzere buraya Vincent Sassaroli isminde bir müzisyen gelir. Kasabanın otuz dört kişiden oluşan, mükemmel bir musiki topluluğu vardır. Bu topluluğun başkanı Mösyö Joseph Frontini bazı siyasi sebepler dolayısıyla kasabayı terk etmek mecburiyetindedir... Sassaroli'ye kendi yerine topluluğa başkanlık etmesi teklifinde bulunuyor... Öteki de kabul ediyor... Ve musiki topluluğuna tanıtılıyor. Topluluğun musiki eğitimi için tuttuğu salon, rahip Dom Bacherini'ye ait bir evin üçüncü katındadır. Bütün cemiyetin huzurunda *répétition*[111] yapıldıktan sonra Sassaroli eski başkan Frontini'ye şu garip uyarıda bulunur:

'İçinde musikiyle uğraştığınız bu salon bütün içindekiler ile beraber göçecektir... Enkaz altında ezilenleri görür gibi oluyorum.'

Bu garip görüyc muhatap olanlar yeni direktörün şaka mı yaptığını yoksa birdenbire çıldırıvermiş mi olduğunu anlamakta kararsız kalırlar. Fakat Sassaroli verdiği haberde ısrar etmenin yanında yıkılmanın gerçekleşeceği saat ve dakikayı da haber verir.

Bu sözleri dinleyenler, söyleyenin çıldırdığına hükümde artık tereddüt etmezler. Topluluk zavallının bu hâline gülüp şakalaşarak dağılır. Bu çok tuhaf haber memlekete yayılır... Buna şaşmadık, kahkaha koparmadık kimse kalmaz... Frontini herkesin alayına tutulan zavallıyı bu sabit fikrinden kurtarmak için uğraşır, başarılı olamaz... Nihayet ev sahibi rahibe müracaatla mimarlar, mühendisler getirtir. Binayı çatısından temeline kadar yukarıdan aşağıya muayene ettirtir. Bilirkişi evde hiçbir çökme işareti görülemediğini bildirir.

Bu kuvvetli inceleme üzerine artık eski fikrinden vazgeçmesi Sassaroli'ye tekrar tekrar söylenir, fakat onu ikna etmek ne mümkün... O şimdi iddiasındaki garipliği daha artırarak:

111 Fr. répétition: Prova

'Teminatınıza kapılıp da bu binanın içinde kalacak olursam dört günden fazla yaşayamayacağımı biliyorum...'

Hiçbir söz kâr etmeyen bu inat karşısında herkesin maestro aleyhindeki cinnet şüpheleri hakikate döner. Olmadık bir harekete kalkışması korkusuyla zavallıyı göz altına alırlar.

Kasabanın kahvelerinde, aileler arasında artık bu divanenin bu gülünç keşfinden başka bir şey konuşulmaz olur.

Nihayet delinin yıkılma için verdiği gün geldi. O akşam da *répétition*[112] nöbeti olduğundan musiki topluluğu salonda toplandı. Vakitlerini ona alay ederek geçirdikleri kaçık direktörlerini bekliyorlardı. Sassaroli gecikmeden arzıendam etti. Çok heyecanlıydı. Musikiyle meşgul olmak istemiyordu. Çünkü felaket ânı dakikadan dakikaya yaklaşıyordu.

Her sözü deliliğe bir delil sayılan zavallı adam bütün konuşma kabiliyetini toplamaya uğraşarak yıkılma ânından evvel evi terk etmelerini topluluktan yana yakıla ricaya kalkıştı. Herkes onun bu görüsüne inanmamakla beraber, sırf hatırını hoş etmek için sağlam tonozlar üzerine kurulmuş merdivenlerden inmeye başladılar.

Sassaroli en önde yürüyerek topluluğa yalvarıyordu:

"Aman basamaklardan yavaş yavaş ininiz. Ufak bir sarsıntı yıkılma saniyesini yaklaştırabilir.'

Bir delinin arkasından yürüdüklerine şüpheleri olmayan bu otuz dört kişilik musiki topluluğu türlü şakalarla aleni ve kısık kahkahalar arasında sokağa çıkarlar.

Yıkılma zamanı için haber verilen dakika gelir gelmez koca bina korkunç çatırtılarla gürül gürül yukarıdan aşağıya iner...

Henüz üzerlerinden alay tebessümleri çekilmemiş yüzleri şimdi derin birer hayret kaplar... Bütün memleket halkı şa-

112 İng. répétition: Ezber

şırakalır. Vakanın ertesi günü en evvel belediye başkanı bu mucizekâr ihbarından dolayı Sassaroli'yi hararetle tebrik etmeye gider.

Vaka şahitleri: Musiki topluluğu, aynı evde bulunan diğer kiracılar, komşular ve sonra bütün kasaba ahalisi."

Hadisenin altında Camille Flammarion'un şu mülahazası okunuyor:

"Bu kadar insanın gözleri önünde meydana gelen bu yıkılma hadisesinin güvenilirliğindeki açıklık nasıl inkâr olunabilecektir? Bu inkârcılar *İncil*'deki şu sınıflandırmaya uygun düşünmüyorlar mı: 'Gözleri vardır fakat görmezler. Kulakları vardır işitmezler.' İnkâr daima inkâr, en açık hakikatler önünde inkâr bunca tarafsız şahitlerin huzurunda yalnız kendi aklınızın hükmüne inanmak hatadır. Lakin bu imansızlıkla hangi hakikate ulaşmak mümkün olabilecektir?

Buna da inanmadınız mı? İman teraziniz kımıldamadı mı? Akıl kefenizi oynatmak için alınız size öbür göze konacak diğer ağırlıklar..."

Yazar bu birinci vakadan daha hayrete değer diğer bir hadiseye geçiyor.

Dayı ve yeğen arasında yine tartışma kızıştıkça kızıştı. Lakin biri ötekini zerrece ikna etmeyi başaramadı.

18
Leman Kendini Ölmüş Görüyor

Talat Bey yeğenine şu nasihatleri veriyor:

"Oğlum, bu çağ bilim çağıdır. Böyle şüpheli ve dayanaksız şeylerle kaybedilen zaman, gençlik için acınacak zararlardan sayılır. Bu manevi âlemi bırakalım. Müşahhas tarafına, yani gözle görülür, elle tutulur, fennî, ilmî, sosyal, hayati, ahlaki, sanayi ile ilgili tarafa dönelim. Gençliğin akıl ve yar-

dımını bekleyen bilimsel bunca işler var... *Psycho-physiologie*'ye[113] ait olması lazım gelen ve böyle henüz fen, ilim çerçevesine girememiş, ender, garip vakalarla uğraşacak siz mi kaldınız?"

Orhan:

"Fakat Dayı Bey, bu dakikası dakikasına gerçekleşen yıkılma vakasını ret veya kabul hakkında bir şey söylemediniz."

Talat Bey:

"Buradan uzak bir memlekette birçok yıllar evvel gerçekleşmiş olduğu iddia edilen bir vaka hakkında velev ki bin şahit gösterilse yine beni serbest düşünmekten kimse menedemez."

Bu esnada odadan içeriye Leman, arkasından annesi ve daha sonra mürebbiye girdiler. Leman'ın yüzü üzgün ve gözleri kızarmıştı...

Hanımefendi:

"Birader, baksanıza kızım ağlıyor..."

Talat Bey:

"Sebebi?"

Hanımefendi:

"Soruyoruz, söylemiyor..."

Talat Bey:

"Kızım, bu matemli hâlin nedir? Nen var?"

Leman, akan birkaç damlayı göstermemek için elleriyle yüzünü kapayarak:

"Bir şeyim yok..."

113 Fr. psycho-physiologie: Psikofizyoloji

"Neye ağlıyorsun?"

"İçimden geliyor..."

"İnsanın içinden sebepsiz ağlama gelmez..."

Leman hıçkırarak:

"Sebebini söylesem inanmayacaksınız..."

"Niçin inanmayalım, söyle..."

Kızcağız inleyerek:

"Ah anneciğim... Dayıcığım... Kardeşçiklerim..."

Hazin hıçkırıklar içinde boğulan son sözlerinden bir şey anlaşılmaz.

Etrafındakiler gittikçe artan merakla cevap beklerlerken Talat Bey:

"Kızım söyle... Sende ciddi bir üzüntü olduğunu gözyaşların gösteriyor. Sözlerine inanmayacağımızdan niçin endişe ediyorsun?"

"Dayıcığım, ah dayıcığım..."

"Peki, söyle..."

"Ben yakında öleceğim..."

Hanımefendi göğsünden kopan bir haykırışla:

"Sus kızım... Çıldırtma bizi. O nasıl söz..."

Talat Bey:

"Öleceğini nereden biliyorsun?"

Leman:

"Biliyorum..."

Talat Bey:

"Söyle de biz de bilelim..."

Leman:

"Dayıcığım, siz öyle şeylere inanmıyorsunuz. Fakat kitabın dedikleri çıkıyor..."

Talat Bey:

"Hangi kitabın?"

"Avant la mort. Ölümden Evvel..."

"Sonra?"

"Autour de la mort. Ölümün Etrafında..."

"Daha sonra?"

"Après la mort. Ölümden Sonra..."

Talat Bey'in üzüntüsünden sesi değişerek:

"Bu kitaplarda, senin yani Velittin Paşa 'nın kızı Leman Hanım'ın falan gün, filan saatte öleceği mi yazıyor?"

"Eceli gelen insanların ölmeden evvel gözlerine neler göründüğü yazıyor."

"E, bundan sana ne? Ecelleri gelmiş adamlara ait manasız çıkarımları bu ölüm kitaplarında okuyup da niçin üzerine alıyorsun? Hasta değilsin... Bir sıkıntın yok... Zenginsin, gençsin, güzelsin... Tabiatın, talihin, bu kadar lütuflarına uğradıktan sonra o uğursuz kitaplarda kendine bela mı arıyorsun?"

Leman göğsünü dolduran üzüntü dalgalarıyla sarsılarak kesik kesik:

"Öleceğim... Görürsünüz... Yakında öleceğim. Ecelim bana malum oldu..."

"Nasıl malum oldu? Çıldırtma bizi... Söyle nasıl?"

"Zavallı *enfant d'Edimbourg*[114] kendini içi beyaz saten döşeli bir tabutta gördükten sonra ölmedi mi?"

---

114 Fr. enfant d'Edimbourg: Edinburg çocuğu

"Aman ya Rabbi, sonra?"

"Madame Hortens henüz sapasağlamken hastalanacağını, karnındaki çocuğu doğuramayacağını haber vermedi mi? Ve sonra bütün dedikleri birer birer çıkmadı mı? İnanmazsanız *Avant la mort* okuyunuz... Sayfa 341..."

Dayı Bey bütün vücudunu titreten bir şiddetle başını sallayarak:

"Maşallah, tam sen yaşta bir genç kızın okuyacağı kitapları iyi seçmişsin... *Ölümden Evvel*, *Ölümün Etrafında, Ölümden Sonra*... A kızım, sen hayata henüz yeni açılan goncasın, ölüm nerede, sen nerede? Biz ömrümüzün sonuna yaklaşmış adamlar böyle şeyi hatırımıza getirmiyoruz da sen bu simsiyah fikirlerle hayatının sabahını niçin karartmaya uğraşıyorsun?"

Leman razı olmuş bir boyun eğişle uğursuz kehanetini tekrarlayarak:

"Ne yapayım dayıcığım, öleceğim bana malum oldu..."

"Nasıl malum oldu? Budala..."

"Madam Warington Dawson'a malum olduğu gibi... *Aprés la mort*, sayfa 167... Madame Dawson, oğluyla beraber bir kira apartmanı gezerlerken kendisi için seçtiği yatak odasının döşeğinde cesedini ölü olarak uzanmış görmedi mi?"

Talat Bey bağırarak ve iki elini havaya kaldırarak:

"Bu müthiş masalları okuyanların varacakları korkunç neticeler elbette böyle olur... Madam Dawson hayatında kendi ölüsünü yatağa uzanmış görmüş... Büyük bir safdillik işleyerek biz de haydi bu garipliğe inansak bile bundan sana ne yavrum? Madam halüsinasyon görmüş, burada sana ne oluyor kuzum?"

Leman tıkayıcı hıçkırıklar arasında:

"Ben de kendimi tıpkı öyle gördüm..."

"Ha işte, cinnetinin ilk işaretlerini taşırmaya başladın..."

Herkes tutuldukları matemli bir hayretin sabırsızlıkları içinde, verilecek cevabı beklerken kızın ağzından katıla katıla şu sözler döküldü:

"Geçen akşam ortalık kararırken bir mendil almak için yatak odama girdim. Bir de ne göreyim... Karyolamda upuzun birisi yatıyor. Hava alaca esmerliğe dönmekteyken yan pencereden vuran aydınlık, döşekte yatanın yüz çizgilerini seçmeye tamamıyla yeterliydi... Ah efendim, inanınız... Bu bendim, ben, evet orada upuzun yatan ölü bendim... Ne kadar solup sararmıştım...

Kendi ölümden korkarak kaçtım. Haykıra haykıra hepinizi odaya toplayarak ölümü göstermek istedim... Dışarıda birkaç dakika geçirdikten sonra ölü hâlâ döşekte duruyor mu diye tekrar odaya döndüm. Fakat bu sefer yatağını boş buldum... Lambayı yaktım. Döşeğin her tarafını kontrol ettim. Örtü, yorgan, çarşaf, yastıklar, hepsi düzeltildikleri gibi duruyorlardı. Hiçbir şey bozulmamıştı..."

Talat Bey kederli bir jestle:

"Ha işte, tamam, tımarhanelik olmaya başlamışsın. Çünkü kızım, tam akılla böyle şeyler görülmez."

Leman:

"Şimdi bana deli mi diyeceksiniz?"

Talat Bey:

"Ne diyeceğimizi şaşırdık. Düşün bir kere yavrum, diri bir adam kendini döşekte ölmüş görüyor... Bu, cinnetin de öte tarafında bir şey..."

Leman:

"Söylediğime inanmıyor musunuz?"

Talat Bey:

"Flammarion sağ olaydı anketine bir cevap da biz gönderirdik. Sen, ruhi hadise kahramanı... Biz de şahitleri... Ölümün dışında, içinde, üstünde, altında ciltlerinin nasıl yazıldıkları şimdi biraz anlaşılır gibi oluyor."

Leman gözyaşı serpintileri içinde sözünü tekrarlayarak:

"Söylediklerime inanmıyor musunuz?"

"Sözlerinin kulaklara ilk çarpışlarında inanılamayacak türden olduğunu bilmiyor musun? Dur, sormayı unuttum. Sen bunları rüyanda mı gördün?"

"Hayır, bey dayıcığım. Akşamüstüydü. Henüz yatmak değil, yemek bile yememiştik..."

"Bu hâle uğrar uğramaz niçin gelip bize haber vermedin?"

"İnanmayacağınızdan korktum. İşte nasıl ki korktuğum başıma geldi."

Orhan söze atılarak:

"Bey Dayı'm inanmıyorsa biz inanıyoruz."

Talat Bey gittikçe artan bir sinirle:

"Rica ederim Orhan, söz karıştırma... Akla fikre iyi gelmeyen birtakım *spirite* kitaplarını okuya okuya bu evin havasını, zihniyetini bozdunuz. Duvarlara darbeler vuruldu. Fantomlar gözüktü. Ruhlar ailenin bir felakete uğrayacağı uğursuzluğunu ortaya saçtılar... İşte kardeşiniz de o inanılmaz vakalardan birinin süjesi[115] oldu. Durunuz, düşüncelerimi söyleyeyim. Sonra siz ne düşünürseniz düşününüz..."

Orhan biraz diklenerek:

"Efendim, kardeşim anlatıyor... Siz inanmıyorsunuz!"

115 Özne

"İnanmam..."

"Leman'ın yalan söylemediğini göstcrdiği üzüntünün ciddiyetinden biz anlıyoruz. Mademki inanmıyorsunuz, hadisenin nasıl ortaya çıktığını izah ediniz... Kız yalan söylemiyor... Onun doğruluğu hepimizin içine doğuyor, insaf ediniz Bey Dayı!"

"Leman'ın yalan söylemediğini ben de biliyorum..."

"O hâlde?"

"Kız bir halüsinasyon gördü, bunu inceleyeceğim."

"Peki, buyurunuz... Dinliyoruz... Leman kendi ölüsünün döşekte yattığını gördü... Bu esas üzerine araştırmaya girişeceğiz... Nasıl oldu da böyle bir görüyle karşılaştı?"

"İşte ben de bunu tespite çalışıyorum..."

"Peki, nasıl oldu, izah ediniz?"

"Kız bu müthiş hâle akşamın alacakaranlığında uğradığını söylüyor."

"Evet..."

"Kızın zihni zaten böyle olayların evhamıyla dolu. Görmüyor musunuz? Edinburg çocuğunu, Madame Hortens, Madame Dawson'u sayıp döküyor. Hep bu isimler sağlıklarında kendilerini ölmüş görüp de delirerek vefat edenlere aittir. Bu kuruntularla, akşam karanlığının döşeği üzerinde oluşturduğu gölgeleri kendi ölüsüne benzetti. Çünkü zihinde korkuyla doğan bir şeklin aynını dışarıda da görmek mümkündür."

Orhan sesinde titreyen bir ısrarla:

"Peki amma iki üç dakika sonra tekrar odaya girdi, bir şey göremedi."

"Tabii, karanlık ilerledi. Gölgeler dağıldı. Hele lambayı yaktıktan sonra artık döşekte ne ölü kaldı ne de hayali..."

Orhan:

"Sizce makul olan bu izah sureti affedersiniz, bizce makbul değildir."

Talat Bey:

"Sizce makbul olan izah sureti hangisidir?"

Orhan:

"Ölüler için olduğu gibi diriler için de *dédoublement*[116] vardır..."

Talat Bey:

"Tekin ikileşmesi..."

Orhan:

"Evet..."

Talat Bey:

"Demek ki Leman'ın varlığı ikiye bölündü. Bir kısmı öldü. Sağ kalan kısmı ölüsünü seyretti? Oğlum siz Şeyh Battal'a gidiniz de birer kere daha nefeslenineniz..."

Orhan kaşını gözünü oynatarak cevap hazırlamaktayken Talat Bey ona vakit bırakmadan:

"Demek ki insan görünen ve görünmeyen olarak çift yaratılıyor... Her zaman göze görünmeyen kısım bazı bazı diğer tarafını korkutmak için böyle uğursuz şekillerde ortaya çıkıyor... Biz şimdi buradayız, acaba görünmeyen eşlerimiz nerelerde dolaşıyorlar? Pierre-Emile'in tarifince *au monde sideral*'de yani yıldızlar âleminde... Hepsinin görünmez kafalarında birer telsiz cihazı var... Göğün dünyalarıyla konuşup eğleniyorlar. Cinnet... Cinnet..."

Madam Sermin'e dönerek:

"Madame qu'est-ce que vous dites de toutes ces folies? Et vous voyez bien le triste résultat de votre éducation spirite.

116 Fr. dédoublement: İkileşme

(Madam, bütün bu deliliklere siz ne diyorsunuz? Verdiğiniz *spirite* terbiyenin kötü neticesini görüyorsunuz...)"

Dayı Bey'le mürebbiye arasında yarı Türkçe, yarı Fransızca hararetli bir tartışma açılıp kapandı. Sonra bu maddi dünyadan ziyade kuruntu bir maneviyat âleminde yaşayan bu çoluk çocuğun arasında şaşırıp kalan zavallı adam bu defa kız kardeşine dönerek:

"Hanımefendi, ben bu çocukların dirileri bırakıp da ölülere karışmalarını iyi bulmuyorum. Bugün Leman kendini döşekte ölü görür. Yarın Orhan, Azrail'le bir mülakat yapar... Öbür gün Karacaahmet sakinleri bizim evde curcunaya kalkar. Hepimizin akılları Allah'a emanet amma bu yolun sonu Darüşşifa'ya çıkar... Anlıyor musun kardeşim?"

Hanımefendi:

"Ne yapayım kardeşim, bu kızın şu hâli zaten bende akıl fikir bırakmadı ki... Ne düşüneceğimi şaşırdım."

Talat Bey yine ötekilere dönerek:

"Size çocuklar diye hitap ediyorsak da artık hiçbiriniz bu masumiyette değilsiniz. En küçüğünüz on yedi yaşında... Leman'ın uğradığı bu garipliği bir halüsinasyon, bir yanlış görü, fevkalade kuruntu neticesi akli bir karışıklık hâlinde diye düşünmek mecburiyetindeyiz. Çünkü dünyada bütün *spirite* kütüphanelerinin tamamını başımdan aşağı yığsanız Leman'ın varlığı ikiye ayrılıp da birinin ölü, ötekinin diri kaldığına ve aynı şahsın dirisinin kendi ölüsü üzerine ağladığına beni inandıramazsınız..."

Orhan telaşla:

"Dayı Beyciğim, bu *dédoublement*'in nasıl olduğunu size anlatayım... Mesela sağ bir adamın kendisi buradayken aynı şahsiyet ve şekildeki ötekinin aynı zamanda diğer bir mahalde göründüğü çok defa gerçekleşmiştir... Bu sözümü kanıtlayan vakalar sayıp dökmekle bitmez."

"Orhan, bu gariplikler için ben senden ispat, şahit istemiyorum. Eğer benim sizin üzerinizde az buçuk olsun bir dayılık hakkım varsa sizin selametiniz için söyleyeceklerimi kabul edersiniz... Hayatı herkesin hissettiği tabii şekillerden büsbütün başka surette gören anormal kimselerin, normal insanların arasında yeri yoktur... Böyle garip bir durum gerçekleşti. Bu bir hakikat değil, şüphesiz dimağın bir hastalığıdır. Çünkü ölü Leman yıkanıp kefenlenmeden ortadan kayboldu. Diri Leman, işte Allah'a emanet, karşımızda duruyor. Biz bu halüsinasyona *spiritisme*'in bir cilvesidir deyip gerekli ehemmiyeti vermezsek bundan sonra kızımız kim bilir kaç defa daha ölüp dirilecektir. Durum bununla da kalmayacak... Bu doğa dışı olay büyük bir uğursuzluğa işarettir, düşüncesiyle bir ölüm gerçekleşmesini bekleyip duracağız... Ruhların ihbarı olan felaket, o da başka..."

Leman kirpiklerine sıralanan yaşlar arasından:

"Dayıcığım, bu vaka ilk defa bende meydana gelmiyor."

"Anladık, senin gibi *dédoublement*'a uğramış olanların artık isimlerini sayıp dökmeye lüzum yok..."

"Ölümleri kendilerine malum olanların bu felaketi beklemekten başka yapabilecekleri bir şey yoktur... *Par fatalisme* böyledir... Takdire ne denir..."

Daha da sinirlenen Talat Bey havada yumruklarını sıkarak:

"Bir *fatalisme* öğrenmişsiniz... Fakat manasını bilerek değil. Papağan gibi yalnız sözel bir öğreniş... Her fenalığı kaderdir diye kabul etmek zavallılıktır. Bu Şark'a mahsus, çok kötü bir inanış, insana çatan bir belaya kıpırdamadan nefsini teslim etmek."

Orhan:

"Şark'a mahsus diyorsunuz. Frenklerin determinist inanışları yok mu?"

Talat Bey:

"Oğlum, siz bilemediğiniz şeyleri kendi yanlı fikirlerinize doğru çekerek açıklıyorsunuz... Frenklerin determinizmi şarklıların *fatalism*'e verdikleri manaya hiç uygun değildir... Siz bu noktada Camille Flammarion'a ve diğer yazarlara da iftira ediyorsunuz... Bu meselelere merak saralı Flammarion'u ben de okuyorum... Aklımda kaldığına göre, *Ölüm ve Esrarı* külliyatının birinci cildini açınız. 326'ncı ve 7'nci sayfalara doğru bakınız. Buna dair açıklama göreceksiniz..."

O cilt ve o sayfalar açılır, şu satırlar okunur:

"Fatalistlik Şarklı ve Türk'tür. Deterministlik Avrupalıdır. Bu iki medeniyetin arasında bir uçurum vardır. Geleceği görmek sadece olacağı görmek demektir. Görülen şeyin kesinlikle gerçekleşeceğini haber vermek değil... Bakınız bu neye benzer: Mesela astronomide bir kuyruklu yıldızın yörüngesini hesaplarız. Bu noktada normal yörünge uzayda eksiksiz, eşit ve değişmez şekildedir. Fakat olabilir ki bu kuyruklu yıldız büyük bir gök cisminin yanından geçer... Ve onun çekim kuvvetinin etkisiyle yörüngesinin şeklini değiştirir...

Bizim eski durumumuza göre olan geleceğe ait hesabımızdaki doğruluk bozulmuş olur. Ancak sonraki etkiyi hesaba katmakla görüşümüz düzelmiş bulunur."

"Bu sözlerden şu anlaşılıyor. Geleceğin evvelden keşfinin mümkün olduğunu farz etsek dahi gerçekleşmesi beklenilen şeyin diğer bir tesirle şekil ve mahiyeti değişebilir... Binaenaleyh böyle hususlarda fatalist bir imanla beklemeyerek olacağa karşı tedbir almakta kusur etmemek lazım gelir. Anladınız mı şimdi? Okuduklarınızı iyi okuyunuz... Hiçbir şeyi fenaya yormayınız. Hep iyi düşünceler üzerinde yürütünüz... Daima etrafınıza iyilik yayınız... Ve bundan aldığınız ferahlıkla şen olunuz... Dünyaya neşe saçınız... Neşe toplayınız... Saadet, felaket, insan daima beklediği şeyi kendine çeker... Korktuğuna uğrar. Ve özellikle büyük bir azim ve heyecanla

gerçekleşmesine çalıştığı şeye yani umduğuna ulaşır. Bu *spirite* oyunları eğlence sınırını geçmemelidir. Siz güneşin aydınlığında hareket ve neşe arayacak çocuklarsınız. Ahiretin karanlığında sessizlik ve felaket değil..."

19
Dünya, Ahiret İki Âlem Birleşiyor

Bu iki erkek, bir kız kardeş vaktiyle cinsel gücünü çok yormuş bir paşanın tekne kazıntılarıdır... Bir elleri devlet hazinesinde, öteki kolları kadın belinde bu murassa[117] nişanlı, azgın, kır sakallı, doymaz birer işkembeye sahip, vahşi kabilelerin kaba tahtadan yontulmuş putlarını andıran sultanlar devrinin bu korkulukları bazen bir servet kümesinin tepesine oturtulmuş, zayıf, sinirli, dejenere bir nesil bırakıp giderler... Irka hediye ettikleri bu cismen, ruhen cılız, bozukdüzen torunlar, kondukları bu gayrimeşru kazancın mahsulü miraslarıyla genellikle cemiyete kötü komedyalar oynadıktan sonra ortadan silinip yok olurlar...

Paşa yetmiş sekizinde, kaçıncı karısı olduğunun hesabını Allah bilir, Mahinur Hanımefendi on sekizinci senesinde. Tarla henüz tam kuvvette tohum verecek kıvamını pek bulmamış... Tohum ise vücut ambarında yıllana yıllana çürümüş.

Bir genç fidana mantarlaşmış bir kütüğün aşısından sağlam mahsul beklenir mi? Tabiatın tuhaf bir fantezisi, oğlanları kıza, kızı ise kendi cinsinden çok erkeğe benzetmişti.

Orhan'la Turhan, babalarının serveti kadar analarının güzelliğine de mirasçı olan bu çocuklar, yüz çizgileri zarif, ince, orantılı, sempatik, gariplik düşkünü, narin, solgun, hassas, evhamlı, çabuk incinir birer yaradılıştaydılar. Leman onlara nispetle kanlıca canlıca görünmesine rağmen, ruhen o da ötekilerle aynı zayıflıktaydı.

117 Kıymetli taşlarla süslenmiş, mücevherle bezenmiş

Gençlere, nasihatten ağır gelen bir şey yoktur... Dayılarının sözleri onların bir kulaklarından girdi, öbürlerinden çıktı... Fakat dayılarında uyanan bu hoşnutsuzluğun annelerine de sirayetinden korkuyorlardı. Binaenaleyh bu ispritizmacılığa mümkün olduğu kadar gizli bir din tutar gibi devama aralarında karar verdiler.

Bu aklı fikri zıvanadan çıkaracak gariplikteki okumalarının zayıf bünye ve dimağlarındaki karmakarışık tesirleriyle çok acayip rüyalar görüyorlar. Ara sıra gördükleri halüsinasyonları hakikatle karıştırıyorlar. Hasılı bu maddi dünyadan ziyade kendi manevi âlemlerinde yaşıyorlardı.

Dilaver'e gelince, o kırklık bir babayla otuz beşlik bir ananın ürünüydü. Ana cahil bir halayık[118], baba ümmi[119] denecek kafada, sade bir adam... Bu iki odun parçasının çarpışmasından bu kıvılcım nasıl parlayıp çıktı? Tabiatın insanı hayretlere düşürecek böyle şaşırtmaları vardır. Bazı dehalardan aptallar doğar... Bazı şöyle böyle insanlardan zekiler gelir.

Bu halayık-zade renkli, etli, kemikli, dolgun, kısa boylu, fosforlu kedi gözlerine sahip, toparlak çehresi gayet sevimli bir çocuktur... Beylerle beraber o da dil öğrenmiştir. Fakat beylerin sayfalarına göz atmaya tenezzül etmedikleri materyalist kitapları kaçamak suretiyle karıştırarak onlardan da fikir almaya çalışmış, bu yüzden de iki inanç arasında kararsız kalmıştır. Fakat beylerine karşı muhalif bir vaziyette görünmemek için işin huyuna suyuna gider, asıl kanaatini onlara sezdirmekten çekinir.

Ruhlarla münasebete girişmek için masa tıkırtılarından başka daha türlü türlü ve bazen de hiçbir akla iyi gelmeyecek usuller vardır. Ve onlardan birkaçı şunlardır:

Images prophétique sous forme symbolique.

118 Kadın köle, cariye
119 Okuyup yazması olmayan, okuma yazma bilmeyen (kimse)

Image pictographique.

Productions d'images par l'esprit incarné, ilh.[120]

Medyumların delilleri vardır. Ruhlarla hemen karşı karşıya, diz dize gibi iletişime, konuşmaya girişilir. Pek mühim sorular sorulur lakin alınan cevaplar daima esnektir. Medyumun psişik akım kuvveti, göğün yüksek tabakalarındaki büyük ruhların kutsiyetleriyle denk gelmezse birbirinin dediklerini anlayamazlar. Bunlar bazen istediklerine hafif bir ışık akışı gibi görünürler. Bu konuda verilen ayrıntılı bilgi ilmin, aklın kabul edemeyeceği kadar öbür dünyaya aittir. Girse girse ancak *magie noir*[121] karanlık sınırına dâhil olabilen tabiat kanunlarına tamamıyla muhalif nitelikte şeylerdir. Mesele o derece garipleşiyor ki âdeta iki âlem birleşiyor.

Ölü onlar mı, biz miyiz? İnsan derin düşüncelere dalıyor. Mezarlarda toprağa karıştıklarını zannettiklerimiz havada uçuyorlar. Bizden her surette üstün birer şekil alıyorlar. Bir anda sınırsız gökleri dolaşıyorlar... Göklerin esrarına eriyorlar. Bizim kalplerimizdekileri biliyorlar. Bu dünyada diriler için sır kalan şeyler onlara malum oluyor. Ahirette de dünyadaki adlarıyla anılıyorlar. Fakat maddiyattan arınmış varlıkları neden oluşur? İşte bizim anlayamayacağımız ve ahirete ait dehalarıyla onların da bize anlatamayacakları en büyük sır...

Kös dinler gibi kulak verdikleri Dayı Bey'in nasihatlerinden kurtulduktan sonra Orhan:

"Dayı Bey'im bizi kendine benzetmeye uğraşıyor amma daha bir sene bu kitapları okumaya devam ederse kendisi bizim dinimize dönecektir."

Turhan:

120 Fransızca ifadede yaklaşık olarak şunlar yazmaktadır: "Sembolik formdaki kehanet görüntüleri. /Piktokrafik imajlar. /Ruh tarafından somutlaştırılarak oluşturulan görüntüler." (y.h.n.)

121 Fr. magie noir: Kara büyü

"Şüphe yok."

Dilaver:

"Büyüğümüzdür. Onun fikirlerine karşı görünmek bir nevi itaatsizlik sayılır."

Orhan:

"Bizim de şiddetli bir muhalefet gösterdiğimiz yok ya... Kendisini memnun etmek için sözlerini dikkatle değil öylesine dinliyoruz."

Leman:

"Dayım, ruhun bile uzaktan geleceğini haber verdiği felakete inanmıyor. Benim öleceğime de kulak asmıyor. Onun bu imansızlığı karşısında biz de kollarımızı bağlayıp duracak mıyız? Ruhlardan hakikati öğrenmeye uğraşmayacak mıyız?"

Orhan:

"Nasıl uğraşmayacağız. Şimdi odaya kapanıp denetleme yapacağız..."

Dördü de odaya girdiler... Kapıyı kilitlediler... *Abandon*[122] yapacaklar. İradelerini ruhlara teslim edecekler. Ancak esprilerin tahrikiyle kımıldanıp düşünebilecek birer otomat haline gelecekler.

Bu işte en tecrübesiz olanı Dilaver'di. Onu da bu gizli dine alıştırmak için Orhan nutuğa başladı:

"Dilaver kardeşim, etrafımızda gözlere görünmeyen yaratıkların dolaştığından şüphe etmemelidir... *Expérimental*[123] yani tecrübî *spiritualisme* 1870 senesi Amerika'da doğmuştur. William Crookes[124], Sir R. Wallace, R. Dale, Owen Aksakof ve emsali büyük âlimler bu inanç üzerine çalışmışlar

122 İng. abandon: Teslim etme, bırakma, feragat etme
123 Fr. expérimental: Deneysel
124 William Crookes: (1832-1919) İngiliz kimyager ve fizikçi

ve o ayarda diğerleri hâlâ çalışmaktadırlar. Ceset çürüdükten sonra ruhun yaşadığı ve bir anda göğün akıl almaz mesafelerini dolaştığı, insanlara göründüğü ve bazen onlarla konuştuğu artık kesin hadiseler sırasına girmiştir. Biz tabiatın birçok meçhul dalgaları, hareketleri içinde anlayamadığımız etkilere tabi, elleri gözleri bağlı acizleriz. Bazı bazı sebebini bilmeden bu veya şu hareketlerde bulunuruz. Bizi sevk ve idare eden gizli kuvvetlerin ellerinde oyuncak gibiyiz. Bu kuvvetlerin tanrısal ve şeytanileri vardır. Filan işi şöyle yapmaya karar vermişken birdenbire aksi yolu seçer ve bu fikir değişimiyle bir kötülükten kurtulmuş olduğumuzu görürüz. Bazen bizi alıkoyan bir saniyelik duraklama bir otomobil altında ezilmemizi engellemiş olur. İnsana hayret verecek bazı böyle hadiseler görülür. Biz şaştığımız bu vakaları hep tesadüfe veririz. Bizi bir kazaya iten veya ondan çeken akıl ve muhakememiz üzerinde etkili olan bu gizli kuvveti biz seçemiyoruz... Şu sokaktan gitmek isterken büsbütün başka bir yol tutturmuş olduğumuzun farkına varınca buna da dalgınlık deriz. Hâlbuki dalgınlık değil, bu bizi benliğimiz dışında idare eden gizli kuvvetin etkisidir."

Dilaver boynunu çarpıtıp dudaklarını emerek içinden büyük bir sıkıntı geçirir gibi bu sözleri dinliyordu. Ondaki bu sabırsızlanmanın farkına varan Orhan:

"Ne o? Dalga mı geçiyorsun?"

"Hayır efendim, dinliyorum."

"Suratın acayipleşti de."

"Hayretimden efendim. Aşırı şaşkın hâldeyim de."

"Neye bu kadar şaşırıyorsun?"

"Bizi irademiz dışında bu veya şu işe sevk eden gizli kuvvetlerin hareketleri içinde yuvarlandığımızı anlayınca âdeta korkmaya başladım. Şimdiye kadar hiç ehemmiyet vermediğim şeytana inanmak lazım gelir. Demek ki şoförlere in-

sanları çiğneten, otomobilleri, vapurları çarpıştıran, uçakları düşüren, silahla oynayanlara karşılarındaki masum adamı vurdurtan, meyhanelerde kavgalar çıkartan, türlü türlü yaramazlıklara teşvikle çocukların bazen ölümlerine sebep olan, bütün yangınların, kazaların, cinayetlerin sebepleri bu gizli kuvvetler olacak. Çünkü kaza türünden sayılan bu olayların hepsi düşünerek taşınarak değil, dalgınlıkla, irade haricinde veya kızgınlıkla yapılan şeylerdir."

"Dilaver zevzeklenme. Sana anlatmak istediğim bu söylediklerin değil."

"Bizim dalgınlık cseri sandığımız gülünç veya acıklı şeyleri siz hep bu gizli kuvvetlere atfediyorsunuz."

"Şöyle olsun böyle olsun dalgınlıkla hemen hiç iyi bir şey yapılmaz. Dalgınlar daima utanca uğrarlar. Çok defa kırdıkları potun, devirdikleri çamın, verdikleri zararın cezasını çekerler."

"Yavrum, konuşmadan niçin duramıyorsun?"

"Hiç şüphesiz ki gizli kuvvetlerin yönlendirmesiyle."

"Alay lazım değil. Bunu böylece bir hakikat olarak kabul etmeli."

"Ettim."

"İnancını tam tut, beni dinle."

"Allah'a inandığım gibi şimdi şeytana da iman edeceğim."

"Şeytan, kendi yoluna uydurabileceği kimselere musallat olur."

"Neuzübillah..."

"Şimdi bu odada hepimiz birer köşeye çekilip kendimizi ruhlara teslim edeceğiz."

"Ruhların jandarmalarına mı? Kabahatimiz ne ki teslim oluyoruz?"

"Dinle Dilaver, böyle ciddi anlarda şaka yapılmaz."

"Dinliyorum, fakat nasıl teslim olacağız? Ruhlar bize gözükecekler mi?"

"Onlar sana gözükmeden seni teslim alırlar..."

"Korkutma beni beyefendi. Battal-zade zaten bana karışık dedi. Onlara teslim olduktan sonra bir daha beni insanlığıma iade etmezlerse..."

"Sen gene insan kalacaksın. Maymun olacak değilsin ya."

"Teşekkür ederim..."

"Şimdi hepimiz birer köşede kendi benliğimizden soyunacağız."

"Çamaşır değiştirir gibi... Ben benliğimden nasıl çıkacağım?"

"Anlatacağım... Zihninde ne varsa hepsini kovacaksın. Âdeta bütün vücudunu hislerinden boşaltacaksın. Her zamanki idrakın dışında, otomatik bir adam olacaksın. Sen kendi nefsinden çekilince bilincini ruhlar kullanacaklar."

"Vay!"

"Artık ağız senin, söz onlarındır. Kalem tutan parmaklar senin, fakat yazı onlarındır."

"Demek ki ben irademe sahip olmaksızın sırf onların şevkleriyle hareket edeceğim."

"Evet..."

"Ya beni müthiş bir faka bastırırlarsa? Ben kendimde değildim hakikatini kime anlatabilirim?"

"Onlar seni faka bastırmazlar... Rehberlik ederler... Mühim esrarı haber verirler. Şimdi hepimiz, parmaklarımızın arasına birer kurşun kalem alarak ellerimizi beyaz kâğıtların üzerine koyacağız. Kendi kendimizden geçmeye uğraşır bir

denetim hâliyle bekleyeceğiz. Bir müddet sonra parmaklarımız kendi kendine harekete geçerek yazmaya başlayacak. İşte bu yazılarda sorularımızın cevaplarını bulacağız.

"Bu yazılar bizim bilinçlerimizden doğmuş olmayacak..."

"Hayır... Parmaklarımızı kullanan ve yönlendiren onlardır."

"Başka bir iradenin dimağımı zapt etmesi nasıl oluyor bakayım..."

Dördü de birer köşeye çekildiler. Kurşun kalemli ellerini temiz kâğıtların üzerine koydular. Hislerini uyuşturarak bütün odanın göz önünden silinmesine ve dışarıyla münasebetini kestikleri varlıklarını kendi içlerine toplamaya uğraşıyorlardı.

Böylece sessiz bir çeyrek, yirmi dakika, nihayet yarım saat beklediler, ötekilerin ne dalga geçirdiklerini bilmiyordu fakat Dilaver kendisi iradesinden kurtulup da ruhunu bir türlü öbür ruhlarla birleştirememişti. Bu uzun sükûtun sıkıntısına daha fazla dayanamayarak konuşma perhizini bozdu. "Ben hâlâ kendimdeyim. İrademi teslim almaya hiçbir ruh gelmedi," dedi.

Lakin ötekilerden bir cevap alamadı. Galiba onlar göze görünmezlerle *communication*'a[125] girmişlerdi. Parmaklarının arasından sızan iki dünya arasındaki esrarengiz telgraf manipülatörleri[126] işliyordu.

Tuhaf şey... Ruhlar onların vücutlarına girsinler de Dilaver'i ziyarete tenezzül göstermesinler... Hakikaten parmakları oynatan böyle irade dışı bir kuvvet var mıydı? Yoksa beyler kendi kendilerine telkinle kapıldıkları vehmi hakikat mi sanıyorlardı?

125 Fr. communication: İletişim

126 Telgrafçıların bir elektrik devresini açıp kapayarak mors işaretleri alıp vermek suretiyle haberleşmede kullandıkları alet

Kurnaz çocuk bu sorular üzerinde düşündü. Kendi kendine, "Durunuz, ben size bir dubara yapayım, bakalım ruhlar hilemi anlayıp da sizi uyaracaklar mı?" dedi.

Bu kalbî kararından sonra Dilaver sesini kesti. Gözlerini araladı. Humma hastası gibi yarı baygın bir hâl aldı. Kalem tutan parmaklarını kâğıdın üzerinde gelişigüzel, ağır ağır kıpırdatmaya başladı.

Ötekiler kendilerine geldiler. Kâğıtlarını bir araya getirdiler. Ruhların diktesi altında neler yazmış olduklarını şifre çözer gibi anlamaya uğraşıyorlardı.

Evvela elife benzer irili ufaklı düz çizgiler. Sonra hesap işaretlerindeki eşittir, toplama ve çarpma işaretlerini andırır düzensiz şeyler. Tesadüfen eski ve yeni yazılara benzer ters pürs çevrilmiş harfler... Ve bazen mana çıkacak gibi kelimeler. Hasılı genel itibarıyla henüz yazı öğrenmemiş üç-dört yaşındaki bir çocuğun karalaması...

Besbelli hüsnühattı olmayan ve hele hiç imla bilmeyen ruhların acele dürtüştürmelerinden yazı namına çiziktirilmiş bir ucube.

Zor zar benzetilerek şu ve bu manaya getirilmeye uğraşılan ve bin türlü tefsirlere yol açan bu öteki âleme dair makinenin birbirine karışmış satırları üzerinde çalışırken Orhan dikkatle Dilaver'e dönerek:

"Bakınız, bu oğlan şimdi tamamıyla onların *possession*'unda[127]... Medyumluğa çok yeteneği var amma haylaz. Ciddiyetten hoşlanmaz. Her şeyi alaya alır. Kendisine hiç *isolement*[128] çalışmalarını yaptırtmadığımız hâlde ve birinci seansta derinlere daldı. Görüyor musunuz?"

Dilaver gözleri yarı kapanık, süzgün, dehşet uyandıran bir manzara almak için bütün artistliğini kullanıyor ve işitti-

127 Fr. possession: Kontrolü altında olmak, elde bulunmak
128 Fr. isolement: İnziva

ği sözlere gülüvermek korkusuyla dilini koparacak gibi ısıra ısıra parmaklarını kâğıdın üzerinde işletiyordu.

Onun bu fevkalade kendinden geçme hâli *spirite* amatörleri âdeta şaşırttı. Şimdi üç kardeş birden bu esrarengiz yazının çok meraklı sırrına erebilmek için kâğıdın üzerine eğildiler. Turhan ilk anda mühim bir şey keşfetmiş olanların telaşlı ve müjdeli sesiyle haykırdı:

"İbranice yazıyor, İbranice!"

Bu keşfe sinirleri dayanamayan Dilaver, ciğerlerinden fışkıran hava sağanağını birdenbire zapt edemedi. Bir nargile gibi guruldadı. Bu olağan dışı nefes alışı da tutulduğu cezbe hâline verildi.

Beyler *magie*[129] ve *astrologie*[130] kitaplarını karıştıra karıştıra İbranicenin yirmi iki harfini öğrenmişlerdi. Onun ruhlarla olan birlikteliğini bozmamak için huşuya benzer birer sükûtla geri çekildiler. Uzaktan şimdi bekliyorlardı.

Dilaver, rolünün kazandığı nezaketi anladı. Oynadığı komedyada pek ileri varmayarak işi tabiiye benzer bir suretle bitirmek lüzumuyla elinin kâğıt üzerindeki hareketini kesti. Fakat koca kâğıt kargacıklar burgacıklarla dolmuştu. Dilaver bunların hiçbirine özel bir şekil vermek için uğraşmamıştı. Beyler İbranice harflere benzetiyorlardı. Ne âlâ...

Cahil bir adamın vücuduna bir ruh girince o kimsenin ömründe bir kelimesini tanımadığı dillerden konuşmaya başladığı bazen hayretle görülmüştür. Fakat uyandıktan sonra ne söylediğini bilmez. Ruhlarla insanlar arasında aracılık ettiği iletişimin bir tek kelimesinden haberi yoktur.

Dilaver de dalgın bakışlar ve yorgunluk ima eder yüz buruşturmalarıyla ağır ağır gözlerini açtı. Hafif hafif gerinerek davranmaya uğraşır gibi rol kesiyordu.

---

129 Fr. magie: Büyü
130 Fr. astrologie: Astroloji

Şimdi etrafını alan üç kardeşin soruları başladı:

"Neredeydin?"

"Bilmem..."

"Ne yazdın?"

"Hiç farkında değilim."

"Kendini kaybedinceye kadar ne hâller geçirdin, anlat."

"İlk önce uykusu gelsin diye uğraşıp da bir türlü uyuyamayan adam gibi bir sıkıntı çektim. Sonra bütün zihnimi onun üzerinde toplamak için manasız bir kelime aradım. Mesela üfürük... Üfürük bir nefestir. Nefes nedir? Hava... Hava insanın ciğerlerine girer, orada bir işleme uğrar. *Oxygene*'li[131] temiz kısmını bırakır, zehirli kısmını dışarı atar. Bu göğsümüzdeki körük *mécaniquement*[132] nasıl işler? İçeride kalan temiz hava ne vazife yapar? Dışarı atılan *acide carbonique*'lisi[133] dışarıda ne işler görür? İşte görüyorsunuz ki anlamsız sandığım üfürükten bin mana çıkıyor. Bir çıkmaz sokak gibi hiçliğe dayanacak boş kelime aradım, bulamadım. Tabiatta her şey birbiriyle iç içe, sonra nasıl oldu bilemiyorum... Galiba boşu boşuna araya araya yorulmuşum. İnsan uyurken kendini nasıl kaybettiğini bilemez, değil mi? İşte öyle baygın düşerken kalem tutan elimden bir elektrik akımı geçer gibi bir sarsıntı duydum. Hah, dedim, ruhlar beni teslim aldılar. Lütfen damarlarıma giriyorlar... Ondan ötesini bilmiyorum. Bu yazıları zihnim değil, onların idaresindeki kalemim yazdı."

Yazıyı ortaya koydular. Tarih öncesinden bu zamana kadar olan alfabelerden hiçbirini andıran tarafı bulunmayan bu yengeç, bu kırkayak, bu ahtapot şekillerine baktıkça Dilaver gülmemek için başını çevirmeye mecbur kalıyordu.

131 Fr. oxygene: Oksijen
132 Fr. mécaniquement: Mekanik olarak
133 Fr. acide carbonique: Karbonik asit

Yazıyı incelemeye giriştiler. Orhan bütün dikkatiyle bu acayip şeylere bir anlam bulmak için göz gezdirerek:

"Bu yazı bugünkü Musevilerin kullandıkları harflerden meydana gelmiyor..."

Turhan:

"Ben iddiamda kararlıyım, bu yazı İbranicedir."

Orhan:

"Hakkın var kardeşim amma bu yazı İbranice harflerin aslı değil, onlardan çevrilme *Tevrat*'a ait birçok *clé*'lerden[134] birinin şifresidir. Şimdi sorunu çözeriz. Paul-C. Gagot'nun *Magie* kitabını aç. 149'uncu sayfada bu şifrenin anahtarını görürsün.

Kitabı açtılar. Gerçekten de haber verilen sayfada Dilaver'in kargacık burgacıklarına benzer şekiller buldular...

Şifrenin çözülmesine girişmeden evvel Orhan gülerek sordu:

"Ruhlar ifadelerini niçin İbranice yazıyorlar? Dilaver'in soyunda Yahudi mi var?"

Dilaver geçirdiği bir çeşit manyetizmanın ağırlığı hâlâ üzerinden gitmemiş gibi gerine gerine gülerek:

"Hah, şimdi başıma bir de Yahudilik çıkarınız. Kim bilir ecdadımdan birisi belki vaktiyle Selanik'e uğramıştır. Belki Balat'ta, Hasköy'de, Kuzguncuk'ta bir günah işlemiştir."

Şifreyi çözmeye başladılar. İbrani alfabesini alef, bet, gimel, kaf, lamed, mem, nun, sin diye başından, ortasından, sonundan Dilaver'in çizdiği şekillerle karşılaştırıp kelimeler oluşturarak mana çıkarmaya uğraşıyorlardı...

İlkin Leman'ın kendi ölüsünü görmekten doğacak hadise hakkında cevap aldılar:

134 Fr. clé: Anahtar

Ruhlar, Dilaver'in parmakları vasıtasıyla şöyle açıklamalarda bulunmuşlardı:

"Hayatta her nefeste ölüm tehlikesi vardır. Zaman dışında ölüm yoktur. Zaman dâhilinde ise ölümün gerçekleşmesiyle yüz senelik bir ömür sıfıra dönüşür. Altı yaşında ile altmış yaşında ölmenin arasında hiçbir fark kalmaz. Siz şimdi değil, hayata gelirken ölmüştünüz. Anne şefkati toprak mezarın hazırlığıdır. Leman Velittin Hanım'ın on yedi yaşıyla beş adedinin arasındaki ilişkiyi arayınız."

"Satürn gezegeninin Dünya ile yakınlaşmasında teveccüh nasip olursa çok uğursuzluklar saadete döner. Korku ölümün kılavuzudur. Aslanın pençesinde parçalanmadan evvel korkudan ölen ceylanın gözyaşlarını görmediniz mi?"

Salla pata çızıktırdığı kargacıklardan çıkarılan bu manalar karşısında hayretten Dilaver'in ağzı açık kaldı... Acaba kendi haberi olmaksızın bu acayip şeyleri hakikaten ruhların diktesi altında mı yazmıştı? Yoksa beyler zoraki bir uyduruşla çeke çekiştire o manasız lafları bu kalıplara mı dökmüşlerdi? Şüphesiz ki hakikat olan, bu ikinci hükümdü.

Her ne olursa, sorulan soruya şifrede doğru bir cevap görülmüyordu. Ruhların sözlerinde adi bakıcılarınki gibi kaçınmaya benzer bir muamma çeşnisi vardı.

Leman, iddia ettiği garip görünün tesiriyle nasıl bir sona uğrayacaktı? On yedi yaşının beş adediyle alakasını aramaktan ne çıkarılabilirdi? Satürn gezegeninin Dünya'yla yakınlaşmasında teveccühe varmak ne demekti?

Hayırlı hayırsız, manalı manasız, Leman hakkındaki şifrenin bu ikinci çözümünü başka bir zamana bırakarak öteki soruların cevabına geçtiler.

Uzakta işlenmiş meçhul bir cinayetin aile hakkında meydana gelecek uğursuz tesiri meselesini çözmeye giriştiler. Durum öyle benzetip benzetip de mana çıkarmak şekline dö-

külecek olduktan sonra Dilaver karalamasını çok sorunları çözmeye yetip de artacak bir bollukta yazmıştı...

Tevrat'ın *Esfar-ı Hamse*[135] *clé*'si ikinci soruya şu cevapları veriyordu:

"Gökte şansla uğursuzluk daima çekişme hâlinde birbirini kovalarlar. Şanslarına güvenenlerin tepelerinde şanssızlık dolaşır. Şans düldülü dörtnala koşarken birdenbire kapaklanır."

"Kendini toplar. Yine yola düzülür. Bir hayli seyrettikten sonra ayaklarına yine bir uğursuzluk takılır. Yere uzanır... Böyle birkaç defa şans eğerinden düşüp kalkanlar vardır. Nihayet tepe aşağı yuvarlanır, nalları diker. O zaman uğursuzluk horozu kukurikosunu salıverir."

"İşte bu şansla uğursuzluğun güreşidir. Dünyanın hâline dikkat ederseniz galibiyetin hemen daima ne tarafta kaldığını anlarsınız."

"Talih daima bahtsızlık ejderini altında kıvrandırmakla mevkisini muhafaza edebilir. Ejder her gün üstünde gerginliğini artıran kuvvetin bir esnemesini bekler. Her saat biraz daha gerginleşen kuvvetler için bu netice kesindir."

"Şansın istikrarı daimî bir faaliyete muhtaçtır. Uğursuzluk ise onun yorgunluğunu bekleyen bir istirahat hâlindedir. Baht ortadan kalkınca yerini bahtsızlığa bırakır."

"Uğur ile uğursuzluk iç içe, olumlu olumsuz iki unsurdur. Biri diğerini içermezse şans olmaz. Yıldız etkisinin hayrından şerrini ayırmayı biliniz. Mars gezegeninin dünyaya döktüğü kızıl ışınlardan sakınınız. Gökte dolaşan görünmeyenlerin ilgilerini çekebilirseniz onlar sonsuzluktan üzerinize gelecek uğursuzlukları engelleyebilirler."

Dilaver, bu büyücü hoca sözlerine şaştıkça şaşıyordu. Kendinin sahte bir baygınlıkla karaladığı çeşit çeşit yengeçlerden bu manalar nasıl çıkarılabilirdi? Besbelli beylerin

135 Esfar-ı Hamse/El Esfarü'l-Hamse: Beş bölümlük Tevrat

kendileri hâlâ manyetik bir hâlde bulunuyorlar. Bu tür okumalardan zihinlerinde kalmış olan acayip cümleleri tekrarlayıp duruyorlardı.

İşin asıl dikkate şayan olan tarafı da başkaydı. Falcı kitapları satırlarını andıran bu sözlerde sorulan soruya yaklaşan bir cevap noktacığı bile görülemiyordu.

Uzakta işlenmiş meçhul bir cinayet... Peki amma bu uzak yer neresidir? Cinayetin belirsizliği, karanlığı niçin aydınlattırılmıyor? Bu uğursuzluğun aileye tesiri ne suretle gerçekleşecek?

Bu sorulara açık cevaplar verilirse belli bir uğursuzluğa karşı bazı tedbirler alınmaya imkân bulunabilir... Yoksa Merih[136] gezegeninin kızıl ışınlarından kendinizi sakınınız, demekten ne çıkar?

Eğer bu sorulara cevap verenler ruhlarsa onlar da geleceği bilemedikleri için işi safsataya vuruyorlar demektir.

20
Yeni Komşular

Velittin Paşa ailesinin bahçe duvarına bitişik bir kiralık köşk vardır. Beş altı aydır boş duran bu eve yeni kiracılar taşınmıştı... Pek sessiz kimselere benziyorlar, civar komşularla temastan çekinir görünüyorlardı.

Bu çekingenlikleri hemen bazı sebeplere dayandırıldı. Nereden geldikleri ve kim oldukları hakkında etrafta merak uyandı. Dedikodu şeklinde yalan yanlış yapılan soruşturmadan bu ailenin esrarengiz bir tarafı bulunduğu anlaşılır gibi oluyordu.

Bahçede yalnız hizmetçiler dolaşıyor, beyden hanımdan çıkanlar olsa da kuytu taraflara çekiliyorlardı.

136 Mars

Kadınların sokağa çıktıkları enderdi. Ve bu ender çıkışları da eski harem usulünde gerçekleşiyor gibiydi. Kapıya bir oto yanaştırılıyor, örtüler altında bir iki kadın biniyor. Genç mi? İhtiyar mı? Belli olmuyor, nereye gidip geldikleri de pek anlaşılamıyordu.

Yeni kiracıların Velittin Paşa ailesine karşı bu merak verici hâlleri birkaç hafta devam etti. Köşk içinde en fazla merak sıtmasına tutulan Dilaver'di.

Bu cingöz oğlan, gece gündüz komşu köşkü gözetlemeyi iş güç edindi... Pencereden, duvar üstünden, ağaç dalından görebildiği kadar gizlice bakıyor, işitebildiği kadar dinliyor, duyup sezdiklerini de gelip beylere anlatıyordu.

Dilaver sekiz on günlük araştırmasında ancak şu kadar ilerleyebilmişti:

Evin efendisi elli beş altmış yaşlarında, Abdüllatif isminde bir zattır. Orhan'la akran, yakışıklı bir oğlu vardır. Keramet Latif Bey...

Veysi seslenişine cevap veren bir uşak, Münire adlı genç bir hizmetçi kız...

Orhan, Dilaver'e sordu:

"Henüz yüzlerini iyi bilmediğin bu kimselerin isimlerini nasıl buldun?"

"Geçen gün elinde bir mektupla posta memuru, 'Buralara yeni taşınan Abdüllatif Bey'in köşkü burası mı?' diye sorup duruyordu... Ötekilerin adlarını da birbirlerini çağırırlarken işitip öğrendim. Bahçeleri ayıran duvarın yanına gidince daima Keramet Bey, Veysi, Münire sesleri duyuluyor. Bir de Koket seslenişine havlayan güzel bir köpekleri var."

"Ev halkı bu saydıklarından ibaret mi?"

"Galiba... İçeride daha başkaları var amma... Yüzlerini görmek, adlarını duymak mümkün olmuyor ki..."

İki gün sonra Dilaver tuhaf bir sevinçle şu bilgiyi getirdi:

"Komşu köşkte bir şey gördüm... Bir şey gördüm, şaşırakaldım... Az daha küçük dilimi yutacaktım."

"Bu kadar şaşıracak ne gördün?"

"Güzel bir kız... En meşhur sinema yıldızları bunun yanında kör kandil gibi kalır. Rafael'in Madonna'larını[137] sırıtkan bırakacak kadar masum bir bakışı var."

Orhan:

"Neyin nesi acaba?"

Dilaver:

"Keramet'in kız kardeşi olmalı... İkisi de sarışın, ikisi de birbirine benziyor."

Turhan:

"Daima bulut altına gizlenen bu yıldızı nasıl görebildin?"

Dilaver:

"Pek tuhaf bir tesadüfün yardımıyla... Bakınız nasıl oldu. Kiracıların bir finoları var. Söylemiştim, Koket... Pamuk gibi yıkanmış, taranmış bir salon köpeği... Görseniz siz bile imrenip öpmek istersiniz. Bizim Atak onun için çıldırıyor... Biri bahçe duvarının bu tarafında öbürü öte yanında gevrek gevrek havlaya havlaya birbirine kuyruk sallıyorlar... Kur yapıyorlar. Bizim Atak özgürdür. Nerede isterse gezer. Ötekini salıvermiyorlar. Fakat ötekisi besbelli bir fırsat düşürebildikçe bahçeye fırlıyor... Zaten Atak'ın duvar dibinden ayrıldığı yok, öbür taraftan ilgi bekliyor..."

Turhan:

"Flört köpeklerden mi başladı?"

137 Burada Rönesans Dönemi'nin ünlü İtalyan ressamı Rafael'in yaptığı, "Madonna" adını barındıran bir dizi resim işaret edilmektedir. Resimlerde Madonna Hz. Meryem'i temsil eder ve ilahi güzelliğiyle tanınır. (y.h.n.)

Dilaver bir küçük kahkahayla:

"Vallahi köpeklerin bu sevişmelerinin eski tabirle sizin için bir beraat-i istihlal[138] olup olamayacağını bilemem..."

Orhan:

"Dilaver, zevzekliği kes. Madonna'yı nasıl gördün, oraya gelelim."

Dilaver:

"Bu merhametsiz taş duvar arkasından birbirine çaresiz sevda çeken bu hayvanlara içim acıdı. Onlara aracılık yapmak için bir yol düşündüm... Duvarın dağılmaya yüz tutmuş, yarı yıkık bir tarafı var. Atak, durup durup oraya saldırıyor amma öte yana geçmeye bir türlü gücü yetmiyor. Her sıçrayışında yine bizim tarafa düşüyor. Ben bahçede yine araştırmama devam ederken duvar arkasından Koket'in davetkâr havlamaları gelmeye başladı. Atak, tutuşmuş gibi duvarın yıkık kısmına kendini verip verip yere düşüyordu. Öbür yana atlamak için hayvanın küçük bir yardıma muhtaç olduğunu gördüm ve bu iyiliği ondan esirgemedim. Belinden tutunca komşunun bahçesine itiverdim. Kendim gizlendim. Uzun sürmedi, panjuru açık pencereden Madonna gözüktü. Nasıl tarif edeyim size, hakikaten gök yarıldı, bir melek dünyaya baktı zannettim. Çünkü bu yaşıma kadar insanlarda ben bu kadar güzel bir kadın yüzü görmemiştim. Müsabakaya çıkan bizim güzellerimiz bunun yanında Eyüp'ün kızıl boyalı, yaldızlı, aynalı çömlekleri gibi kalırlar. Eğer bu Madonna Hristiyanlıktan evvel doğmuş olaydı, mutlaka Cenabıhak Merih yerine zevceliğe bunu seçerdi."

Orhan:

"Ey, o kadar ballandırma... Ne oldu söyle!"

Dilaver:

138 Önsöz, giriş, başlama

"Sanki güneş göz kamaştıran ışınlarını taç yapmış, kutsayarak bu hanımın başına giydirmiş."

Turhan:

"Anladık... Peki sonra?"

Dilaver:

"Benim gözetlediğimi bileydi şüphesiz Madonna gözükmezdi."

Orhan:

"Gözüktü, sonra ne oldu canım?"

Dilaver:

"Ne olacak, pencereden sarkarak haykırdı: 'Veysi... Münire... Koşunuz... Komşunun köpeği bizim bahçeye atlamış, saldırısından Koket'i kurtarınız.' Bu çağırışa dişi erkek hizmetçilerin ikisi birden koştular. Duvarın arkasındaki sevişmenin ne manzara aldığını göremedim. Yalnız Münire'nin şu azarlayan sesini işittim:

'A, maymun musibete baksanıza, bizim Koket'i öldürecek... Haydut, nereden girdin buraya?'

Bu azarın üzerine galiba bizim Atak belinin ortasına bir iki baston yedi. Can acısıyla salıverdiği boğuk havlamalar arasında bir bohça gibi bizim tarafa atıldı. Köpek olsun, ne olursa olsun, doğrusu yeni komşuların aşka bu kadar hakaretlerini çok nezaketsiz buldum."

Orhan:

"Sonra ne oldu?"

Dilaver:

"Madonna pencereden çekildi. Galiba Koket kucakta içeriye gitti. Macera bugünlük bu feci surette bitti."

Turhan:

"Bu dayağın üzerine Atak hâlâ duvar dibinde serenat yapıyor mu?"

Dilaver:

"Bizim köpek, yiğit atın ölümü arpadan olsun hikâyesini insanlardan can kulağıyla dinlemişe benziyor. Hayvanlar aşk mücadelesinde âdemoğullarından daha cüretkâr görünüyorlar..."

Orhan:

"Ey, şimdi ne yapacaksın?"

Dilaver:

"Araştırmama devam edeceğim..."

Orhan:

"Ne suretle?"

Dilaver:

"İşte vallahi ben de onu düşünüyorum..."

Dilaver derin bir titremeyle kulağının arkasını kaşıyarak:

"Aklıma bir kurnazlık geliyor amma..."

Orhan:

"Nasıl?"

Dilaver:

"Bir kolpasını bulup Münire'ye ilanıaşk etmek... Hizmetçi kızın gönlüne ulaştıktan sonra aile esrarına ermek kolaylaşır."

Turhan:

"Dikkat et Dilaver, sen de Atak gibi belinin ortasına birkaç sopa yedikten sonra duvardan bu tarafa atılmayasın...

Yeni komşular hakkındaki araştırma beylerle Dilaver arasında böyle alay tarzında devam edip duruyordu. Bir akşam,

üç köşk aşırı komşuları Doktor Muammer Feyzi Bey, Velittin Paşa'nınkilere oturmaya geldi...

Bu hoşsohbet zat, ispritizma meraklarından dolayı beylere takılmayı severdi. Hoşbeş arasında dedi ki:

"Kasımdan sonra buralarda kimse kalmıyor. İnsan ruhlardan başka görüşecek ahbap bulamıyor. Hanımlar beyler, toplanınız bakalım. Bir *table tournante*[139] yapalım... Dünyanın hâlini ölülerden sormak tuhaf oluyor. Onlar da yalancılık yapmıyorlar denemezse de diriler kadar değil... Alfabe yoluyla hecelcr oluşturarak masayı tıkırdatan bu kuvvetin ne olduğuna bir türlü akıl erdiremedim gitti."

Doktorun bu arzusu üzerine hanımefendi, Madam Sermin, Talat Bey, çocuklar, hep masanın etrafına dizildiler. Lambalar kısıldı, eller uzatıldı. Ruhları davet vaziyeti alındı.

21
Ruh ile Mühim Görüşme

Davetliler çok nazlanmadan geldiler. İki dünya arasındaki telgraf maniplatörü tıkırtısına başlandı. Doktor ruhlar hakkındaki inançsızlığında Talat Bey'le hemfikirdi. Binaenaleyh ilk tıkırtıda soruya girişerek:

"Kimsin?" dedi.

Masa cevap verdi:

"Ruhum!"

"Ruh ne demektir ben bilmiyorum... Kendini bana anlat..."

"Nasıl anlatayım?"

"Şimdi hemen karşı karşıya gibi konuşmuyor muyuz? Mademki böyle aracısız görüşme gücüne sahipsin, kendini bana tarif et..."

139 Fr. table tournante: Yuvarlak masa

"Ruh, ruhsallığını dünya diliyle tarif edemez..."

"Ruhlara mahsus bir dil mi vardır?"

"Ruhlar konuşmak için dile muhtaç değildirler."

"Ya nasıl birbirinize meramınızı anlatırsınız?"

"Göze görünmeyen sistemimizde herhangi bir fikir oluşma anında dışarı yansır."

"Canım, mademki bu kadar söyleyebiliyorsunuz, bunu bizim anlayacağımız surette biraz daha basitleştiriniz."

"Mümkün değil."

"Niçin?"

"Çünkü çok eksik varlığınızda bu kabiliyet yoktur."

"Böyle kaçamak yollarına saparak bizi varlığınızdan şüpheye düşürüyorsunuz."

"Size anlayabileceğiniz kadarını anlatabiliriz."

"Tabii... Siz de kendinizin ne olduğunuzu bilmiyorsunuz ki bize anlatabilesiniz..."

"Siz bir kediye felsefeden bahsedebilir misiniz?"

"Hayır... Çünkü kediyle bizim aramızda meram alışverişine hizmet edecek bir dil yoktur. Hâlbuki sizinle vardır. Her neyse, bizi kediden aşağı bir hayvana benzetmediğiniz için teşekkür ederiz."

"Gücenmeyiniz. Tabiat sizi her şeyi anlayacak organlarla donatmamıştır. Bizim de kâinatın esrarına karşı hislerimiz sınırlıdır. Her şeyi görüp bilemeyiz. Birçok harika gözlerimizin önünde oynaşıp duruyor. Elbette bunların birer anahtarları vardır. Yoksa kâinatın kendisi de bu esrar cevherinin merkezine ulaşmak için etrafında dönüp durmaktan baş dönmesine mi uğruyor? O da kendi kendini bulamıyor mu? Bizi kendisine tapındırmak için mi yaratıyor? Böyle bir yaltaklanmadan hoşlanacağını farz etmek onu küçültmektir."

"Sen âlim bir ruha benziyorsun."

"Hayatımda dünya kütüphanelerinin hepsini okudum... Şimdi çok engellerin gözlerimin önünden kalkmış olduğu bu âlemde dünyadaki bilim adamlarının pek az şey keşfedebilmiş olduklarını görüyorum... Niçin anlatamam? Niçin anlayamazsınız? Bakınız size söyleyeyim... Mesela güzel bir konser dinliyorsunuz... Bunu işitmek için kulak organına sahipsiniz. Bu musikinin radyo dalgaları uzak mesafelere kadar yayılıyor... Bir meşe ağacının kabuğundan ta özüne kadar giriyor. Fakat ağaç bundan bir şey hissedebilir mi? Çünkü odunda bunu hissedecek, aracılık edecek organ cihazı yoktur. Kâinat, akıllara sığmayan hesapsız harikalarında çok zengindir. Lakin siz bu hadiselere karşı tıpkı meşe ağacı gibi beş hissinizin içinde mahpussunuz... Ruhu göremezsiniz. Çünkü bu çeşit ikinci görme organınız yoktur. Ruh sizin maddi şartlar dâhilindeki incelemelerinizden kaçan görünmez bir şeydir. Elle dokunulamaz... Ölçüye, tartıya gelmez... Siz onu anlayabilmek için kendisinde dünyevi, fizikî özellikler ararsınız. Hâlbuki o bunların hepsinden tamamıyla arınmıştır... Sizin gökteki sınırlarınız onunla karşılaştırılamaz. O, zaman ölçüsünden de kurtulmuştur...

"Biz dimağsız bir mahlukun düşünebilmesini anlayamıyoruz."

"Dimağ nedir beyefendiler? Siz beyaz ve sincabî[140] maddelerden yapılmış bu yumuşak organla düşünüyorsunuz. Sofralarınızda haşlama ve tavasını yediğiniz bu hamur gibi şeyin bütün dünyaya hâkim olmasını istiyorsunuz. Ruhta ve yaratıcıda da bunu arıyorsunuz. Dimağ yaratılandır, yaratıcı değildir. Bu kâinat bir dimağ eseri olamaz. Dimağ maneviyatın, yarattığı kuklaların kafatasları içine yerleştirdiği bir motor mayasıdır. Çocuklukta kuvvetsiz, ihtiyarlıkta sulanıveren ve türlü hastalıklara maruz, çabuk bozulan, en nazik bir organdır. Kâinatın düşüncesi yine sizdeki bir organın kuvvetsiz idrakinden çıkan gülünç bir fikirdir.

140 Kahverengi ile kurşunî arasında bir renk, sincap rengi

Başı ve sonu hesaba gelmeyen bu âlemleri bir kemik çekmece içindeki ilik gibi bir maddeden doğurtmaya mı uğraşıyorsunuz? Yaratıcıyı kendi varlığımızda zannetmek idrak zaafının en büyük hatasıdır."

"Ruh, galiba seni fazla yorduk. Bu son sözlerinle bizi ikna edebildiğini sanıyorsan yanılıyorsun... Bu anlaşılmayan muazzam meselelerin önünde iki şık vardır: İnanmak, inkâr etmek... Hakiki iman, şüpheleri büsbütün ortadan kaldıran, derin, ciddi bir kanaat neticesinde ortaya çıkabilir. Senin vaazın bizde bu kanaati oluşturamadı. Biz hiçbir zaman da bu dünyaların, küreler kadar koskocaman bir kafa kemiğinin içindeki yumuşak maddeden fırladığını iddia etmedik. Sen bizim beş duyu içinde mahpus olduğumuzu söylüyorsun. Bu hakikati kabul ederiz fakat bu beş duyumuza çarpmayan şeyleri de şunun bunun ispatsız iddialarına kapılarak kabul edemeyiz. Mademki o şeyi veya şeyleri hissedecek organlara sahip değiliz, bu eksiklikten doğan acizliğimizden dolayı bizi kim sorumlu tutabilir?"

"Anlayamayacağınız şeylerin benden tariflerini istiyorsunuz. Yaratıcı size bu kudreti vermemiş, ne yapalım... Anlayamayınca da inkâr ediyorsunuz. Üzerinizden attığınız sorumluluğu da yaratıcıya yükletme hoppalığında bulunuyorsunuz. Maksadınız nedir? Cenabıhak kendini sizi inandırabilmek için yaratma esrarını, marifetlerinin guguklarını gösteren bir hokkabaz gibi önünüze mi koymalıydı? O kadar büyük bir Allah buna tenezzül eder mi? Allah'ı anlayabilmek için yine onun kadar kudret sahibi olmanız lazım gelir. Sizse topraklarda sürünen tırtıllarsınız... Allah'ın ne olduğunu bilmeden, onun kanunlarına itiraz ediyorsunuz... Ne olduğunu bilseydiniz belki de onun yaptıklarını beğenmeyerek daha iyi âlemler kurmaya kalkardınız... İnsanlığın bu son derece âciz hâlinde bile ara sıra Allahlık iddiasına kalkışan mecnunlar ortaya çıkmıyor mu?"

Doktor masanın tıkırtısını kesmek için iki eliyle fes kalıplar gibi üzerine abandı... Fakat onu durduramadı... Masa

doktorun vücudunu şiddetle sarsa sarsa hareketine devam ediyordu. Nihayet ruhla barışmak için dedi ki:

"Mümin bir ruh olduğunuzu anladık... Herkesin inancı kendine... İşte yine tekrar ediyorum: Mademki bizim insani hislerimiz çok sınırlıdır, biz de anlayabildiğimiz kadarına inanırız. Mazur görünüz... Bu çözülmesi imkânsız mevzuyu geçelim. Semavi anlayışınızdan diğer hususlara ait bilgi rica ederim... Lütuf buyrulur mu?"

"Sorunuz..."

"Bu dünya üzerinde en namuslu adam kimdir?"

"Namus sözü göreceli bir tabirdir. Her memleketin ahlaki yargılarına göre değişir. İnsan büyük değişimlerde zihniyetten zihniyete geçerken bulanır... Şimdi bu tabir bütün dünyada saflığını kaybederek hileli bir hâl almıştır. Camille Flammarion'un *Ölümün Esrarı* ciltlerinden üçüncüsünü açınız. Bakınız, bu konuda ne diyor."

Ruh, astroloğun şu Fransızca ibaresini aynen okudu:

"İl est extrêmement difficile d'être franc et honnête, sur notre singulière planète. (Bizim bu garip gezegenimizin üzerinde açık yürekli ve namuslu olmak son derece zordur.)"

Ruh, ibarenin tefsirine devam etti:

"Herhangi bir insan herhangi bir menfaat veya korku nedeniyle doğruyu söylemekten çekinirse vatanına ve vatandaşlarına faydalı olmak namusluluğunu zedelemiş ve bazı adi vaziyetlerde onu bütün bütün kaybetmiş olur... En namuslu adam menfaatini insanlığa hizmette bulandır. Böyle görünüp de bazı kaçamak yollara saparak hileci nefislerini her şeye takdim edenler apaçık namussuz yaşayanlardan daha namussuzdurlar.

Flammarion ilmî incelemesi neticesinde açıktan açığa dinlerin Allah'ını inkâr etmiş ve İsa'nın omzunu sıvayarak,

'Aptal adam, artık sen ortadan çekil, rolünde bundan öteye gidersen daha gülünç olursun,' demiş.

Ve Hazreti Meryem hakkında, İsviçre'den anketine cevap aldığı 4710'uncu mektup naklen şu nitelendirmede bulunuyor: 'Meryem'in bakir sıfatına liyakati yoktur, ona Madam Joseph demelidir. Çünkü İsa'nın erkek ve kız kardeşleri vardır.'

Binaenaleyh Flammarion kilisenin aforozuna uğramış ve birçok hakaret mektupları almıştır. Çünkü cahil kitle kendi dar inanç çerçevesinin haricinde incelemelere kalkışanlara lanetler yağdırır... Doğruyu söylemenin halk arasındaki mükâfatı budur: Hakaret, recim."

"Siz Flammarion'un bu dinsizliğini nasıl affediyorsunuz?"

"Flammarion dinsiz değildir. O, hakiki büyük dine iman etmiştir. Dünyada yüzlerce din ve garip inanışlar vardır. En ilkel kabilelerden en medeni milletlere kadar insanların her biri kendi uydurmaları bir Allah'ın önünde horon teperler. Bu varsayılan Allah, kendini bildirmek için dünyaya cilt cilt kitaplar indirmiş fakat hâlâ zatını tarif edememiştir. Yeryüzünde fesat ve nifak gittikçe artıyor. Günahı ve günahkârı yaratan odur. Suçluyu suçtan ayıramayan insani adalet, birtakım ceza kanunları üretmek acizliğinde kalmıştır. Lakin suçluya cehennem hazırlayan, suçun yaratılışında nasıl adalet düşünülebilir? Camille Flammarion, ıslaha uğraştığı insanları günden güne kendine karşı artan isyanlarından menedemeyen beceriksiz Allah'a değil, o tabiatın büyük kuvvetine âşıktır."

"Demek siz namuslu olmanın birinci şartını vatana faydalı olmakta buluyorsunuz. Bu şartları bize anlatır mısınız?"

"Pek fazla durmayacağım. Meclisimiz uzun sürdü."

"Rica ederiz..."

"Siz dünyalısınız. Ben göksel im. Her hakikati size açıktan açığa söylemeye gelmez. Hazmedemeyeceğiniz bazı noktalarda, sonra faka basarsınız. Cezaya ahiretten evvel dünyada uğrarsınız. Çektiğiniz ıstırapların sebeplerini bilmeyerek daha rahat yaşarsınız... Sizi size olduğunuz gibi anlatsam dimağlarınız yanar... Bugün şikâyet ettiğiniz günahların tohumları sizin yüreklerinizde de vardır, ortaya çıkmak için fırsat beklerler...

İnsanlar yaratılış bakımından birbirine benzerler. Namuslu veya namussuz olmak içinc düşülcn sosyal durumların gereği ortaya çıkar. Bugünkü bir yankesici, güdü ve sebeplerin değişmeleriyle büyük bir adam olabilirdi."

"En bahtiyar adam kimdir?"

"Sosyal zorunlulukların kendine kabul ettirdiği kanunlarla değil, kendi serbest, haklı, adil düşünceleriyle yaşayabilendir."

Tıkırtı hafifledi. Az sonra:

"Ben ruhum, bana inanmıyorsunuz... Flammarion'un üçüncü cildinden 313'üncü sayfayı okuyunuz. Belki imana gelirsiniz. Vaka o dokunaklı facialarıyla noktası noktasına gerçekleşmiştir."

Tıkırtı kesildi. Devam eden sorulara cevap verilmiyordu. Ruh gitmişti...

Doktor:

"Mesele mühim, karmaşık, çok derin incelemelere muhtaç... Biz şimdi kiminle konuştuk? Herhâlde rüzgârla değil. Sorularımıza mantıklı cevaplar alıyorduk... Gözlere görünmeyen muhatabımız, bizim algımıza uygun bir zekâyla konuşmadığını iddia ediyordu... Eğer masaya dokunan ellerden biri bu iletişimi kurnazca idare etmediyse bu garipliğin anormal guguğunu meydana çıkarmak zor olacak."

Hanımefendi:

"Doktor Beyefendi, affedersiniz, bu kadar samimiyetle gerçekleşen ruhi bir konuşmadaki netliğe guguk tabirini nasıl yakıştırabiliyorsunuz?"

Doktor:

"Ya ne diyeyim hanımefendi? Bu hâl bizim bildiğimiz bilimsel tabiat kanunlarıyla taban tabana zıttır... Ne olduğunu anlamıyoruz. Kendilerinden soruyoruz, onlar da ne olduklarını açıkça anlatamıyorlar."

Orhan:

"Masaya dokunan ellerden biri bu konuşmayı kurnazca idare etmediyse diyorsunuz... Hiçbirimiz böyle bir hileye tenezzül etmeyiz... Davetimize gelen ruh S.L.M.'dir..."

Doktor:

"S.L.M. kim?"

Orhan:

"Aile *génie*'si,[141] âlim ve iyi niyetli bir ruhtur."

Doktor:

"Biz meseleyi sadeleştirelim derken bütün bütün karmaşaya gidiyoruz."

Talat Bey:

"Ben çok denemeler ve kontroller yaptım... Nihayet masanın, etrafındakilerden hiçbirinin hareketi olmaksızın kendi kendine kımıldadığına kanaat getirdim... Lakin bundan ötesine henüz akıl erdiremedim..."

Dilaver birdenbire söze atılarak:

"Efendim, affedersiniz. Komşu köşke taşınan yeni kiracılar hakkında ruhtan hiçbir şey sormadınız..."

141 Fr. génie: Cin, peri

Onun bu uyarısını haklı bularak ötekiler hep birbirine bakıştılar.

Turhan:

"Sahi... Ruhu hep felsefi meselelerle yorduk. Asıl merak edileceği sormayı unuttuk."

Doktor:

"O ailede çok güzel bir kız varmış. Perilere mi karışmış ne olmuş, başından müthiş bir macera geçmiş diyorlar."

Hanımefendi:

"Başka bir ruh çağırıp soralım..."

Yine ellerin masaya temasıyla davet vaziyeti alındı... Masa davetçileri biraz fazla beklettikten sonra nihayet kımıldadı:

Orhan:

"Kimsiniz?"

Cevap:

"Ruhum..."

Orhan:

"Kimliğinizi söyler misiniz?"

Ruh:

"Cavalı bir Müslümanım."

Orhan:

"Adınız?"

Ruh:

"Celil..."

Orhan:

"Bir ruh çağırdığımızı nasıl anladınız?"

Ruh:

"Buradan geçiyordum. Akışınız beni çekti. Niçin çağırdınız? Çabuk söyleyiniz, burada çok duramam..."

Orhan:

"Neden duramazsınız?"

Ruh:

"Komşunuzdaki azılılardan çekinirim..."

Orhan:

"Hangi komşu?"

Ruh:

"Bahçe duvarlarına bitişik..."

Orhan:

"Biz de onlar hakkında bilgi almak için sizi çağırdık."

Ruh:

"Aman sormayınız!"

Orhan:

"Niçin?"

Ruh:

"Sonra rahatınız bozulur..."

Orhan:

"Çok rica ederiz..."

Ruh:

"İki cani arasında bir melek..."

Orhan:

"Bu ne demek?"

Ruh:

"Fazla söyleyemem..."

Orhan:

"Kuzum ruh, yalvarıyoruz."

Cevap yok... Ruh savuşmuştu.

Başka ruhlar çağırdılar. Net bir şey anlayamadılar. Evvelkinden büyük bir merak içinde kaldılar...

Talat Bey:

"S.L.M.'nin Flammarion'dan tavsiye ettiği sayfaları okuyalım..."

22
Şehit Pilotun Annesi

Kitaptan ruhun işaret ettiği sayfa açıldı. Bu, Flammarion'un anketine gelen cevaplardan A. Clarinval imzalı 4378'inci mektuptu:

Açmış olduğunuz çok mühim anketinize bir vesika ilave etmek için şahsıma ait gelecekteki iki vakanın arzına müsaadenizi rica ederim.

2 Eylül 1916 tarihinde ve sabahın saat on ile on biri arasında odamda makyajımı yaparken birdenbire o kadar müthiş bir kalp darlığına uğradım ki nefesim kesildi. Boğuluyordum, bu ıstırapla yarı giyinmiş bir hâlde düşmemek için duvarlara tutuna tutuna kızımın odasına can atarak, 'Ne olduğumu bilmiyorum. Çok acı çekiyorum. Nefesim tutuluyor,' dedim... Kızımın sakinleştirici sözleriyle biraz açıldım. Bu hâlden, oğlum Rene'nin büyük bir felakete uğradığı içime doğdu...

Gerçekten de iki gün sonra Eylül'ün 4'ünde 57'nci hava filosu kumandanı Duseineur'den şu haberi aldım:

'Uçak pilotu oğlunuz Rene, Verdun üzerinde gerçekleşen hava muharebesi esnasında Alman mevzilerine karışarak kaybolmuştur...'

Oğlumun bu kayboluşu benim tutulduğum heyecanın gün ve saatiyle aynı zamana tesadüf etmişti.

Ateşkesten sonra Almanlar, oğlumun uçağının Verdun yakınlarındaki, Dieppe üzerinden 2 Eylül'de düşürülmüş ve cesedinin askerî mezarlığın 56'ncı numaralı kabrine gömülmüş olduğunu bildirdiler.

Haber verilen mevkiye dört sefer yaptık. Tekrar tekrar mezarlığın her tarafını aradık... Orada ancak iki Fransız kabri vardı, ötekiler hep Alman'dı... Bütün aramamız boşa gitti. Oğlumun gömüldüğü yeri bulamadık... Düşen bombalardan haçların çoğu kırılmış, kabristan toprakları altüst olmuştu.

Sevgili oğlumuzun cesedini bulabilmekten âciz kalınca, bu işe memur olan askere müracaat ederek ölülerin geçici mezarlardan kaldırılmaları zamanının bize haber verilmesini rica ettik ve birçok nüfuzlu kişilerden tavsiye mektupları götürdük. Hep bu işler geçen ilkbaharda oluyordu...

25 Mayıs'ta saat sekiz buçuğa doğru hiçbir sebep yokken yine şiddetli bir üzüntüye kapıldım. Bu üzüntümü biraz dağıtmak için pencere önüne oturdum. Karşımızdan yeşillik ve biraz da göğün mavisi görünüyor. Birdenbire ağaçların arasından oğlum çıkıvermesin mi? Güzel yüzü solgun ve kederliydi. Bazı resimleri andıran surette onu bir madalyon içinde gibi gördüm, sağ ve solunda iki genç daha vardı. Bunları tanıyamadım. Çünkü ömrümde hiç görmemiştim. İçime heyecanlı bir korku geldi. Hemen pencereden çekildim. Başımı iki avucumun arasına alarak düşündüm. Ne hâle uğramıştım?

Acaba ben çıldırmış mıydım? Çıldırıyor muydum? Odanın içinde birkaç defa döndüm, dolaştım... Tekrar pencereye koştum... Oğlum sarı ve solgun yüzüyle hâlâ gördüğüm yerde duruyordu. Artık şüpheye hiç yer yoktu. Görünen oğlumdu, ta kendisiydi. Başını bir tarafa eğmişti. Bu hâl sağlığında da âdetiydi. Fakat iki yanındaki gençler kimlerdi? Sağındaki bir Rus'a, solundaki bir Alman'a benziyordu.

Bu ne hâl ya Rabbim? Demek ki oğlum ölmemişti! Acaba nerede yaşıyordu? Bir yerde esir mi? Aklımı kaybetmek işten bile değil... Titreme ve heyecan içinde pencereden yine çekildim. Bu fevkalade görüntüyü haber vermek için kocamın yanına koşmak istedim. Oda kapısının önüne kadar geldim. Fikrimi değiştirdim. Ona böyle bir şey anlatmak kendi delirdiğime hükmettirmekti. İnanmayacaktı. Onu da şiddetli bir şekilde üzmüş olacaktım. Yine pencereye döndüm. Aman Allah'ım, hayal mi? Hakikat mi? Oğlum, o ayva yüzüyle hâlâ oradaydı.

Bu defa görüntünün kaybolacağı zamana kadar oradan ayrılmamak kararıyla pencerenin kenarına oturdum. Nasıl oldu? Bilmiyorum. Uyudum mu? İçim geçmiş... Kendime geldiğim zaman artık oğlumu göremedim. Pencere kenarından pek zahmetle kalktım. Saate baktım. On bir buçuktu. Bütün bu şahitlik iki saat sürmüştü.

Yatmak istedim. Fakat heyecandan bütün vücudum kırılıp bitmişti. Uyuyamadım. Kocama bir şey söylemeye cesaret edemiyordum. Neye uğradım? Bu hâl neydi? Tekrar tekrar bu soruyu kendi kendime sorup duruyordum.

Birkaç gün sonra bu görüntü olayını dostlarımdan üç kişiye anlattım... Arzu ederseniz onların onaylarını size bildirmek mümkündür...

Vaka üzerinden üç ay geçti. Ağustos sonunda kocamın vuku bulan yeni bir müracaatına bu işle görevli asker tarafından bir cevap geldi.

Dieppe Mezarlığı'ndan cesetlerin kaldırılma çalışmasının yapıldığı fakat oğlumun naaşının bulunamadığı bildiriliyordu. Yeniden derin bir kedere düştük. Yavrucuğumuza ne olduğunu artık nasıl bilecektik?

Tarifi mümkün olmayan bir ümitsizliğe düştüm. Bu üzüntüyle birkaç gün bitkin kaldıktan sonra yine cesaretimi toplamaya uğraştım. Dieppe Kabristanı'na dönmek istiyordum. Bu hâl bende bir sabit fikir olmuştu. Kocam, cesetler mezarlarındayken aradığımızı bulamadığımız hâlde onlar kaldırılmış olduktan sonra ne keşfedebileceğiz, diyerek bu arzuma karşı gelmeye kalkıştı. Fakat beni kararımdan çevirmenin mümkün olamayacağını anlayınca bu seyahatte o da bana refakate mecbur oldu. Eylül'ün birinci günlerinde hareket ettik...

Doğruca görevli askere müracaatta bulunduk. Kabrin açılması işinin hangi tarihte gerçekleşmiş olduğunu sordum. Asker kayda bakarak şu cevabı verdi:

'Bu iş Mayıs'ın 20'sinden 25'ine kadar yani beş gün devam etti. 110 ceset bulundu.'

Bu son tarih görü hadisesiyle tamamen denk geliyordu. Kocamın yüzüne baktım. Çünkü ona artık her şeyi anlatmaya karar vermiştim. Kocam hakikate erişince bu 25 Mayıs tarihinin görü olayının günü gününe tesadüfünden o da büyük bir üzüntüyle şaşaladı.

Bulunduğumuz yerle mezarlık arasında beş kilometrelik mesafe vardı. Yine oraya hareket ettik. Yolda kendi kendime düşünüyor ve kocamı kendi sözlerinde haklı buluyordum. Hiçbir şey bulunamadığı haber verilmiş olduktan sonra biz mezarlığa ne aramaya gidiyorduk?

Kabristana geldik. Etrafa göz gezdirdikten sonra obüsle[142] oyulmuş büyük bir çukurun önünde durdum. Ve mezar kazı-

142 Yüksek ve alçaktan mermi atabilen kısa namlulu top

cılara orasını açmalarını söyledim. Çünkü buranın aranılmamış olduğunu düşünmüştüm.

Çukuru kazdılar, içinde bir çift pilot gözlüğü bulundu. Cesaretim arttı. Buraya bir pilotun gömülmüş olduğundan şüphem kalmadı. Çukuru daha açtırttım... Daha açtırttım... Maalesef hiçbir şey çıkmadı. Çok zeki küçük bir asker, mezarlığın planını eline alarak dikkatle harfi harfine çizgileri takip etti. Bu şekilde boş bir çukurun önüne geldik. Buradaki araştırmamızda büyük bir kürk parçası bulduk. Hemen tanıdım. Ve daha eldivenler, menekşe renkli ipek askı döküntüleri... Oğlumun buraya gömülmüş bulunduğuna artık katiyen şüphem kalmadı... Askere sordum:

'Buradan çıkan cesedi nereye naklettiniz?'

'Meçhul ceset kaydı ve siyah bir haç işaretiyle Alman mezarlığına naklolundu.'

Almanların diktikleri kara haç altında oğlumun yatmasına büyük bir isyanla yüreğim kabardı. Hemen haykırdım:

'Şimdi, derhâl bu öteki mezarlığa gitmek isterim. Oğlumun orada kalmasına gönlüm razı olamaz. Buna tahammül edemem...'

Asker itiraz ederek cevap verdi:

'Tabutlara konmuş cesetleri mezarlarından çıkarmak mesuliyetini üzerime alamam. Bu çekince bir yana bırakılsa da aradığımızı nerede bulacağız? Alman mezarlığında iki bine yakın kabir var.'

Fakat ben şöyle böyle itirazlarla kararımdan döndürülebilecek bir hâlde değildim. 18 kilometrelik mesafedeki Verdun'a döndük. Defin muamelesiyle görevli kumandanı arayıp bulduk. Birçok mücadele neticesinde bizim azminden dönmez ve hatta tehditkâr vaziyetimiz karşısında mezarlıkta arama yapılması için lazım gelen ruhsatnameyi vermeye mecbur oldu.

Ertesi gün sabahın beşinde, dokuz kişi ve birçok asker refakatiyle biz Alman mezarlığındaydık. Öğleye kadar yirmi tabut açtırdık. Fakat arayışımız neticesiz çıktı.

Bu adamlar yemeğe gittiler. Kocamla ben mezarların başında kaldık. Çok kederli bir hâldeydik. Çünkü ümidimiz gittikçe kırılıyordu. Oğlumuzu bu düşman milletin arasında bırakmak düşüncesi akıllarımızı çileden çıkarıyordu.

Bu üzüntümüz ânında birdenbire görü hadisesi zihnimde yol gösterici bir ışık gibi parladı. Kendi kendime, 'Evet, oğlumu bulacağız... O bana bir Rus'la bir Alman genci arasında gözüktü. Dieppe Mezarlığı'nda bir Rus vardı. Buraya nakledilmiş olacak. Onu arayalım,' dedim.

Adamlar yemekten döndüler. İşe başladılar. Şimdi Rus'u arıyorduk. Her tabutun açılışında kimlik saptama işi uzun sürüyordu. Nihayet saat dörtte Rus'u bulduk. Rus'un solunda belirsiz işaretli bir mezar ve bu belirsizin solunda da bir Alman yatıyordu. Ortada kalan belirsizin benim oğlum olduğuna şüphem kalmadı. Evet, bunu hissediyorum, analık kalbim bu mezar üzerine titriyor. Bu odur. Mutlaka odur...

Evet, evet, yüreğime ilham olunan bu mezarı açtırdım... Yavrumun zavallı iskeleti kürkünün ortasında yatıyordu. Pantolon askısının döküntüleri de vardı. Ölümün kemikten bir kafes bıraktığı oğulcuğumu dişlerinden tanıdım.

Bu sonuca ulaşmak için 42 tabut açtırtmıştım. Bu kabristana Dieppe'den 110 tabut nakledilmişti. Diğer mevkilerden gelenlerle tamamının adedi iki bini aşıyordu. Oğlum bana gözüküp de bir Rus'la bir Alman arasındaki mezarını işaret etmemiş olaydı bu kadar mezar kalabalığı içinden onu nasıl bulabilirdik?

Bu bir mucize değil mi? Sevgili evladım Alman mezarlığında kalmayı istemedi. Bu büyük kederimiz üzerine onu düşman topraklarında kayıp bilmek üzüntüsünden de bizi kurtarmak için bana gözüktü... Bu keşfimize yardım etti. Bü-

tün engellere, bütün zorluklara galip gelerek aramanın sonuna kadar varmak için bana büyük bir azim kuvveti verdi.

O zamandan beri içim rahat. Hissediyorum ki oğlum yaşıyor ve beni görüyor. Bu niyetimde asıl bana fevkalade gelen taraf oğlumun iki yanında gördüğüm iki gencin portreleridir. Şahitliğimdeki yüz çizgileri tamamıyla kendilerine benziyor olmalıdır. Bunun anlaşılmasının nasıl mümkün olabileceğini bana izah edebilmiş olsaydınız ne kadar bahtiyar olurdum.

Sürekli bu görüyü düşünmekten kendimi alamıyorum. Ve her düşünüşümde heyecanlar içinde kalıyorum.

İfademin harfiyen doğruluğunu kocamdan ve dostlarımdan doğrulayabilirsiniz. Yazım uzun sürdü. Fakat okuduğunuz bu açıklamalarda her noktanın sizin için önemli olacağını düşündüm.

A. Clarinval

Camille Flammarion, Mösyö ve Madam Clarinval ile görüşmüş, her tarafta tahkikata girişmiş, aile dostlarının, doktorların, askerlerin şüphe götürmez şahitlikleriyle hadise netleşmiştir.

Astroloğun yorumu:

Vaka itiraz götürmez bir açıklıkla ortadadır. Genç pilot 2 Eylül 1916 senesi şehit düşmüş ve 25 Mayıs 1920'de yani ölümünden üç sene 266 gün sonra validesine gözükmüştür.

Biz bu vakadan kendi şahsi kanaatimize göre ne netice çıkarabiliriz? Bu incelemem fennî ve deneyseldir. Astronomiye, meteorolojiye, jeolojiye ve tarihe çalışan metodlar dâhilinde hareket ettim. Bu görü hadisesinin sağlamlığı ve bu delillerle cesedin bulunması konusunda asla şüphe edilemez.

Bu sevgili çocuğun cesedi şimdi Paris'tedir. Vücut denecek bir yeri pek kalmamıştır. Lakin beden ruhun dünyevi kılıfıdır. Bu nakille teselli bulan üzgün ana baba ruhun ölüm felaketinden sonra yaşadığını biliyorlar. Çünkü gözükmüş, onlara bu acı aramalarında rehberlik etmiştir.

Şüphesiz ki incelememizin bu derecesiyle henüz tamamen memnun değiliz. Daha fazlasını bilmek isteriz. Görünüşteki o sembolizm nedir? Şehit niçin bir Rus ile bir Alman arasında böyle anlaşılmaz bir hâlde görünüyor?

Bu surette görünüşü, insana Rene Clarinval'ın kendisinin 2 Eylül'de öldüğünü ve o bölgeye gömüldüğünü validesine anlatmak için olduğu fikrini veriyor.

Madam Clarinval'ın aklı fikri daima oğlunda olduğu için bu uyanış ve aydınlanmayla kendisinde geçici olarak uzak mesafelerden görme kuvveti ortaya çıkmış bulunduğunu düşünebiliriz. Daha doğrusu, uzakta geçen şeylerin kendi gözleri önünde bir görüntü oluşturarak oğlunun bir Rus ile bir Alman arasında canlı bir sahne manzarası almış gibi bir duygulanım ortaya çıktığını da farz edebiliriz.

O hâlde madam hakikati neden göremedi? Ben uzak mesafeden görme hakkında açık ve net olan çok vakalar yayınladım.

Hadisenin bu yolla açıklanması çok su götürür. Görünme durumunun doğrudan doğruya ölümün *psychique* yani ruhsal kuvvetiyle meydana gelmiş olması ihtimali daha mümkün sayılabilir.

Bu hususta tıpatıp kendi bakış açımıza göre hüküm vermemeliyiz. Veremeyiz... Görünmez âlem henüz tamamıyla bilinmezimizdir. Buna dair bir şey keşfolunmamıştır. Bunun kanunlarını ve ahvalini tanımıyoruz.

Bu araştırmaya başlamak için elimize geçen unsurlardan memnun olmalıyız. Christophe Colomb[143] Batı Hindistan'a

143 Kristof Kolomb (1451 - 1506): İtalyan denizci, kâşif

varacağını zannederken Hindistan'ın karşı tarafında Yeni Dünya'yı bulmuştur. Bizim aradığımız manevi âlem ise bize daha yakından temas ettiği ve etrafımızı çevrelediği hâlde Amerika'nın 1492 tarihindeki keşfinin, çağdaşlarınca bilinmezliğinden ziyade bizim için belirsiz kalmıştır."

Okuma bitince dinleyenlerden her biri hadisenin verdiği olumlu-olumsuz kanaati anlamak için birbirinin yüzüne bakıştılar. Bir dakika kadar kimseden bir cevap çıkmadı. Hep düşünüyorlardı.

Sonunda Orhan kendinden emin bir jestle sordu:

"Dayı Beyefendi, bu fevkalade hadise bu kadar şahidin huzurunda yukarıdan aşağıya uydurma olabilir mi?"

Talat Bey:

"Uydurma olduğu iddiasında değilim. Fakat işin çok su götürür tarafları var... Biz bu içinde yaşadığımız maddi âlemde göz önündeki şeyleri keşfedemezken görünmezle nasıl uğraşabiliriz? Şimdilik bu hadiselerin bir tutar yerini bu esrarla meşgul olanlar bile bulamıyorlar. Flammarion'un anketine binlerce mektup almış olmasına rağmen bu hadiseler genelgeçer değil enderdir. Her ölünün yattığı yeri beğenmemek şikâyetiyle mezar değiştirmeye kalkışabilmesi genel kabule şayan bir hakikat sayılabilir mi? Nasıl oluyor da fevkalade bir istisnayla bu kudret Rene Clarinval'de kendini gösterebiliyor? Bu, istisnai bir ermek, bir evliyalık meselesi midir? Hadiseyi ne taraftan alsanız içinden çıkılır şey değildir."

Orhan:

"Doktor beyefendi, siz ne buyuruyorsunuz?"

Doktor:

"Okunan hadisenin sonlarına dikkat etmişseniz bu hususta Camille Flammarion'un da kesin olarak göstermek istedi-

ği tam imana rağmen şüphede bulunduğunu anlamışsınızdır. Hadise son derecede garipliğiyle beraber çok samimi görünüyor. Ben kadının anlattığı yolla oğlunun mezarını bulabilmiş olmasını büsbütün reddetmiyorum. Olabilir... Flammarion hadisenin bu suretle açıklanması çok su götürür diyor ki tabii doğrudur. Ve sonra astroloji âlimi bir mantık rengi vermek istediği meseleyi büsbütün örtüyor. Kadına uzak mesafeden bir görü *faculté*'si[144] vermekten ziyade, bu görünme harikasını ölünün ruhi kuvvetine atfetmek istiyor. Bence bu kadının geçirdiği o görme halcti csnasında tıbbi muayenesi lazım gelirdi. Bu halüsinasyon bir görme olabilir. Halüsinasyon görenlerde görülen hurafeler tamamıyla *subjectif*'tir. Görülen şeyin aslı mevcut değildir."

Hanımefendi:

"Mezarın bulunmasına yardım eden şehidin sağ ve solundaki Rus ve Alman gençlerine ne diyeceksiniz?"

Doktor:

"Tesadüf böyle gariplikler yaratabilir. Bu hadiselerin pek ender gerçekleşmesi de bundan dolayı olmalıdır."

Tartışma yine uzadı. Mabatlı romanlar[145] gibi sonuçlanmadan kesildi. Fakat akla, fenne yaraşır bir açıklama kabul etmeyen bu gariplikler karşısında doktorla Talat Bey'in inkâr kalelerinde bir iki gedik açılmış gibiydi. Bu manevi esrarda kendilerince henüz akla uygun bir taraf yoktu. Lakin bazı hadiselerin gerçekleşme şeklinde reddedilmeleri zor öyle hakikatler görünür gibi oluyordu ki bunlara ne demeliydi?

144 Fr. faculté: Yetenek. Tefrikada kelime, muhtemelen dizgi hatası nedeniyle, telaffuz edildiği şekil olan "fakülte" yerine "kafülte" şeklinde yazılmıştır. (y.h.n.)
145 Buradaki "mabatlı roman" ifadesi tefrika romanlardaki, tek tek yayınlanan her bölümün sonunda yer alan "mabadı var" ibaresine bir göndermedir. (y.h.n.)

23
Dilaver'in Münire'ye İlanıaşkı

Geceki ruhlar meclisinde söylenenlerden Dilaver'e en çok etki edeni Cavalı Celil'in yeni kiracılar hakkındaki yarım ifşası olmuştu, ruhla masa başındakiler arasında geçen şu konuşmayı düşünüp duruyordu:

Ruh:

"Burada çok duramam."

Soru:

"Neden duramazsınız?"

Ruh:

"Komşunuzdaki azılılardan çekinirim."

Soru:

"Hangi komşu?"

Ruh:

"Bahçe duvarınıza bitişik..."

Soru:

"Biz de onlar hakkında sizden bilgi almak istiyorduk."

Ruh:

"Aman sormayınız."

Soru:

"Niçin?"

Ruh:

"Sonra rahatınız bozulur."

Soru:

"Çok rica ederim."

Ruh:

"İki cani arasında bir melek..."

Genç çocuk zihninde sürekli tekrarladığı bu cevapların anahtarını bulmaya uğraşıyordu. Oradaki azılılar kimlerdir?

"İki cani arasında bir melek" ne demektir?

Talat ve Doktor Muammer Feyzi Beylerce masa başında yapılan konuşmanın hakikaten ruhlarla gerçekleştiği şüpheliydi. Fakat komşular hakkında söylenenler, esrarengiz hâlleriyle çok denk düşüyordu. Dilaver bu muammayı nasıl çözebilirdi?

Ailece bu sır ne kadar gizli tutulsa hizmetçilerin ucundan kenarından biraz olsun bu gizliye vâkıf olmamaları mümkün değildi.

Münire genç fakat çirkin bir hizmetçi kız... Veysi şapşal bir pardösü içinde iki yanından sarkan kollarına bir türlü çevik bir vaziyet veremeyen, kırkını geçkin kaba saba bir uşak...

Bu hizmetçiler o esrarlı eve acaba aptallıkları itibarıyla mı seçilmişlerdi? Dilaver, beylere biraz çıtlattığı gibi Münire'ye ilanıaşk ile bu sırrın kapısına bir anahtar uydurmayı düşünüyordu. Münire'nin suratı hiç de böyle bir teşebbüse arzu verecek bir cazibede değildi. Güve yenikli kürk gibi çiçek bozuğundan üçte bir kısmı dökülmüş, kelek külek kaşlar... Yahni yanak, pat burun, koca dudaklı, karayağız bir kız. Soyuna bir Afrikalı mı karışıktır nedir!

Sevdasını ispat için tahtadan yontulma puta benzeyen bu hizmetçiyi öpmek icap ederse ne olur? Gözlerini yumup burnunu tıkayarak hafifçe bir dudak temasıyla bulantıya tutulmadan bu işi görebilemez miydi? Sinemada gördüğü meşhur Zenci artist Josephine Baker'ın derisi bundan daha beyaz, dudakları daha ince, burnu daha düzgün değildi ya! Ona mektuplarla aşk ilan edenlerin haddi hesabı yoktu. Onun

öpücükleri cüzdanlar dolusu banknotlarla değiş tokuş ediliyordu. Bu Zenci kızla yattıklarını büyük bir şeref sayarak başarılarıyla övünen medeni erkeklerin ağızdan ağza nakledilerek İstanbul'a kadar gelen *galanterie*[146] hikâyelerini o da dinlemişti. Fakaf Münire ile nasıl görüşebilip de ona sahte sevdasının ahlı oflu yalancı ateşleriyle bir komedi oynayabilecekti? Erkekli dişili hizmetçiler bulunan çoğu evlerde olduğu gibi aptal uşakla bu kız arasında bir gönül alışverişi başlamış mıydı? En budalalar sevda duygusunda en zekilerden aşağı kalmazlar, onlarda böyle bir ilişki başlamışsa Dilaver için aralarına girmek pek kolay olamazdı.

Beylere bu fikrini açtığı vakit çok gülüştüler.

Dilaver şakasız bir surat takınmaya uğraşarak:

"Gülmeyiniz. Bu niyetim ciddidir. Bu mühim işi ben yalnız başıma göremem. Sizin de desteğinize muhtacım."

Beyler gülüşmeyi kahkahaya dökerek:

"Ne bakımdan yardım edebileceğiz? Münire'den öpücük almak tutkusuna ortak olamayız. Bu çok güzel vazife özellikle sana aittir."

Dilaver düşünerek:

"Ben bu işi neden üzerime alıyorum?"

Orhan:

"Bizim hatırımız için. Bakalım ne esrar var, anlayalım..."

Turhan:

"Hatır için çiğ tavuk yenir."

Dilaver:

"Denemedim, belki çiğ tavuk yenir amma o Nogay[147] suratlı kız zor öpülür."

146 Fr. galanterie: Aşk, yiğitlik, cesaret

147 Altın Ordu devleti başbuğlarından biri olan Nogay'ın yönetimindeki Kıpçaklar; Bugün Kuzey Kafkasya'da yaşayan bir Türk boyunun adı

Orhan:

"Canım, işte karar verdin artık. Nasıl olsa sen onu birkaç defa öpeceksin. Şimdi esası geçip teferruata gelelim."

Dilaver:

"Bu horozdan kaçan insanlarla nasıl görüşebileceğiz?"

Turhan:

"Şimdi onu düşünelim."

Zor bir bilmece önünde gözlerini kırpmadan dalgın düşünenler gibi bir müddet sustular.

Nihayet Dilaver:

"Bahçeye çıkalım, futbol oynayalım. Topu onların tarafına kaçıralım. Almak için seslenelim. Cevap çıkarsa bir görüşme kapısı açılmış olur. Çıkmazsa ben yıkık yerden onların bahçesine atlarım. Tabii topu aramak vesilesiyle orada burada dolaşmaya başlarım. Elbette karşıma birisi çıkar. Dayak muhabbetine kalkışırlarsa siz de burada hazır bulunur, hemencecik imdadıma koşarsınız... Nasıl?"

Orhan:

"Âlâ..."

Turhan:

"Mükemmel..."

Bu karar üzerine hemen oyuna başlarlar. Kasti bir fırlatışla topu öbür bahçenin kuytu bir tarafına düşürürler.

Dilaver duvarın yıkık yerinde durarak öte tarafa bağırmaya başlar:

"Baksanıza efendim... Bahçenize topumuz kaçtı. Lütfen bu tarafa atıveriniz. Yahut müsaade ediniz. İçeriye girip biz arayalım..."

Dilaver her defasında sesini biraz daha yükselterek bu ricada bulunur. Bir zaman komşudan ses çıkmaz. Nihayet ne olursa olsun, bir cesaretle öbür tarafa atlayacağı sırada birdenbire görünen Münire elindeki topu Dilaver'in suratına fırlatarak:

"Al topunu çocuk... Dikkat et, bir daha bu yana kaçırma..."

Dilaver, elinde topla beylerin yanına dönerek:

"İşittiniz mi?"

Orhan:

"Evet..."

Dilaver:

"Bana çocuk diyor."

Turhan:

"Gözüne ufak tefek görünmüş olmalısın."

Dilaver:

"Çocuk olmadığımı elbette ben ona ispat ederim."

Orhan:

"Haydi bakalım, göreyim seni tosunum..."

Turhan:

"Top kaçırmada beklediğimiz başarı sağlanamadı. Şimdi ne yapalım?"

Dilaver:

"Bu sayıyla değil... Parayla hiç değil, bir daha bir daha kaçırırım. Ta ki..."

Orhan:

Dayak yiyinceye kadar..."

Dilaver:

"Bakalım kısmete ne çıkar..."

Turhan:

"Bu sefer topu bahçenin daha uzak bir tarafına fırlat, bir iki seslen... Pek cevap beklemeden duvardan öte yana atlayıver."

Dilaver:

"Bu kız Moğol mudur? Kırgız mıdır? Herhâlde bizim gözümüzün alıştığı tiplerden değil."

Orhan:

"Ne cinsten olduğunu öpücüğünü tattığın zaman anlarsın."

Turhan:

"Her ırkın kendine mahsus kokusu vardır."

Dilaver:

"Bu galiba sarmısaklı Tatar böreği gibi kokacak."

Orhan:

"Demek ki kokusunu uzaktan içine çekti..."

Dilaver:

"Tezeği koklamaya lüzum var mıdır? Göz bu kokuyu burna bırakmadan anlar."

Orhan:

"Birinci top cılk çıktı."

Dilaver:

"İkincisine, üçüncüsüne bakalım... Haydi..."

Turhan:

"Bu top aşırmayı pek sıklaştırmış olmaz mıyız?"

Dilaver:

"Ya dövüşürüz, ya barışırız."

Orhan:

"Haydi gönder... Varan iki..."

Dilaver idmanlı ayağının bir vuruşuyla topu bu defa bahçenin daha ilerisine gönderdi. Ve yıkık duvarın önüne gelerek yalvarır bir sesle:

"Efendim, bir kabahat daha ettik. Topumuzu ya bu tarafa atınız veyahut müsaade ediniz, biz girip alalım..."

Münire bu isteğin cevabını çok bekletmedi. Elinde tuttuğu topu büyük bir sinirle Dilaver'in kafasına veriştirerek:

"Yumurcak, ben sana bu tarafa topu aşırma demedim mi!"

Dilaver:

"Vayyy, deminden çocuktuk, şimdi yumurcak olduk. Bakalım öbür defaya ne olacağız!"

Münire koca bir sopa göstererek:

"Ne olacak, işte bununla tozunu silkerim."

Dilaver, hizmetçi kıza baygın baygın göz atarak:

"Güzelim, senin elinden dayak yemek bana tatlı getir. Vurduğun yerde gül biter."

"Hele şu mımıntıya bakınız, adam olmuş da kadına laf da atıyor."

Beyler ağaçların arkasından, aşkına kabul yüzü görmeyen Dilaver'in bu konuşmasına gülmekten kırılıyorlardı. O esnada orta kat penceresinden sert bir kadın sesi işitildi:

"Münire, gir içeri!"

Münire hemen çekildikten sonra Dilaver'e hitaben ses şöyle devam etti:

"Beyefendi, kusuruna bakmayınız. Terbiyesi eksiktir, ne yapalım, hizmetçi kıtlığında bu görgüsüzü bulduk. Affedersiniz... Komşuluktur bu... Bahçeden bahçeye top da kaçar, her bir şey olabilir. Kendi eviniz gibi giriniz, alınız efendim..."

Kadının bu nezaketine karşı Orhan'la Turhan kasketlerini çıkararak pencerenin önünden hürmetkâr birer reverans[148] yaptılar...

Bir aydan fazladır devam eden komşuluklarından beri bu vaka iki köşk arasında ilk selamlaşma yerine geçmişti.

Dilaver şaklabanlıklarından biraz kızararak çekildi, üçü de duvardan uzaklaştılar.

Dilaver:

"O Nogay suratlıya zorla yılışkanlık yaparken hanımefendinin pencereden seslenmesine bir sıkıldım ki, acaba sözlerimin hepsini işitti mi?"

Orhan:

"Hanımefendi dediğin bu kadın kim oluyor?"

Dilaver:

"Güzel kızın anası olmalı... Panjurun arasından seçtim. Kızı da yanından bakıyordu. Fakat siz de o kadar artistvari bir reverans yaptınız ki..."

Orhan:

"Dünya güzeli bizi beğendi mi dersin?"

Dilaver:

"Zannederim... Fakat ikinizden hanginizi?"

Turhan:

"O bizi beğensin de biz iki kardeş kavga etmeyiz..."

Orhan:

148 Selam veya teşekkür için eğilerek veya dizleri kırarak yapılan hareket

"Sen hizmetçi kızla başladığın flörtü ne yapacaksın? İleri götürecek misin?"

Dilaver:

"Kendi bilir..."

Turhan gülerek:

"Çok nazik şey..."

Dilaver:

"Kim bilir, çölde mi büyümüş, çadırda mı?"

Turhan:

"Sus yumurcak, sevgilini küçük düşürme."

Dilaver:

"Ben ona sözünü geri aldırırım."

İki gün geçti. Dilaver öbür bahçeye girmek için yine bir vesile düşünüyordu. Tekrar top kaçırmakta bir kasıt anlaşılabileceği için hileyi değiştirmek lazımdı.

Şeytan oğlan düşündüğünü çabuk buldu. Kadıköy'e indi. Renkli ince kâğıtlar, yapıştırıcı, ip falan aldı. Bunlarla iyi bir uçurtma yaptı. Rüzgârı sertçe bir havada uçurtmasını salıverdi. Bu, balonların, uçakların ağababası suni kuş havada döndü dolaştı, komşunun bahçesinde bir ağaca takıldı. Dilaver bu defa hizmetli kızdan müsaade almaya hiç lüzum görmeden yıkık duvardan öbür yana atladı. Çünkü hanımefendiden yüz bulmuştu. O ağaca tırmanırken yine aşağıda ortaya çıkan Münire bu sefer ölçülü bir sesle:

"Ne yapıyorsun orada çocuk?"

"İşte görüyorsun, uçurtmamı kurtarmaya uğraşıyorum."

"İkide bir bu bahçeye atlamayı sen oyun cttin amma bil ki iyi yapmıyorsun."

"Neden?"

"Buraya böyle teklifsizce girip çıktığından efendilerim memnun değillerdir."

"İşitmedin mi? Hanımefendi pencereden bana kendisi müsaade etti."

"Onlar terbiyeli insanlardır. Söylemesine öyle söylerler amma bu teklifsizliğe içlerinden memnun olmazlar."

Dilaver sesini tatlılaştırarak:

"Ben buraya kendi isteğimle girmiyorum."

"Ne demek? Buraya girmek için seni bir zorlayan mı var?"

"Evet elmasım, lütfen azıcık orada bekle de anlatayım."

Kadın ağacın dibinde durdu. Dilaver uçurtmasını kurtarıp aşağıya indi. Şimdi karşı karşıya konuşmaya başladılar.

Dilaver mühim bir sır açıklayacağını anlatır mahcup, titrek ve acındırıcı bir tavır almaya uğraşarak:

"Buradaki sözlerimiz köşkten duyulur mu?"

"Yavaş söylersen duyulmaz..."

Kurnaz çocuk ağlar gibi yalvarır hıçkırıklar arasında boğulan yanık bir ifadeyle, "Ben öyle bir hâle karıştım ki!" dedi, bir iki hıçkırdı.

Münire biraz şaşalayarak:

"Ne oldun çocuk?"

"Ne mi oldum? Hâlimden anlamıyor musun?"

"Ne anlayacağım hâlinden?"

"Ben sana cayır cayır yanıyorum..."

Münire kahkahasını tutmak için iki avucuyla bir müddet dudaklarını kapadıktan sonra:

"Senin ağzın daha süt kokuyor. Annen seni ne vakit memeden kesti?"

"Geçen hıdırellezde..."

"Boynuzların ne vakit çıkacak?"

"Evlendiğim zaman..."

Şakadan bile olsa bu alaka genç hizmetçinin gönül tellerinden birkaçını titretmekten geri kalmadı. O da yüreğinin zayıflığını pek saklayamaz bir hâlde sanki çocukla alay etmiş olmak için eliyle kırları göstererek:

"Kuzucuğum, bak etrafta ne güzel çimenler sürmüş. Buraya ne geliyorsun, dağlara çık da otla..."

Dilaver imdadına çağırdığı bir iki gözyaşını damlatamayarak:

"Ah güzelim, senin aşkına düştüm. Düşenle alay edilmez. İnsaf... Mürüvvet... Lütuf... Merhamet..."

Münire şimdi çok yumuşamış sesiyle:

"Ben sana merhamet edip de ne yapacağım sanki?"

Bu sorusuyla kadın, âşığını kabul için gönlünde bir gedik açıldığını anlatır gibi olmuştu.

Dilaver bu fırsattan istifadeyi kaçırmayarak:

"Ne mi yapacaksın? Senin ufak bir bakışın benim için büyük bir lütuftur. Seni sevdim seveli gece uykularımı kaybettim. Hasretine dayanamıyorum. Bana ara sıra görün... İşte bu kadar... Gönlümde çok ateşli şeyler kaynaşıyor amma seni rahatsız etmekten korkuyorum. Çok çekiniyorum..."

"Çekindiğin nedir?"

"Gündüzleri görüşmemiz çok zor... Bazı geceler fırsat bulup da şu duvarın önüne kadar gelebilsen ne bahtiyar olurum..."

"İşte bu mümkün değil!"

"Niçin?"

"Geceleri biz evde destursuz gezinemeyiz..."

"Neden?"

"O kadar da çok sorma."

"Yüreğime merak düşürdün."

"Burada böyle uzun boylu konuşmaya gelmez... Uçurtmanı aldın ya işte, haydi git... Geceleri de bu bahçeye girme... Sana acıdığım için söylüyorum. Karanlıkta beni görüp de ne yapacaksın a çocuk!"

Uzaktan Veysi'nin ayak sesleri duyuldu.

Dilaver uçurtmasının kuyruğunu sürükleyerek kendi bahçelerine döndü.

Beyler duvarın arkasında herzamanki gibi, epeyce devam eden bu görüşmenin merakla neticesini bekliyorlardı. Hemen sordular:

"Ne yaptın?"

"Rolümü ustalıkla oynadığıma inanıyorum..."

"Söyle, ne oldu?"

Dilaver, Münire'yle aralarında geçen komik konuşmayı aynen anlattıktan sonra ilave etti:

"Kadın ilk defadaki kadar bana sert davranmadı. Söz başındaki alaylı kabalığı sonra yavaş yavaş değiştirerek âdeta yumuşadı... 'Çocuk, geceleri burada dolaşma!' dediği zamanki tavrı, ağzından çıkanları yalanlar gibiydi. Yani hem kaçar hem davul çalar; bunun gibi bir hâl... Beni gelmekten men ederken gözlerinde bir davet ateşi yandığını hisseder gibi oldum."

Orhan:

"Bahtiyarsın öyleyse..."

Dilaver:

"Sorar mısın ya?"

Turhan:

"O köşkte ruh, peri, cin filan yoktu... Ta küçüklüğümüzden beri biliriz. Kaç kiracı girdi çıktı. Hiçbir zaman böyle bir şikâyet işitilmedi. Niçin destursuz gezemiyorlarmış?"

Dilaver:

"Kadın söylüyor mu ya?"

Orhan:

"Mademki senin ona karşı kalbinin ateşlerini ilk döküşte bu kadarını söylemiş... Aşk yolunda ilerledikçe daha ötesini haber vereceğinden şüphe edilmez."

Dilaver:

"Bu tuhaf maceraya girişiyorum amma merak beni ilerletiyor. İğrenme geri çekiyor. Münire Kadın, göz yummakla yutulur şey değil..."

Orhan:

"Hint yağı[149] kapsülü yutar gibi bir elinle burnunu tutar, öbürüyle hapı ağzına atarsın."

24
Ruhlar Dilaver'i Şamarlıyorlar

Dilaver artık komşu bahçeye top kaçırmak, uçurtma aşırtmaktan vazgeçti. Şimdi gece görüşmesi için bir çare düşünüyordu. O köşkte dönen esrar merakını olsa olsa ancak bu yolla halledebilecekti. Az mehtaplı veyahut büsbütün karanlık gecelerde mühim bir vakanın araştırılmasına tayin olun-

149 Kene otunun tohumlarından çıkarılan, hekimlikte ve sanayide kullanılan bir yağ

muş polis noktası gibi gözlerini komşudan ayırmıyor, bazen beylerle birlikte boydan boya duvarın arkasında devriye yapıyorlardı...

Birkaç akşam hiçbir şey sezinleyemediler. Panjurları kapalı köşk, sessizlik içinde uyuyor gibiydi.

Orhan:

"Nafile bekliyoruz... İşte bir şey yok..."

Turhan:

"Ya bu aile hakkında dönen garip rivayetler?"

Orhan:

"Şunun bunun uydurması olamaz mı?"

Dilaver:

"Halk pek de boşuna laf uydurmaz... Bu ailenin doğal olmayan hâlleri yok değil... Hemen kimseyle görüşmüyorlar. Namahrem denecek bir hayat yaşıyorlar. Cavalı ruhu Celil'in söylediklerini unuttunuz mu? Oradaki azılılardan çekindiğini anlatmadı mı? Ruhlara benden fazla sizin imanınız vardır."

Orhan:

"Ruhlara imanımız vardır. Lakin bazen onların da aldanmış olduklarına tesadüf etmedik değil..."

Dilaver:

"Münire'nin sözlerini de hatırdan çıkarmayalım. Gece oralarda dolaşmanın tehlikesini bana apaçık anlattı."

Turhan:

"Aile üyelerini şimdi hep tanıyor gibiyiz. Abdüllatif Efendi, karısı, oğlu, kızı... Bir aşçı, erkek kadın iki hizmetçi, bunların içinden hangisi azılı olabilir? Çok merak uyandırıcı şey..."

Bir iki gece daha oralarda dolaştıktan sonra beyler araştırmadan usanarak çekildiler. Fakat Dilaver olumlu veya olumsuz bir netice elde etmedikçe bu gözetlemeden vazgeçmemeye kesin olarak karar vermişti. Ve nihayet bu sabrının neticesine erdi. Zifiri karanlık bir gecede köşkün içi allak bullak olur gibi bir gürültü duydu... Hemen koştu, beylere haber verdi...

Şimdi üçü birden ara duvarın yıkık kısmı önüne sıralandılar. Komşu köşk hakikaten fevkalade bir hengâmeye sahne oluyordu. Üst katta odadan odaya dolaşan lambaların ışıkları, kapalı panjurların aralarından kâh dışarıya sızıyor ve kâh hepsi birdenbire söncrck bütün köşk zifiri karanlığa gömülüyor. Pat küt gürültüler oluyor... Eşyadan bazıları devrilir, birçok ayaklar koşarak tepinir gibi duyulan zangırtılı patırtılara ah vah yazıktır, aman Allah'ım, nidalarını andırır yarı anlaşılır sesler, şikâyetler, iniltiler karışıyor...

İçeride büyük bir gezinti mi, zikir mi, devran[150] mı var? Yoksa şiddetli bir kavga mı oluyor?

Bu sessiz ve sakin görünüşlü karı koca, ana baba, evlat arasında böyle şiddetli bir dövüşme gerçekleşmesi düşünceye sığar ihtimallerden değil. İyi amma içeride ne oluyor?

Orhan:

"Bu ailenin kışa karşı gelip de böyle ıssız bir yerde köşk kiralamalarının sebebi anlaşılıyor. Bu hâlle mahalle aralarında barınamayacaklarını biliyorlar..."

Turhan:

"Buraya nereden geldiler?"

Orhan:

"Bunu bilen var mı?"

Dilaver:

150 Bazı tarikatlarda dervişlerin halka olarak dönmek suretiyle yaptıkları zikir

"Bunlara musallat olan bir düşman veya düşmanlar var."

Orhan: '

'Dışarıdan mı, içeriden mi?"

Dilaver:

"Tabii dışarıdan... Onun veya onların taarruza geçmeleriyle ara sıra köşkte bu kıyamet kopuyor."

Turhan:

"Bu dışarıdaki düşmana niçin kapı açıyorlar?"

Dilaver:

"Orasını bilmem."

Orhan:

"Dışarıdan girmeye çalışanlar olsa sokak kapısı önünde gürültüler kopmaz mı? Böyle bir şey olmuyor. Ne fenalık varsa bu fesat içeride, kendi aralarında kaynıyor."

Dilaver iki kardeşin kollarından tutup sıkarak:

"Haydi bir cesaret gösterelim!"

Turhan:

"Ne yapacağız?"

Dilaver:

"Köşkün önüne kadar ilerleyelim. Eğer aile halkını bir düşmanla mücadelede bulursak hemen yardıma koşarak; fevkalade bir iş görmek fırsatını yakalamış oluruz."

Orhan:

"Ne türden düşman? Onu biliyor muyuz? Böyle ellerimizi kollarımızı sallayarak bilinmez bir tehlikenin üzerine yürünür mü?"

Dilaver:

"O hâlde silahlanalım..."

Ufak bir fikir alışverişinden sonra silahlanarak köşke yaklaşmaya karar verdiler...

İki kardeş birer revolver aldılar. Dilaver'e bir av tüfeği düştü. Yıkık yerden yavaşça öteye atladılar. Hafif adımlarla köşke yaklaştılar.

Dışarıda kimse yoktu. İçeride açık denizde dehşetli bir fırtınaya tutulup da batma tehlikesi geçiren bir gemi halkının koşuşma, telaş, gökten imdat feryatları var gibiydi...

Dikkatle kulak verdiler. Patırtılara karışan çeşitli sesler arasında şu sözler yarı fark olunuyordu:

"Eter şişesini getirin... Kolonyayla bileklerini ovunuz."

Hamam kubbesinde çınlar gibi:

"Yeter artık merhamet! Bunu da öldüreceksiniz! Defolunuz artık!"

Böyle kâh rica kâh azarlamayı andırır sesler...

Ve daha sonra:

"Gözlerinin karası bütün bütün kayboldu. Aman Allah'ım, süzüldü gidiyor... Cankurtaran yok mu? Hey ulu Tanrım, bu canileri senden başka kim durdurabilir?"

Orhan titrek sesle:

"Bu ne?"

Turhan:

"Ne bilelim..."

Dilaver:

"Biz buraya güya meraktan kurtulmaya gelmiştik. Şimdi büsbütün işkenceye uğradık."

Orhan:

"Bunu da öldürecekler diyor... Kimi?"

Turhan:

"Gözlerinin karası kaybolan kimse işte onu..."

Dilaver:

"Canileri evden defetmesi için Allah'a yalvarıyorlar."

Orhan:

"Canileri..."

Turhan:

"Evet, içerideki cani bir değil iki..."

Dilaver:

"Belki üç dört."

Orhan:

"Bu yürekleri sızlatacak bir aile faciası..."

Turhan:

"Bizim için müthiş bir muamma..."

Dilaver:

"Münire'yi birkaç defa öpmekle halledileceğe benzemiyor."

Bu gençler ilk işittiklerine birer anlam uydurmakla uğraşırlarken daha garip sözler duyuyorlar ve böyle yavaş konuşmaktan başka yapacak bir şey göremiyorlardı.

Dilaver birdenbire bahçenin sık ağaçlığa boğulmuş kuytu bir köşesini işaret ederek:

"Bu ne?"

Orhan:

"Bir ışık."

Turhan:

"Adi bir fener mi? Elektrik lambası mı?"

Dilaver:

"Her ikisine de benzer. Fakat bu daha hafif, daha saf..."

Orhan:

"A... Aydınlık geziniyor..."

Turhan:

"Orada birisi mi var acaba?"

Orhan:

"Belki..."

Dilaver:

"Bu aydınlık herhâlde içeride dönen esrarla alakalı bir şey."

Turhan:

"Köşke yanaşmıyor, açıkta dolaşıyor."

Orhan:

"Gizli kalmak istiyor."

Dilaver:

"Gizlenmek istese fenerini söndürmez mi?"

Turhan:

"Üzerine varalım mı?"

Dilaver:

"Durunuz bakalım. Anlayalım. Ne çeşit şey?"

Işık, bir insan boyunda sağa sola gezinirken şimdi yükselip alçalmaya başladı. Havaya çıktı... Çıktı... Üç dört metre yükseklikte yaprakların arasına karıştıktan sonra tekrar aşağıya indi.

Orhan:

"Bu insan değil..."

Turhan:

"Ya nedir?"

Orhan:

"Belki fosforlu bir kuş."

Turhan:

"Semender[151] mi diyeceksin?"

Dilaver

"Semender mitolojik bir kuştur. Şimdi burada ne arar? İsmi var cismi yok."

Orhan:

"*Feu follet*[152] olmasın?"

Dilaver:

"*Feu follet* bataklıklarda, mezarlıklarda, çöplüklerde, hasılı çürümüş hayvan cesedi bulunan yerlerde olur."

Orhan:

"Öyleyse bu hayalet... İçerideki faciayla münasebeti olan bir hayalet..."

Turhan:

"Ne cins hayalet?"

Orhan:

"Flammarion'da kaç defa okumadık mı? Trans halinde bir medyumun vücudundan ortaya çıkan psişik bir ışık veyahut ki doğrudan doğruya bir ölünün böyle nurani surette görünür olması..."

151 Ateşte yanmadığına hatta ateşi söndürdüğüne inanılan efsanevi hayvan
152 Fr. feu follet: Bataklıklarda gece görülen ve yakamoza benzeyen bir parıltı

Turhan, Karacaahmet'i işaret ederek:

"Burası hortlaklar bayırıdır. Dediğin doğru olabilir."

Orhan:

"Demek ki bunların birkaçı içeridekilere musibet oluyor... Birkaçı dışarıda dolaşıyor."

Turhan:

"Böyle de olsa bu ruhların Abdüllatif Efendi ailesinden ne alıp verecekleri var?"

Dilaver:

"İşte muammanın düğümü burada..."

Şimdi üçü de dikkatlerini köşkten ziyade karşılarında gezinen aslı belirsiz bu ışığa dikerek bekliyorlar ve gittikçe merak ve şaşkınlıkları artıyordu:

Dilaver, birdenbire ötekileri cesaretlendirmeye kalkışarak:

"Haydi üzerine gidelim. Bakalım nedir?"

Orhan:

"Böyle hadiselerde acele olmaz... Büyük bir belaya çatmayalım!"

Dilaver:

"Benim tüfeğimde saçma dolu... Işığın ortasına bir boşaltırım, dünyeviyse kalbura döner, maneviyse bir şeycik olmaz."

Turhan:

"Işık bu tarafa doğru geliyor."

Dilaver:

"Evet."

Orhan:

"Telaş etmeyin. Fevkalade bir hadise karşısındayız."

Turhan:

"Yaklaşıyor. Duracak mıyız? Kaçacak mıyız?"

Dilaver:

"Şunun ne olduğunu anlayalım."

Orhan:

"Şekilsiz bir ışık."

Dilaver:

"Ne insana benzer ne hayvana..."

Turhan:

"Daha yaklaşıyor... Duracak mıyız söylesenize..."

Dilaver:

"Gezinen bir aydınlıktan ürküp de kaçmakta ne mana var? Silahlarımızı tetiğe alıp bekleyelim."

O aralık sanki birdenbire kasırga çıkıvermiş de bütün bahçe altüst oluyor gibi bir gürültü, bir hışırtı, bir takırtıdır koptu. Âdeta depremimsi bir hâl...

Orhan:

"Ne oluyoruz?"

Dilaver:

"Kaçmaya lüzum yok... Kıpırdamayınız, ne olduğunu görelim..."

Bir ağacın arkasına sindiler.

25
Dilaver Ruhlardan Şamar Yiyor

Çok garip bir manzara... Işık önden gidiyor, bahçede ne kadar saksı, kova, çapa, bel, kazma, kürek, tarak, el arabası, kalbur, cırmık, tırpan varsa hasılı bütün edevat sıra sıra bir alay oluşturarak onun arkasından yürüyorlardı... Tıpkı çocukların ip takarak çektikleri oyuncak arabalar gibi... Hâlbuki bunların hepsine ip bağlamak mümkün değildi. Hele kürek, kazma, tarak gibi saplı şeylerin başları yukarıda birer insan adımlarıyla kırıtarak sallana sallana bir gidişleri vardı...

Bu alay, beylerin önünden geçti, ilerledi. Bahçede dönüyordu.

Dilaver:

"Durunuz, bu resmî geçiti bir daha seyredelim. Her zaman görülür şeylerden değil. Yine buradan geçecekler."

Orhan:

"Dilaver, ne dersin sen buna?"

Dilaver:

"Ne diyeceğim... Biz Flammarion'un *Les Maisons Hantées* kitabında bunların görüşlerini okuyorduk, şimdi de gerçekleştiklerini görüyoruz..."

Turhan:

"Nasıl? İddialarımızın aslı var mıymış?"

Dilaver:

"Bunu bana ne söylüyorsunuz... Dayınız Talat Bey'e anlatınız..."

Orhan:

"Susunuz, alay döndü. Yaklaşıyor..."

Uzakta, esrarlı ışığın saçtığı hafif aydınlık altında ağaçlar arasından kiminin sürünerek kiminin sıçrayarak yürüdüğü bu cansız, bu saplı sapsız şeylerin böyle alay hâlinde hareketleri üç gencin üzerinde fevkalade bir tesir bırakıyordu.

Alaycılıktan vazgeçmeyen Dilaver:

"Acaba kıyamet mi kopacak? Bunlar Yecüc Mecüc mü?"

Orhan:

"Ah, bir sinema makinemiz olaydı da bu perili manzarayı filme çekebileydik. Milyonlar feda etseler hiçbir sinema şirketi bu garipliği perdesi üzerinde gösteremez..."

Dilaver:

"Bu kovalar, kürekler dile gelebilip de nasıl canlandıklarını yarın bana anlatsalar..."

Orhan:

"Sus, geliyorlar..."

Dilaver:

"Size bir şey söyleyeyim mi?"

Orhan:

"Çabuk söyle..."

Dilaver:

"Bu sefer ben bu alaya takılıp beraber yürüyeceğim. Bakalım ne olacak?"

Orhan:

"Çıldırma..."

Dilaver:

"Ne olur?"

Turhan:

"Ne olacağını görürüz..."

Dilaver:

"İşte ben de onu merak ediyorum..."

Orhan:

"Çarpılmaktan korkmuyor musun?"

Dilaver:

"Çarpılmak da ne demek?"

Turhan:

"Bu ne maskaralık! Böyle saksıyı, küreği arkalarına takıp da bir alay düzerek bahçeyi dolaşmak ne olacak? Besbelli bize gösteriş yapıyorlar... Bize imkânsız görünen şeylerin onlar için mümkün olduğunu anladık... Eğer kendi kendine yürüyen bu parçaların her birini bir ruh, bir peri, bir cin hareket ettiriyorsa demek ki burası onlarla dolu... Güzel hokkabazlık biliyorlar doğrusu..."

Orhan:

"Sus, geldiler..."

Dilaver:

"Gelsinler, onların bu külfetli *revue*'lerini[153] seyircisiz bırakmadığımız için bize teşekkür etsinler..."

Işık karanlıkla şeffaf denecek bir mehtap parçası akıcılığında gibiydi. Sanki şekilsiz, seçilmez bir cisme bazı yeri az bazı yeri çok parlayan nurani bir manto geçirilmişe benziyordu.

Bu kazma kürek ve çanak çömlek toplamının insani birer duruşla nurani kılavuzun arkasından yürüyerek beylerin tam önlerinden geçtikleri sırada Dilaver'e bir baş dönmesiyle beraber iradesini kaybeder gibi kısa sürcli cinnete benzer bir

153 İng. revue: Gösteri

hâl geldi. Sanki bu şeytani alaya karışması için görünmez bir el onu dürtükledi. Kendini zapt edemedi. Elinde tüfeğiyle, bir kazmayla bir belin arasına giriverdi. Beyler eteğinden çekmek istediler fakat onu geri çevirmediler. Arkasından heyecanla bakakaldılar...

Dilaver sanki tutulduğu bir sihrin tesiriyle yaptığını yarı bilmez bir sarhoş kesilmişti. İçinden kabaran ve bu etkiyi azaltan bir merakla bu ecinni alayının elebaşısı nurani kılavuzun yaratılış sırrını anlayabilmek için tüfeğini uzatarak ona dokunuverdi... Fakat o anda suratında kırbaç şiddetinde bir tokat şakladı. Olduğu noktada topaç gibi bir iki döndü, yere yuvarlandı.

Alay birkaç adım daha ilerledikten sonra bahçede bir kıyamettir koptu. Şimdi saksılar birer obüs gibi havada uçuşuyor. Kazmalar, kürekler mızrak süratiyle her yana koşuşuyor. Bu bahçe edevatından bazıları orada burada zıp zıp sıçrıyor. Bu isyankârların birinin darbesine uğrayarak yaralanmak, ölmek işten bile değil...

Fakat beyler Dilaver'i kurtarmak için her tehlikeye meydan okurcasına öne doğru yürüdüler. Ve iki kolundan yakalayarak o görünmez ellerin fırlattıkları müthiş mermiler arasından sürükleye sürükleye kendi bahçelerine geçirmeyi başardılar. Telaşla kendilerini içeriye zor attılar. Lambalarla bütün ev halkı Dilaver'in başına üşüştüler... Zavallının yediği şiddetli tokadın dört parmağı sol yanağının üzerinde oklava gibi yer etmişti...

Çeşmifettan, "Oğulcuğumu kim dövdü böyle?" feryadını kopardı...

Hanımefendi haykırıyordu:

"Bu ne hâl?"

Talat Bey soruyordu:

"Gece yarısı kimlerle kavga ettiniz?"

Bütün bu telaşlı sorular arasında hâlâ gözlerinde ürküntüler parlayan Orhan'ın titrek sesi yükseliyordu:

"İnsanlarla değil, ruhlarla çarpıştık."

Talat Bey:

"Yine mi ruhlar? Onlarla dostluğunuzu nezaket derecesinden şimdi kavgaya, düelloya mı çevirdiniz?"

Orhan:

"Bey Dayı, olanları anlatsak inanmayacaksınız..."

Talat Bey:

"Zaten inanılacak şey anlatmazsınız ki!"

Turhan:

"Dilaver de göz önünde oluşan doğa dışı bir sahneye inanmadı. Tokadı yedi..."

İki kardeş taze heyecanlarının hummaları içinde çok garip hadiseyi gördükleri gibi anlattılar... Çehrelerde beliren şaşkınlığa karşı Orhan, iknasında devam ederek:

"Bizim üçümüzün birden bir halüsinasyon görmüş olmamızın imkânı yoktur. Bu tecrübenin maddi ispatı da zavallı Dilaver'in yanağında kabarık duruyor."

Şimdi biraz kendine gelmiş olan çocuğa soruyorlardı:

"Nasıl oldu? Şamarı suratına indiren eli görmedin mi?"

Dilaver sızlayan yanağını yoklayarak:

"Göremedim. Yüzümde şimşek hızıyla bir şey patladı, gözlerimden ateş çıktı... Yanağımın üzerine inen şeyin beş parmaklı bir insan eli olduğunu hissettim... Biz bunun bir misalini Flammarion'un *Tekinsiz Evler* cildinin yedinci bölümünde okumuştuk. Ben pek inanmamıştım..."

Orhan:

"Şimdi inandın mı?"

Dilaver:

"Evet, onların kuduzluklarına, en cani insanlardan daha sefil yaradılışta olduklarına inandım."

Orhan:

"Sus, ruhlara mı böyle söylüyorsun?"

Dilaver:

"Evet ruhlara, o alçaklara söylüyorum..."

Turhan:

"Çıldırdın mı kardeş?"

Dilaver:

"Çıldırtmak istediler amma başarılı olamadılar. Ruhların da adileri, ahlaksızları, canileri, katilleri var... Bu akşam bize çatanların herhâlde evliya ruhları olmadıklarını siz de zorunlu onaylamak mecburiyetindesiniz. "

Orhan:

"Bunların kötü ruhlardan olduklarına şüphe yok."

Dilaver:

"Flammarion'un kitabındaki Villa Fantastique vakasını unuttunuz mu? Mösyö Homem Christo benim gibi şamarı yedi. Gözlerinden alev çıktı amma, 'Haydutlar!' tahkiriyle üzerlerine ateş ederek uğursuzları kaçırmadı mı? Yine bu villada tahkike gelen bir polis memurunun karanlık odada üzerine hücum ettiler... Adamcağız belinden kılıcını çekti. Bir sağına bir soluna savurarak ellerinden kurtulmaya uğraştı. Bir küçük odaya kaçtı... Orada kopan müthiş arbedede *armoire*'ın[154] aynası kırılmadı mı? Nihayet zavallı adam uğradığı dehşetten çıldırdı..."

Orhan:

154 Fr. armoire: Gardrop, giysi dolabı

"Sen de o zavallıya mı benzemek istiyorsun?"

Çeşmifettan ağız dolusu haykırdı:

"Hay Rabbim esirgesin..."

Dilaver:

"Ben de bunların üzerine ateş edeceğim..."

Orhan:

"Onlara kurşun tesir etmediğini bilmiyor musun?"

Dilaver:

"İşte bunlar kötü ruhlar denilen soydan... Alçaklar, kendi görülmez, tutulmaz vaziyetlerine güvenerek masumlara kahpece hücum ediyorlar... Komşu Abdüllatif Bey'in köşkünde akıl almaz, korkunç bir facia dönüyor... Bu sessiz, terbiyeli, zavallı ailenin ne günahı var? Bu kötülüklere karşı hangi adliye dairesine şikâyet etmeli? Ahirette ceza, cehennem varsa bu ölü alçakları niçin dirilere musallat ediyorlar? Dünyadaki gibi bunlar da ahiretin hapishanelerinden mi kaçıyorlar? Burada kanunların ıslah edemediği kötülerle Allah da mı başa çıkamıyor? Fenalık yapanlara iki cihan da müsait... Her iki âlemde de mi iyiler kötülere çiğnettirilecek?"

Dilaver'in annesi dövünerek:

"Ah, bu oğlan yine saçmalıyor..."

Dilaver:

"Ben saçmalamıyorum. Siz yanlış anlıyorsunuz. Zaten bu dünyada doğruların saçma, saçmaların doğru sayılması hatasından dolayı insanlık huzur yüzü göremiyor."

Çeşmifettan:

"Ah, hep abuk sabuk söylüyor. Hanımefendiciğim, bu oğlanı Battal-zade'ye götürüp de bir nefes ettirsek... Bu mübarek adam onun karışık olduğunu anladı."

Dilaver:

"Siz kendinizi okutunuz. Ben gitmem. O münafık herifin önüne diz çöküp de mundar nefesiyle bulantıya tutulmak istemem..."

Çeşmifettan:

"Ah ah, gittikçe azıtıyor."

Dilaver o yaşa kadar kimseden bir fiske yemeden büyümüş olduğu için azılıların o tokadı fena hâlde onuruna dokunmuştu.

Sonra söz Abdüllatif Efendi ailesinin karmakarışık felaketine döndü.

Hanımefendi:

"Her şeyden çekinen bu sessiz komşuya ara sıra neler oluyor kuzum?"

Orhan:

"Sorma anne, sorma... Şimdi gidip de bahçeden dinleseniz içeride Çin ile Japon savaşının sesli filmi gösteriliyor sanırsınız..."

Turhan:

"Tokatlar, tekmeler, devrilen masalar, sandalyeler... Boğuşmalar, itişmeler... Ahlar, vahlar..."

Hanımefendi:

"Rabbim sen esirge... Dilaver, işitiyor musun?"

Dilaver:

"İşitiyorum. Ben sade lafını değil hadisenin dehşetlisini şimdi yerinden dinledim de geldim."

Hanımefendi:

"Azılılarla zıtlaşarak bu akıl ermez felaketi buraya bizim başımıza mı davet etmek istiyorsun? Korkmuyor musun?"

Dilaver isyankâr bir başkaldırışla:

"Hanımefendimiz, artık korkmuyorum... Doğdum doğalı hissemize düşen bu korkudan gayrı usandım... Rahmandan kork, şeytandan kork, ölümden kork, ahiretten kork... İnsanları ıslah için Allah'ın ve kullarının bu korkutma sisteminden başka bir usul bulamadıklarına şaşırıyorum. Bütün dinler, bütün kanunlar ve bütün haydutlar da beynimizin üzerinde hep bu kırbacı şaklatıyorlar... İradelerin önüne çekilen bu dikenli tel örgü sınırından öteye aşabilenler... İşte dünyanın büyük adamları..."

Çeşmifettan:

"Neler söylüyor bu oğlan?"

Hanımefendi:

"Şeyh Battal-zade'nin dediklerini aklına getir... O söylemiyor... Söyletiyorlar... Ağız onun fakat söz ötekilerin..."

Dilaver:

"Kitlenin aklı ermeyen sözleri hep şeytanlar söylemiş olur. Bütün yaratılanlar arasındaki bu birbirini yutma dövüşü ne zaman son bulup da genel barış ilan edilecek? Bütün kuvvetlerde eşitlik hasıl olduğu gün. Bu bayramı bekleyenlere tabiat daima gülüyor. Bir fille bir çekirgeyi yan yana koyunuz, bu manzara karşısında artık düşününüz... Çekirge mi fil kadar büyüyecek... Fil mi çekirge kadar küçülecek? Bu iki mahluktan birini haksızlığa uğratmaksızın adaletin hatırı için hangi şıkkı uygun görüyorsunuz? Bu meseleyi şeytan kadar Allah da halledemez zannındayım. Kuvvetlerde böyle bir eşitlik tesisi ise Akvam Sulh Cemiyeti'nin[155] hiç haddine düşmemiştir. Dünyada daima korkutanlar ve korkanlar olacaktır. Yaratılanların bu sistemi yaratıcıdan örnek aldıklarını görüyoruz..."

Çeşmifettan:

155 Dünya Barış Örgütü

"Hanımefendiciğim, bu sözlerden bir şey anladınız mı?"

Hanımefendi:

"Bir çarpık bacadan tüten alelacayip fikirler."

Çeşmifettan:

"Bu çocuğu kime okutalım? Bu hâl gittikçe bastıra bastıra büsbütün aklını kaybedecek."

Dilaver:

"Ters söylüyorsunuz, ters! Benim gibi delileri kendi hâllerine bırakıp sizin gibi akıllıları okutmalı... Tedaviye muhtaç ben değilim, sizsiniz."

Hanımefendi:

"Deliliğin ilk ispatı işte budur. Kendilerini serbest bırakıp bütün âlemi tımarhanelere tıktırmak isterler. Çünkü onlara göre deliler akıllı, akıllılar delidir..."

Dilaver ağlar gibi bir tebessümle:

"Velinimet hanımefendiciğim, ben deliliğimden memnunum. Affedersiniz, sizin gibi akıllı olmak istemem. Beni tedaviden vazgeçiniz."

26
Fransızlara Esir Düşen Bir Türk Kızının Müthiş Rüyası

Bir akşam yine Doktor Muammer Feyzi Bey, Velittin Paşa ailesinin köşkünde bulunuyordu. Sohbet rüyaların esrarından açıldı. Bu mesele de çözülmesi zor psikolojik ve fizyolojik bir şeydi.

Gelecekten haber veren veyahut gerçekleştiğinden habersiz bulunduğumuz geçmiş bir vakayı haber veren esrarlı rüyalar görüldüğü ve her bilinmezlik hakkında olduğu gibi

hayatımızın bu çözülemez kısmına dair de cilt cilt eserler yazılmış olduğu söyleniyordu.

Hemen yarı hayatımız uykuda geçtiğinden mesele bizim için önem arz ediyor. Uykuda bu maddi dünyadan çıkıp manevi bir âleme giriyor gibiyiz. Orası neresidir? Bizi ezen dünya kanunlarının birçoklarından kurtuluyoruz. Rüya hayatımızda zaman, mesafe ve yer çekimi dışındayız. Uçarız, ufuklardan ufuklara aşarız... Suda boğulmayız. Ateşte yanmayız... Bize bıçak tesir etmez, kurşun işlemez. Yani maddiyatın bütün işkence ve felaketlerinden kurtulmuş gibiyiz...

Rüya nedir? Şüphesiz ki dimağımızın bilinçaltında örtülü ve ağır bir surette işlemesiyle meydana gelen bir hadisedir.

Uykuda ak ve karaciğerler, böbrekler, kalp, yani bütün organlarımız uyanıkkenkinden yavaş fakat faaliyetlerine devam ederler. Bu düzen arasında tabii dimağ da işlemektedir. O hâlde daima rüya görmemiz lazım gelirken bazı yorgun ve ağır uykularımızda hiçbir şey duymuyoruz...

Bazı iddialara göre biz ağır uykularımızda da rüya görmekten uzak kalmıyormuşuz amma uyanır uyanmaz belleğimizden hepsi tamamıyla dağılıveriyormuş. Binaenaleyh artık gördüklerimizin hiçbirini hatırlamaya imkân kalmıyormuş. Bazıları da bu hükmün zıddını yani derin uykuda rüya görülemediğini iddia etmektedirler. Uyanık günlerimizde olduğu gibi rüya malikânesindeki gecelerimizin de çoğu sıkıntılı, diğerleri rahat, açık ve karışık geçmektedir. Bir araştırmacının yaptığı hesaba göre 100 rüyadan 58'i sıkıntılı, 26'sı hakikaten güzel, ötekiler de şöyle böyle karışık oluyormuş. Mana âleminde de bahtsızlık saatleri şans anlarına galip geliyor, rüyalar genelde çabuk unutulduğu için bu vadide inceleme merakına düşenler, uyanır uyanmaz gördüklerini hemen kaydediyorlarmış...

Bundan beklenilen keramet şudur: Rüyalarımızda geçirdiğimiz hadiselerle uyanıklıktaki yaşadığımız vakaları birbiriyle karşılaştırarak hükümler çıkarmak.

Bu yolda geleceği bilmeye dair iddialar çok şüphelidir. Fakat bu bir nevi rüya istatistiklerinden garip neticeler de alınmıyor değil.

İşte onlardan birini misal olarak arzediyorum:

Rüyalarını kaydetmek âdeti olan J. W. Dunnes adında tanınan bir İngiliz, civar sınırlarını tanımadığı bir arazide avlanırken farkında olmaksızın yabancı bir tarlaya dalar. Karşıdan iki adam görünür... Avcının arkasından şiddetle havlayan bir köpek saldırtıp onu takibe başlarlar. Mistır Dunnes hemen geri dönerek kaçmaya çalışır... Nasılsa karşısına çıkan bir kapıya can atar. Kovalanmaktan kurtulur...

O akşam evine döndüğünde rüya defterine bakar. İki gece evvel görmüş olduğu rüyanın şu kaydını okur:

"İki adamla bir köpek tarafından kovalandım..."

Tarlada uğradığı maceranın iki gün evvel aynen rüyasını görmüş olması garip tesadüflerdendir.

Bu türden çok misaller gerçekleşiyor... Bunların hepsi tesadüfi veyahut uydurma olamaz.

Annesi savaşta öldürülmüş bir Türk kızının bu türden rüyası çok üzücü olduğu kadar hayret uyandıran bir hakikat arz etmektedir. Bu feci vakayı Flammarion'un üçüncü ölüm cildinden aynen naklediyorum:

Yunanistan'ın istiklal savaşına ait 1821 tarihinde gerçekleşen bu üzücü hadise Colonel Voutier'nin hatıratından alınmıştır.

"Askerlerim bana genç bir Türk kızı getirdiler. 16 yaşında kadar ve güzeldi. Kadın esaretinin gerektireceği aşağılama ve kötü muamelenin bilindiği öyle bir memlekette o yaşta bir kızı bekleyen sonu bildiğinden bu dehşetlenmenin verdiği ürpertiyle güzelliği daha artmıştı.

Getirilen bu hediyeyi kabul ettim. Emin ve rahat olması

için kendisinin ayrıca bir apartmana konulmasını ve hakkında bir kadına yapılacak hürmette kusur edilmemesini emrettim. Esir kız, gördüğü bu iyi muameleden fevkalade şaşırarak, gözyaşlarıyla bana şükran ve minnettarlığını bildirdi.

Müslümanlık âdetlerinden çok uzak olan bir esir hakkındaki bu insaniyetli hareketim kızcağızın iyiden iyiye bana emniyet ve muhabbetini kazandırdı. Bazı anlarımı yanında geçirerek onu teselliye uğraşıyordum... Validesinden ayrılmış olduğu için ıstıraplarını dökecek benden başka sırdaşı yoktu. Beni artık bir dost gibi seviyor, ben de ona karşı derinden derine bir şefkat duyuyordum. Bu benim için öyle büyük, kalbî bir hazdı ki bu satırları alaycı bir gözle takip edenler bu memnuniyetimin lezzet ve ciddiyetini anlayamazlar. Bu zavallı bakiri düştüğü tehlikeli vaziyetten kurtarmaya kesin olarak karar vermiştim.

Askerlerimin unutmak üzere bulundukları bir fazileti onlara hatırlatmak için bu hususta kendimce feragat ve metanete bir misal göstermek mecburiyetinde bulunduğumdan bu genç esir hakkında başka türlü hisler duyamazdım...

Bir gün bu kız başı önüne eğik ve gözleri yaşla dolu bir üzüntüyle yanıma geldi.

Sordum:

'Nen var kızım? Niçin ağlıyorsun? Bu üzüntüyü zihninden kovamayacak mısın?'

'Ağlamakta çok haklıyım efendim...'

'Neden?'

'Annemi öldürdüler...'

'Bunu sana kim söyledi?'

'Annem, kendisi...'

'Ne vakit?'

'Bu gece onu gördüm. Bana şöyle dedi: Zalimler beni öldürdüler. Bak hâlime... (Bir yandan öbür yana bıçak sokulmuş boynunu ve açılmış yan kaburgalarını göstererek) Ölüm meydanda duruyor. Bana bir mezar kaz.'

Cevap verdim:

'Neyle kazayım anneciğim, kazma kürek yok...'

'Hiçbir şey yoksa tırnaklarınla kaz...'

Bu bedbaht çocuğun üzüntüsünü dindirmek için validesi hakkında yeni araştırma yaptırtmak üzere etrafa adamlar saldırdım. Bana şu haberi getirdiler:

'Civarda bir kadın ölü bulundu...'

'Yaraları neresinde?'

'Boynunda ve yan kaburgalarında... Ve henüz kanlar içinde...'

Istırap içindeki Emine'ye sordum:

'Validenin kimliğini nasıl tanıyabileceğiz?'

Sırtındaki elbiseyi göstererek cevap verdi:

'Ayağında bu kumaştan donu vardı.'

Cesedin bulunduğu yere gittim. Kadavranın donundan bir parça kopardım. Getirip kıza göstererek:

'Bu mu?'

'Evet bu kumaş... Annemi buldunuz... Fakat ölü olarak değil mi? Ah, bedbaht anneciğim!'

Emine bütün kuvvetini toplayarak intihar etmek için hançerimi kapmaya atıldı. Lakin zavallıyı zapt ettim. Feci maksadını gerçekleştirmeye vakit bırakmayarak, 'Kızım, beyhude kederlenme... Annen ölmemiş, Asya'ya gönderilmiştir' dedim.

Bu yalanım biçareyi biraz avuttu.

Bu hadise dimağımda fevkalade bir tesir bıraktı. İtiraf edeyim ki ben öyle rüyayla olan kehanetlere inanmam. Bununla beraber genç Türk'ün gördüğü rüya ile ölüm aracının noktası noktasına denkliği gibi müthiş bir hakikat karşısında ne düşüneceğimi şaşırdım. Ve hâlâ da zihnimi bu hayretten kurtaramıyorum. Bu vakada *fatalite*'nin garip bir tesirini görmekten başka ne diyebilirim?

Bu feci hikâyeyi bitirirken zavallı Emine'nin saadetini temin etmiş bulunmakla tatlı bir teselli duyuyorum. Onu Peloponnese'de (Mora) muhterem bir aile yanına yerleştirdim. Evlatlığa kabul ettiler."

Bu üzücü vaka okunduktun sonra Orhan sordu:

"Dayı Bey, buna ne dersiniz, vakanın nakledeni sizin gibi inançsız bir Fransız kolonelidir... Hem aktaran aynı zamanda şahit olduğu için bu müthiş hakikat karşısında şaşırdığını itiraf ediyor. Hadiseye *fatalite*'nin garip bir tesiri demekten başka bir kulp takamıyor..."

Doktor:

"Camille Flammarion ne diyor?"

Orhan:

"Flammarion rüyanın telepatik olduğunu söylüyor. Emine'nin öldürülen anasını aynen görmüş olduğuna inanıyor..."

Mürebbiye:

"Bu hakikat karşısında inanmamanın ihtimali var mıdır?"

Hanımefendi:

"Kızcağıza yüreğim parçalandı. Şimdi ne hâldedir acaba?"

Turhan:

"Emine şimdi hayatta olamaz. Çünkü yaşadığı farz olunsa bugün 120'den fazla bir yaşta bulunması lazım geliyor..."

Böyle konuşulurken salon kapısı açıldı. Hizmetçi Rasiha görünerek:

"Efendim, misafir geldi... Sizi görmek istiyor..."

Orhan:

"Hangimizi?"

Rasiha:

"Bilmem."

Orhan:

"Sormadın mı?"

Rasiha:

"Hayır."

Hanımefendi:

"Nasıl misafir?"

Rasiha:

"Genç, güzel bir bey..."

Hanımefendi:

"Haydi git... Kim olduğunu, ne istediğini anla da gel..."

Rasiha koşa koşa gidip dönerek:

"Efendim, adı Keramet Bey'miş... Yeni kiracıların oğluymuş..."

Orhan:

"Garip şey, bizden bucak bucak saklanan bu çocuğun bu akşam böyle birdenbire gelmesinde bir fevkaladelik var... Anne, ne yapalım? İşi anlamaya ben mi aşağıya ineyim? Beyi mi buraya çağıralım?"

Hanımefendi:

"Buraya gelsin. Görelim. Bakalım ne diyecek..."

Orhan, hizmetçiye:

"Haydi git, söyle, buyursun..."

Rasiha çekilir. Az müddet sonra Turhan yaşta, çok yakışıklı, kumral ve asil çehreli bir genç salona girer... Hürmetli bir iki eğilişle herkesi selamlar. Ve kendi kendini şöyle takdim eder:

"Komşu Keramet Abdüllatif bendeniz..."

Sevinçli ve sıcak bir kabul jestiyle kendisine yer gösterilir. Lakin çocuk sesinde titreyen derin bir hüzünle:

"Teşekkür ederim fakat efendim, maalesef kalamayacağım. Buraya koşuşum çok acil bir iş içindir..."

Orhan ateşli bir sabırsızlıkla:

"Emrinize amadeyiz efendim, söyleyiniz..."

"Estağfurullah, bir rica için geldim. Kız kardeşim çok rahatsızdır. Doktor Muammer Feyzi Bey'i evinde arattık, burada bulunduğunu söylediler... Müsaade buyurursanız alıp götüceğim..."

Doktor hemen ayağa kalkarak:

"Hayhay efendim, buyurunuz..."

Keramet Bey telaşlı, teşekkür, reveranslar ve doktorla beraber salondan çıkar.

Şimdi bütün aileyi büyük bir merak sarar...

Hanımefendi:

"Kızın hayatı tehlikede olmasa çocuk buraya böyle nefes nefese gelip de doktor aramaz..."

Madam Sermin:

"Ne kadar sempatik genç..."

Hanımefendi:

"Çok terbiyeli, sevimli bir aile amma içlerinde gizli tüten, esrarlı bir dertleri var..."

Orhan:

"Doktor döndüğünde bu esrarın kıyısından bucağından bakalım bir gedik açabilir miyiz?"

Talat Bey:

"Kızın böyle birdenbire rahatsızlanmasıyla esrar arasında bir bağ görüyor musunuz?"

Turhan:

"Şüphesiz..."

Dilaver:

"Zaten esrarın güllesi küçükhanımın başında dönüyor."

Orhan:

"Bu hakikati tokadı yedikten sonra mı anladın?"

Dilaver:

"Bu aileyle dostluğunuz ilerlerse gizli ellerin dayağından hepinizin de hissedar olacağınızı biliniz."

Turhan:

"Kabahat sende... Ne diye alaya katılıp da tüfekle hortlağı dürtüklersin?"

Dilaver:

"Hafif çanak maytabı gibi bir şeyden öyle nasırlı bir el çıkacağını ne bileyim..."

Orhan:

"Şimdi bildin, iman ettin mi?"

Dilaver:

"Bildim amma iman etmedim..."

Turhan:

"Hâlâ mı?"

Dilaver:

"Hâlâ!"

Orhan:

"Bu kadar garip bir hadiseyi nasıl izah edeceksin?"

Dilaver:

"Yüzüm patlangaç[156] gibi boşanan bir hava akımına rastlamış olamaz mı?"

Orhan:

"Hava boşluğunu biliyoruz amma böyle gezinip dururken hava akımına tesadüf edildiğini hiç işitmedik! Peki, böyle de olsa suratında kalın parmak izlerine ne diyeceksin?"

Dilaver:

"Bu meredin her elinde beş parmağı, bir o kadar da tırnağı olduktan sonra maneviliği nerede?"

Orhan:

"İşte biz de bunu aramakla meşgulüz ya..."

Dilaver:

"Meşguliyetinizde ciddiyet göremiyorum..."

Turhan:

"Neden?"

Dilaver:

"Siz onlara ait bir oluşuma tesadüf edince korkup kaçıyorsunuz... Korkmayınız, sokulunuz; tekme tokat yemeye razı olmadan bu hadiseler anlaşılmaz... Bu katı el bir daha

156 Yere vurulmak yoluyla patlatılarak eğlenilen bir tür şenlik fişeği

öyle nezaketsizce suratımı okşamaya kalkarsa hemen onu yakalayacağım... Beline sarılacağım... Üstünü başını arayacağım... Bakalım ne biçim kostüm giyiniyor... Gömüldüğü kefenle mi geziniyor yoksa çırılçıplak mı dolaşıyor?"

Dilaver anasının sözüne hiç ehemmiyet vermeyerek:

"Beyefendiler, bu esrara ermek isterseniz sizin için güzel bir inceleme zemini var."

Orhan:

"Nasıl?"

Dilaver:

"Şehamet Hanım'a ilanıaşk ediniz."

Hanımefendi çocuğun üzerine hücum edecek gibi depreşerek:

"Sus deli, o nasıl lakırdı! Artık münasebetsizliklerin tahammül olunamayacak bir noktaya varıyor..."

Rasiha elinde küçük bir kâğıtla salona girerek:

"Efendim, komşunun uşağı bu kâğıdı getirdi. Aşağıda bekliyor."

Komşuyla aralarında başlayan ilişkinin böyle sıkılaşmasından çok memnun görünen kardeşlerin ikisi birden kâğıda atılarak:

"Doktordan bir tezkere..."

Dört gözün altındaki satırları iki ağız birden okur:

"Hasta büyük tehlikeyi atlattı. Bizim eve koşunuz. Dolaptaki 3 numaralı ecza çekmecesini uşağa emanet ederek gönderiniz."

Hanımefendi ağır bir süzgünlükle:

"Çok memnun oldum, zavallı kızcağız..."

Çeşmifettan:

"Ben de öyle efendim..."

Tezkeredeki isteği yerine getirmek için iki kardeşin ok gibi dışarı fırlayışlarını gören Talat Bey:

"Komşudan buraya bir rüzgâr esince bizim beyler ateş kesiliyorlar. Yüzünü görmeden Şehamet Hanım'a âşık oldular galiba. Bir kız... O da perili... Hangisine yetecek!"

Hanımefendinin süzgünlüğü şimdi çatkınlığa dönerek:

"Aman kardeşim, o nasıl söz... Çocuklarımın üzerine böyle şey yormayınız, istemem."

Talat Bey:

"Siz isteyin, istemeyin, doğanın kanunu bu..."

Aile arasında bahis böyle kızışırken beyler doktorun evinden 3 numaralı çekmeceyi uşağa teslim ettiler. Hizmetkârın peşine takılarak hastanın kapısı önüne kadar gittiler. İçeriye girmek yasak olmasa doktorun yanına kadar da çıkacaklardı. Bu arzunun ateşiyle yürekleri kıvranıp duruyordu...

Oğullarının gecikmesinden meraka düşen anneleri arkalarından adam koşturarak onları çağırttı. Yarım saat sonra doktor da salon kapısından gözüktü... Üzerine dikilen gözlere cevap olarak:

"Galiba meraktasınız..."

Hanımefendi:

"Çok..."

Doktor:

"Zavallı kızı derin bir baygınlık hâlinde buldum. Ölümle arasında hemen bir iki milimetre kalmıştı."

Hanımefendi:

"Neden bayılmış?"

Doktor:

"Şiddetli bir *émotion*'a[157] uğramış..."

Hanımefendi:

"Sebebi?"

Doktor:

"İşte onu söylemiyorlar."

Hanımefendi:

"Tedaviye çağrılan doktora her şeyi anlatmak lazım gelmez mi?"

Doktor:

"Ne sordumsa hep kaçamak cevaplar aldım... Hastanın odasından içeri girince kendimi bir sinema perdesi karşısında zannettim... Harikulade bir yıldız, döşeğe serilmiş yatıyordu... Solmuş, süzülmüş çehresinde bir damla kan kalmamıştı... Lakin bu solgunluğu bir ölüyü değil çok temiz, çok beyaz bir mermer heykeli andırıyordu... Bu beyazlığın üzerinde görünen kaşların ince kavislerini ve uzun kirpiklerden düşen gölgeleri görünce ressam olmadığıma üzüldüm. O kadar masum bir yüz, o kadar güzel bir tablo ki nasıl anlatayım..."

Doktorun anlattıklarını iki kardeş nefes almadan dinliyorlardı. Hanımefendi bir sabırsızlık jestiyle:

"Canım Doktor Beyefendi, siz oraya resim almaya değil, hasta bakmaya gittiniz..."

Talat Bey, kız kardeşinin yardımına yetişerek:

"İşin güzellik tarafını geçelim. Patolojik tarafına gelelim."

Doktor, beylerin yüzlerine göz gezdirerek:

"Masum bir güzelliğin anlatılmasında ne mahzur gördüğünüzü anlayamıyorum."

157 Fr. émotion: Duygu, duygulanım

Talat Bey:

"Kızın güzelliğinden ziyade hastalığını anlamak istiyoruz da..."

Doktor:

"Hemen nabza el attım. Eyvah, nabız yok! Ararım, ararım, bulamam... Göğsünü dinledim... Pat pıt çok düzensiz, hafif bir şeyler... Kalp ha durdum ha duracağım diyor... Hemen başının altından yastıkları çektim. Biraz tepe aşağı bir vaziyet verdim... Amonyak koklattık. Pencereleri açtık, odayı havalandırdık. Lazım gelen tedaviyi yaparak nabızları hissedilir dereceye getirebildik amma kaç? Dakikada altı yedi... Yavaş yavaş vuruşların adedi arttı. Ecza çekmecemi getirttikten sonra gereken enjeksiyonu da yaptım... Baygının çehresi ağır ağır renklenmeye başladı. Babası, anası, kardeşi etrafında yaşlı gözleriyle pervane gibi dönüyorlardı. Hepsi size samimi selamlarıyla teşekkürlerini yolladılar. Valideleri şöyle de bir söz ilave etti: 'Komşumuzla görüşmek istiyoruz fakat ilk ziyareti kendilerinden beklediğimiz için tereddüteyiz...' Ve sonra ben odadan çıkarken hasta da henüz hâlsiz ifadesiyle, 'İnsaniyetli komşumuza bilhassa benim de minnettarlığımı söylemenizi rica ederim...' dedi."

Hanımefendi:

"Biz onları insanlarla görüşmekten çekinir, esrarlı bir aile olarak biliyoruz. Elbette ilk ziyaretin tarafımızdan yapılması kaidedendir amma kabul edilip edilmeyeceğimize tereddüt ettiğimiz bir kapıyı nasıl çalabilirdik?"

Doktor, Şehamet Hanım'ın minnettarlığını anlatırken Orhan'la Turhan'ın yüzlerinden uçan bir pembeliğe dikkat etmekten uzak kalmadı. Henüz yüzünü görmedikleri bu güzel kızı gençliğin parlattığı hayal yaldızları içinde kulaktan sevemezler miydi? Şehamet onlara görünmemekle beraber kendisi pencereden bu iki kardeşi inceleyebilirdi. Acaba ikisinden birini beğenmiş miydi? Kız onların ve onlar kızın hakkında ne düşünüyorlardı?

Doktor, beylerin yüreklerinde dönen bu sırrı yüzlerinden anlamak istedi. İki kardeşin gönüllerinde doğacak bu aşktan aralarında şiddetli bir rekabet uyanırsa sükûnet içinde yaşayan bu aile bir felaket borasına tutulmuş olacaktı. Perili kız, uğradığı yerlerde hep böyle maceralar mı tutuşturuyordu?

Doktor evine dönmek üzere salondakilere veda ederken Dilaver elini yakalayarak:

"Beyefendi, samimi tebrikimi arz ediyorum..."

Biraz şaşalayan Muammer Feyzi Bey:

"Neden dolayı çocuğum?"

"O perili ailenin yanından dayak yemeden döndüğünüzden dolayı."

Hepsinin gülüşmeleri arasında Talat Bey ilave etti:

"Periler yaramazlara dayak atarlar. Uslu, ağır kimselere dokunmazlar."

Dilaver:

"Siftahı ben ettim, ikinci olarak eğitilmesi gereken kim olacak meraktayım."

Orhan:

"Yine sen Dilaver... Yine sen... Sende başka içimizde onlarla zıtlaşan yok."

Turhan:

"Vurdukları yerde gül biter..."

Dilaver:

"Ateş çıkıyor ateş... Sizi de okşadıkları vakit görürsünüz... Curcuna saatleri, hiddetli azgınlık geceleri, sessiz akşamları var."

GENÇ KIZ KALBİ
Mehmet Rauf

Dil: Türkçe
Sayfa Sayısı: 104

BÖĞÜRTLEN
Mehmet Rauf

Dil: Türkçe
Sayfa Sayısı: 87

KAPRA
VAYINCILIK

EYLÜL
Mehmed Rauf

Dil: Türkçe
Sayfa Sayısı: 286

KÜRK MANTOLU MADONNA
Sabahattin Ali

Dil: Türkçe
Sayfa Sayısı: 176

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

ÖLÜLER YAŞIYORLAR MI?

Cilt II

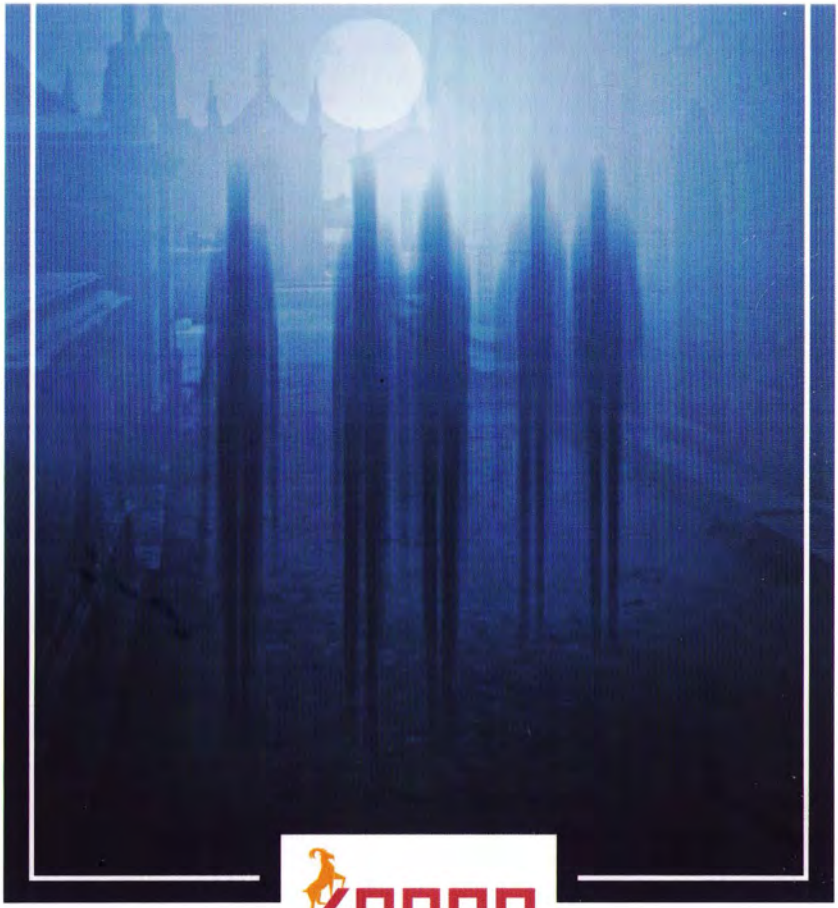

KAPRA

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

ÖLÜLER YAŞIYORLAR MI?

Cilt II

Hakikat nedir, neye denir? Bilimsel olarak kanıtlanmayan bir şey hakikat olabilir mi? Zihnimizde kurduğumuz düşler, rüyalar hakikat midir? Ya birçoklarının gördüğü hayaletler, heyulalar? Eğer öyleyse, ölüler yaşıyorlar mı?

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Ölüler Yaşıyorlar mı?* romanı, bir yandan bizleri polisiye bir arayışa çekerken, diğer yandan da gerçeküstü ile gerçeği iç içe geçirerek birbirinden ayrılmaz bir mozaik olarak karşımıza çıkarıyor. Orhan, Turhan ve Leman isimli üç kardeşin, bir dönemin yaygın inanışlarından ispritizmaya merakları, onları okudukları kitaplar ve mürebbiyelerinin de yönlendirmesiyle ölülerle iletişim kurmaya kadar götürecek. Cinayet mi, doğal ölüm mü olduğu belli olmayan ölümler gerçekleşecek; ölülerle yaşayanlar, katillerle katledilenler birbirine karışacak. Şehamet'in ölülerle kurduğu bağ mı hakikat yoksa üç kardeşin mürebbiyeleri aracılığıyla konuştukları hayaletler mi veya tüm bunları reddeden dayıları Talat Bey ile Dilaver'in söyledikleri mi? Kaderin burgacında savrulan ruhların etrafında aşk, iyilik-kötülük, doğru-yanlış, hakikat-hayal ve daha meselelerin nicelerinin sorgulandığı, kelimenin tam anlamıyla esrarengiz bir kitap bu.

KAPRA YAYINCILIK

/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari

ISBN: 978-625-7751-70-4

ÖLÜLER YAŞIYORLAR MI? / *Hüseyin Rahmi Gürpınar*

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Kadir Yılmaz

YAYIMA HAZIRLAYAN
Uğur Erden

EDİTÖR
Sevdagül Kasap

REDAKSİYON
Emine Hızır

SON OKUMA
Banu Özyürek

KAPAK TASARIM
FOLX

SAYFA DÜZENİ
Oğuz Yılmaz

BASIM VE CİLT
Repar Dijital Matbaası

BASKI
Kasım 2020 - 1. Basım

ISBN
978-625-7751-70-4

SERTİFİKA NO
40675

Kapra Yayıncılık, Repar Tasarım Matbaa ve Reklamcılık Ticaret Limited Şirketi'nin tescilli markasıdır.

Mimar Sinan Mah., Selami Ali Efendi Cad., No: 5 34672 Üsküdar/İstanbul Tel: 0 (212) 522 48 45

© Bu kitabın tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı, kısa alıntılar dışında metin ya da görseller yayınevinin izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

27
Dilaver Büyük Sırrın Peşinde

Aradan birkaç gün geçti... Komşu köşk savuşturduğu patırtıdan dinleniyor sanılacak bir sessizlik içinde uyuyor gibiydi. Orhan'la, Turhan, Abdüllatif Efendi ailesiyle iletişime vesile olacak bir vakanın gerçekleşmesini sabırsızlıkla bekleyip duruyorlardı.

Dilaver'de esrarengiz bir hâl vardı. Her zamanki gevezeliğine rağmen konuşmuyor, iki kardeşin önünden manalı sırıtışlarla savuşup gidiyordu.

Orhan:

"Dilaver değişti, dikkat ediyor musun?"

Turhan:

"Evet..."

"Ruhların tokadından sonra oğlan tuhaflaştı..."

"Bir şey var amma söylemiyor..."

"Söyletmeye uğraşalım..."

Sordular. Sıkıştırdılar. Dilaver manalı tebessümlerden başka bir cevap vermedi. Beyler bu meraktayken Çeşmifettan bir gün onları gizlice bir köşeye çekerek:

"Velinimet-zadelerim, başıma gelenleri biliyor musunuz?"

Orhan:

"Hayrola kalfam?"

Çeşmifettan:

"Oğulcuğumu periler zapt etti..."

Turhan:

"Nerden anladın?"

Çeşmifettan:

"Gece yarısı döşeğinden kalkıp gidiyor..."

Orhan:

"Nereye gidiyor?"

Çeşmifettan:

"Arkasından koştum amma gecenin zifiri karanlığında nereye gittiğini fark edemedim ki... Bahçede enine boyuna dolaşmaya korkuyorum... Kulağımın dibinde horoz öter gibi bir ses oldu. Hemen içeriye kaçtım..."

Kadının bu dertleşmesinden merakları artan beyler kendilerinden kaçan Dilaver'i bir gün bahçede yakalayarak araya aldılar. Dört kolun çemberinde onu kavrayarak soruyorlardı:

"Söyle bakalım. Gece yarıları sıcak döşeğinden kalkıp da nereye gidiyorsun?"

Dilaver muhataplarının meraklarını artıracak bir dudak büküşüyle:

"Hey kuzum hey... Her yiğidin gönlünde bir aslan yatar."

Orhan:

"Be çocuk, üçümüz kalpleri, vicdanları, ruhları bir, üç kardeşiz. Birbirimizden gizli sırrımız olabilir mi?"

Dilaver hep o esrarlı sırıtışla:

"İnsanlık hâli bu... Bazen olabilir ya..."

Turhan:

"Yediğin tokadın beş pençesi hâlâ suratından gitmedi. Gece dışarıda dolaşmaya korkmuyor musun?"

Dilaver:

"Korkmuyorum... Artık bana bir şey yapamazlar..."

Orhan:

"Niçin?"

Dilaver:

"Tılsımlandım..."

Turhan:

"Tuhaf şey..."

Dilaver, göğsünden boynuna kaytanla[1] asılı üçgen bir teneke muska çıkarıp göstererek:

"Hiç tuhaf değil... Bakınız..."

Orhan:

"Ulan sen rahmandan yılmaz, şeytandan korkmaz, şüpheci bir çocuktun. Nasıl değiştin böyle birdenbire?"

Dilaver:

"Lüzum üzerine her şey olur beyim... Sabri Hoca Kudüs'te hahambaşı[2] oldu derlerse buna hiç şaşmayınız... İnsan gerektiğinde değişmek tabiatında yaratılmıştır."

Orhan:

"Mademki boynuna bu kapalı tenekeyi takarak tılsımlanmışsın... Onlarla aran düzelmiş demektir..."

Dilaver:

"Oldukça..."

Orhan:

"Bize, komşu hakkında biraz bilgi veremez misin?"

1 İpek ve pamuktan yapılmış ip

2 Bir ülkedeki Yahudi topluluğunun dinî başkanı

Dilaver:

"Söylememe müsaade olunanları..."

Turhan:

"Demek ki artık çok şeyler biliyorsun. Söylenecekler, söylenmeyecekler var."

Dilaver:

"Tabii..."

Orhan:

"Bizi kendine sırdaş etmeye onlardan çekiniyorsun."

Dilaver tavrını ciddileştirmeye uğraşarak:

"Durum gereği..."

Turhan:

"Komşu köşkte gürültüler kesildi. Ruhlarla barış mı yapıldı?"

Dilaver:

"Bu kadarını söyleyebilirim. Barış değil, ateşkes. Şimdi dünyanın hiçbir tarafında barış yoktur. Yapılanlar hep uzun vadeli ateşkeslerdir."

Orhan:

"O tenekenin içinde ne var?"

Dilaver:

"Bilmiyorum..."

Turhan:

"Bilmediğin şeyi boynuna ne takıyorsun?"

Dilaver:

"Biz insanlar yaptığımız şeyleri hep bilerek mi yapıyo-

ruz? Birçok içgüdüsel hareketlerimizde hayvanlarla aynı değil miyiz?"

Orhan:

"Kim verdi o tenekeyi sana?"

Dilaver acayip bir surat çatışıyla:

"Söylenir mi hiç..."

Orhan:

"Açalım bakalım, ne var içerisinde..."

Dilaver birkaç adım geri çekilerek:

"Olur mu hiç öyle şey... Sonra tılsım bozulur."

İki kardeş bu tuhaf çocuğun üzerine hücum ederek:

"Şimdi seni yere yatırır, zorla boynundan alıp bakarız..."

Dilaver bacaklarının bütün kuvvetiyle kaçarak:

"Olmaz... Olmaz... Sonra hepimiz çarpılırız!"

Kardeşler kaçağın şiddetle takibine atılarak:

"Seni şimdi yakalayalım da bak olur mu, olmaz mı!"

Dilaver onlara bahçeyi dört döndürdükten sonra nihayet yakayı ele verir... Yere yatırıp üzerine çullanırlar. Göğsüne saldırarak tenekeyi kapmaya uğraştıkları sırada hırçın oğlan bağırır:

"Bırakınız... Bırakınız, şaka yaptım... Hepsini söyleyeceğim... Ben olanları anlatayım da isterseniz tenekeyi de açıp içine bakarız."

Turhan:

"Ha şöyle, imana gel."

Orhan:

"Olanlar nedir? Ne oldu ki?"

Dilaver:

"Anlatacağım diyorum..."

Orhan:

"Bizden gizli ne işler gördün? Şimdiye kadar olanları niçin sakladın?"

Dilaver:

"Macerayı tamamladıktan sonra anlatacaktım..."

Turhan:

"Daha tamamlayamadın mı?"

Dilaver:

"Hayır..."

Orhan:

"Olan kısmını anlat..."

Dilaver:

"Anlatacağım diyorum... Ellerimi, ayaklarımı serbest bırakınız..."

Turhan:

"Kaçarsan yine yakalarız..."

Dilaver:

"Kaçmam... Anlatacağım... Siz sormasanız da yine anlatacağım... Çünkü kendim için değil, sizin hesabınıza çalışıyorum..."

Büyük çınarın gölgesindeki kanepeye sıralanırlar. Üçü de kollarını kardeşçe birbirinin boyunlarına attıktan sonra Orhan:

"Haydi söyle bakalım..."

Dilaver:

"Sizden sakladığım büyük bir sır yok..."

Turhan:

"Büyük küçük, bizden gizlediğin bir şeyler var."

Dilaver:

"Münire'ye kur ediyorum... Mesele bundan ibaret... Komşunun esrarına ulaşmak için başka çare bulamadım."

Orhan:

"Yaptığın kur beklediğin sonucu vermeye başladı mı?"

Dilaver:

"Şimdi göreceksiniz... Dinleyiniz... Münire'nin suratında insana kur arzusu verecek bir cazibe olmadığından ben yarı şaka tarzında başlamış olduğum bu işi hemen hemen aklımdan çıkarmıştım. Fakat bu kadına ilanıaşk yollu savurmuş olduğum kurusıkı birkaç söz meğerse onun yüreğine iyiden iyi işlemiş... O zamandan beri Münire benim için gizli sevda çekermiş..."

İki kardeş el çırparak:

"Tebrik ederiz!"

Dilaver:

"Bu tebrike benden teşekkür beklemeyiniz..."

Orhan:

"Kadın sana nasıl açıldı?"

Dilaver:

"Ateşe konan istiridye gibi... Bir akşam bahçede geziniyorum. Kulağıma hafiften bir ses geldi: 'Dilaver Bey... Dilaver Bey...' O tarafa doğru yürüdüm. Baktım o... Ağaçların arasından bana bakıyor... Yaklaştım. Lafa başladık. İlk sözlerde kadın tıkanır gibi heyecanlar geçirdi, sonra açıldı. Hım, iş kötü..."

Orhan:

"Demek sana fena halde tutulmuş..."

Dilaver:

"Ökseye[3] basan sersem ispinoz[4] gibi. İlk sözleri şunlar oldu: 'Artık top oynamıyorsunuz? Uçurtma havalandırmıyorsunuz...' Bu soruların ne demek olduğunu anlıyorsunuz ya? Münire onların bahçesine geçmek için artık neden bir vesile bulmadığıma serzenişte bulunuyor. İlk ateşlerinin heyecanlarıyla kızararak itiraftan çekinen acemi âşıklar gibi ondan bundan konuştuk. Ayrılırken Münire kulağıma eğildi. Şunları fısıldadı:

'Sana çok söyleyeceklerim var. Bu gece herkes uyuduktan sonra ikide, iki buçukta buraya gelir misin?'

'Gelirim amma o vakit buralarda gezilebilir mi? Çarpılmaz mıyız?'

'Bir şeycik olmayız, ben onların huylarını öğrendim.'

Kadına söz verdim. Kararlaştırılan saatte gece oraya gittim. Münire ayazda beni bekliyordu. Elimden tuttu. Yürüyorduk. Nereye gidiyorduk? Birkaç gece evvel tokat yediğim yerden geçerken bahtiyar yüreğim titredi. Fakat şimdi ben ruhlardan ziyade Münire'den endişeye düşmüştüm. Elimi içine aldığı avucu şiddetli bir sıtmayla hem yanıyor hem titriyordu. Onun bu heyecanını ben hiç de hayra yormuyordum..."

Orhan gülerek:

"Aşk sıtması olacak, sevinsene..."

Dilaver:

---

3 Ökse otu saplarından veya çobanpüskülü kabuklarından çıkarılan yapışkan macunla kuş tutmakta kullanılan değnek

4 İspinozgillerden, gagası kısa ve koni biçiminde, sırt tüyleri yeşilimtırak mavi, boynu ve karnı kırmızı renkte, güzel sesli bir kuş

"Bilakis ben şiddetle pişman oluyordum. Çünkü ağzından birkaç ad almak için ben onu midemin kaldıracağından fazla okşayamazdım."

Turhan güle güle iki büklüm olup yine doğrularak:

"Öyle bir kadına karşı midenin azami tahammülü ne kadardır?"

"Hani ya dumanı içine çekmeden sigara içen kimseler vardır. Ben de işte öyle dudaklarımı kuru kuruya Münire'nin yanağına bir dokundurup kokusunu almadan hemen çekerek kaçıvermek niyetindeydim."

Orhan:

"Ey, sonra ne oldu? Niyeti bozdun mu?"

Dilaver:

"Evet, ramazanda kazaya uğrayan oruç gibi... Aklıma geldikçe yüreğim bulanıyor. Fakat size anlatmak istediğim, maceranın bu tarafı değildir. Dinleyiniz... Beni kolumdan çeke çeke köşkün bodrum katına kadar sürükledi. Eski püskü eşyayla döşenen bir hizmetçi odası... Dar, hurda bir karyola... Kopuk, kırık, döküntü takımlarla düzeltilmiş bir makyaj masası... Ortada topal bir sofranın üzerinde iki tabak yemiş."

Orhan:

"Sana ikram hazırlanmış olacak."

"Ne zannettiniz ya? Fakat ben yemişten evvel dayaktan korkuyorum."

Orhan:

"Kimden, ruhlardan mı?"

Dilaver:

"Ruhlardan, insanlardan... Bu sahte âşık rolünü oynayarak o odaya kadar girdim amma bir duyulursa kim olduğu-

mu pek de anlamadan pataklanacağımdan şüphe etmiyorum. Tanınmasam da fena tanınsam da... Velittin Paşa ailesinden bir genç, komşunun evine zamparalığa girmiş diyecekler. Kiminle? Kirli bir hizmetçiyle..."

Turhan:

"Belki de ya ağabeyimi ya beni sanacaklar..."

Dilaver:

"Hanginizi sanırlarsa sansınlar, herhâlde şerefli bir çapkınlık olmayacak. Ben bu tehlikeden kurtulmak için gözlerimi kapıya diktim... Çıt olsa hemen tabanları yağlayacağım. Lakin odaya girer girmez de kaçmak olmaz ya... Anlamak istediğim şeyler var... Küçücük sedirin ucuna iliştim. O da geldi, yanıma oturdu. Beni yiyecek gibi ateşli bakışlarını üzerime dikti. Huylanmaya başladım... Sanki Münire ile kırk yıldan beri sevişiyormuşuz gibi serzenişlere girişti. 'Ah, hain,' diyordu, 'Sana yanıyorum, lafıyla yüreğime ateş koyduktan sonra bir daha görünmez oldun. Bu ilk sözüne kandım, ben de sana yandım...'

Hizmetçi kadın, saldırmaya hazırlanan bir av köpeği gibi hemen yüzüme atılacak bir vaziyet almıştır. O bana üç parmak yaklaştıkça ben bir karış öteye çekiliyordum. Pek yüz vermeye gelmeyeceğini anladım. Münire'nin hem gönlünü hem de sırları döktürmek istediğim ağzını idare edebilmek için büyük diplomatlık lazım geliyordu. Korkak, çekingen bir hâl aldım. O, bana soruyordu:

'Ne oluyorsun?'

'Korkuyorum...'

'Niçin?'

'Aşağıya biri inip de bizi böyle görürse...'

'Bu saatte odalarından dışarı çıkmak hiçbirinin haddine düşmemiş.'

'Neden?'

'Ötekilerden çekinirler.'

'Ötekiler kimler?'

'Ruhlar, cinler, periler...'

'Ne bu köşkte ve ne de bu semtte öyle şeyler yoktur. Yoktu...'

'Bu aile nereye giderse ötekiler de peşlerinden gelirler.'

Münire'ye ısrarla sordum:

'Aman, bunu bana anlat. Niçin peşlerinden geliyorlar?'

Münire cesaret alarak bir kolunu boynuma attıktan sonra:

'Bana kimseye söyleme diye çok sıkı tembih ettiler amma ben senden canımı saklamam.'

'Eksik olma Münireciğim.'

'Bizim kiiçükhanıma birbirine rakip iki ruh âşıktır. İkisi de bazı geceler gelirler. Hangimizin olacaksın diye Şehamet'in üzerine yürürler. Zavallı kızı bayıltıncaya kadar üzerler... '

'Bu söylediğin akıl alacak şey değil.'

'Aklın almadığı bu iş, işte burada oluyor...'

'Bu vaka nasıl olmuş? Esası nedir? Biliyor musun?'

'Bilmiyorum... Vakanın nerede ve ne suretle başlamış olduğunu öğrenemedim. Yalnız küçükhanımın kocaya varamayacağını konuşurlarken işittim... Şehamet'i almaya kim cesaret ederse ruhlar onu öldüreceklermiş...'

'Başka daha ne biliyorsun?'

'Bildiğimin hepsi bu...'

Münire'nin ağzından sır kapabilmek için uğraşmaya lüzum kalmamıştı... Fakat ileride bu esrarlı ailenin yanında araştırılmasına ihtiyaç görülccek vakalar gerçekleşebilirdi.

Binaenaleyh Münire'den dostluk kapısını açık bırakarak ayrılmak lazımdı...

İşi tatlıya bağlayarak oradan hemen kaçıvermek için bir bahane düşünürken Münire:

'Bazı geceler burası onlarla dolar. Evin altını üstüne getirirler...'

'Ne zamanlar?'

'Belli olmaz... Bazen sıklaştırırlar. Bazen birkaç ay ara verirler.'

'Öyle ise kaçayım. Ben onlardan çok korkarım.'

'Korkma, senin için bir muska hazırladım,' dedi. Ve ufak bir mukavva kutudan bu teneke muskayı çıkardı. Kendi eliyle boynuma taktı ve ilave etti: 'Bu tılsım boynundayken hiçbir şeyden korkma...'

'Bu evde herkesin boynunda böyle bir muska mı vardır?'

'Hayır... Ben tanıdığım huddamlı bir hocaya senin ve benim için birer tane yazdırttım...'

Kadına güven vermek için bu hediyeyi boynumda taşımak mecburiyetinde kaldım. Hemen kaçıvermek amacıyla gözlerimi kapıya diktim. Kadın niyetimi anlayarak:

'Nereye?'

'Gideceğim...'

'Niçin bu kadar erken?'

'Korkuyorum...'

'İşte muskan var ya...'

'Daha onun kutsallığını denemedim.'

Beni belimden yakalayarak:

'Salıvermem...'

'Annem nerede kaldığını merak eder.'

'Oh, küllü bebek... Annesinin yavrusu... Baksana koskoca oğlan.'

Şakalar kabalaşıyordu. Ben onu da benimle beraber sürükleyerek oda kapısını açmak isterken...

O:

'Nereye canım?'

'Gideceğim...'

O, döşeği göstererek:

'Biraz dinlenmeyecek miyiz?'

'Başka vakit...'

'İğrenme, vallahi döşeğim tertemizdir...'

'Sana söz veriyorum. Başka gece gelirim. Bu akşam kalamam. Annem rahatsız, ilacının vakti geldi. Gidip içireceğim.'

'Bir iki yemiş ye bari.'

Elma, armut, elime ne geçtiyse ceplerime indirerek son bir kucaklamayla Münire'yi kollarımın arasında iğrenme ve okşamadan ziyade pataklamaya benzer bir hırçınlıkla sıktıktan sonra kapı dışarıya can atmak istedim amma aç sülük gibi vücuduma yapışan sevmediğim sevgilimi de beraber sürüklüyordum.

Münire ağlamalı bir suratla:

'Sen beni sevmiyorsun...'

'Bilakis, çok sevdiğim için ruhumu doyuracak kadar seni okşayamıyorum...'

'Bu da ne demek kuzum?'

'Fazla sevda heyecan getirir. Kuvveti keser. Baksana, nefesim nefesime yetişmiyor... Tıkanacağım...'

Hakikaten de bulantıdan tıkanır gibiydim. Son bir gayretle hizmetçi kadına tekrar sarıldım. Hiddet ve nefretin kollarıma verdiği kuvvetle sıkabildiğim kadar yoğurduktan sonra bir hamalın yükünü atışı gibi onu bütün şiddetiyle bedenimden yere silkerek kaçtım... Maceranın üzerinden günler geçtiği hâlde onun göğsünden almış olduğum buruk, mayhoş, kartlaşmış turşu kokusu hâlâ genzimden gitmiyor."

Bu komik macera üzerine üç genç arasında bir hayli alay edildikten sonra Dilaver sözlerini ciddileştirmeye uğraşarak:

"Münire'ye yüz batman[5] sevda gösterip de ağzından alabildiğim beş dirhem[6] sır şu oldu: Küçükhanıma birbirine rakip iki ruh âşıkmış... İkisi de hangimizin olacaksın diye üzerine yürüyerek Şehamet'i bayıltırlarmış... Siz buna ne dersiniz?"

Orhan şimdi biraz düşünceli:

"Olabilir... Ruh vakalarında buna benzer ispatlı, şahitli çok örnekler okuduk."

Dilaver:

"Şimdi durumun herkesi ilgilendiren kısmını bırakıp özel kısmına bakalım."

Turhan:

"Ne demek istiyorsun?"

Dilaver:

"Maceranın bizi ilgilendiren tarafını çözmeye çalışalım..."

Bu sözün altında neler olabileceğini birbirinden sorar gibi iki kardeş bakıştılar...

5 7,692 kilogram olan ağırlık ölçü birimi
6 Okkanın dört yüzde birine eşit olan, 3,207 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü

Dilaver devam etti:

"Eğer ruhların verdikleri haberler doğruysa bize uzaktan erişecek felaketin bu aileden geleceğine benim şüphem kalmadı. Fakat anlamak istediklerimi Münire'ye tamamıyla söyletemedim. Çünkü onun da derinden derine bu esrardan haberi yok..."

Orhan:

"Anlamak istediklerin nedir?"

Dilaver:

"Bize ruhların verdikleri haberler şu şekildedir: 'Uzakta bir cinayet gerçekleşiyor. Bunun sarsıntısı size dokunacaktır.' Ben işte bu cinayeti öğrenmek istiyorum. İki ruhun Şehamet'e tutulmaları çok garip bir vaka olmakla beraber bunda bir cinayet göremiyoruz... İki ruhun kıza olan aşkları bir cinayetten doğuyor. Yahut bu ikiz aşktan bir cinayet doğuyor. Bunu keşfetmeye uğraşalım."

İki kardeş şimdi daha düşünmeye başladılar. Dilaver yine devam etti:

"Çok zor bir muamma, düşünmekle bulunacağa benzemiyor. Bunu bize yine ya ruhlar haber verecektir veyahut zamanla esrarın düğümü kendi kendine çözülecektir..."

Orhan:

"Bize merak veriyorsun Dilaver."

Dilaver:

"Merak vermiyorum. Sizi dikkat ve basirete davet ediyorum. Çünkü işin asıl merak uyandıran tarafını daha söylemedim..."

Turhan:

"Söyle..."

Dilaver:

"Bu ailenin bize komşu gelmesiyle ruhların kehaneti yarı yarıya kendini gösterdi demektir... Şimdi maceranın ikinci kısmına bakalım. Oradan buraya bir fenalık nasıl sıçrayacak? Bunu anlayabiliyor musunuz?"

İkisi birden:

"Hayır..."

"Benim bu hususta görüşümü söylememe müsaadeniz var mı?"

Yine ikisi birden:

"Hayhay, var..."

"Sizin biriniz veyahut ikiniz birden Şehamet Hanım'ı seveceksiniz. Fırtına bundan kopacak. Bu anlaşılmaz işi makul bir zemin üzerine oturtalım. Kendinizi yoklayarak bana bir cevap veriniz bakayım..."

Orhan:

"Tuhaf söylüyorsun. Daha yüzünü görmediğimiz bir kızı sevip sevemeyeceğimizi ne bilelim..."

Turhan:

"Bu hükmünde de yanılıyorsun Dilaver... Ağabeyimin gönül verdiği bir kızı sevmeye kalkışmak küstahlığını asla benden bekleme... Buna farzen bile ihtimal yoktur."

Dilaver:

"Ben önümüze çıkan muammanın sınırlarını anlamaya çalışıyorum. Aklım buraya kadar varabiliyor. Eğer siz bu bilinmezliğin ilerisini gerisini daha iyi kestirebiliyorsanız söyleyiniz."

Orhan:

"Oradan buraya gelecek felaketi niçin biziin tutulacağımız sevdadan çıkarıyorsun?"

Dilaver:

"Öyle görünüyor."

Turhan:

"Komşumuzun yüzünden başka bir şekilde bir kedere uğrayamaz mıyız?"

Dilaver:

"Nasıl?"

Orhan:

"Mesela orada bir yangın çıkar... Bizim dama bir kıvılcım sıçrar, biz de yanarız..."

Dilaver:

"Evet, ruhun *oracle*'ı[7] öyle diyor. Oradan bir yangın çıkacak amma kıvılcım evimizin saçağına mı yoksa sizin gönlünüze mi sıçrayacak? Bu soruya yakın bir zamanda cevap gelecektir. Herhâlde kendinizi denk almalısınız küçükbeylerim..."

28
İki Komşu Arasında Kurulan Dostluk

Doktor Muammer Feyzi Bey, Şehamet'in baygınlığı gecesi o köşkten bu köşke şu anlama gelen bir söz getirmişti: Komşumuzla görüşmek arzusundayız amma ilk ziyareti âdeten onlardan bekliyoruz.

Eski terbiyeyle yetiştirilmiş olan Mahinur Hanımefendi âdeti bozmamak için bir gün Leman'ı, Çeşmifettan'ı yanına alarak komşuyu ziyarete gitti. Her iki taraf da kırk yıllık ta-

7 Fr. oracle: Kehanet

nışıklar gibi birbirinden çok hoşlandılar... Mahinur Hanımefendi hele Şehamet'in güzelliğine, terbiyesine bayıldı. Çok geçmedi, ötekiler de onları ziyaret ettiler.

Şimdi iki aile arasındaki yabancılık, çekingenlik gittikçe gevşiyor, ziyaretler sıklaşıyordu. Fakat nasıl oldu da ruhların saldırıları altında bu aile birdenbire biraz serbestleşebildi?

Velittin Paşa'nınkiler şimdilik bu sırra akıl erdirememekle beraber kendilerini komşularının etkisinden de kurtaramıyorlardı.

Artık bahçeden bahçeye geçiliyor, Orhan, Turhan, Keramet, Şehamet, Leman, Dilaver arasında gittikçe sıcak bir dostluk oluşuyordu. Futbol, tenis partileri yapıyorlar. Büyük çınarın gölgesindeki kanepelerde edebiyattan, gençlere ait sosyal yaşamdan, spordan bahisler açıyorlar. Birbirlerine kitap önerileri veriyorlardı.

Her iki aile üyeleri, öbür tarafta kendine denk bir dostla karşılaşmıştı. Mahinur'la Rasiha Hanımlar, Talat'la Abdüllatif Beyler, birbirinde sırdaş birer vefalı arkadaş bulmuşlar, Orhan Şehamet'le, Leman Keramet'le bağdaşmışlar, Atak da Koket'e kavuşmuştu...

Yalnız Turhan'la Dilaver açıkta kalmış gibiydiler.

Dilaver zannettiğinden fazla bir belaya çatmıştı. İki aile arasında bir dostluk kurulmaya başlayınca Münire'den gizlice sır almaya pek lüzum kalmamıştı. Binaenaleyh o kadına perili bahçenin karanlık gecelerinde aşkını bir ilahi gibi okuyan yalancı âşık, şimdi sevgilisiyle yüz yüze gelmekten mümkün olduğu kadar kaçıyor, onun yüz yüze gelmekten bu kaçışıysa hizmetçi kadını büsbütün çıldırtıyordu...

Münire hizmetten fırsat bulduğu anlarda ağaçlar arasında hep vefasız sevgilisini gözetliyor, ona kâh yalvarır öpücükler gönderiyor kâh kızgınlıkla sıkılmış yumruklarını sallıyordu.

Kadının böyle bazen etraftan görülmek pervasızlığına kadar varan taşkınlıklarına şahit olan Orhan'la Turhan ondan soruyorlardı:

"Dilaver bu ne?"

"Rezalet..."

"Hakikaten..."

Sonra iki kardeş Dilaver'in kızararak verdiği bu cevaba gülüyorlardı. Çocuk bu gülmelere kızarak çatık surat ve kısık sesle, "Gülmeyiniz," diyordu. "Gülmeyiniz... Terbiyesiz hizmetçinin bu yılışkanlığı Abdüllatif Efendi ailesinde bizim hakkımızda çok kötü bir fikir oluşmasına sebep olabilir."

Orhan:

"Öyle ya... Bu kirli hizmetçiye tenezzül eden gençlerde terbiye, hatta güzellik zevki aranabilir mi?"

Turhan:

"Bu köşkün gençleri tarafından öbür köşkün hizmetçisine ilanıaşk edilmiş. Bu kapsama üçümüz de girebiliriz. Bu kirli sevda hepimize bulaşmış oluyor..."

Dilaver:

"Çok egoistsiniz yahu... Ben bu kadına hakikaten gönül verip de aşkımı yanmadım. Ağzından birkaç söz almak için bulantıyla karışık bir arsızlık yaptım. Belayı başıma satın aldım. Şimdi üç kafanın aklını birleştirerek sorunu çözmeye bir çare aramak lazım gelirken beni balçığa itip kendinizi temize çıkarmaya uğraşıyorsunuz..."

Orhan yakınarak:

"Haha... Lafa bakınız. Hakkımızda kötü düşünmelerinden seni kurtarmak için biz de mi Münire'yi sevmiş görünmeliyiz?"

Dilaver:

"Çözülmesi gereken bu mesele değil... Bu kadının bahçeden bahçeye bana sarkıntılık yapmasını engellemek için ne yapmalıyız? Düşünülecek şey işte budur..."

Orhan:

"Tehdit..."

Dilaver:

"Nasıl?"

Orhan:

"Basbayağı."

Dilaver:

"Onun gönderdiği tatlı öpücüklere karşı ben buradan sopa mı sallamalıyım?"

Turhan:

"Kadının cüretini kesecek bir korkutma usulü bul da, ne sallarsan salla..."

Orhan birdenbire:

"Dilaver..."

"Efendim..."

"Hani ya senin boynunda bu güzelin eliyle asılmış bir teneke muska vardı. Ne yaptın onu?"

"Bırakınız Allah'ınızı severseniz. Attım bir tarafa..."

"Haydi... Bul getir..."

"Ne yapacaksın?"

"Görürsün..."

Dilaver gider, sekiz on dakika sonra elinde muskayla dönerek:

"Alınız..."

Orhan:

"Nerede buldun?"

Dilaver:

"Ben boynumdan fırlatıp atmıştım... Annemin böyle şeylere hürmeti büyüktür. Bulduğu yerden kaldırıp dolaba saklamış...

Ne yapacaksın? Cin, şeytan şerrinden kurtulmak için boynuna mı asacaksın?"

Orhan:

"Hayır, açıp içine bakacağım... Ne var!"

Dilaver:

"Bu tenekeciğin içine deve, fil sığmaz ya... Elbette saçma sapan bir şeyler vardır."

Ufak bir tornavidanın ucuyla lehimi kaldırarak üçgen tenekeyi açarlar... İçinden birçok katlara bükülmüş yazılı bir kâğıt çıkar. Mühr-i Süleyman'a[8] benzer alelacayip şekiller, kûfî[9] mi, mîhî[10] mi, birtakım harfler, rakamlar... Bu büyücü işaretleri arasında yalnız bir şekil dikkatlerini çeker: Bir yürek resmi üzerine bir hançer saplanmış... Yürekte Dilaver, hançerde Münire yazılı... Ve sonra şu ibare:

"Münire'nin aşk hançeri

Dilaver'in gönlünü delsin.

Kanatsın...

Ağlatsın...

Çıldırtsın...

8 Süleyman'ın mührü, Davut yıldızı

9 Arap yazısının 10. yüzyıla kadar mushaf yazmakta ve daha sonraları mimari eserlerin yazılmasında ve süslenmesinde kullanılan, dik ve köşeli çizgilerden meydana gelmiş bir şekli. (y.h.n.)

10 Çivi yazısı

Yalvartsın...

Amin... Amin erhamerrahimin."

Bu duanın öbür tarafında yedi meşale arasına alınmış bir insan şekli ve şu yazılar:

"Bu resim meşalelerin alevlerinde nasıl kavruluyorsa Dilaver de Münire'ye öyle yansın, yansın, yansın, yansın, yansın... Yüz defa yansın, bin defa yansın, yansın, yansın... Ezanlar okunurken, ölüler gömülürken, gebeler doğururken, hastalar can verirken... Güneşten saçılan ateşler Dilaver'in gönlüne kor döksün..."

Ve daha bundan öteye saçma sapan bir sürü şey...

İki kardeş katıla katıla gülerlerken Dilaver lahavleyle boyun kırarak:

"Vay imansız karı be... Beni Salamandıra sobasına[11] çevirdi!"

Orhan:

"Bu ruhlardan, perilerden koruma muskası değil. Âdeta bağlama büyüsü."

Dilaver:

"Fakat tesiri ters tepti. Ben ondan buz titremesiyle soğudum. O bana cehennem ateşiyle yanıyor."

Turhan:

"Kadın bu büyü muskasını kime yazdırttı acaba?"

Dilaver:

"Bu civarda tanıdığım bir püfçü, bir büyücü var..."

Orhan:

"Kim?"

11 Taşınabilir, işlemeli bir soba türü

Dilaver:

"Baba dostunuz Şeyh Battal-zade Abdüsselam..."

Turhan:

"O mudur?"

Dilaver:

"Kuvvetle muhtemel..."

Orhan:

"Bu muskayı kaça yazmıştır?"

Dilaver:

"Yedi sekiz liradan aşağı değildir..."

Turhan:

"Belki daha fazla..."

Dilaver:

"Kadın benim aşkıma hizmetçilik aylığının bir ikisini feda etti desenize..."

Turhan:

"Muska tesir göstermediği için kadın belki senden ziyade elinden çıkan paralara yanar..."

Dilaver:

"Beylerim, şaka bir yana, sevilmeden sevmek bir ıstırap, sevmeden sevilmek de bir felaket..."

29
Ruh Sorulan Esrarı Söylemiyor

Şehamet'in validesi Rasiha Hanım, Velittin Paşa'nınkilere iadeiziyaret ettiği vakit kızını beraber getirmemişti. Orhan'la Turhan perilere karışmış dünya güzelini görmek me-

rakıyla üzülüyorlardı. Talat Bey de kadınlar arasındaki âdete uyarak Abdüllatif Bey'e ilk ziyareti yaptı. İki kardeş fırsattan istifadeyle bu misafirlikte dayılarının peşine takıldılar. Hane sahibi, komşularına pek sıcak bir kabul yüzü gösterdi. Karısıyla kızını da tanıttı. Şehamet'in kibirli, solgun, hüzünlü, esrarlı güzelliği karşısında beylerin gözleri kamaştı. Hakikaten kızın hâlinde insanlıktan ziyade perilik vasfına yakışır bir sevimlilik, maddiyat dışı bir akım, bir incelik var. Yüzüne meyleden gözlere tatlı bir çekicilik ışığı saçıyor, korkuyla karışık bir saygınlık hissi veriyor. Saygıya ve tapınmaya şayan bu güzelliğe iki kardeş büyülenmekten çekinir bir yürek çarpıntısıyla devamlı bakamıyorlar...

Bu iki gencin huzurunda Şehamet'in ne hissettiğini anlamak mümkün olmadı. Yüzünde içindeki üzüntüden renk verecek en ufak bir işaret belirmiyor. O, her tarafa aynı durgunluğun kayıtsızlığıyla bakıyordu. Pek az söze karıştı. Ve söylerken gözlerini muhatabından başka tarafa çeviriyordu... Bu kızın gençliğini sararak bir koza gibi içine alan esrar neydi? İki kardeş bu canlı muammanın arkasından halledemedikleri zorluğun huzurunda da bir zerresini bile aydınlatamadılar...

Bu ilk ziyaret gayet resmî oldu. Çok sürmedi... Dilaver, beylerin ne hâllere uğradıklarını öğrenmek merakıyla kapı önünde dönüşlerini bekliyordu. Onları görünce hemen küçücük bir şişe göstererek, "Baygınlığa uğradıysanız sizi ayıltmak için bakınız eter hazırladım," dedi...

Orhan:

"Yavrum, Münire'nin aşkından bayılmamak için eteri sen kokla..."

Dilaver:

"Zaten ben de bu ilacı cebimde onun için taşıyorum... Anlatınız bakalım, dünya güzelinin huzurunda ne hislere tutuldunuz?"

Turhan:

"Şimdilik bir şeye tutulmadık fakat sonrası için söz veremeyiz."

Dilaver:

"Şehamet'in güzelliğini şairliğinizin bütün kudretiyle bana tasvir ediniz."

Orhan:

"Avrupa'da, Amerika'da, Asya'da hatta Afrika'da, Avustralya'da ne kadar sinema, sanat yıldızı, ayı, güneşi varsa hepsini cümleten çağırıp bir araya toplayıp güzelliklerini sıfırla ifade ettikten sonra Şehamet'e tam numara vermek..."

Dilaver:

"Demek bütün dünya bir tarafa... Şehamet bir tarafa..."

Turhan:

"Perilerin ona âşık oldukları kadar var..."

Dilaver:

"Perilerin âşık olduklarına insanların bayılmaları lazım gelir."

Orhan:

"O kızın yüzüne baktıkça insanın yüreği korkulu bir heyecana tutuluyor..."

Dilaver:

"Neden?"

Orhan:

"Seviverirsem diye..."

Dilaver:

"Aferin, tehlikeyi anladınız demek..."

Orhan:

"Tehlikeyi anladık amma anlayamadığımız çok şey var..."

Dilaver:

"Neler?"

Orhan:

"Bu kıza atfedilen rivayetlerin bir aslı olacak... En çok şaştığım şey, Dalai Lama[12] gibi mahremiyet örtüleri altında buraya getirilen kızı birdenbire yüzünü açarak bize gösterdiler. Bu esrarda bir değişiklik oldu... Önümüze bir muamma da buradan çıkıyor."

Dilaver:

"Muammanın çözülmesini ben o kadar zor görmüyorum."

Orhan:

"Söyle."

Dilaver:

"Ruhlar, periler, cinler buradan ellerini ayaklarını çektiler... Suratıma inen şamar, bir veda okşaması gibi oldu..."

Orhan:

"Hangi kuvvet onları buradan böyle silip süpürebildi?"

Dilaver:

"Övünmek gibi olmasın amma bu mucizenin kahramanı galiba bu âciziniz oldu."

Orhan:

"Nasıl?"

Dilaver:

12 Tibet'in ruhani dinî lideri

"Nasıl olacak... Işıktan bir bedenle önümüzden geçen ruhun arkasına tüfeğimin namlusunu veriştirdim. Kızdı, beni tokatladıktan sonra bu güceniklikle artık bir daha görünmediler..."

Orhan:

"Hayır... Bu tahminini hakikat olarak kabul edemem..."

Dilaver:

"Zor değil ya... Masa başına oturduğunuz vakit sizin aile perisinden işin ne olduğunu öğrenirsiniz..."

Turhan:

"Soruyoruz, söylemiyor... Çekiniyor..."

Dilaver:

"Doğru söyleyenlere ahirette de mi ceza var? Merak edilen bu şeylerden birinin düğümü çözülse belki öteki bilinmezlikler de birer birer gevşer... Fakat bu mucizeyi zamanın ellerine bırakıp beklemek de pek üzüntülü oluyor."

Düşündüler, aile *génie*'sine yalvarmaktan başka bir çare bulamadılar. Bu davet için özel, küçük bir toplantı yaptılar.

Orhan, Turhan, Leman, mürebbiye, Dilaver masabaşına dizildiler. S.L.M.'yi çağırdılar. Bu yakın ve hatırşinas ruh çok bekletmeden geldi. Tıkırtılar başladı.

Orhan:

"Sevgili ruh, yine seni bir sıkıntının çözülmesi için çağırdık."

Ruh:

"Dünya derdi, hayat sıkıntısı biter mi?"

"Bizi meraktan kurtarmanı çok rica ederiz."

"Biz yaradılışın kasvetli sınırlarından kurtulduk amma her merakın esrarını çözebilecek bir keşif gücüne de erişmiş

değiliz... Birçok hususta da sorumluluk altındayız... Dünyadaki günahkârlıklar gibi... Hayat insanlara bazı kuvvetler vermiştir. Fakat ahlak bunları yerinde kullanmayı yani suistimal etmemeyi emreder.

Dünya üzerindeki bütün fenalıklar bu kişisel kuvvetlerin çok kötü tutkulara alet edilmelerine karşı dinî, ahlaki, kanuni etkiye sahip birer ölçü konulmamasından ileri gelmektedir. Her kişi aç bir kurt gibi nefsini ortaya salıvermiştir. Gücü yetebildiğini dişleyerek kopardığı parçayı yutmaktadır."

"Ne yapalım aziz ruh... Bu gücü gücü yetene kanununu koyan tabiattır. Balık balığı yemese denizdeki bu mahlukat nasıl yaşayabilir?"

"Toprak medeniyetini su içi hayatına benzetmeyiniz. Balıklar birbirini yutarak yaşarlar. Lakin bu canavarlık insanlar arasında gerçekleşemez. Bir dişi balık suya hesapsız, binlerce yumurta bırakır. İnsan bir iki doğurur ve doğurduğunu tabiata terk etmeyerek kendi sinesinin sütüyle besler ve yıllarca süren özenle büyütür... Tabiat insanlara gitikçe bir yükselme zekâsı vermiştir. Şimdiki insan tarihten evvelki devirlerin vahşetiyle yaşamıyor. Ve gittikçe daha yükselecektir. Her kişi diğeri hakkında iyilik yapmaya, diğerlerinin hiselerine düşen menfaatleri bir yolunu bularak herhangi kanuni veya uygun bir şekilde gasp etmemeye alışmak için icabında kendi bencilliğini kırmayı bilmelidir."

Mürebbiye:

"Ruh, bu söylediğin asayiş, kanunların kimseye kaçamak yolu bırakmayacak surette olgunlaşmasından sonra olabilir."

Orhan:

"Soracağımız mesele senin için sorumluluğu olan, ağır bir sır değildir. Müsaade et..."

Ruh:

"Söyleyiniz..."

Orhan:

"Komşumuz Şehamet Hanım'ın içinde yaşadığı esrar şebekesine dair..."

Ruh:

"Aklınızda, fikrinizde hep bu kız... Bu güzele sevdalandınız mı?"

Orhan:

"Hayır."

Ruh:

"Henüz değil fakat bu muhabbete çanak açıyorsunuz."

Orhan:

"Muhterem ruh, mesele şimdilik bir merak hâlindedir."

Ruh:

"Sakınmanızı tavsiye ederim. Bu kız, sevdanızı kabul anlamında bir göz süzüşüyle sizi mahvedebilir."

Orhan:

"Bu kadar ahlaksız bir mahluk mudur?"

Ruh:

"Hayır, ahlaksız değil bilakis kendisi çok iyi, masum, mazlum, vefakâr bir kızcağızdır.

Orhan:

"O hâlde?"

Ruh:

"Bütün bu iyiliklerine rağmen..."

Orhan:

"Ey?"

Ruh:

"Kötü ruhların eline düşmüştür..."

Orhan:

"Ah, işte bunu çok merak ediyoruz, nasıl düşmüştür? Ne suretle?"

Ruh:

"Bunu size şimdi anlatamam..."

Orhan:

"Ne zaman anlatırsın?"

Ruh:

"Vakti gelince..."

Orhan:

"Ne kadar sürecek?"

Ruh:

"Pek uzun değil..."

Orhan:

"Ruh, biz yürekleri sevdaya açık gençleriz. Bize acıyıp da tehlikeyi açıktan açığa söylersen onun aşkından kendimizi korumaya çalışırız. Biz soralım, sen kısaca cevap ver... Bu kız şimdiye kadar birisiyle sevişmiş midir?"

Ruh:

"Evet... Hem de başından bir nikâh geçmiştir."

Bu nikâh sözü Orhan'ın boğazına bir yumruk gibi tıkandı. Genç adam zorlukla sesini açmaya uğraşarak:

"Bu macerada bir cinayet gerçekleştiğinden bahsolunuyor?"

"Evet... Bir değil, çifte cinayet."

Orhan:

"Katil kim? Katledilen kim?"

Ruh:

"İki şahıstan her biri hem katil hem katledilen..."

Orhan:

"Bu nasıl olur?"

Ruh:

"Nasıl olursa olmuş işte..."

Orhan:

"Bu kadarını söyledikten sonra esrarın ötesini niçin tamamlamıyorsun?"

Ruh:

"Kötülerden çekiniyorum..."

Orhan:

"Öbür dünyada da kötülerden çekinilir mi?"

Ruh:

"Kötülerin her âlemde etrafındakilere zararları dokunur."

Orhan:

"Eski patırtılar kesildi. Komşumuz şimdi derin bir sükûnet içinde yaşar görünüyor..."

Ruh:

"Evet..."

Orhan:

"O rahatsızlıktan bu huzura birdenbire nasıl erdiler?"

Ruh:

"Azılıları zapt edecek kuvvetli bir medyum buldular. Fakat bu sükûnet kısa sürelidir."

Orhan:

"Niçin kısa sürelidir?"

Ruh:

"Bir kötüyü hapsedersiniz. Mahpusluğu müddetinde fenalık yapamaz. Serbest kalınca..."

Orhan:

"Kötüler sonsuza kadar kontrol altında tutulamazlar mı?"

Ruh:

"Bir dirinin sinirsel gücü, iki kötünün ruhunu ne kadar zaman kontrol etmeye dayanabilir... Geç kaldım. Gidiyorum. Beni lüzumundan fazla söylettiniz. Dikkatli olunuz. Bir *fatalite*'ye[13] atılır gibi hareket etmeyiniz."

Tıkırtı kesildi. Masa etrafındakilerin yüzlerini derin bir merak durgunluğu kaplamıştı. Ruhun sözlerinde bir anlam arar gibi birbirinin yüzlerine bakıyorlardı...

Orhan kırık bir tebessümle:

"Biz ruhu meraktan kurtulmak için çağırdık. O bizi bilinmezliğin yedi kat daha derinliğine indirerek gitti..."

30
Orhan'ın Aşk İtirafı

İki aile arasındaki yakınlık ve muhabbet gittikçe artıyor. Şimdi iki komşu istedikleri zaman birbirinin tarafına geçebiliyorlar. Evleri, bahçeleriyle beraber gönülleri de birleşiyor...

13 Fr. fatalite: Uğursuzluk

Orhan'da Şehamet'e karşı her gün biraz daha artan şiddetli bir meyil uyanıyor. Yüreğinde korkuyla karışık bir yangın başlangıcı pır pır ediyor. Bu alev hemen saçağa sarıverecek amma kızdan aynı hisle karşılık göremiyor. Şehamet, Orhan'a kardeşçe bir sevgi yüzü gösteriyor. Her söz arasında, "Orhan Bey, seni Keramet'ten hiç ayırmam... O nasıl öz kardeşimse seni de samimi olarak öyle bilirim," sözünü tekrarlıyor... Bu kardeş hitabı karşısında Orhan gittikçe sinirleniyor. Kızın hissini değiştirmek için ona nasıl yaltaklanacağını bilemiyor.

Göğün tam on dört günlük fanusunun dünyaya gümüşlü ışıklarını yağdırdığı bir gecede gençler bahçede geziniyorlar... Orhan Şehamet'le, Keramet Leman'la, Turhan yalnız, Dilaver meydancı dede[14] gibi ortada dolaşarak çiftleri inceliyor.

Gizli sevdaları sihirli örtüsüyle bir derece daha örten mehtap altındaki gönül sohbetlerinde hüzünlü bir tatlılık vardır. Yüzler birbirine gündüzkü kadar açık olmadığı için yanık yürekler, ifadelerinde daha cesaret gösterebilirler.

Orhan'la Şehamet geniş bahçenin tenha bucaklarından gelip geçerek birkaç tur yaptılar... Hep Şehamet söylüyordu. Cümleleri heyecansız, sade ve gayet doğaldı. Orhan dalgın ve donuk bulunuyor. İkide bir ayağı taşlara çarpıyor gibi sendeliyor... Kıza açılmak için zihninden geçirdiği girişimlerin bir türlü ucunu kulpunu bir araya getiremiyor..

Zavallı çocuk uykularında bile artık hep Şehamet'le meşgul... Ölüler, diriler onu bu kızı sevmekten uzaklaştırmaya uğraşıyorlar.

Fakat emirle, yasakla sevip sevmemek mümkün müdür?

---

14 Meydancı dede: Mevlevi tekkelerinin büyüklerinde mutfak dışındaki hizmetlerle ilgilenen, misafirleri karşılayan, meydanın yani semahanenin açılıp hazırlanmasından ve ayinlerin belirli bir düzene göre icrasından sorumlu olan derviş. (y.h.n.)

Erkeğin bu çok manalı durgunluğundan nihayet kıza da bir düşünme gelir gibi oluyor. Dolaşa dolaşa yürüyorlar... Büyük çınarın altındaki kanepeye oturuyorlar. Tepelerinden dalların elediği mehtap karşıki denizlere, bayırlara gümüş saçaklı nurdan seccadelerini seriyor. Uzaklarda seçilen ağaç kümeleri ve beyaz köşkler, periler malikânesi zannını verecek, esrarlı, anlaşılmaz manzaralar gösteriyorlar...

Şimdi ikisi de etrafın şiirselliğine dalgın bir suskunluktalar. Kız, oğlanın sükût içindeki heyecanını hissediyor. Ve onun ani bir itirafla açılıvermesinden titrer gibi gizli üzüntüler yaşıyor.

Mehtapla süslenmiş gecenin görkemli sessizliği sanki Orhan'ın kulağına, "Söyle... Söyle... İşte aşk için en ilham verici bir sahne..." diyor. Fakat genç âşık, alması muhtemel bir retle daha harap olacağını düşünüyor...

Şehamet bu tehlikeli sükûtu yırtmak için bir iki cümle bulup söylüyor ve muhatabının gönlünü sevdaya kapamak amacıyla yine bir yolunu bularak, "Orhan Bey, sizi kardeşim Keramet'ten hiç ayırmam," nakaratını tekrarlıyor.

Gökte ay, etrafta pırıldayan yapraklar. Marmara'nın göğsünde tutuşan sarımtırak alev, her şey, her şey onu itirafa sevk ederken, emelinin yolunu kesen bu cümle karşısında artık Orhan'ın dayanmaya gücü kalmıyor. Şu itirazı inliyor:

"Şehamet Hanım, siz beni erkek kardeşiniz gibi seviyorsunuz. Lakin bu hissinize karşılık ben size minnettar kalamıyorum..."

Şehamet küçük bir hayret sesiyle:

"Niçin?"

"Çünkü ben sizi kızkardeşim Leman'ı sevdiğim histen çok başka türü bir arzuyla seviyorum..."

Şehamet, gecenin pek açık edemediği bir titreme arasında

dudaklarını hafifçe ısırarak sustu. Bu sükûtunda, muhatabını gücendirmek istememekle beraber ona, atılmaya kalktığı vadiden hemen geri dönmesini hissettiren bir ağırlık vardı.

Orhan bir müddet cevap bekledi. Bu susmaya, "sükût ikrardan gelir," manasını vermeye uğraşarak yüreği titriyordu. Nihayet kız her kelimesini bir ümitsizlik ağırlığıyla telaffuz ettiği şu cevabıyla onun bu zannını boşa çıkardı:

"Beyefendi, affedersiniz, şimdiye kadar sizi böyle bir hisse cesaretlendirecek bir harekette bulunduğumu hiç zannetmiyorum..."

Orhan, genç, güzel, zengin, asil, talihin hemen bütün lütuflarına sahip, yüksek terbiyede bir çocuk. Hangi kıza talip olsa kendisine hararetli kucak açılmaz?

Bu cevap yüreğine kızgın bir mil gibi işliyor. Lakin aşk bu güzel kızın önünde uğradığı gurur sızısına galip geliyor. Bu derin acıyla bir an sendeledikten sonra cevap veriyor:

"Vallahi Şehamet Hanım, siz bana hiçbir hareketinizle bu cesareti vermediniz... Bu bir günahsa bundan siz asla mesul değilsiniz. Ben bu cüreti doğrudan doğruya ilahi yaradılışınızdan aldım..."

Şehamet, gözlerini mehtabın esrarına nüfuz ettirmek ister gibi etrafta dolaştırdıktan sonra:

"Beyefendi, benim yaradılışım ilahi değil şeytanidir..."

"Kendinize ettiğiniz bu büyük iftirayı asla kabul edemem... Cenabıhak bu güzellikte ancak melek yaratır..."

"Benim kimseyi sevmeye ve kendimi sevdirmeye iznim yok..."

"Aşkın izin dinleyemeyeceğini söylemeye gerek var mı? Böyle bir gecede sizinle diz dize hasbihâl eden hangi genç bu ateşten kendini kurtarabilir?"

"Evet, kabahatimi şimdi anlıyorum..."

"Hangi kabahatinizi?"

"Ben inzivamdan çıkmamalı, sizinle görüşmemeliydim..."

"Bu çok büyük mutluluğu benden niçin esirgiyorsunuz?"

"Mutluluk değil, ikimiz için de felaket..."

"Size sahip olmak yolunda akla gelebilecek her felaket benim için sonsuz saadettir."

"Yanlış düşünüyorsunuz beyefendi... Sizi bedbahtlığıma ortak etmek istemem. Vicdanım buna razı değildir."

"Bu bedbahtlığı saadet bileceğimi size söz veriyorum. Sizde böyle düşündüğünüz bir rahatsızlık varsa bunun yarısını üzerime almakla üzüntünüzü hafifletmiş olmaz mıyım?"

"Hayır... Beyefendi, hayır... Sizi felakete düşürmekle kendimi bir kat daha bedbaht etmiş olurum."

"Ben bu sözünüzün aksini iddia ediyorum. Ve bu hakikati fiilen ispata hazırım."

"Beyefendi, ilk sözümle belki sizi gücendirmişimdir. Beni affediniz. Sevmeye iznim olsaydı, sizi seçerdim. Buna emin olunuz..."

"Bu iltifatınızla önümde cennet ufukları açıyorsunuz."

Şehamet, korku dolu bakışlarla birdenbire etrafını süzerek:

"Birbirimize bu kadar açılmasak iyi oluyor."

"Niçin yüreğimin bu sızısı içimde gizli kalsın? Niçin derdimi ona deva bulacak doktoruna göstermeyeyim?"

"Yeter Orhan... Yeter... Bu sevdadan hemen geri dön... Gönlünde ilk pırıltıları tutuşan bu aşkı hemen ayaklarının altında tepele, hem kendini kurtar hem beni..."

"Fakat Şehamet, bu çekinmeyle beni kendine daha fazla bağladığını hissetmiyor musun? Sesindeki titreme vücuduna da yansıdı. Neden korkuyorsun? Bu büyük sırrı verecek kadar beni kendine dost bilmiyor musun?"

Şehamet bu soruya cevap yerine gözlerini diktiği uzak bir *touffe*'u göstererek:

"İşte orada..."

"Ne var orada?"

"Dikkatle bak..."

"Yapraklar arasından seçilen mehtap..."

"Daha dikkatli bak..."

"Belki uzakta dolaştırılan bir kâğıt fener..."

Birdenbire ayağa kalkan Şehamet bir tehlikeden kaçmak ister gibi:

"Konuşmaya daldık. Vakit geçmiş... Bakınız, kaybolmaya başlamış. Şimdi bütün bütün saklanacak... Etrafımızda kimse kalmamış. Haydi biz de kaçalım..."

Bu esnada köşkün kapı tarafında bir gölge ortaya çıkar. Şehamet, himayesine sığınır gibi Orhan'a sokularak:

"Nedir o?"

"Bu tarafa biri geliyor..."

"Kim?"

"Şimdi belli olur..."

Az sonra gölge yaklaşınca Orhan:

"Annemmiş..."

"Geç kaldık diye bizi paylamaya mı geliyor?"

"Hayır, gecenin rutubetinden korumaya geliyor."

Hanımefendinin arkasından bir gölge daha görünür.

Şehamet:

"İşte bir gölge daha..."

"Bu da sizin taraftan..."

"Bu da benim annem olacak... Geç kaldık. Meraka düştüler..."

Hanımefendi yanlarına gelir gelmez taşkın bir şefkat endişesiyle:

"Çocuklarım, artık sabah olacak... Mehtap güzel amma her taraf kırağı içinde. Soğuk alırsınız. Şehamet Hanım çok nazik yapılı... Orhan, onun rahatsızlığına sebep olmanı istemem..."

Rasiha Hanım da yaklaşır yaklaşmaz:

"Hâlâ burada mısınız? Bu vakte kadar ne konuşuyorsunuz? Bu bitmez tükenmez sözleri nereden buluyorsunuz?"

Hanımefendi:

"Birbirlerine çok merak edilecek masallar söylüyorlar galiba..."

Şehamet'te de genç komşusuna karşı şiddetli bir meyil uyanmıştı. Fakat esrara gömülü felaket korkusuyla bağrına taş bastırmak vaziyetinde bulunuyordu.

Konuşmalarının nazikleşen en tatlı noktasında annelerinin biraz serzenişli uyarılarıyla evlerine girmek mecburiyetinde kaldılar.

Her iki anne de birer küçük öfke hafakanı geçirmekteydiler.

İçeri girer girmez hanımefendi oğluna yüzünü asarak, "Orhan," dedi, "Komşu köşkteki insanların terbiyelerine diyeceğim yok. Temiz bir aile lakin korkunç bir esrarla örtülü

bir tarafları var. Görmedin mi, Rasiha Hanım kızını nasıl bir öfkeyle aldı götürdü. Bu cin tutmuş kızla birdenbire böyle yakınlığa girmesen iyi edersin..."

Geçirdiği tatlı konuşmanın heyecanıyla hâlâ yüreği titreyen Orhan ne diyeceğini bilmez bir şaşkınlık içinde:

"Anne, o genç, ben genç..."

"Evet o genç, sen genç, işte asıl tehlike burada ya..."

"Öyle melek gibi bir kızda ne tehlike olabileceğini düşünüyorsunuz anne?"

"Allah Allah... Bu kadar işittiklerimize ve gördüklerimize karşı nasıl oluyor da böyle iyimser olabiliyorsun oğlum?"

"İşittiklerimizden ve gördüklerimizden ahlaken bu kızın bir kusuru bulunduğunu bana ispat edebilir misiniz anne?"

"Benim ispatıma gerek yok. Bu hakikati sana getirdikleri haberlere daha çok inandığın ruhlar söyledi."

"Ruhlar Şehamet ahlaksızdır demediler..."

"Ruhlar bu kızın başından bir nikâh geçmiş olduğunu ve bu macerada iki cinayetin gerçekleştiğini haber verdiler. Onlardan kendimizi sakınmak için ihbarın bu kadarı yeterli değil mi?"

"Anne, ne demek istiyorsunuz? Açık söyleyiniz..."

"Ne demek isteyeceğim... Talat Bey Abdüllatif Bey'le, ben Rasiha Hanım'la nasıl resmiyet dâhilinde görüşüyorsak sen de Şehamet'le öyle konuşmalısın. Bu perili kızla gece mehtaplarda kuytu yerlere çekilip de diz dize, nefes nefese dertleşmekten, âşıkane fısıldaşmaktan seni menediyorum. Anladın mı?"

"Ah, anne maalesef..."

"Nedir maalesef?"

"Bu emrinize itaat edemeyecceğim. Ömrümde ilk defa olarak size karşı isyan etmek zorunda kalıyorum."

Hanımefendi birden sinirlenerek:

"Of... İsyan... Bu vahşi kelimeyi bana karşı kullanmaktan çekinmiyor musun?"

Orhan hüngürtüyle başını bir mektep çocuğu gibi iki dirseğinin arasında duvara vererek:

"Anne, benden yerine getiremeyeceğim bir itaati beklemeyiniz. Ben nasihat, tehdit devirlerini geçirdim."

"Senden itaat beklemeyeyim. Bir anaya karşı güzel ültimatom doğrusu, lakin nasıl oluyor da ruhların uyarılarına rağmen bu kız çarçabuk seni bana karşı itaatten menedebiliyor? Nasıl bir sihirle ahlakın böyle bozuluveriyor?"

Orhan gömleğini yırtar gibi açtığı göğsünü annesine göstererek:

"Anneciğim, burada bir volkan yanıyor, merhamet..."

"Aman ya Rabbi... Neler işitiyorum? Kadın, kız, sevgi sözlerini benim önümde göbeğine kadar kızarmadan ağzına alamayan bu edepli, bu utangaç çocuk, şimdi bir tulumbacı gibi gönlünün ateşini bağırmaktan sıkılmıyor..."

Orhan cevap olarak kesik kesik hüngürdüyordu.

Birden kalbine kaynanalık kıskançlığı bastıran anne şöyle boşaldı:

"Bu kız oğlumu böyle ne çabuk büyüledi? Bu kız perili değil... Perinin kendisi... Adını Şehamet değil şeamet[15] koymalıydı. Bastığı toprağı ateşe veriyor, depremler çıkarıyor. Allah'ım, şeytan şerrinden sen bizi koru. Başımıza neler gelecek acaba? Orhan, Şehamet'in uğruna aklını kaçırdın. Belki yarın hayatını da feda edeceksin..."

15 Uğursuzluk, musibet

"Hayır demiyorum anne... Gerekirse..."

"Sus, bu âna kadar gülle dokunmaya kıyamadığım ağzına şimdi tokadı yersin!"

Orhan şöyle inledi:

"Anneciğim döv... Öldür... Fakat Şehamet'le aramıza girme... Sonra pek kötü olur..."

Birdenbire parlayan bu ateşin karşısında zavallı anne ne yapacağını şaşırdı. Son perdeye çıkan öfkesinin sesiyle:

"O kızla bana yer vermediğin aranızda cinler, periler var. Ruhların kehanetleri işte aynı aynına geldi çıktı. Uzakta işlenen bir cinayetin felaketinin, ailemizden bir genç erkeğin başına patlayacağını haber vermişlerdi. Felaket, işte o kız. Genç erkek de sensin. Neticesi, müthiş bir belaya doğru koşar adımla atılıyorsun... Ruhunun bütün gayretiyle seni bu boya getiren annenin, gerçekleşmesi beklenilen böyle bir musibet karşısında ne ıstırap saatleri geçireceğini bir kere düşün..."

"Anne, kendisine sahip değilim."

"Kendine sahip değilsin... Cinlerin etkisi altındasın. Yüreğinden volkanlar fışkırıyor... Fakat Orhan, seni bu cehennem ateşi içinde yalnız bırakmayacağım... O kızın aşkından, kötü ruhların saldırısından kurtaracağım."

31
Tehlikeli Aşk

Ana oğul arasındaki bu hengâme böyle devam ederken öbür tarafta da küçük bir kıyamet kopuyordu. Rasiha Hanım, kabahat işlemiş bir mektep çocuğu gibi kızını önüne düşürerek eve soktu. Odasına kadar çıkardı. Ana kız, ikisi de heyecan içindeydiler.

Anne, bir yaylım öfke saçarak söylendi. Fakat kızının gittikçe artan solgunluğundan şefkati ortaya çıktı. Yarım bardak

suyun içine biraz çiçek suyu akıtarak onun ağzına döktü... Artanını da kendisi içti. Sonra zavallının yüzünü öpe okşaya yine nasihatine başladı:

"Yavrum, öfkeyle biraz sert söyledim fakat darılma. Görüyorum ki gülden naziksin. İki sözle sararıp soluveriyorsun. Ne yapalım ki sen ruhunu adamış bakirlerden birisin. Kimseyle gönül alıp vermeye iznin yok. Zira hem kendinin hem de sevdiğinin felaketine sebep olursun."

"Anne, bana anlatmak için boşuna yorulma."

"Yavrucuğum... Felaketler yaşadın, gençsin, bazen kendini unutuyorsun... Böyle şaşırdığın anlarda aklını başına toplamaya uğraşmak analığın bana emrettiği bir vazifedir."

"Kendimi kaybedip de ne yapıyorum anneciğim?"

"Bu Velittin Paşa ailesi şimdiye kadar tanıştığımız insanların içinde ahlaken en yüksek tabakadandır."

"Ben bu sözlerin aksini iddia etmiyorum ki..."

"Evet, fakat biz her hoşlandığımız aileyle dost oluvermeye izni olan kimselerden değiliz. Bunlarla da hemencecik bu kadar sıkı fıkı, içli dışlı olmamalıydık."

"Olduksa bütün kabahat benim mi?"

"Değil... Biz de bütün insanlığın aforozuna uğramış gibi dosttan ahbaptan uzak yaşamak mecburiyetindeyiz. Lakin kendi kabuğumuzun içinde uzun müddet büzülüp kalmaktan sıkıldık. Bu komşuyla konuşmaya can attık. Her zaman oraya gidiyor ve onları da buraya kabul ediyoruz. Amma cemiyetle, hep birlikte konuşmak şartıyla... Sen genç bir erkekle mehtaplı gecenin kuytuluklarında baş başa sabahlamaya izinli değilsin."

"Anne sabahlayıp da ne yaptım? Orhan terbiyesinden şüphe edilecek bir çocuk değildir. Benim ahlakımdan mı korkuyorsunuz?"

"Hayır kızım, senin ahlakından korkmuyorum. Tabiat her şeye galiptir. Bunu da akıldan çıkarmamalı..."

"Biz Orhan'la ha yirmi kişinin arasında oturmuşuz, ha ikimiz diz dize yalnız kalmışız, bunun hiçbir farkı yoktur... Bana olan imanın kadar onun terbiyesine de inan anne, böyle gereksiz kuruntulara kapılma..."

"Kuruntu değil kızım, korkunç bir hakikat karşısındayız."

"Yine sözlerinde ısrar ediyorsun..."

"Doğruyu söylüyorum. Seni öyle genç, güzel bir çocukla baş başa, yalnız bırakamam... Sizi, sohbetinizi kontrol edebileceğim yerlerde konuşturabilirim..."

"Benim ve o gencin namuslarımızdan emin olduktan sonra neden korkuyorsun?"

"Neden mi korkuyorum? Bu gece onunla görüştüklerinin tek kelimesini gizlemeden birer birer bana anlat bakayım."

Şehamet bu soru karşısında uğradığı bozgunu bir iki yutkunmayla geçiştirmeye uğraşarak:

"Ne konuşacağız, herkesin huzurunda ne görüşüyorsak yine onları söyleştik."

"Hayır, yalnız kalmak için herkesin bahçeden çekilmesini beklediniz. Çünkü birbirinize dökecek, birikmiş dertleriniz vardı. Zaten herkesin içinde de kaşla gözle konuşuyorsunuz. Bu hâlinizin tamamıyla farkındayım. Bu çocukla böyle ilişkiniz ilerledikçe sevginiz de artar. Neticesi hüsrana, faciaya varacak büyük bir tehlike yolunda niçin adım adım ilerlemelidir? Hem kendine edeceksin hem de o çocuğa kıyacaksın. En sonunda nikâhla varamayacak olduktan sonra bu iki genç gönlün ateşini yelpazelemekten ne çıkar? Felaket... Felaket..."

Şehamet yüreğinden kopan öfkeye karşı gelemeyerek:

"Niçin varamayayım anne?"

"Hah, işte gördün mü? Çıbanın başı kendi kendine koptu... İstemeyerek ağzından kaçırdığın bu itirafla sohbetinizin esrarını tamamıyla anlatmış oldun. Bu çocuğun sevdası sana içinde bulunduğun tehlikeyi tamamıyla unutturmuş. Niçin varamayacağını bana mı soruyorsun? Siz Orhan'la sevda sohbetindeyken yeşilliklerin arkasında dolaşan ışık topunu görmediniz mi?"

Şehamet ürperti hâlinde annesinin kucağına atılarak:

"Anne sus... Gördüm..."

"O hâlde bu çocukla herkesten ayrı bir yerde, yüz yüze görüşmeyeceğine söz ver bana..."

Şehamet hıçkırıklarla karışık:

"Benim Hakk'a adanmış bir kız olduğumu şimdi söylüyordun."

"Ona şüphe yok..."

"Ben kendi kendime sahip değilim."

"Evet yavrum..."

"Kendi kendine sahip olmayan bir zavallıdan nasıl söz ediyorsun? Ben kendi vicdanının emrinde olmadıktan sonra tutamayacağım bir sözü verip vermemenin ne hükmü olur?"

"Yavrucuğum, pek de öyle değil. Birkaç zamandır iradene sahipsin. Orhan'a gönül vermen bir irade işidir."

"Anne, önce beni iradesiz bir makine yapıyorsun. Sonra akıllandırıyorsun."

"Benim dediğimin de hükmü yok. Senin söylediğinin de... Emir onların. Hüküm onların... Amansız bir rüzgârın önündeyiz. Nereye yönlendirilirsek oraya sürükleneceğiz... Medyum Madam Şerlih'in yardımıyla, birkaç zamandır çok müsait bulunuyorlar.

Bu müsaadeyi suistimal etmemeliyiz... Etmemelisin. Eğer Orhan'ı cidden seviyorsan ona acır, zavallıyı ruhi felaketine ortak etmekten çekinirsin... O çocuğu aynı hâle düşürmek bir sevgi değil büyük bir hıyanet, cinayet sayılır... Seni düşündüğüm gibi, elin evladını sakınmayı da bir vicdan borcu bilirim..."

"Anneciğim, bana hıyanet, cinayet suçlamasına gönlün nasıl razı oluyor?"

"O masum çocuğun başını böyle müthiş bir derde sokarsan bu hareketine hıyanet, cinayetten başka yaraşır bir tabir bulunur mu? O iki vahşi cinayet kimin yüzünden gerçekleşti? Meseleyi inceden inceye değerlendirirsek hepimizin hataları, sorumlulukları karşısında kalırız..."

Şehamet annesinin kucağından silkinerek:

"Anne, ben ne olursa olsun deyip de Orhan'la evlenmek zorunda kalırsam..."

"Ey?"

"Ona evvelce her şeyi anlattıktan sonra varırım..."

Rasiha Hanım bir itiraz feryadıyla:

"Sakın ha... İşitiyor musun Şehamet, sakın ha!"

"Orhan her hakikati bile bile beni aldıktan sonra kimin ne demeye hakkı olabilir?"

"Gençliğin aşkı kördür. Onun şimdi gözlerini sevda dumanı bürümüştür. Her şeye razı olur. Fakat bu evlilikle diri diri kendinizi ateşe atmış olursunuz. Kaç defa söyleyeyim... Bizi, yani anaları babaları bir tarafa bırakarak evvel kendine sonra o çocuğa acı."

"Ruhum öyle bir ıstırap cenderesinde boğuluyor ki... Vicdani hürriyetine sahip her kız gibi yaşamadıktan sonra ölümden niçin kaçıyorum? Beni sevdiği için Orhan da ölüme hak

kazanmıştır. İkimiz de hayatın şiirini bu çifte ölümümüzle tatmış olacağız."

"Sus... Yine damarlarına cinler mi doldu? Şeytandan daha ziyade şeytan olmaya kalkma kızım..."

Bu esnada pencereden içeri aydan daha kuvvetli bir ışık girer. Odanın duvarlarında büyük bir kelebek gibi gezindikten sonra kaybolur.

Şehamet:

"O ne?"

Annesi yenmek istediği bir heyecanla:

"Uzaktan geçen bir vapurun projektörü olmalı."

"Belki Sakıp'ın ruhu..."

"Haydi artık yat uyu..."

Parıltı duvarları bir daha dolaşır... Kaybolur...

Şehamet:

"Bu gece yine kızdırdık onu..."

Rasiha Hanım inler:

"Aman Allah'ım, ne olacak bu işin sonu?"

32
Aşkın İkinci Kaynağı

Bilmem âlimlerden hangisinin keşfine göre bu âlemde herkes çift yaratılırmış... Birleşmek için daima eşini ararmış. Birbirine rastlayınca her türlü engellere rağmen hemen kaynaşırlarmış. Bu uydurma hikmete bir görüş çeşnisi veremesek bile bazen benzerlerine tesadüf ediyoruz... Hemen birbirine sıçrayan bu yangın kıvılcımı gençler arasında çok görülüyor.

Keramet, Leman'ı görür görmez idealine denk birini bulmuş, kız da bu güzel gençten hoşlanmıştı.

Aşkın okulu yoktur. Hocası da olmaz. Bütün sinir hastalıklarının kaynağı bu dersleri tabiat verir. Bazen akılları büsbütün çileden çıkarır. Tecrübesizleri tımarhanelik yapar bırakır...

Bu iki toy çocuğun birbirine aşk ilanı pek sade ve iki eş güvercin arasındaki sevişme kadar doğal olmuştu... Leman, bahçeye çıkınca Keramet'i bekler, oğlan gecikince içi sıkılır... Keramet de hep ağaçlar arasından kızı gözetler. Onu göremediği anlarda üzüntüye kapılırdı.

Yüreklerinde birbirine söylemek için taşan çok şeyler vardı. Fakat bir türlü açılamıyorlardı... Tam itiraf dakikasında korkulu bir heyecan hançerelerini tıkıyordu. Kızarıyorlar, bozarıyorlar, sessiz birer itirafla bakışıyorlar.

Bir gün bahçenin kuş yuvası gibi kendilerini gizleyen yeşil bir bucağında yan yana otururlarken Keramet birdenbire ateşli bir ah çekti. Ve sonra bu patavatsızlığından utanmış gibi yüzünü iki avucuyla kapayarak yere eğildi. Sanki utancından kıza bakamıyor gibiydi.

Bu jest karşısında Leman'ın da içinde bir şeyler kaynadı ve kendini tutamayarak sordu:

"Ne oluyorsun Keramet?"

Keramet doğruldu. Parmaklarının ucuyla gözlerini silerek, "Bir şey yok," dedi.

Kız ısrarla tekrar etti:

"Söyle, var..."

"Offff..."

"Niçin ofluyorsun?"

"Oflamasam çatlayacağım."

"Neden geliyor sana bu sıkıntı?"

"Bilmiyorum..."

"Ben sende bir gönül hâli seziyorum..."

Bu ifşasından Leman kızardı. Sustu. Keramet cevap vermedi... Bir dakika geçti. Kız sorusunu tekrar etti:

"Birini mi seviyorsun?"

"Niçin saklayayım, evet..."

"Kimi?"

"Söyleyemem."

"Bana bile..."

"Evet, sana bile..."

"Bu sırrını güvenecek kadar beni kendine dost bilmiyor musun?"

"Bu sırrı en çok senden gizlemeye mecburum."

"Niçin?"

Keramet, ruhunun bütün süzgünlüğünü Leman'ın gözleri içine dökerek:

"Çünkü bu sır aramızda şeklen mevcuttur. Hakikatte değil... Kimi sevdiğimi biliyorsun..."

Leman bu defa büsbütün bilmezlikten gelmek isteyerek, "Vallahi bilmiyorum," dedi. Yine sustular. Şimdi sevda büyüsü altında bir salınış gibi gözbebeklerinde titreyerek derin derin bakışıyorlardı. İki genç ruhun karşı konulamaz çekimi ellerinde olmadan iki vücudu birleştirdi. Farkında olmaksızın tutuldukları bir aşk sarhoşluğuyla birbirinin kucağına düştüler...

Bir iki dakika sonra kız, iradelerini kaybettirten bu sara hâlinden silkinip ayılmaya uğraşarak:

"Ne yapıyoruz?"

"Biz bir şey yapmıyoruz... Cinsiyet mıknatısı irademize galip geldi."

"Hayır Keramet, hayır, iki yılışık mahalle çocuğu gibi değil, iki terbiyeli ruhla sevişelim. Ben ahirete tam iffetimle gitmek isterim."

Keramet şaşalamış bir şekilde sordu:

"Bu ne demek?"

"Ben yakında öleceğim..."

"Vallahi anlamıyorum..."

"Anlaşılmayacak bir şey söylemiyorum ki... Öleceğim diyorum..."

Keramet gittikçe artan bir şaşkınlıkla:

"Amansız bir hastalığa mı tutuldun?"

"Şimdilik bir şeyim yok..."

"Seni sapasağlam görüyorum..."

"Şu an öyleyim..."

"Ne zaman hastalanacaksın?"

"Vakti pek kesin değil fakat muhakkak hastalanıp öleceğim."

"Her canlı belli olmayan bir vakitte hastalanıp ölecektir. Bu doğa kanunundan kimse kendini kurtaramaz ki... Bunun için şimdiden üzülmekte bir mana göremiyorum..."

"Ben ölümün genel kuralının dışında bir kızım..."

"Bu nasıl olur? Bana anlat..."

"Ben sağlığımda, döşekte yatan kendi ölümü gördüm..."

Keramet elinde olmadan yarım adım geri çekilerek:

"Yanlış mı anlıyorum? Yaşayan bir insan kendi ölüsünü nasıl görebilir?"

"Bu yalnız benim başıma gelmiş bir hadise değil ki..."

"Bu garipliği ilk defa senden işitiyorum..."

"Hiçbir kitapta okumadın mı?"

"Hiç..."

"Edinburg çocuğu tosun gibi koşup oynarken kendini çiçeklerle süslenmiş içi beyaz saten döşeli bir tabuta uzanmış gördü. Bundan sekiz gün sonra öldü."

"Bu masaldan sana ne Lemancığım..."

"Masal değil, bu hâl benim de aynen başıma geldi diyorum sana..."

"Bir insan ya sağ olur ya ölür. Bir ölü kendi cesedini görüyorsa ölmemiş demektir..."

"Her insan iki kimliklidir."

"Ben kendimi ve herkesi tek görüyorum..."

"Kimliğin biri dünyevi, öteki gökseldir. Biz yalnız birbirimizin dünyevi kimliğini görürüz. Ceset mezarda çürür. Ölüler dirilere göksel kimlikleriyle görünürler... Bazı insanlar sağlıklarında göksel kimlikleriyle karşılaşırlar. Bu hadiseler çok karışıktır..."

Zavallı kız işittiği ve okuduğu garipliklerin birer sabit fikir hâlinde dimağında belirişinden meydana gelen *subjectif* hayalleri hakikat sanıyordu...

Keramet ise kız kardeşinin uğradığı felaketten dolayı ruhi meselelerle uğraşmaktan âdeta yılmıştı. Ailesinin hayatına karışan bu esrarengiz ruhların kötülüğünden kendisine de bir fenalık bulaşması ihtimaliyle titriyordu.

Kız kardeşi gibi Leman da bir katil ruhun belalı sevdasına mı uğramıştı? Gençliğinin ilk ateşleriyle sevdiği kızın da bu bakımdan özürlü olması çok canını sıktı... Fakat her ne olursa olsun onu şiddetle seviyordu. Vazgeçemeyecekti...

Genç sevdalarının arasına giren bu korkunç kuruntuya kapılarak bir müddet üzgün bakışlarla düşündüler.

Nihayet Keramet, kızı, bu sabit fikirden kurtarabilmek için:

"Bu söylediklerini hiç aklım almıyor. Seni asılsız bir kuruntuya kapılmış görüyorum."

"Kuruntu değil, hakikat..."

"Hakikat ortada olan şeylere denir."

"Her hakikat bize açıkça görünmez... Onu arayıp bulmak gerekir. Bazen de kendi kendine ortaya çıkar. Madam Hortans'a böyle olmadı mı?"

"Kim Madam Hortans?"

"Henüz on beş günlük hamileyken doğuramayacağını söyleyen kadın."

"Bunu nereden duydun?"

"Camille Flammarion, *Ölümden Evvel* adlı eserinde yazar..."

"Okuduğun her kötü şeyi niçin kendine yakıştırmaya kalkışıyorsun?"

"Nasibimizin bizim için hazırladığı iyi veya kötü şeyleri kabul veyahut reddetmek bizim elimizde değildir. Talihimizin her hareketi evvela gökte gerçekleşir ve sonra yeryüzüne iner."

"Demek ki bu maddi hayatımız gökteki manevi hayatımızın bir yansımasıdır."

"Evet... Bu kısa süreli hayattan sonra yine geldiğimiz yere çekileceğiz. Ölüler, olacağı dirilerden daha iyi bilirler..."

"Bu şeyleri aklım pek almıyor..."

"Böyle olmasaydı babası Jan Vitalis'e öleceği dakikayı haber verebilir miydi?"

"Jan Vitalis? Bu da söylediğin yazarın eserinde mi geçiyor?"

"Evet..."

"Lemancığım... Biz genciz... Uğraşlarımız bütün neşesiyle hayata dair olmalıdır. Bu yaşta ölümle ne alakamız olabilir?"

"Ölüm gence ihtiyara bakar mı?"

"Baksın bakmasın... Onu düşünmeyelim. Şimdi biz birbirimizi seviyor muyuz?"

"Sormaya gerek yok..."

"O hâlde bu sevgiden saadetler, neşeler doğmasına uğraşmalıyız..."

"Nasibin müsaadesinden fazla bir şey olamaz ki..."

"Nasip, bizi felaketten felakete çarpacağını henüz herhangi bir araçla bildirmedi ya..."

"Bildirdi diyorum sana..."

"Bu senin kendi kuruntun... Biz şimdi sevgimizin bize işaret ettiği yola gidelim... Gerçekleşmesi muhtemel her kötülüğe karşı sonra çare düşünürüz."

"Bu yol hangisidir?"

"Birbirimizle evlenmek..."

"Ah, işte benim için felaket orada!"

"Neden?"

"Şimdi hepsini söyleyemem..."

"Analarımızın, babalarımızın bu evliliğe itiraz edeceklerini hiç sanmıyorum."

"Benim babam, evlenmeme hiç razı değil."

"Senin baban?"

"Evet..."

"Merhum değil mi?"

"Çoktan."

"Bir ölünün, evliliğin konusunda söz hakkı olabilir mi?"

"Oldu."

"Nasıl?"

"Babam bana açıkça gözüktü. Evlendiğim takdirde gerçekleşecek uğursuz sonucu haber verdi..."

Keramet kolunu kızın boynuna attı. Hüzünlü bir okşayışla saçlarını düzelterek:

"Lemancığım, kendine gel... Sen korkunç bir rüya içinde yaşıyorsun."

"Korkunç fakat rüya değil hakikat."

"Bu uğursuz son nedir?"

"Şimdi onu sana söylemeye çekinirim..."

"Merakta kaldım... Anlamak istiyorum..."

"O hâlde Madam Hortans vakasını oku... Flammarion'un *Avant la mort* eseri, sayfa 341."

"Bu kitap bende yok."

"Ben ağabeyimin kütüphanesinden çalar, sana ödünç veririm..."

Leman o gün kitabı sevgilisine verir. Keramet, merakla yaprakları karıştırır. 341'inci sayfayı bulur. Hadise Doktor Alphonse Teste'in *Manuel pratique de magnétisme universel*[16] adlı eserinden alıntı...

"Doktor, Madam Hortans'ı kocasının huzurunda manyetizmalar[17]... Kadın şunları söyler:

'Ben on beş günlük gebeyim. Lakin vaktinde doğuramayacağım için çok üzgünüm. Bu ayın on ikisinde bir şeyden korkup düşeceğim. Düşük yapacağım.'

Doktor soruyor:

'Neden korkacaksınız madam?'

'Bilmiyorum.'

'Bu korku size nerede gelecek? Nereye düşeceksiniz?'

'Bilmiyorum. Bir şey söyleyemem.'

'Bu kazayı menetmek için hiçbir tedbir alınamaz mı?'

'Alınamaz.'

'Sizi hiç yalnız bırakmamış olsak?'

'Bu tedbir fayda vermez.'

'Bu düşüşten dolayı çok hastalanacak mısınız?'

'Üç gün çok hastalanacağım.'

'Ne hâller geçireceğinizi şimdiden hissedebiliyor musunuz?'

'Salı günü saat üç buçukta korkuya kapılacağım. O dakika bir zayıflık hâli geçireceğim. Sonra pek şiddetli bel ağrılarına tutulacağım... Bu ıstırap o gün ve bütün gece devam ede-

16 Eser adı Türkçeye yaklaşık olarak şöyle çevrilebilir: *Evrensel Manyetizma El Kitabı*. (y.h.n.)

17 Beyinde var olduğu düşünülen bir çeşit elektrik gücünü kullanarak karşısındakini etki altına alma

cek. Çarşamba sabahı kanamaya başlayacağım, bu kan akışı gittikçe çok artacak. Fakat perşembe sabahı iyileşeceğim... Döşekten çıkabileceğim... Lakin akşamüstü saat beş buçukta kanama gene başlayacak. Ve bunu kendinden geçme takip edecek. Perşembe akşamı, yani cuma gecesi iyileşeceğim... Merak etmeyiniz. Deliliğim geçecek. Ölmeyeceğim. Çok ıstırap çekeceğim, işte bu kadar...'

Doktor ve madamın kocası meraktalar... Kadını hiç yalnız bırakmıyorlar. Nihayet salı günü gelir. Saat üç buçuk yaklaşır... Madam tuvalete girer. Birdenbire karşısına bir fare çıkar... Acı bir feryat koparark oraya düşer. Ve bütün dedikleri dakikası dakikasına, aynı aynına birbirini takip ederek gerçekleşir...

Yirmi senedir bulundukları evde bir tek fare görülmemişken o saatte bu hayvanın ortaya çıkması vakaya şahit olanları hayrette bırakır...

Hadiseyi eserinde zikreden doktor sonuç olarak şöyle diyor:

'Buna benzer hadiseler karşısında gerçekleşebilecek şeylere sınır koyarak insan hayatının bu türden mucizelerini kim sınırlayabilir?'"

33
Leman'ın Ölüm İnadı

Keramet gözlerinin önünde sevgilisinin açtığı sayfaları dikkatle ağır ağır okuyup bitirdikten sonra ağız açmaz, düşünür durur.

Leman:

"Bekliyorum. Söyle. Ne diyeceksin?"

Keramet dalgınca:

"Böyle vakalar karşısında ne diyeceğimi şaşırıyorum..."

"İnanmadınsa sebeplerini bildir..."

"Bu gariplikleri onaylamak da zor inkâr da..."

"Bak, Flammarion'un alt taraftaki değerlendirmesini oku."

Okurlar:

"Yazarın ifadesinin sağlamlığından şüphe edilemez. Kadının şaşkınlık uyandıracak bu ayan beyan keşfinden yazar kendisi de hayrete düşmüştür. Onun bu hayreti bizi de şaşırtıyor. Çoğunlukla olduğu gibi her şeyi inkâr etmek bütün insanlık tarihini de inkâr etmek olacaktır.

Bu hadise, takip etmekte olduğumuz ve çok zengin bir çeşitlilik gösteren harikalar serisinin en fazla hayrete çarpanlarından biridir. Bunu da öyle uluorta, amiyane bir itirazla karşılamak çok yersiz düşer. Başına gelecekleri aktaran kadının bütün sözlerinin, bilinçaltından gelen telkinin kendiliğinden tesiriyle hastalıklı hayallerden doğma saçmalar olduğuna hükmedilebilir mi?"

Bu kısımlar da okunur, biter. Lakin Keramet hâlâ düşünür. Leman yine sorar:

"Peki, söyle..."

"Ne söyleyeyim. Bu hadisenin aynen doğruluğunu Flammarion cenaplarıyla beraber kabul etsen de bundan bize ne?"

"Nasıl bize ne?"

"Madam Hortans ölmemiş ki... Sen ise öleceğini iddia ediyorsun!"

Leman koşa koşa gidip kütüphaneden bir cilt daha getirerek:

"Al, bunun da 74'üncü sayfasını oku."

Bu, *Ölüm ve Esrarı* külliyatının 3'üncü cildidir.

Okurlar:

"Bir ölü ki kendini sağ zannederek öleceğini bildiriyor. Aşağıdaki satırları 10 Teşrinievvel 1921 tarihiyle Şerburg'dan almış olduğum bir mektuptan özetliyorum:

Flammarion

İşte hadise,

Madam Bullier 1918 senesi Eylül'ünün 13, 14'üncü gecesinde kendini uyuyor sandığı bir sırada isminin çağrıldığını duyar. Ve ilk düşündüğü şu olur:

'A, ben uyuyorum. Rüya görmüş olmalıyım.'

Fakat o anda 'Madam Bullier!' seslenişiyle çağrıldığını tekrar işitir. Bu defa uykuda olmadığına emin olarak etrafına bakınır. Pencereyle dolabın arasındaki duvardan yarım vücut bir kadının ortaya çıktığını görür. Ve hemen korkuyla karışık bir hayretle sorar:

'Kimsiniz?'

'Beni tanımadınız mı?'

'Hayır...'

'Ben halde balık satan Arondel Ana değil miyim? Daha bu sabah benden balık aldığınızı unuttunuz mu?'

'Ah, evet hatırladım. Peki ne istiyorsunuz?'

'Ben ölmüş olmalıyım. Yere serilmiş cesedimin etrafında çocuklarımın ağlaştıklarını gördüm. Onlara çok söyledim. Fakat bir türlü işittiremedim.'

'Nasıl öldünüz!'

'Evime girince sinirlendim. Sonra düştüm. Cesedimin yerde yattığını, birtakım insanların etrafına toplandıklarını gördüm. Bununla beraber yine de ölmüş değilim.'

'Peki, ne istiyorsunuz?'

'Evime gidip oraya toplanmış olan adamlara benim ölmemiş olduğumu söylemenizi istiyorum.'

"Hayır... İşte bu hiç olamaz. Sonra bana çıldırmış derler. Kadınım beni rahat bırakınız.'

Bu cevabın üzerine *apparition* yine, çıktığı duvarın arkasında kayboldu.

Madam Bullier uğradığı bu garip durum üzerine ertesi sabah erkenden komşusu Madam Mişo'nun yanına koşar, olayı anlatır... Durumu anlamak için iki kadın büyük bir merak içinde hale giderler. Gerçekten de Arondel Ana'nın balık sergisinin olduğu yere sahibinin vefatını haber veren bir kâğıt yapıştırılmış olduğunu görürler. Etraftaki diğer satıcılardan yaptıkları soruşturmada evine girer girmez balıkçı kadının Madam Bullier'ye göründüğü saatte ansızın vefat etmiş olduğunu anlarlar."

Camille Flammarion da Şerburg'da etraflı bir inceleme anketi yapıyor. Her şeyin noktası noktasına doğruluğu anlaşılıyor.

Leman:

"Buna ne dersin?"

Keramet:

"Ne diyeceğim... Bildiğimiz tabiat kanunlarına aykırı düşen bir vaka hikâye olunuyor... Sonra Flammarion cenapları hadisenin doğruluğunu anlamak için yerinden bir anket yapıyor. Bize de inanmak düşüyor... Koskoca bir astroloji âlimini yalancı çıkarmak benim haddim mi? Bununla birlikte bazı fikirler eklemekten de kendimi alamayacağım."

"Söyle..."

"Bu masallar..."

"Hayır, masallar değil..."

"Peki, vakalar pek az yani pek ender bir şekilde görülüyor. Maazallah herkesçe görülseler dünya allak bullak bir hâle gelir... Düşün, herkes öleceği dakikayı bilse ve öldükten sonra görünüp konuşsa..."

"Kötü mü olurdu?"

"Zararı çok fakat birkaç da faydası olurdu."

"Hangileri?"

"Mesela evvela bütün hastalar doktorlara para vermekten kurtulurlardı..."

"Sonra?"

"On katlı apartman yaptırtmak fikrinde olanlar ömürlerinin kısalığını bilince servetlerinin birer kısmını olsun sevaplı işlere ve dünya evlerinden ziyade ahiret tarafı olan mezarlıkların imarına sarf ederlerdi."

"Daha?"

"Bütün açgözler yakında içine dolacak toprakla doyar, dünyalık için kabaran hırslar, yapılan haksızlıklar, işlenen cinayetler azalırdı. Öldürülenler gelip hâkimlere katillerini söyleyeceği için cinayet hadiseleri de kalmazdı..."

"Daha çok şeyler olur, evrensel ahlak âdeta bu yüzden düzelirdi."

"Evet ölüler ahirete çok esrar götürüyorlar. Siyasi, sosyal, iktisadi, cinai ve entrikalı vakalarda ağızlarını kapatmak için öldürülenlerin had ve hesabı mı var? Tarihler, romanlar bu türden vakalarla dolu değil mi? Fakat bu genellikten biz kendi özelimize geçelim... Lemancığım, balıkçı kadının ani ölümünden sen kendine ne hisse çıkarıyorsun? Arada bir benzerlik göremiyorum. Sen sağken ölünü görmüşsün, balıkçı ölümünden sonra cesediyle karşılaşmış.

"Ölümden evvel veya sonra bunun ehemmiyeti yok. Durum kendi cansız cesedini görmektedir."

"Bir dirinin kendi cesedini görmüş olması başkadır, bir ölünün bu iddiayla ortaya çıkması başkadır..."

"Peki, bu hadiseler hakkındaki örneklere bir son yok..."

Leman, Keramet'in elinden cildi alır, 167'nci sayfayı açarak:

"Şimdi bu *page*'i[18] oku bakalım."

Bu, Flammarion'a Kanunuevvel 1920 tarihiyle Amerikalı bir dost diplomat tarafından gönderilmiş mektuptur:

"Ölümünden 16 ay evvel validem öleceği yerde kendi cesedini serili olarak görmüş ve bir soğuk algınlığı neticesinde hakikaten aynı yerde vefat etmiştir.

1908 Kanunusani'sinde acilen bir apartman bulup taşınmak niyetindeydik. Bir sabah üniversite sokağında istediğimiz gibi bir daire buldum. Anneme haber verdim. Beraber gidip gezdik. O da apartmanı çok beğendi. Kira sözleşmesini yaptık. Evin içinde odadan odaya dolaşarak eşyamızı nasıl yerleştireceğimizi ve tabloları nerelere asacağımızı konuşuyorduk.

Validem kendisine yatak odası olarak seçtiği yerin kapı eşiğinde gözlerini sol taraf duvarının köşesine dikerek birdenbire sarardı. Etrafına tutundu... Ağır bir fenalık geçiriyordu. Şimdiye kadar böyle bir hâlini hiç görmemiştim. Hemen yanına koşarak, 'Ne oluyorsun anneciğim?' diye heyecanla sordum. O bu sorumun karşısında bütün vücuduyla yukarıdan aşağı titredi ve hemen kendini toplamaya çalışarak boğuk bir sesle cevap verdi:

'Bir şey değil. Üşüdüm. Bir titreme geçirdim.'

18 İng. page: Sayfa

Mevsim Kanunusani ve boş apartman soğuk olduğu için ben bu cevabı doğal bulmuş, başka şey düşünmemiştim...

Birkaç hafta sonra yeni apartmanımıza taşındık. Fakat validem bu taşınmadan hiç memnun görünmüyordu. Kira sözleşmesini imzalamakta acele etmiş olmamdan dolayı bazı dostlarına şikâyette bulunduğunu işittim...

Validemin hoşlanmayacağı bir apartman kiralamayı asla arzu etmeyeceğim için, evden bu nefreti hakkında kendinden açıklama istedim.

Ezildi. Büzüldü. Sana bunu kim söyledi? Yalan yanlış dedikodu yapmışlar, dedi. Fakat hâlinde benden sakladığı bir sır bulunduğunu anlıyordum. Söyletmek için ısrar ettim. Bir müddet daha gizlenen bir şey olmadığı iddiasında devam etti. Nihayet yüreğindekini açıkça döktürmeyi başardım...

Dedi ki:

'Apartmanı gezdiğimiz gün kapı eşiğinden yatak odama baktığım zaman şimdiki karyolamın bulunduğu yerde kendi ölü cesedimi upuzun yatmakta görmüş, dolayısıyla bu apartmandan ancak tabutla çıkacağımı anlamıştım...'

Validemin bu ifadesi üzerine onun geçirdiği fenalığın sebebini öğrenmiş oldum...

Bu uğursuz fikri zihninden çıkarmak için bütün kuvvetimle dil döktüm. Onun bu hâlini ben sırf hastalıktan sanıyordum. Fakat ikna edemedim. Birkaç ayını kız kardeşimin yanında geçirmesi için Amerika'ya gitmesi teklifinde bulundum. Bu seyahati kabul etti. Kanunuevvel'e kadar orada kaldıktan sonra yine yanımıza döndü.

Hâlâ ev değiştirmek fikrinde olup olmadığını sordum. 'Burada rahat yaşayamayacağım. Sözleşmeyi feshet,' dedi. Ev sahibiyle görüştüm. Apartmana sözleşmeyi aynen kabul eden diğer bir kiracı bulmam şartıyla feshe razı oldu.

O tarihte Başkan Roosevelt'le beraber Afrika'ya gitmem gerekti. Hareketim pek ani oldu... Şöyle geldi, böyle gitti, taşınmaya vakit kalmadan bir soğuk algınlığıyla hastalanarak validem kendini ölü görmüş olduğu yerde vefat etti..."

Vaka okundu bitti. Leman bir dördüncü, beşinci hadise yaprağı açmaya uğraşırken Keramet mani olarak:

"Yeterli... Bu fevkalade vakalardan birine inanmakla yüzüne iman etmek arasında bir fark yoktur... Her fena rüya görenin ölmesi lazım geleydi mezar kazmaya yetişilemezdi. Dünyanın öbür kıtalarında gerçekleşmiş uğursuzluklardan sana ne? Bu türdc vakalar etrafa yayılsa iyiliklerden bahtiyarlıklar beklemeye de hakkımız olmaz mıydı?"

"Her kötü rüya görenin ölmeyeceği doğru fakat rüyaların hepsi sahici değildir..."

"Kendi rüyalarının, niyetlerinin sahici olduğunu neden biliyorsun?"

"Bunlar manevi birer samimiyetle ruhuma doğuyorlar."

"İyi şeyler düşün, ruhuna mutluluklar doğsun."

"İyilikleri düşünmekle davet ve akıldan çıkarmakla kötülüklerden kurtulmak mümkün olsaydı..."

"Mümkündür... Fakat kendi kendimizi telkin etmeyi bilmeliyiz... Bana varırsan hiçbir şeyin kalmaz..."

"Varamam Keramet..."

"Niçin?"

"Çünkü seni çok severim..."

"Ne demek, anlayamıyorum..."

"Benimle mutsuz olacağını biliyorum da..."

"Yanlış... Çok yanlış..."

"Bir hakikat de var ki söylemeden duramayacağım."

"Hangisi?"

"Benim gözümün önünde başka bir kızla evlenirsen bu acıya da tahammül edemem."

"Evlenmem... Evlenemem..."

Leman'ı kolları arasına hararetle aldı:

"Ancak seninle evleneceğim..."

"Ben öleceğim..."

"Ben de beraber..."

"Ne bahtsızlık..."

"Seninle birlikte ölüm benim için bahtiyarlıktır..."

Bu iki çocuk arasındaki aşk da bu hüzünlü tempoda ilerliyordu...

34
Turhan'ın Bedenden Kurtulma İdmanları

Dilaver'in başında da başka türlü bir felaketin dumanı tütüyordu. Abdüllatif Efendi ailesini saran esrardan biraz sızıntı toplayabilmesi için Münire'ye fazlaca yüz vermiş... Hizmetçi kadında öğrenebildiğinden başka alınacak bilgi olmadığını anlayınca kendini çekmişti. Lakin bu yalancıktan yapılan aşk ilanına kanının bütün ateşiyle yüreğini açan Münire bu terk edilmeye dayanamayarak çocuğu çok kaba şekillerde rahatsız etmeye başladı...

İşinden fırsat bulabildikçe onu gece gündüz bahçeden gözetliyor... Uzaktan ona yalvarırcasına öpücükler göndermekten çekinmiyor... Bütün bu arsızlıklarına karşılık en küçük bir iltifat görmeyince kadın çileden çıkıyor, ne yapacağını şaşırıyor... Sevgilisine uzaktan mutfak bıçağı göstermek tehdidine kadar varıyor...

O... Dehşet! Karı bıçakla ne iş görecek? Kendini mi öldürecek, Dilaver'i mi? Zavallı çocuk bu sırnaşık gönüllü hizmetçinin vahşi sevdasından nereye kaçacağını bilmez bir hâle geliyor...

Bu taşkınlıkları kısa kesmek lazım... Fakat nasıl?

Dilaver de bu tehditlere tehditle karşılık vermek için kendine sallanan bıçağa karşı revolver göstermek cesaretine kalkıyor... Ne fayda! İş daha fena oluyor... Kadın bu silahtan ürküp kaçmıyor... Bilakis göğsünü açıyor ve "Vurmazsan alçaksın!" diye bağırıyor. Durum daha da vahimleşiyor... Söze gerek var mı? Çocuk asla kan dökmek niyetinde değil... Onun amacı sadece ürkütmek. Bu karı neden korkar acaba?

Karıyı yıldırmak çarelerini düşünürken, Dilaver kendi canından korkmaya başlıyor. Gözü karardığı bir anda, bir dakikada bu aşk kuduzu bıçakla üzerine hücum ederse?

Aman ya Rabbi hem felaket hem rezalet... Dilaver canını mı kurtarsın? Namusunu, haysiyetini mi? Onun bu kirli sevda bulamacına parmak bandırdığı ağızdan kulağa iki aile arasına yayılırsa? Çocuk, hanımefendinin, Talat Bey'in, annesinin yüzlerine nasıl bakacak?

Dilaver kendi kendine düşünüyor:

"Hakikaten uğursuz komşularmış ya! Ruhlardan yediğim tokadın acısı bana bu karının bıçağından duyduğum derin tiksintiyi vermedi... Bu uğursuz mahluk için bir dakikalık bir sevgi duymuş olsaydım canım yanmazdı. Köşkten köşke üç çift arasında aşk ocağı tutuştu. Zannedilir ki bu ateşleri üfleyen, bize musallat olmuş bir şeytan var...

Orhan'la Şehamet'in sevdalarından ne netice çıkacak? İki aile şimdiden hüzünlü birer düşünce, uğursuz birer kuruntu, korkunç birer hissikablelvuku[19] içinde... Kız ile oğlanın arasına girerek, "kış kış" yapmaya uğraşıyorlar. Lakin ne fay-

19 Önsezi

da... İki gönül bir kere çelikle mıknatıs gibi birbirini çekti. Hükümdarları, veliahtları tahtlarından, taçlarından ayıran aşk cinneti kendi tatlı suyundan başka bir ilaçla tedavi kabul eder mi?

Fakat Şehamet'in geçmişini örten kanlı esrarın perdesi aralanmıyor. Bu kızı seven her erkek çarpılıp ölüyor mu? Dünya azılılarıyla başa çıkılamazken ahiret kötüleriyle nasıl uğraşmalı... Onlara kapı baca olmaz. Bu ruhlar elle tutulmaz. Gözle görülmez... Rüzgâr gibi, elektrik gibi iğne deliğinden geçerler...

Şehamet mert bir kızsa evlenmeden evvel her hakikati elbette Orhan'a anlatır... Tehlike her ikisi için de aynı derecedeyse hayatlarını sevdalarına feda ederek birbiriyle evlenirler.

Leman'a gelince, bu zavallı kızın aklı ruh masallarının korkulu heyecanlarıyla zıvanasından çıktı. Okuduğu şeylerin aynısı dimağında çizile çizile kendi ölüsünü döşekte gördü...

Keramet onu sevdasıyla iknaya, tedaviye uğraşıyor. Gece gündüz baş başa aralarında baygın bir mücadele devam ediyor. Bakalım, iş nereye varacak?

Turhan'da da gayet mistik bir hâl var. Bu çocuğun ayakları toprakta geziyor lakin kafası daima başka âlemlerin rüyaları içinde uyuşuk yaşıyor. O da gizli bir derdin sıkıntısını çekiyor amma kimseye açılmıyor...

Dilaver bir gün onu bahçenin kuytu ve gölgeli bir köşesinde afyon yutmuş tiryaki gibi aralık gözle bakar, dalgın bir hâlde buldu.

Yanına sokularak:

"Ey aziz evlat, uyan bakalım... Gündüz ortasında rüya görmek akıl kanunnamesinin birinci maddesi gereğince yasaktır."

Turhan, üzerine bir ışık gelmiş gibi puflayarak:

"Geç..."

"Nereye geçeyim?"

"Beni geç..."

"Seni böyle yarı baygın görüp de geçemem. Ne dalga geçiyorsun, söyle bakalım..."

"Uyanık canlar uyur görünürler. Uyanık görünenlerse işte asıl uyuyanlardır..."

"Demek ki hâllerimizi değiş tokuş ediyoruz..."

"Ben hâlimi kimseyle değişmem... Ben çok uzun idmanlarla bu mertebeye erdim."

"Hangi mertebeye?"

"Anlamazsın... Ayıya kaval çaldırması mümkün mü?"

"Bu benzetme çok kaba oldu amma zararı yok beyim... Bu mertebenin alt basamaklarını olsun tanımak isterim..."

"Ben *extase*[20] hâlimde bakınca dünyanın öbür ucunu görürüm. Kendi içime toplanınca kâinatı ruhumda bulurum..."

"Âlâ! Ben dürbünsüz buradan Fenerbahçe'yi bile seçemem..."

"Seçemezsin tabii... Eşyanın, bütün cisimlerin esrarı üzerlerinde yazılıdır amma bu dünya bakar körlerle doludur..."

"Peki, o âmâlardan biri de benim. Teşekkür ederim... Şöyle Marmara'ya doğru bir bak... Mısır'a, Afrika'ya uzan. Bakalım dünyanın bu parçasında neler göreceksin?"

"Gafilin işi zaten başka ne olabilir?"

"Alay değil efendim, veliliğinizden istifade etmek isterim... Gözleriniz dünyanın ötesini gören birer teleskop, ku-

20 Fr. extase: Kendinden geçme, vecit

laklarınız dünya ötesini dinleyen birer radyo... İçiniz el değmemiş bir kâinat. Böyle bir mucizenin yanında ben âciziniz, kör köstebek gibi bir şey kalıyorum."

"Tabiat, kendini anlamak yeteneği göstermeyenlere karşı ketumdur."

"Ne yapayım. Ne olduğunu anlamak için ruha dokunmak istedim. Şamarı yedim..."

"Oh, afiyet olsun cicim."

"Afiyet verecek şey değil. Elleri ağır..."

"Vurdukları yerde gül biter..."

"Vallahi benim suratıma kan oturdu... Aklıma geldikçe hâlâ gözlerimden ateş çıkıyor. Dostluklarını kazanmanın yolunu bana öğretmediniz gitti..."

"Ruhlara ruhla yakın olunur..."

"Nasıl?"

"Ruhunu vücudun maddiliğinden süzüp onlara karıştırmalı..."

"Sonra da tımarhanenin yolunu tutmalı..."

"Tımarhaneler uyanık can tekkesidir. Deli onlar değil biziz. Onlar aklın ötesini görüp esrarı söylerler. Bu hakikatler bize abuk sabuk görünür. Çünkü o dili anlamayız. Gözlerimiz, kulaklarımız gafletle perdelidir. Şimdiki güzel sanatlar bu perdeleri yırtıp esrarla kucaklaşmaya atılıyorlar. Akıl sınırı üzerinde takla atan kübizmin, fütürizmin, dadaizmin hamleleri hep bu ilahi tepeye yönelmiştir. Yükselmeli, yükselmek, ta şuurun güneşine, cennetine kadar... Hakikate ulaşmak... Sanatı, yerinde zincirleyen gelenek, fen, ilim, yöntem tutkunluğundan kurtarmalı. Sanatı, gizli tutan, onun güzelliklerini örten bütün engellerden soymalı... Çırılçıplak meydana koymalıyız... Aşkımızı tutuşturacak ilahla işte o zaman karşı-

laşarak büyük sırra ermiş oluruz. Soyunmalıyız... Soyunmalıyız... Cismen fikren soyunmalıyız..."

"Peki amma bu dediğin yazın plajlarda olabilir..."

"At üstünden ceketi, pantolonu, donu..."

"Bu mezhebin henüz kanunnamesini okumadım. Soyunamam..."

"O bez parçaları kalbini gözlerimden saklıyor..."

"Soyunsam da kalbimi gene göremezsin. O deriler, etler, kemiklerle örtülü bulunuyor... Acayip şey... Demek bize her yücelik çıplaklıktan gelecek..."

"Şüphe mi var... Allah bize her şeyi görmek için göz vermiş. Örtülerle onu bu hakkından mahrum etmek... Doğa kanununa karşı vahşi bir engeldir, manasız bir yasaktır. Elbette doğa böyle akılsızca muhalefetlere bir gün üstün gelecek, her şeyin örtüsü kalkacaktır..."

"Demek medeniyet bu yola gidiyor..."

"Soruyor musun?"

"Ben sana başka bir şey sormak için geldim..."

Turhan cebinden şık, yuvarlak kabartmalı bir gümüş kutu çıkararak:

"Çeker misin bir tutamcık bundan?"

"Nedir o?"

"Cenabıhakk'ın dünyayı yaratmak için kullandığı enfiye[21]..."

"Ha, ben de içimden bizim küçük bey niçin bugün bilinçaltının otuz kırk derecelerinden konuşuyor diye merak ediyordum. Meğerse sebebi varmış. Beyimiz tütsülüymüş..."

"Ulan, o tütsü değil. Akıl cilası, fikir bileğisidir. Çekmez misin?"

21 Keyif vermek için burna çekilen çürütülmüş tütün tozu, burun otu

"Hayır..."

"Niçin?"

"Aşınır diye aklımı biletmekten korkarım..."

"Beynin paslanmış, aklın körelmiş..."

"Zararı yok... Ben burada otururken Süveyş Kanalı'ndan geçen gemileri seyretmek istemem... Tabiatın ölçüsü dâhilinde bu bildiklerim, gördüklerim bana yeter..."

"Sakın bu sırrımı anneme, kardeşime söyleme..."

"Peki amma seni buna kim alıştırdı?"

"Bir peri kızı..."

"Tozu nereden buluyorsun?"

"Bir Rus'la dost oldum. Bizim bakkala bırakıyor. O da gizlice çırağıyla bana gönderiyor."

"Sana bu çok pahalıya mal oluyor..."

"Bunun değeri parayla ölçülür mü? Bunun yanında altın, elmas... Ne para eder? Yenmez, tadılmaz, koklanmaz..."

"Besbelli Rus'a çok cömertlik ediyorsun... Bu sırdaşlığını ödemek için bakkalın gözünü doyuruyorsun... Çırağa da bol bahşiş sunuyorsun."

"Para değil, canım feda olsun..."

"Evet, sonunda can fedakârlığı da var... Çünkü bir nefeste sağlığından, bilincinden birer parça kaybediyorsun..."

"Bizi kasvetiyle ezen hayatın böyle araçlarla ağırlıklarından kurtulup zevkine varamadıktan sonra sağlıktan ne fayda beklenir... Alış alış, buna alış... Gel beraber çekelim... Bir maymun kadar olamıyor musun?"

"İfadelerinden açıklık da kayboluyor. Şimdi toz arasında maymunun ne yeri var?"

"Kokain kullanan bir madamın maymunu da bu ilahi toza hanımıyla beraber alışmış. Zeki hayvan, bu tutkunluğunda insanları geçmiş... Hanımının ceplerini, kutularını karıştırıp da gıdasını bulamadığı günler sinirlenir, titizlenir, çırpınır, evi altüst eder, kıyametleri koparırmış..."

"Demek ki maymunlar da kokain çekerek dadaizm, fütürizm tartışmalarına karışacaklar... Ediplerin sağlam bir kaba sığdıramadıkları bu ekstra meseleler hakkında bakalım bu kuyruklular neler yumurtlayacaklar? İtalyan şairi Marinetti'nin büyük keşfi hayvanlara kadar yayılıp dünyayı saracak, belki kaplumbağalar bile fütürist olacak..."

"İşin gücün alay... Sen hangi fikrin takipçisisin? Bu dünya sahnesi oyuncuları arasında ne marifet yaparsın?"

"Vallahi sahne o kadar dolu ki ben bu curcunaya karışmayarak açıkta seyirci kalmak isterim."

"Hımbıl..."

"Ne yapayım, benim gösterecek marifetim yok..."

"Bu tozdan çek, ilham bekle. Sanatın bütün mucizeleri yüreğine doğar. Her bahse girişebilirsin. Derhâl bir megaloman, tabiatın bütün esrarına tercüman olursun. Dâhileşir, etrafa duman attırırsın..."

"Uzman doktorlar başka türlü söylüyorlar. Bunu kullanan evvela hasta, sonra divane olur, diyorlar... Aynaya git de bak. Benzin solmuş... Sofrada da dikkat ediyorum. Eskisi gibi iştahla yemek yemiyorsun..."

"Yemeği ne yapacağım? Bu tozda bütün kuvvetlerin gıdasından üstün bir özellik vardır."

"Bu iddiayı kes... Senin fikrin sende, benimki benimki bende kalsın. Sana başka bir sorum var. Kardeşlerin gönül dalaveresiyle meşgul, sen de bütün sevdanı öldürücü bir toza vereceğine güzel bir kıza âşık olaydın o çok uygun düşerdi..."

"Ağzımdan sır mı almak istiyorsun?"

"Kardeşiz, birimizin sırrı ötekinin de sırrıdır..."

"Ben de seviyorum..."

"Kimi? Görünürde kimse yok..."

"Benimkisi göze görünür, basit bir aşk değil..."

"Sen gaiple mi sevişiyorsun?"

"Elbette."

"Aşkın bu türlüsünü hiç işitmedim. Nasıl? Bana anlat..."

"Ruhum sevgilimin göksel kimliğiyle temasa geçtikten sonra onun dünyevi varlığını arayacağım. Bu arayışta benimle beraber dolaşır mısın?"

"Seni yalnız bırakmamak için dolaşırım... Pek uzaklara mı gideceğiz?"

"Hayır, buraları... İstanbul ve civarı..."

"Sevgilinin nerede olduğunu bilmiyor musun?"

"Bilmiyorum..."

"Nasıl bulacağız?"

"İkametgâhı bana işaret olunacak."

"Nereden?"

"Göksel âlemden..."

"Turhan o tozdan çekerken beni de divane edeceksin... Yüzünü görmeden mi bu kıza âşık oldun?"

"Siması kalbime ay gibi doğdu. O da beni gördü. Mana âleminde tanışıp seviştik... Ve sonra *isolement*[22] idmanı yaparken geldi, bana apaçık gözüktü..."

"İzolüman idmanı nedir?"

22 Fr. isolement: Soyutlanma

"Kapalı bir yere çekilerek dünyadan tamamıyla alakayı kesmek... Ve sonra kendi kendinden çıkmak..."

"İnsan kendi kendinden nasıl çıkar kardeşim?"

"Bu, her gün devam edilen uzun bir idman neticesinde mümkün olur."

"Bu idman nasıl yapılır?"

"Hector Durville'in[23] *Kendi Kendini Manyetizmalamak* adlı eserinde tarif edildiği gibi. Mesela en evvel vücuda tamamıyla bir hâkim olmak lazımdır, bunun için en uygun vaziyet upuzun yatmaktır. Sonra dikkatinizi birer birer kaslarınız üzerinden dolaştırmak suretiyle sinirlerinizin gerginliğini giderip bütün kaslarınızı gevşetmek... Hissiz bir hamur hâli almaya uğraşmak... Ve sonra vücudun bu hareketsizliği dimağın da faaliyetini azaltır. Ruhi enerji yeterli derecede toplanınca..."

"Sus Orhan... Sen odalara kapanıp da bu haltları mı ediyorsun?"

"Halt değil ulan, ağzını topla... Bu kaba et-kemik dünyasından ince maneviyet âlemine böyle geçilir."

"Tımarhaneye de böyle gidilir..."

"Peki... Ben tımarhaneliğim... Sen akıllılarla otur. Akıllı ol..."

"Bu hâlin beni çok üzdü Turhan. O beyaz zehirden çekmediğin bir günde seninle uzun boylu görüşmek isterim."

"Benimle sevgilimi aramaya gelmeyecek misin?"

"Geleceğim... Bana haber vermeden gizli hiçbir iş görme..."

Dilaver düşüne düşüne bu kokainmanın yanından ayrılır.

23 Hector Durville (1849–1923): Fransız manyetizmacı

Bu çocuğun hâlini Orhan'ın aşkından, Leman'ın halüsinasyon gördüren cinnetinden daha tehlikeli bulmuştu. Zenginliğin, refahın da fakirliğe denk sefaletleri vardı. Bir günlük ekmeğini çıkarmak için akşama kadar alın teri döken rençber, geceleri katı döşeğine nasıl yorgun uzanıyorsa her türlü nimet önlerine hazır gelenler de kuş tüyü yataklarında makul sebeplerle rahat uyuyamıyorlardı.

35
Arnavut'un Aşkı

Dilaver, Turhan'ı kokain cennetinin bahçelerinde, şeffaf aşklarla kol kola, dudak dudağa bırakarak yürümekteyken karşısına köşkün uşağı Hurşit çıktı.

Hizmetkârın yüzünde verilecek mühim bir sırrın tereddütlü ürpertileri dolaşıyordu. Merakla sordu:

"Ne o Hurşit? Bana acayip bir suratla bakıyorsun?

Uşak ona biraz yaklaşarak hafif sesle:

"Size bir söyleyeceğim var da..."

Merakı artan Dilaver sordu:

"Öyle ne ezilip büzülüyorsun... Ne söyleyeceksen haydi de bakalım."

"Amma beni affedersiniz. Malum ya, elçiye zeval yoktur."

"Başkasından bana bir haber mi getiriyorsun?"

"Evet, fena bir haber..."

"Söyle..."

"Komşunun uşağı Veysi, silahla sizin arkanızdan dolaşıyor."

"Ne amaçla?"

"Sizi öldürmek için..."

"Rüya mı görüyorsun Hurşit? Komşunun uşağıyla ne alışverişim var ki beni öldürmeye kalksın?"

"Orasını bilmiyorum... Bana dedi ki, git Dilaver Bey'e söyle, aklını başına alsın, ben Arnavut'um, kimsede intikamımı bırakmam!"

"Bu kadar mı?"

"Evet..."

"Bu suikastin sebebini sormadın mı?"

"Sordum. Bir şey söylemedi."

"Bu işte bir yanlışlık olmalı... Ben o herifi şimdi bulur, durumu anlarım..."

Dilaver komşunun bahçesine doğru yürüdü. Zaten Veysi de ağaçların arasından ikisinin konuşmalarını gözetliyordu. Dilaver'i görünce saklanmadı. Ekşi bir suratla karşısına çıktı. Herifin bu gereğinden fazla öfkeli tavrından Dilaver, işin şaka olmadığını anladı... Bu sebepsiz garaza uğramak kızgınlığından da kendini alamadı. Çatkın bir çehreyle düşmanına yaklaşarak:

"Veysi Ağa, şimdi senin tarafından gayet acayip bir tehdit haberi aldım. Ciddiyetine inanmadım. Bu haberi gönderen sen misin? Bunu bir defa da kendi ağzından işitmek isterim..."

Hayvani bir öfkeyle yaşayan, insan şeklindeki bu kaba mahluk kızgınlığını teyit ederek başını küstahça sağa sola sallayarak:

"Ha vallahi ben söyledim... Arnavut tükürdüğünü yalamaz..."

"Şimdi burada Arnavutluk, Türklük meselesi yok... Arnavutluk artık bize uzakta kaldı... Bak, sen şimdi burada bir Türk evinde bulunuyor, Türk ekmeği yiyorsun... Türk ülke-

sinde Arnavut kan davası, Arnavut besası,[24] Arnavut inadı para etmez. Burada kanun var. Bir daha söyle bakayım. Sen beni öldürmek istiyormuşsun, öyle mi?"

"Ha vallahi billahi, gebertmek istiyorum..."

"Sebebi?"

"Sebebini sen daha iyi bilirsin..."

"İnan ki katiyen bilmiyorum..."

"Sen benim namusuma tecavüz ettin..."

"Kulaklarıma inanamayacağım geliyor, neler duyuyorum... Ben senin namusuna nasıl tecavüz edebilirim be aptal herif!"

"Nişanlıma sataştın..."

Bu itiraf karşısında Dilaver'in ayakları birdenbire suya erdi. Fakat renk vermemeye uğraşarak:

"Senin nişanlın kim?"

"Bilmiyor musun sanki?"

"Bilmiyorum..."

"Biz Münire ile nişanlıyız..."

"Oh tebrik ederim..."

Veysi, beline sokulu, paslı bir tabanca göstererek:

"Bu kadından elini çek. Yoksa ha... Yakarım billahi..."

"O kadınla aramızda böyle bir şey yoktur. Emin ol Veysi Ağa..."

Veysi, yan cebindeki kirli bir defter arasından bir fotoğraf çıkararak:

"Nasıl yok? Bu kimin resmi?"

24 Arnavut yemini; ant etme, sözleşme, antlaşma

Dilaver baktı, kâğıt üzerinde kendi yüzünü gördü. Şaşırarak:

"Tuhaf şey... Benim resmim..."

"Sanki senin olduğunu bilmiyor musun da böyle söylüyorsun, yalancı düzenbaz!"

Arnavut fotoğrafın arkasını çevirerek:

"Bunları kim yazdı?"

Dilaver baktı. Şu saçmaları okudu:

"Seviyorum seni dünyalar gibi, yanıyorum sana külhanlar gibi. Sarmak isterim seni civanlar gibi. Sen Arnavut Veysi'ye layık değilsin. Elmasım, benim zevcem olacaksın...

Âşık
Dilaver

Zavallı çocuk bu elli ayaklı iftira karşısında küçükdilini yutacak gibi bir hâle geldi. Çünkü Münire'ye böyle bir resim vermemişti. O saçma sapan satırların ise katiyen kendiyle bağı yoktu.

Karı, Dilaver'den intikam çıkarmak için nereden bulduysa o fotoğrafı ele geçirmiş, acemi bir yazıcıya da o saçma sapan sözleri karalatmış.

Vay edepsiz karı... Şimdi Dilaver ne dese sözleri hep inkâr suretinde düşünülecek... Bu ahmak, bu kaba herif, Münire'nin aşkıyla büsbütün budalalaşmış...

Yalnız şöyle bir sorudan kendini alamadı:

"Bu resmi sana kim verdi?"

"Münire kendisi... Senin resmini saklayacak da bana bir şey söylemeyecek mi sanıyorsun? Münire bana sadık ve çok namuslu bir kadındır... Daha yaptığın çapkınlıkları hep anlattı..."

Hayretle karışık nefreti biraz daha artan Dilaver:

"Daha neler yapmışım?"

"Yapmışsın... Yapıyormuşsun... Münire söylüyor..."

"Ne diyor?"

"Bahçeye rahat çıkamıyorum... Bana işaretler ediyor. Göğsünü, bağrını açıp, yanıyorum diye bağırıyor.. Çiçekler, yemişler, mektuplar, hediyeler gösteriyor... Söyle o çapkına, beni rahat bıraksın... Ne kadar yansa, bayılsa ayılsa ben ona varmam... Veysi, ben ancak senin karın olacağım, diyor..."

Bu aptal adama söz anlatmak zordu. Fakat her cüreti aşan bu en ahlaksızca iftiralara dayanmak daha da güçtü.

Dilaver artık kendini tutamadı, "Bana baksana Veysi Ağa," dedi.

"Ha, bakıyorum..."

"Sen Arnavut'muşsun?"

"Ha vallahi, yetmiş göbekten beri Arnavut oğlu Arnavut'um..."

"Arnavutluk demek mertlik demekse..."

"Şüphe mi ediyorsun? Tabancayla ispat ederim..."

"Acele etme. Tabancayı yerinde kullan... Yalnız mertlik para etmez, biraz da kurnaz olmalı..."

"Ben hem merdim hem de çok kurnazım..."

"Kurnaz değilsin..."

Arnavut dövüşe hazırlanan horoz gibi kabararak:

"Değil miyim kurnaz?"

"Değilsin..."

Veysi belini karıştırarak:

"Şimdi sana göstereceğim, bakalım değil miyim kurnaz..."

"Kurnaz adam, kurnazım diye haykırmaz... Sinsi görünür. İkide bir böyle silaha davranmaz... Hemen her söze sinirlenivermez. Anlar. Dinler... Hakikati sezdikten sonra iş görür.

Şimdi ben seni tecrübe edeceğim. Bakalım kurnaz mısın, değil misin?"

"Yap bakalım tecrübe..."

"Her lafa babahindi gibi suratını kızartıp kabarma..."

"Peki, evvela dinleyeceğim, sonra kızacağım..."

"Münire seni aldatıyor..."

"Hiii, vallahi yalan söylüyorsun, işte buna dayanamam."

"Azıcık sabret..."

"Karnımda dörtnala bir at koşuyor gibi yüreğim tak tuk tak tuk atıyor."

"Karnında at koşsun... Otomobil uçsun, beni dinle, o karının kötülüklerinden bahçeye çıkamayan benim... Ben ondan kaçıyorum, o benim arkamdan dolaşıyor... Bana çiçek gösteren, mektup uzatan odur... Ben ona başımı çevirip de bakmak tenezzülünde bulunmuyorum... Ben kimseye fotoğrafımı vermedim. Onu da nereden bulmuşsa bulmuş. Arkasına o saçma sözleri kime yazdırtmışsa yazdırtmış..."

Arnavut'un suratı haşhaş çiçeğine döndü. Gözleri büyüdü. Ağzı köpürüyor gibiydi. Muhatabının üzerine atılmak heyecanlarına kapılırken Dilaver devam etti:

"Kurnaz adam dinler, sinirlenmez dedik ya... Kendini topla. Bak daha ne söyleyeceğim..."

"Yalan söylüyorsun... Şimdi dinleyeceğim fakat sonra bana bu yalanları ödeyeceksin!"

"Yalan söylüyorsam ödcrim. Lakin doğru söylüyorsam ne yapacaksın?"

"Beni kim aldatıyorsa öldüreceğim... Sen mi? Münire mi?"

Dilaver ekşi birer alayla Arnavut'un suratına göz gezdirerek,

"Hemşerim, sen biraz kendine gel bakayım... Burası Yakova, Piriştine değil... Türkiye'de insanın kıymeti büyüktür. Sürekli 'öldürürüm öldürürüm' lafını ağzına pelesenk etmişsin. Sen insanları fare mi, tavşan mı sanıyorsun? Bak, senin silahın var, benim yok, hadi öldür bakayım," dedi.

İki kolunu göğsüne kavuşturarak düşmanının karşısında durdu. Veysi, bu cesaretin önünde afalladı.

Dilaver şimdi yumruğunu göstererek:

"Eğer mertsen yumruk yumruğa vuruşalım!"

Arnavut bütün bütün alıklaştı.

Dilaver en acı alaycılığıyla:

"Sen ciğeri on para etmez bir herifsin... İşte sana hakaret ediyorum. Yumruğunun kuvvetini göstersene..."

Bu defa gururu kabaran Arnavut'un gözlerini kan bürüdü. Yumruğunu sıktı... Usulsüz, sallapati çocuğun yüzüne savurdu. Fakat Dilaver başını darbenin aksi yönünde eğmekle beraber sağ dirseğiyle bir *parade*[25] yaptı. Hamleyi savuşturdu. Aynı zamanda iki ayağının ucuna yükselip yıldırım gibi eksenli bir hareketle sağdan sola dönerek aşağıdan yukarıya düşmanının çenesine dik bir *uppercut*[26] yapıştırdı.

Gözlerinden ateş fışkıran Veysi, atıldığı iki adım gerisinde kendini bir ağaca çarparak:

25 Fr. parade: Kaçınma, savuşturma

26 İng. uppercut: Aparkat, boksta bükük kolla aşağıdan yukarıya doğru çeneye atılan yumruk

"Mori, vay anasını!"

"Vay anasını ya! Paslı tabancayla beni mi korkutmaya çıktın?"

"Bre cenabet oğlan, elinde taş mı var, çekiç mi?"

Dilaver yumruğunu göstererek:

"Ne taş var ne çekiç, işte, basbayağı yumruk..."

Uşağın sol dudağı ucundan iplik gibi kan akıyordu...

Dilaver şimdi komşunun bahçesine doğru döndü. Orada ağaçların arasından bu yumruk düellosunu seyreden Münire'ye haykırarak:

"Edepsiz karı, bu ahmak herifin eline tabancayı verip de cinayet işletmek için mi karşıma gönderdin? Şimdi oraya gelirsem hiddetine, kuvvetine güvendiğin bu aptal adamın önünde seni tepelerim... Ahlaksız fitnekâr, kim kimin arkasından dolaşıyor? Nedir bu kepazece yalanlar?"

Münire hiç cevap vermeden köşke kaçtı. Veysi'nin önünde biraz şafak atar gibi oldu ama sevgilisinin yanında suratına savrulan "ahmak" hakaretine gururu bir türlü tahammül edemiyordu. Yine tabancasına el atarak:

"Bana mı söylüyorsun ahmak?"

"Evet, sana söylüyorum. Mert adam silahsız düşmana tabanca kullanmaz. Dur, ben de gideyim, tabancamı getireyim, vuruşalım... Ondan evvel bir kere daha beni dinle, ahmak olduğunu sana ispat edeceğim."

"Ulan, edemezsen yine vuruşacağız."

"Vuruşacağız. Mertçe..."

Veysi, çenesine götürdüğü eline bulaşan kana bakarak:

"Ha vallahi, mertçe..."

"Öyleyse dinle... Bak, hakikati suratına bağırdım. Hiç yalanlamaya cesaret edemeden Münire içeriye kaçtı. Anlıyor musun şimdi kahpelik kimde?"

Sevdalı uşak yumruğuyla şakağını döverek:

"Bu kalın kafam şimdi anlıyor bir parça..."

"Yumruğu çenene yedin, aklın biraz başına geldi..."

"Şimdi bana ispat et, göreyim, ben nasıl ahmağım?"

"O kolay..."

"Haydi söyle..."

"Sen basit bir ahmak değilsin... Birkaç defa katmerli ahmaksın..."

"Ya... Katmer katmer ahmağım..."

"Evet, birinci ahmaklığın karının yalanına aldanıp bana saldırmanla sabit..."

"Ya ikincisi?"

"İkincisi de bu karının seni seviyorum dediğine pek safça kanmanla sabit..."

"Bu karı bana sevmiyor mu şimdi?"

"Sevmiyor... Aldatıyor... Seninle eğleniyor..."

Veysi'nin yüreğini üşüten kıskançlık sıtmasının titremeleri dudaklarından dökülerek:

"İspat edebilir misin ki bu karı bana sevmiyor?"

"Böyle apaçık bir hakikat için ispata gerek yok. İkimiz bir aynanın karşısında yan yana duralım. Sen elliye doğru kök salıvermiş, kart bir adamsın... Ben henüz on yedi on sekiz yaşındayım. Sonra suratın sıska ekmekçi beygirine dönmüş. Daha sonra el kapısında beş on lira aylıkla uşaklık ediyorsun. Ve en sonra akılca bayağıdan çok aşağısın. Tahsil ve

terbiyeden zerre kadar nasibin yok. Besbelli ki seni bu evde ucuzluğuna karın tokluğuna kullanıyorlar. Şimdi çorak başını kaşıyarak bir düşünüp de söyle bakalım, bir kadın seni mi sever, beni mi?"

Veysi başını değil, hâlâ kan sızıntısı durmayan çenesini elleyerek:

"Gidip soracağım bu karıya, bakalım seni mi seviyor, beni mi... Sonra haklaşırız..."

"Haydi sor... Hakikati anlamak için galiba beyinsiz kafan birkaç yumruk daha istiyor..."

Bu ağız ve yumruk mücadelesi büyük bahçenin tenha bir köşesinde oluyordu. Münire tarafından sevilmediğine kalben bir türlü inanamayan Arnavut, ağır adımlarla köşke döndü...

Onun arkasından bakan Dilaver:

"Sevda en akıllıları alıklaştırır... Bu zavallıyı büsbütün hayvanlaştırmış... Bende de var ya kabahat... Elin hizmetçisine velev ki kerhen şakadan olsun, niçin sataşmalı? Sevdayı köklendiği kalpten söküp atmak çok defa mümkün olmuyor. Komedya bu kadarla kalsa âlâ... Bakalım bu oyun daha ne perdeler açacak...

36
İki Aile Arasında Görüşme

İki köşkün arasında Dilaver-Münire macerasını gölgede bırakacak diğer bir aşk yangını saçaklara sarıyor. Orhan'la Şehamet'in etrafa lavlar saçan amansız gönül yangınları... Evliliğin mümkün olmadığı bu aşkın sonu neye varacak?

Evliliğe bu kadar şiddetli engel oluşturan sır nedir? Ruhların, "iki cani arasında bir melek" sözünden ne mana çıkarılabilir? Bu muammanın çözülmesinde Velittin Paşa ailesi

türlü varsayımlarda bulunuyor, kız tarafıysa ağzı sıkılıkta kesin bir ısrardan ayrılmıyor.

Dehşetli bir cinayet gerçekleşmiş... Besbelli Şehamet'in yüzünden... Kız bu felakete ne suretle sebebiyet veriyor? Ne kadar içindedir ve sorumluluğu nedir? Bu maceraya neden ruhlar, cinler, şeytanlar karışıyor? Kızın evliliğinde gerçekleşmesinden korkulan fenalık ne türdendir?

Mehtaplı gecede iki genç, aşklarını birbirine dökerlerken Rasiha Hanım, kızını azarlayarak almış, eve götürmüş... Mahinur Hanım da aynı paylamayla oğlunu köşke sokmuştu.

O geceden sonra bu iki sevdalı, ailelerince göz hapsine alındı. Birbirleriyle tenhada baş başa konuşturulmuyorlar, birbirlerini ancak herkesin yanında görebiliyorlardı.

Zaten sinirleri hassas olan sevdalılara bu yasaklardan büsbütün sinir hâli geldi. Kız da oğlan da tahammüllerinin son perdelerinde gibiydiler. Eski masalların kahramanları gibi günden güne sararıp soluyorlardı. Nihayet aşk, ailelerin engellerine karşı koyacak bir şiddette alevlendi. İki sevdalı şimdi hiçbir yasağı dinlemiyorlar, tenha köşelere çekilerek baş başa sohbete devam ediyorlardı.

Bir gün kız ve oğlan tarafı iki aile, çocuklarının bu uğursuz sevdalarından doğacak felaketin önünü almak için aralarında gizlice görüşmeye başladılar.

Kız babası Abdüllatif Efendi, büyük bir samimiyetle oğlan anasına dedi ki:

"Hanımefendi hazretleri, rica ederim, hatırınıza diğer türlü şeyler gelmesin... Ben kızımı kocaya verecek olsam hakikaten Orhan Bey'den daha iyisini bulamam... Oğlunuzun asaleti, nezaketi, terbiyesi, ahlakı, güzelliği bütün tahminlerin üstündedir. Mumlarla arasak kızımız için böyle her meziyet, fazilet şartlarını toplayan bir koca bulamayız... Ancak kızım, söylenmez bir sırla büyülüdür."

Hanımefendi:

"Affedersiniz beyefendi hazretleri... Bu sır niçin söylenmiyor? Hakikat bilinirse serbest konuşulur. Ona göre uygun bir karar verilir."

Abdüllatif Efendi:

"Bu sır söylenmez. Söylense de akıl alır, inanılır şey değildir... Bizim bildiğimiz maddi manevi hayat şartlarının, kanunlarının büsbütün dışında bir bela, bir canavarlıktır. Nasıl söyleyeyim, öte dünyaya ait bir haydutluktur..."

Hanımefendi:

"İyi saatte olsunlardan gelen bir felaket mi?"

Abdüllatif Efendi:

"İyi saatte olsunlar, bize o kadar kötü saatler geçirttiler ki... Bu uğursuzlara iyilik temennisinde bulunmayı gönlüm istemiyor doğrusu..."

Hanımefendi:

"Öyle söylemeyiniz... Onlar için iyilik dileyelim ki bize fenalıkta bulunmasınlar..."

Talat Bey:

"Bu görünmezlerden korkuyor musunuz?"

Abdüllatif Efendi:

"Elbet... Baksanıza, hayatımıza hâkim oluyorlar... Kızımın evlenmesini engelliyorlar..."

Talat Bey:

"Af buyurunuz beyefendi, kendilerini size ne suretle, ne şekilde gösteriyorlar?"

Abdüllatif Efendi:

"Ufukları yerle bir eden bir fırtınanın kapalı bir ev içinde patlaması şeklinde... Fakat rica ederim beyefendi, sorularınızı derinleştirmeyiniz. Esas bilinmeyince ayrıntılar hakkındaki sorular daha ziyade merak uyandırmaktan başka bir şeye yaramaz. Biz şimdi felaketin yeni almaya başladığı şeklin önüne geçebilecek çareleri düşünmeliyiz..."

Rasiha Hanım:

"Yani oğlunuzla kızımızın arasında tutuşan yangına su sıkma çareleri..."

Hanımefendi:

"Birbirinden soğutmak mı?"

Rasiha Hanım:

"Evet..."

Hanımefendi:

"Bu nasıl mümkün olur? Büyüyle mi?"

Talat Bey:

"Büyüye, efsuna gitmeyiniz... Bunun en kestirme çaresi ikisini birbirinden uzaklaştırmaktır."

Abdüllatif Efendi:

"Bu yolu denemek istedik. Lakin Şehamet oralara yanaşmıyor..."

Hanımefendi:

"Ne diyor?"

Rasiha Hanım:

"Siz bu köşkten çıksanız da ben buradan bir yere ayrılmam... Orhan'ın yirmi dört saatlik hasretine dayanamam... Daha fazla ileri varırsanız bizi isyana mecbur edersiniz, diyor..."

Hanımefendi:

"İsyan edip de ne yapacaklar acaba?"

Rasiha Hanım:

"El ele verip kaçacaklar gibi görünüyor..."

Hanımefendi göğsünü sarsan bir kaynanalık kıskançlığıyla:

"Şehamet Hanım, Orhan'ın yirmi dört saatlik hasretine dayanamıyorsa kaçtıkları vakit ben bu ayrılığa nasıl tahammül edebileceğim? Analık yüreği gelip geçici sevdalarla kıyas olunabilir mi? Oğlum huylarını büsbütün değiştirdi. Evvelden en küçük bir sözümü emir sayarken şimdi en mühim bir emrimin önünde dudak bükmekten çekinmiyor... Ettiğim nasihatlere karşılık oğlum da kızınızın size verdiği cevapları kullanıyor. Ağız birliği etmişe benziyorlar. Ne yapacağız?"

Rasiha Hanım:

"Haklısınız hanımefendimiz... Kızıma şöyle darılıyorum: 'Sen müthiş bir belaya uğradın. Elin masum gencine yazık değil mi? Onu da aynı felakete düşürmekten vicdan azabı duymuyor musun?'"

Hanımefendi:

"Ey, ne cevap veriyor?"

Rasiha Hanım:

"'Orhan benimle beraber cehenneme girmeye razı... Bizim için en dehşetli olan şey ayrılıktır,' diyor..."

Hanımefendi:

"Evlilikten beklenilen saadettir. Cehennem ne oluyor? Beni korkutuyorsunuz hanımefendi..."

Rasiha Hanım:

"Gerçekleşmesinden evvel felaketi karşılamak için her şeyi açıkça söylüyorum. Oğlunuzun iyiliği için kızımı suçlamaktan bile çekinmiyorum."

Talat Bey:

"Felaket yarı yarıya gerçekleşmiş demektir."

Rasiha Hanım:

"Bunu yarıda bırakmak da sizin için bir iyiliktir. Zorlarken ve tehdit ederken en ileri vardığımız zaman kızımız bize şu cevabı veriyor..."

Hanımefendi:

"Hangi cevabı?"

Rasiha Hanım:

"En son korkulan şey ölüm değil mi, Orhan'la biz ona karar verdik zaten... Başarısızların son başarıları bu değil midir?"

Hanımefendi:

"Sözleriniz bana ürperti getiriyor."

Abdüllatif Efendi:

"Durum bundan da ibaret değil, mesele iki çatal..."

Talat Bey:

"Ne gibi?"

Abdüllatif Efendi:

"Ortada bir de Leman-Keramet aşkı var."

Hanımefendi:

"Onlar da sevişiyorlar, biliyorum. Fakat bu çocukların sevdalarına ehemmiyet verdiğim yok."

Abdüllatif Efendi:

"Biz bu aşka da neredeyse beriki kadar ehemmiyet veriyoruz."

Talat Bey:

"Niçin? Keramet Bey de mi kız kardeşi gibi ruhların esiri olmuştur?"

Abdüllatif Bey:

"Hayır, bu defa ruhlara karışan oğlumuz değil kızınızdır... Leman Hanım kendisini ölüm döşeğine uzanmış görmüş..."

Talat Bey:

"Evet, böyle bir şeyler saçmalayıp geçti."

Rasiha Hanım:

"Geçmemiş... Bu garip iddiasında sabitmiş... Yakında öleceğini söylüyormuş... Keramet, kendi kendini ölüme mahkûm eden sevgilisinin bu uğursuzluğuna ağlayıp duruyor..."

Abdüllatif Efendi:

"Leman'daki bu hâl cinnet alameti sayılır. Bu akıldaki bir kızı oğlumuza nasıl alabiliriz?"

Hanımefendi:

"Bizim kızımızın bahtı, sizinki gibi müthiş bir sırla bağlı değil. Leman'ınki çocukluk. Öyle bir rüya mı görmüş ne yapmış? Geçici bir korku..."

Abdüllatif Efendi:

"Sizin çocuklar da gece gündüz ispirtismeyle[27] meşgullermiş."

Hanımefendi:

"Ben her eğlenceye müsaade etmem. Vakit geçirmek için en masumâne oyun olarak bunu buldular."

Abdüllatif Efendi:

"Ruhlarla oyun olmaz... Kötüleri var, pisleri var..."

27 Fr. spiritisme: Ruhçuluk

Talat Bey:

"Ya siz böyle sakındığınız hâlde onların kötülüklerine nasıl uğradınız?"

Abdüllatif Efendi:

"Bizimkisi büsbütün başka. Biz onları tahrik edecek hiçbir harekette bulunmadık... Uğradığımız felaket ispirtisma tarihinde fevkalade bir istisna olacak bir garipliktedir."

Talat Bey:

"Bu hâle uğramadan evvel ruhların varlığına inanır mıydınız?"

Abdüllatif Efendi:

"Katiyen! Hâlâ bile inanmak istemiyorum amma önümüzde gerçekleşen garipliklere başka türlü bir izah sureti bulamıyoruz da..."

Talat Bey:

"İspirtismacılık henüz bir bilim çerçevesine sokulamadı... Bununla en çok meşgul olan âlimler bile bu karanlık sahada fen ölçüsü, akıl ışığıyla yürüyemiyorlar..."

Yine bu vadide birtakım tartışmalara girişildi. Lakin sevdazedelerin evliliklerine razı olmak veyahut onları birbirinden ayırabilmek hususunda kesin bir karar veremediler. Acilen olumsuz bir hüküm vermekle sevgili çocuklarının hayatlarına kıymış olmaktan çekiniyorlardı.

Bu toplantının ertesi günü iki valide gizlice bir araya geldiler. Oda kapısını örtüp dışarıdan duyulmayacaklarına emin olduktan sonra iki koltuğu diz dize yanaştırarak hanımefendi:

"Kardeş! Erkeklerin yanında her şey konuşulmuyor. Bazen en haklı şeylere itiraz ediveriyorlar..."

"Doğru söylüyorsunuz hanımefendimiz..."

"Biz bize konuşalım. Analık yüreklerimizden alacağımız ilhama göre gizlice hareket edelim... Ben düşündüklerimi söyleyeyim... Siz de aklınıza gelenleri ortaya koyunuz."

"Pek âlâ olur hanımefendimiz... Buyurunuz, dinliyorum..."

"Erkekler ne derlerse desinler, bizi yoran bu hadiseler manevidir... İlaçları da manevi olmalıdır..."

"Şüphesiz efendim..."

"Benim bu fikrime karşı kardeşim Talat Bey, 'Büyüye, efsuna lüzum yoktur!' itirazında bulundu..."

"Evet, dikkat etmiştim."

"Aile dostu, gayet keskin bir şeyh tanıyorum... Bu mühim davayı bize ancak o muhterem adam çözebilir."

"Nasıl?"

"Oğlumla kızınızın evliliği üzerinde titreyen uğursuzluk gölgesinden dehşetleniyorsunuz..."

"Son derecede..."

"O hâlde bu iki genci birbirinden soğutmak lazım..."

"Bu mümkün mü?"

"Pekâlâ mümkündür. O dediğim şeyhten bu kerameti umarım..."

"Öyleyse ne duruyoruz. Hemen gidip bu mübarek adamın ellerine sarılalım..."

"Şeyhin babası velilerdendir. Ölümünden sonra kaç defa çok kimselere gözüktü. Bir gece bizim köşke kadar bile geldi. Çeşmifettan, oğlu Dilaver, kızım Leman, onu bizim avluda ayan beyan gördüler..."

"İnanırım, hanımefendimiz inanırım... Biz ne inanılmaz şeylerle karşılaştık..."

Ertesi sabah iki kadın kimseye bir şey sezdirmeden Nuhkuyusu yolunu tuttular. Çekingen bakışlarla etrafı süzerek Şeyh Battal-zade'nin kapısını çaldılar...

Fakat Dilaver bu iki annenin büyük bir çekingenlikle sokağa çıkışlarından kuşkulanarak kendini göstermeksizin adım adım peşlerini takip etmiş, Şeyh Battal'ın evine girdiklerini görmüştü...

37
Büyülü Çamaşırlar

İki hanım Nuhkuyusu'ndaki görünüşte ev fakat hakikatte gizli tekkenin kapısını çaldılar. Yine karşılarına şeyhin tombul bacaklı, kısa, tıknaz kaynanası çıktı. Misafirleri büyük bir ağırlama töreniyle içeri aldı. Yine ödağacı, kurs kokulu seccadeli, postlu salona götürdü. Ve sordu:

"Derdiniz?"

"Şeyh hazretlerini görmek istiyoruz..."

"Efendim inzivadadır. Biraz bekleyeceksiniz. Şimdi yanına gidemeyiz..."

Gözlerinde veliliğini artırmak için şeyh misafirlerini bir buçuk saat kadar beklettikten sonra nihayet o masa kırması boyuyla arzıendam etti. Yüzü asık, bakışları keskin, tavrı sinirliydi.

Hanımlar bu sertliğin karşısında mahcup ve biraz korkak bir vaziyette kaldılar.

Şeyh onları biraz dikkatle ve sonradan tanıyabilmiş gibi yavaş yavaş yumuşayarak:

"Affedersiniz. Teşrifinizden evvel ağırlığınız bastı. Çünkü sıkıntınız mühim ve zordur. Ötekiler beni çok sıktılar..."

Hanımefendi:

"Demek geleceğimiz size malum oldu."

Şeyh:

"Evet..."

Hanımefendi:

"Çocuklarımız hakkında..."

Kurnaz şeyh iki kadının yüzlerini büyük bir dikkatle süzdükten sonra, "Sevda meselesi," dedi. Bu keşfin hayretiyle iki hanım birbirine bakışırlarken Battal-zade devam etti:

"Sizin oğlunuz, (Rasiha Hanım'ı işaretle) bu hanımın da bir kızı var. Sevişiyorlar..."

Hanımefendi:

"Sevişiyorlar amma biz bu evliliğin sonunu mesut görmüyoruz. Bu iki çocuğu birbirinden soğutmak için himmetinizden lütfunuzu istemeye geldik..."

Püfçülerin, büyücülerin işlettikleri aşk madeninde olumlu, olumsuz iki yol vardır. İki ruhu ateşlendirmek veya birbirinden ayırmak...

Şeyh gözlerini muammalı bakışlarla boşluklarda dolaştırarak üzüntülü bir sesle cevap verdi:

"Zor..."

Biraz sessizliğin ardından ilave etti:

"Yine de çalışacağım..."

Şeyh, ağzından çıkan her sözün tesirini kadınların yüzlerinden seçmeye çalışarak:

"Bu evliliği niçin mesut görmüyorsunuz?"

Hanımefendi:

"Bu tarafı size malum değil mi?"

Şeyh kabararak:

"Nasıl değil... Henüz zayiçelerine[28] bakmadım amma bu çocuklar bağlı... Hele kız, başka bir kimseye sözlenmiş."

Hanımefendi telaşla:

"Kime?"

O âna kadar ağız açmayan Rasiha Hanım hemen söze atılarak:

"Şeyh hazretleri, yalvarırım, ifşada bundan ileri varmayınız."

Kız anası bu safdil ricasıyla şeyhi soruya uygun bir cevap bulmak zorluğundan kurtarmış oldu... Şeyh, kâhince bir tavırla:

"Merak etmeyiniz, söyleneceği söylenmeyecekten ayırmayı biliriz."

Şeyh, birbirinden soğutulacak sevdalıların yıl, ay, gün ve saatiyle doğum tarihlerini öğrenip kaydettikten sonra:

"Çocukların yıldızlarına bakayım. Anlaşılacak duruma göre yüreklerini birbirinden ayırma büyüsüne girişirim. Merak etmeyiniz..."

Rasiha Hanım:

"Bizi çok minnettar edersiniz efendi hazretleri."

Hanımefendi:

"Sorumu mazur görünüz, bu soğutma büyüsü çok uzun sürer mi?"

Şeyh:

"Her insanın gökte bir yıldızı, bir ikizi, bir de peşinde dolaşan şeytanı vardır. Her hareket, altında bulunduğu burcun tesirlerine bağlıdır. Bazen çok çetin hâllere tesadüf ederiz.

28 Yıldızların, belli bir zamandaki yerlerini, durumlarını gösteren çizelge

Siz bir yabancı değilsiniz hanımefendimiz, baba dostusunuz. Ben böyle çoluk çocuğa ait gönül davalarını üzerime almam. Bunu hatır için kabul ediyorum..."

Hanımefendi:

"Himmetinizin teşekküründen âciziz. Bizi şereflendiriyorsunuz."

Şeyh:

"İki genç gönlün köpürmüş ateşlerini söndürmek de kolay iş değildir... Külfetli ve masraflı olur..."

Hanımefendi:

"Amacına ulaşsın da... Bizim, külfetten, masraftan kaçındığımız yok... Ne gibi masraf lazımsa çekinmeden söyleyiniz. Bize evladımızın iyiliği ve mutluluğu lazım..."

Şeyh:

"Kırk yılan büyüsünü yapacağım... Bu en az kırk günde, kırk saat, kırk dakika, kırk saniyede olur..."

Hanımefendi:

"Biraz uzun değil mi efendi hazretleri?"

Şeyh:

Burçların duyusal etkilerini bozamayız. Beş dakikada yumurtadan piliç çıkmaz."

Hanımefendi:

"Bu kırk gün zarfında bu iki çocuğu yine bir arada bırakalım mı?"

Şeyh:

"Bırakınız... Kırk günün ne hükmü olur? Siz neticeye bakınız, mutlaka ayıracağım... İç çamaşırlarından birer katını bana getiriniz, tütsüye koyacağım... Bir yılan gömleği buldu-

racağım... Bunun içinde kırk gün durmuş bisküvi, şekerleme gibi şeyleri, haberleri olmadan onlara yedireceksiniz."

Hanımefendi:

"Sonra birbirlerini yılan gibi görecekler, öyle mi?"

Şeyh onay olarak başıyla beraber iki elini de sallayarak:

"Evet evet, yılan gibi, belki daha soğuk, daha iğrenç görecekler... Kırk akrebi ateşte yakıp küllerini muska yapacağım. Üzerlerine Havas duası[29] okuduktan sonra size vereceğim. Bunları sevdalıların elbiselerine dikeceksiniz."

Hanımefendi:

"Üzerlerine dikilmiş böyle bir şeyin farkına varmazlar mı?"

Şeyh:

"Muskalar hacmen çok küçüktür. Elbiselerinin şöyle seçilmez birer tarafına tutturuvereceksiniz. Kırk hafıza kırk Leyil duası okutacağım..."

Şeyh daha böyle böyle yapacağı büyülerin çeşitlerini sayıp dökerek kırk yalan attı ve iki hanımı o günlük epeyce sızdırdı.[30]

Anneler Battal-zade'nin teminatından memnun, müteşekkir büyük bir güven duygusuyla evlerine döndüler. Bu büyü kuluçkasının sonuçlarını görmek için gelmesi gereken günü beklediler. Şeyhin gökten haber verir gibi atıp tutmalarına rağmen sevdalıların gönül yangınları eksilmeyip artıyordu.

Kırk günün sonuna gelindi. Oğlanla kıza yılan gömleği içinde kırklanmış şekerlemeler yedirildi. Kırk akrebin külü elbiselerine dikildi. Bu palavradan büyülerin tesirleri hiçti hiç! Yangın bütün şiddetiyle devam ediyordu.

29 Bazı şeyler üzerinde manevi etki yapmak ve bazı hastalıkları iyileştirmek için belli şartlarda, belli miktarda okunan veya yazılan dualar

30 (Deyimin aslı) Para sızdırmak: Zorlayarak veya kandırarak birinden para almak

Sevdazedeler yedikleri efsunlu şeylerin ve çamaşırlarına dikilenlerin hiç farkında değillerdi. Bu iki annenin yaptıkları marifetlerin üzerine yalnız Dilaver'in gözleri açık duruyordu. O, iki kadını kapandıkları odaların kapı arkalarından dinledi. Daima peşlerini kolladı... Her şeyi hemen yarı yarıya anladı. İki hanımefendinin kurnaz ve doymaz bir şeyhe sokulmalarından ziyade, iki gence yapılan soğutma büyülerinden sağlıklarına bir zarar gelmesinden korkuyordu. Hakikati haber versin mi, vermesin mi?

Bir süre bu kararsızlık noktasında kaldı. Bu mühim sırrı saklamak Dilaver'in kalbinde büyük bir azaptı. Sonunda söylemeye karar verdi.

Bir gün ikisini de bir köşeye çekerek:

"Size mühim bir sır açacağım. Fakat beni ele vermeyeceğinize yemin ediniz."

Orhan birden şaşalayarak:

"Mühim sır mı?"

"Evet..."

"Bu sır kimi ilgilendiriyor?"

"Validelerinizle sizi..."

Şehamet hemen söze atıldı:

"Validelerimizi mi?"

"Evet..."

"Benim annem de mi işe karışıyor?"

"O da karışıyor..."

Şehamet düşünerek:

"Bana çok merak verdiniz."

Orhan:

"Durum neye dair, onu anlayalım..."

Dilaver:

"Sizin evliliğinize dair..."

Orhan:

"Bu evliliği yaklaştırıyorlar mı, erteliyorlar mı?"

Dilaver:

"Bilakis, ikisi de değil. Bu evliliği düpedüz engellemek istiyorlar."

Şehamet:

"Ne yolla?"

Dilaver:

"Şeyh Battal'a büyü yaptırtıp birbirinizden soğutmak yoluyla..."

Orhan haykırdı:

"Vay, bu işi bize annelerimiz mi yapıyorlar?"

Dilaver:

"Evet..."

Şehamet:

"Fakat biz bu büyülerin tesirini kendimizde hiç duymadık. Şimdi birbirimizi eskisinden çok seviyoruz."

Dilaver:

"Tesirini şimdi duymadınızsa belki ileride duyarsınız... Çünkü büyülü şekerlemeleri yediniz... Elbiselerinize muskalar dikildi..."

Orhan:

"Ne söylüyorsun Dilaver?"

Dilaver:

"Hakikati söylüyorum. Ben büyüye inanmam lakin niçin iki büyük ev hanımı Battal-zade gibi bir şarlatana soyulsunlar? Niçin size neden yapıldıkları ve ne suretle büyüledikleri belli olmayan kurabiyeler, şekerlemeler yedirilsin?"

Orhan:

"Hemen gidip soyunalım. Çamaşırlarımızı dikkatle inceleyelim. Bakalım üzerimizde dikili bir şey bulabilecek miyiz?"

Dilaver:

"Haydi, ben burada sizi bekliyorum..."

Soyunmak üzere kız evine gitti, Orhan odasına kapandı...

38
Yılan Gömleği - Kırk Akrep

Çok sürmedi. Orhan da Şehamet de öfkeden köpürmüş birer şiddetle Dilaver'in yanına döndüler. Ellerinde yeşil beze dikilmiş, yüzer para hacmindeki küçücük muskaları göstererek, "İşte bulduk!" dediler...

Orhan, elindeki şeyi evirip çevirerek:

"Bu mini mini büyüden büyük tesir bekleyenlerin akıllarına şaşayım."

Dilaver:

"Bu küçük şeye kim bilir ne kadar büyük ücret verilmiştir. Çamaşırlarınızın neresine dikmişler?"

Orhan:

"Don bel kemerinin iki katı arasına gayet ustalıkla belli belirsiz tutturulmuş."

Şehamet, çamaşırın türünü söylemeksizin:

"Benimkini de bir pilinin kat yerinin arasına sıkıştırmışlar."

Dilaver, Orhan'ın elinden aldığı yeşil muskayı inceleyerek:

"Biliyor musunuz, bunun içinde ne var?"

Orhan:

"Efetüha, mefetüha yazılı küçük bir kâğıt olacak..."

Dilaver:

"Hayır, hiç bilemedin... Bunun içinde kırk akrebin külü var..."

Şehamet elindekini hemen yere fırlatarak:

"Ne söylüyorsun Dilaver Bey? Vücudumda kırk akrep geziniyor gibi bir ürperti duydum. Bize böyle birer büyü dikmeye sevgili annelerimizin şefkatleri nasıl müsaade etti?"

Dilaver:

"Onlar bunu sizin iyiliğiniz, mutluluğunuz için yapıyorlar. Çünkü evliliğinizin uğursuzluğu hakkında ortada kuvvetli bir inanç var. Hakikatin bu tarafı bize karanlık, Şehamet Hanım, size açık!"

Şehamet hüzünlü bir jestle boynunu eğerek:

"Sırası gelince ben her şeyi Orhan'a anlatacağım. Onu gafilce kendi uğursuzluğumun karanlığına sürüklemek istemem. O benimle her felakete, hatta ölmeye razı..."

Dilaver:

"O sizinle ölmeye razı görünebilir... Fakat onun bu rızasını suistimalden sakınmak size düşer..."

Şehamet:

"Bu ikimizin arasında halledilecek bir meseledir..."

Orhan, Şehamet'in attığı yeşil muskacığı yerden alarak sözü değiştirmek için:

"Bunun içinde kırk akrebin külü var diyorsun... Bu miktarda muzır haşeratın külü, bu küçücük kaba sığar mı?"

Dilaver:

"Merak etmeyiniz. Bu mevsimde kırk akrep bulması kolay değildir. Muskaların içinde sadece mangal külünden başka bir şey olmasa gerek."

Şehamet:

"Bu iş için herif akrep üretimi yapıyorsa?"

Dilaver:

"Ne münasebet... Battal-zade akrep külünün manevi tesir bakımından gönülleri yakıp soğutmakta odun külünden hiçbir farkı olmayacağını bizden iyi bilir. Bunlar hep para sızdırmak için uydurulmuş sihirbaz martavalları. Kırk akrep deyince insanın zehirlenmiş gibi içi gıcıklanıyor. Manen tesiri hiç, fakat şeklen ürküntüsü büyük..."

Orhan:

"Biz üç dört günde bir çamaşır değiştiririz. Bunları kirli çamaşırlardan söküp de temizlerine mi dikiyorlar?"

Dilaver:

Zannetmem. Kıkırdayası[31] herif, hep kırk deyip duruyor. Bu muskalardan da kırk tane hazırlamış olmalı... O hâlde her muskacığa bir akrep külü düşüyor demektir. Lakin asıl mesele bu değildir..."

Orhan:

"Hangisidir?"

Dilaver:

31 Ölmek

"Muskaları çamaşırlarınızdan söküp çıkardınız amma mide yoluyla kanınıza karışan şeyleri vücudunuzdan nasıl defedeceksiniz?"

Orhan tiksintili bir yüz buruşukluğuyla:

"Müthiş şeyler mi?"

"Evet..."

"Çabuk söyle, şimdi öğürürüm."

"Öğürseniz de öğürmeseniz de o korkunç, iğrenç şeyleri yuttunuz gitti..."

"Bildirmeden bizlere neler yedirdiler söyle..."

"Kırk gün yılan gömleği içinde durmuş şekerlemeler..."

Şehamet tutulduğu bulantıyı yatıştırmak için elini midesine bastırarak:

"Annelerimiz bize bu dereceye kadar kıydılar mı?"

Dilaver:

"Fakat rahat olunuz. Bu da laftan ibaret bir hiledir. Yılan gömleği içinde saklanmış şekerlemeyi yiyen niçin sevgilisinden soğusun? Herif şekerlemeleri dolabında kırk gün bayatlattıktan sonra geri gönderdi. Bundan da hiç şüpheniz olmasın... Kırk hafıza okutturulan kırk Leyil duasına gelince, bu da ötekiler gibi para tuzağıdır... Çünkü bu zamanda hıfzı sağlam kırk hafız bulması, kırk kovukta yılan aramaktan daha az başarılı olunacak bir iştir."

Orhan:

"Hep bunları nasıl bulabildin? İngilizlerin Entellijans[32] servisine mi kaydoldun?"

Dilaver:

32 İng. intelligence: İstihbarat teşkilatı

"Hanımefendi annemden hiç sır saklamaz... Annem de benden... Lakin zavallı safdil anneciğim, size hiçbir şey sezdirmemem için bu esrarın her kelimesini ağzımdan on yemin alarak verdi."

Orhan:

"Yemin bozmaktan nasıl çekinmiyorsun? Bu yeminlerin vebaliyle çarpılmaktan korkmuyor musun?"

Dilaver:

"Çarpılmaya gelince, öyle kolay kolay çarpılmam ya... Bazı yeminin bozulması onu gizlemekten iyidir. Bu çok nazik işte annelerinizin gafletinden, Battal-zade'nin cüretinden korktum. Herif bugün size kırk akrebin külünü muska yapar, yarın yılan derisinde kırklanmış şekerleme yediriyorum, der. Daha sonra öyle kötü bir halt eder ki maddi zararlarından sizi kurtarmak güç olur. Şimdi ben size hiçbir şey söylememiş olayım... Siz de annelerinize hiçbir şey hissettirmeyiniz. Bu katakullinin başka türlü bir çaresine bakalım..."

Orhan:

"Nasıl?"

Dilaver:

"Bu muskaları çamaşırlarınızın neresinden söktünüzse tekrar oraya dikiniz..."

Şehamet:

"Kırk akrep aklımıza geldikçe gece döşeklerimizde rahat uyuyamayız..."

Dilaver:

"Kırk akrebin laftan ibaret olduğunu söyledim ya... Sözüme inanmayıp da merak ediyorsanız bu yeşil bezleri sökelim. İçindeki külü dökelim. Yerine başka kül, toprak, öyle bir şey koyalım. Anneleriniz size yine şekerleme ikram ederler-

se bana getiriniz. Güzelliğime âşık, hiç hoşlanmadığım bir sevdalım var... Ona yedireyim de benden yılan görmüş gibi soğusun..."

Orhan bu sözdeki kastın Münire'ye ait olduğunu anladı, güldü. Fakat Şehamet bir şey sezmedi. Dilaver devam etti:

"Şimdi işin üfürük tarafı kalıyor. Ben Battal-oğlu'nun nefesinden hiç korkmam... Kırk hafız toplasın, kırk bin el-Leyl duası okusun..."

Muskaların yeşil bezden kaplarını söktüler. İçlerinden kâğıda sarılı birer tutamcık kül çıktı. Mangal külü, ocak külü, işte öyle alelade kül... Bu külleri kokladılar. Ezdiler. Suya karıştırdılar. Ateşte yaktılar. Hatta Dilaver, dilinin ucuyla biraz tattı bile. Basbayağı kül, vesselam...

"Korkmayınız," dedi, "Bunun içinde ne yılan var ne de akrep..."

Muskaları tekrar kapayıp çamaşırlarının aynı yerine diktiler.

Dilaver elini ovuşturarak:

"Ey, şimdi bu hilekâr üfürükçünün hesabına bakalım. Kırk akrebin karşılığı diye haşere başına bilmem kaç lira almak cüretine kalkan bu herifin kavuğunu başına geçirelim."

Orhan:

"Nasıl?"

Dilaver:

"Şimdi kalkar, evine gider, hilesini yüzüne vururuz."

Orhan:

"Bu kaşarlanmış efsuncuyla böyle kolay kolay başa çıkabileceğimizi mi zannediyorsun?"

Dilaver:

"Biz hakikat namına söyleyeceğiz. O karşımızda şarlatanlık edecek. Elbette galibiyet bizde kalacak."

Orhan:

"Kardeşim Dilaver, hakikat namına söyleyenlerin hemen başarılı olmalarına imkân olmadığını ve hakikatin uzun mağduriyetlerden sonra kendini gösterebildiğini, çok defa da güme gittiğini bilmez misin?"

Dilaver:

"Peki amma hakikatin müdafaasını seçenlerin hiçbir güçlükten yılmamaları gerektiğini bilmez misin?"

Orhan:

"Biz şimdi sırf hakikatin avukatlığını yapmak vaziyetinde değiliz. Hakikate denk düşsün düşmesin, biz işimizin gerektirdiği gibi hareket edeceğiz."

Dilaver:

"Herkes doğruluktan ziyade işinin çıkarına bakar! Doğruluğu kendinden değil diğerlerinden bekler... Ve sonra da dünyanın niçin düzelmediğine üzülür. İşte sen de herkes gibi düşünen bir kişisin."

Orhan:

"Dilaverciğim, bu *surmonté*'leri[33] bırak. Beni dinle. Şimdi bu üfürükçünün evine gideceğiz."

Dilaver:

"Hazırım..."

Orhan:

"Fakat kavgaya veya yalvarmaya değil..."

Dilaver:

33 Fr. surmonté: Üstesinden gelmek, aşmak

"Ya neye gideceğiz?"

Orhan:

"Ricaya..."

Dilaver:

"Anlayamadım..."

Orhan:

"Anlatayım. Güzellikle herifi annelerimizin davalarını gütmekten vazgeçirip kendi lehimize çevirelim..."

Dilaver:

"Güzellikle değil... Bu iş parayla olur..."

Orhan:

"Tabii istediği kadar da para vereceğiz..."

Dilaver:

"Herif bir taraftan annelerinizi yolarken diğer taraftan da biz kendi ayağımızla yolunmaya gideceğiz, öyle mi?"

Orhan:

"Başka çare yok... Annelerimize karşı Battal-zade'ye söyletmeye çalışacağımız büyü şudur:"

Dilaver:

"Nedir?"

Orhan:

"'Yıldızlarına baktım. Bu çocuklar birbiriyle evlenmezlerse ikisi için de ölüm görünüyor...' Herife bunu dedirtebilirsek annelerimiz bu kehanetin uğursuzluğu önünde artık hiçbir engele bakmayarak evliliğimizin bir an önce gerçekleşmesine uğraşırlar."

39
Şeyhin Evinde Ruhların Ortaya Çıkması

Orhan bu karar üzere gitmeye Dilaver'i ikna etti. Şehamet'e de beraber gelmesi teklifinde bulundular. Kız küçük bir tereddütten sonra şu cevabı verdi:

"Ben de beraber gitmek istiyorum. Zaten de böyle icap eder. Lakin bir mahzur var. Ondan çekiniyorum."

Orhan:

"Nedir o mahzur?"

Şehamet:

"Ben bazı zamanlarda sinirsel bir buhrana tutulurum. Ansızın böyle bir hâle uğrarsam sizi rahatsız etmekten korkuyorum."

Orhan aşkının kıvılcımlarını saça saça kızın gözbebeklerine bakarak:

"Şehamet, hiç korkma, böyle bir hâl gerçekleşirse annenden, babandan ziyade şefkatle sana özen göstereceğimizden şüphe etme. Fakat hayli zamandır böyle bir buhranın sana geldiği yoktu..."

"Evet, Madam Şerlih isminde Avusturyalı ve kuvvetli bir medyum bu nöbetleri seyreltmenin çaresini bulmuştu. Şimdi o kadın burada yoktur. Yakında gelecek..."

"Böyle bir hâl gerçekleşirse yapılacak tedavi çarelerini söyle."

"Pek basit, boyun ve kol damarlarımı ovacak, size vereceğim küçük bir tuz şişesini koklatacak ve kulağıma da sürekli, 'Korkma korkma, gittiler gittiler,' diyeceksiniz."

Orhan bu tedavinin son garip cümlesi hakkında sorgulamaya girişmeksizin, "Peki, hiç merak etme Şehametçiğim... Tıpkı böyle dediğin gibi yaparız," dedi.

Şehamet köşke girdi. Bir küçük manto giydi. Tuz şişesini aldı. Beylerin yanına döndü. Evdekilere hiçbir şey sezdirmeksizin şöyle kırda bir dolaşmaya çıkıyorlarmış gibi semtten uzaklaşarak Nuhkuyusu yolunu tuttular... Tak tak, Battal-zade'nin kapısını vurdular...

Herif bahçede ağaçlara aşı vurmakla meşguldü. İki gencin arasında gayet güzel kızı görünce işi anladı. Zengin oldukları kadar toy sandığı bu çocukları iyice tırtıklamak için hemen büyücü kafasında planlar kurmaya başladı.

Genç misafirleri gizli tekke salonuna aldılar. Püfçü, bahçıvan kıyafetinden heybetli bir şeyh kılığına girerek yanlarına geldi. Çok ağır bir tavır gösteriyor, dudaklarının arasından gizli dualar eder gibi nağmeler çıkarıyordu.

Bir müddet misafirleri gözleriyle incelemeye koyuldu. Hiç ağız açmadı. Söze başlamak için Orhan'la Dilaver birbirine bakışırlarken şeyh, keramet taslamanın tam sırası geldiğine hükümle, "Söze gerek yok. Ne maksatla geldiğinizi biliyorum. Geleceğiniz bu akşam bana malum oldu," dedi.

Dilaver:

"Niçin geldiğimizi biliyorsanız amacımızı izaha lüzum yok. Derdimizin çözümünü buyurunuz da gidelim."

Şeyh hemen kaşlarını çatarak:

"Ya velet, bu karışık aklınla sen yine karşıma mı çıktın? Beni imtihan mı ediyorsun?"

"Estağfurullah, sizi imtihan etmiyorum. Niçin geldiğimizi anlamışsınız. Malumu ilama lüzum görmeyerek sözü kısa kesiyorum."

"Evet, anladım... (Orhan'ı göstererek) Bu beyefendi şu güzel hanımı seviyor. Evliliklerinin önünde büyük engeller var. Bu işi kolaylaştırma amacıyla bana müracaat ediyorlar. Lakin mümkün değil."

Dilaver gülümseyerek:

"Bu beyle hanımın validelerinden duyduğunuz şeyleri şimdi bize öte dünyadan duymuş gibi satıyorsunuz. Binaenaleyh kerametinize aldanacak kadar gafil olmadığımızı anlamanız da kehanetten ziyade zekâya bağlıdır."

Battal-oğlu zikreder gibi durduğu yerde dalgalanarak:

"Bakınız, bakınız, bakınız... Fitne fücur neler karıştırıyor... Benim manevi büyüklüğümden şüphe mi ediyorsunuz?"

"Şüphe edip etmemek başka konu. Siz bu evlilik için mümkün değil diyorsunuz."

"Evet, yine de tekrar ederim, mümkün değildir."

"Niçin mümkün olmuyormuş? Siz bu beyle hanımın validelerine bu işin gerçekleşmesi mutlaka lazımdır, demiş olsanız... İş olup biter..."

Şeyh homurdanarak:

"Cahil çocuklar, boş sözlerle beni yormaya mı geldiniz? Maneviyatımdan yardım istemeye gelen güçlük içindekilere ben işkembeden laf uydurmam... Yıldızlara bakarım, remil atarım,[34] Ervah ile buluşurum. İn cin ile konuşurum. Manevi gereklilik bana ne işaret olunursa onu söylerim..."

Büyük bir cüretle okunan bu büyücü mavalının karşısında Dilaver'in nefretten yüzü kızardı. Dudakları titremeye başladı. Onu tamir olunmaz büyük bir pot kırmaktan menetmek için Orhan hemen söze atılarak:

"Efendi hazretleri, baktığınız yıldızlar, attığınız remiller, buluştuğunuz ervah, konuştuğunuz cinler bu evlilik hakkında size ne söylediler?"

Şeyh cezbelenerek:

34 Remil atmak: Kumda birtakım çizgiler çizerek fala bakmak

"Onlar benim mahremlerimdir. Siz değilsiniz. Ne söylediklerini tamamen açıklamaya iznim yok..."

"Bu remilleri eğlence için atmadınız ya... Bu yıldızlara boş yere bakmadınız ya... Elbette kehanetinizin neticesini valide lerimize söyleyecektiniz. Veyahut ki söylediniz. Biz de kendi hakkımızdaki falın ne olduğunu bilmek istiyoruz. Valide lerimize açıklanan, niçin bize söylenemesin?"

"Vaziyetler başkadır. Biz hayır ile şerri tartıştıktan sonra iyi tarafı dikkate alırız."

"Bu da ne demek?"

"Efendim, gençsiniz. Cahilsiniz. Gafilsiniz. Benimle muhatap olacak kimseler değilsiniz. Bu benimkisi bir çeşit maneviyat ilmidir. Bir tabip hastasına, 'Sen ciğeri çürümüş bir veremlisin, hayatından ümit yoktur,' diyebilir mi?"

Orhan şeyhi dikkatle süzerek:

"Demek bizim hâlimiz bu derecede vahim, zayiçemiz bu derece dehşetli."

Şeyh gözlerini büyüterek:

"Evet... Evet... Birbirinizle evlendiğiniz takdirde göğün beş ateş yıldızı üzerinize uğursuzluk yağdıracaklar."

Orhan:

"Bu uğursuzluğu, uğura çeviremez misiniz?"

Şeyh:

"Mümkün değil..."

Orhan:

"Çok masraflı olacaksa paradan kaçınmayacağımızı da biliniz."

Şeyh lahavle ile başını sağa sola çevirerek:

"Sallapati sözlerle benim ruhani güç ve haysiyetimi zedeliyorsunuz. Ben para âşığı değilim... Benim ruhum, vicdanım daima Hakk'a yönelmiştir. Şanlı babam değerli babanızla dosttu. Bu kadim muhabbetc dayanarak sizi manevi himayeme aldım. Haddinizi aşarak işime karışmayınız. Söylenmeyeceği söyletmeye uğraşmayınız..."

Dilaver yine sabredemedi. Cesur bir tavır alarak:

"Şeyh efendi hazretleri, affedersiniz, biz genciz, cahiliz, gafiliz. Gece karanlığında gökteki hesapsız yıldızlara bakıp da yeryüzündeki insanların kaderi hakkında kehanette bulunmanın garipliğini bir türlü anlayamayız... Çünkü zatialiniz de biraz astronomi ve kozmoloji okuduktan sonra yıldız ilmiyle meşgul olaydınız... Bir yıldız nedir? Ona göre hiçliğe düşen insanın ehemmiyetsizliğini bilerek böyle üst perdelerden atıp tutamazdınız..."

Battal-zade garip bir tebessümle süzülerek:

"Yine mi bana ders veriyorsunuz? Sabır ve tahammül de ilahi faziletlerdendir. Bu yaramazlığınıza karşı susacağım..."

Dilaver:

"Hayır, susmayacaksınız. Bize dilsiz görünen yıldızların dillerinden anlıyorsunuz. Bu evlilik hakkında ne diyorlarsa bize tekrar edeceksiniz."

"Uğursuz, uğursuz, çok uğursuz..."

"Parayla bu uğursuzluğu uğura çevirmeye çalışacağız."

Şeyh, kavuğunu sarsar bir şiddetle başını sallayarak:

"Parayla mı? Buna milyonlar lazım. İn ve cini doyurması kolay mı?"

Dilaver geniş bir tebessümle:

"Milyoner değiliz. Dünya üzerinde dolaşan yıpranmış kâğıt paraların yıldızlarda nasıl geçeceğine aklımız ermez...

Cinler, şeytanlar doyar fakat insanların dibi delik mideleri doymaz. Milyonu geçiniz. Birkaç yüz liraya bu işi bitirelim... Valide hanımlara durumu uğursuz surette ve hatta onları bu evliliğe mecbur bırakacak bir ehemmiyette anlatırsınız. Biz de cinlere lazım gelen ziyafetten çekinmeyiz..."

Şeyh tuhaf bir sırıtışla:

"Demek düğünde cinlere zerde pilav yedirecckseniz?"

"Şimdi düğünlerden zerde pilav kalktı. Artık karın doyurmak yok. Davetlilere bir otelin salonunda kuş kapları kadar küçücük tabaklara bulaştırılmış biraz tereyağı, marmelat filan yalatıp üzerine soğumuş bir çay içirdikten sonra onları cazbant havasının gürültüsüyle sıçratıyorlar."

Şeyh:

"Dünya değişti..."

Dilaver:

"Evet, cinlerin de eski oburluklarından vazgeçmeleri gerekir..."

Orhan:

"Şeyh efendi hazretleri, şaka bir tarafa, (Şehamet'i göstererek) birbirimizle evlenmedikçe bizim için hayat, saadet yoktur. Bütün ümitler lütfunuza bağlıdır."

Battal-zade birkaç yüz lirayı, özellikle cinlere ziyafet cömertliğini duyduktan sonra hayli yumuşamıştı. Binaenaleyh dedi ki:

"Bu iş zordur. Masraflıdır. Bakınız, size biraz anlatayım. Şehamet Hanım, yerküre sünbüle burcundayken[35] dünyaya gelmiştir. Bu burç zamanında evlilik uğursuzdur. İki taraf için felaket tellalı hâlini alır, karı koca daima araları bozuk yaşarlar. Doğacak çocuklar asi, dikbaşlı, canavar yaradılışlı

35 Başak burcu

olur. Kendi aileleri ve cemiyet için birer afet kesilirler. Etrafa tecavüz, katl... haritada her şey yazar... Bu uğursuzlukları açıklamayı daha uzatmayarak şimdi Orhan Bey'in zayiçesine geçelim. Onun burcu da akreptir..."

Dilaver yine söze dayanamayarak:

"Efendi hazretleri, akrebi de ne kadar çok seviyorsunuz..."

Şeyh yine gözlerini açtı ve yine bir iki defa sallandı:

"Bakınız, işte bu çocuğun kelamında, düzen ve mana yoktur. Akrebi ben mi yarattım? Semaya şeklini ben mi çizdim? Orhan Beyefendi Teşrinievvel'in yirmi beşinde doğmuştur. Bu tarih, akrep burcuna denk gelir. Bu burç, çocuklarına hayalperestçe, çok küstahça cesaretler verir. Onları maceradan maceraya düşürür. Felaketten felakete uğratır... Evlilik onlar için yıkım, sefalet, geçimsizlik, bahtsızlık kaynağı, ömür törpüsü bir uğursuzluktur. Çocuklar etrafa el-aman çağırtacak bir azgınlıkta doğarlar. Babanın bu uğursuz çocuklarına ananın uğursuz çocuklarını da ilave ediniz. Artık dehşetin öte tarafı düşünülsün..."

Dilaver:

"Şimdi bu sözleriniz Orhan Bey'le Şehamet Hanım'ın evliliklerine imkân yoktur, demek mi oluyor?"

Şeyh eliyle havaya esrarlı bir işaret yaparak:

"Bir uğursuzluk yağmuru altında böyle bir evliliğe kalkarlarsa maazallah... Fakat ben baba dostluğum nedeniyle böyle uğursuz bir emre aracılık edemem."

Şeyhin bu işe aracılığı, evliliğin mutluluğu hakkında valide hanımları iknadan ibaret olacaktı. Bunu da yapmaya hazırdı. Fakat sevdalılardan fazla para kopartmak için bu ağızları kullanıyordu...

Manevi yardımın hiçten ibaret olduğunu bilen Dilaver, bu hilekâra boşa yolunmamak için sordu:

"Bu yardımı kesin olarak bizden esirgiyor musunuz?"

"Bu bir yardım değil, düşmanlık olur, yapamam."

Yüzüne derece derece bir solgunluk yayılan Şehamet ilk defa söze karışarak:

"Şeyh efendi hazretleri, düşmanlık değil, bu yardımınız bizim için çok büyük bir iyilik olur... Biz her uğursuzluğa katlanarak evlenmek istiyoruz. Lütfediniz..."

Şeyh, süzgün gözlerle göğe baka baka iki elini göğsü üzerine kavuşturarak:

"Allah göstermesin, ben kötülüğe alet olamam..."

"Kesin söylüyorsunuz?"

Şeyh, birbirinden yüksek üç seslenişle:

"Katiyen, katiycn, katiyen!"

Bu dürüst cevabın kesinliği karşısında Şehamet bütün bütün soldu. Baygınlık öncesi hâlsizliğiyle Orhan'ın kolu üzerine yaslandı.

O anda duvardaki koskoca "Ya Hazreti Pir Kaddesallahü Sırruh" levhası yere düşerek parçalandı. Bu hiç beklenilmeyen doğa dışı hadiseden fena hâlde şaşıran şeyh:

"Bu ne? Kalın iple yıllardan beri çivide takılı duran levha birdenbire nasıl yere düşüyor?"

Ne diyeceklerini bilemez bir hayretle iki genç birbiriyle açıklama bekler gözlerle bakıştılar. Lakin Dilaver bir anlık tereddütten sonra kendini toplayarak şeyhe cevap verdi:

"Müsaade etmediğiniz evliliğin lehine ruhlar, cinler sizi protesto ediyorlar. Bu hadise açıkça ona işarettir."

Şeyh, hayretini saklamaya uğraşır bir suratla:

"Ne diyorsun ya velet? Bana keramet mi taslıyorsun? Bilemediğimiz herhangi bir sebeple ip çürüdü, inceldi... Lev-

hanın düşüşü böyle bir konuşma ânına denk geldi. Hakikat bundan ibaret..."

Battal-zade sözünün son kelimesini henüz bitirmeden karşı duvardaki "Aleyke Avnullah" levhası, sanki onu yalanlayarak ipi birdenbire bıçakla kesilmiş gibi aynı şangırtıyla yere düştü. Cam kırıkları halıların, postların üzerlerine dağıldı.

Şeyh bu sefer put kesildi... Bu çok çok garip hadisenin sebebini araştırmak için korku dolu gözlerle odanın boş taraflarını araştırıyordu.

Bu akılları karıştıran hâlin bayılmak üzere bulunan Şehamet'in psişik kuvvetinden ortaya çıktığını veyahut ona dayanarak haricî, manevi bir sebeple meydana geldiğini Orhan'la Dilaver anlamışlardı. Fakat bunu şeyhi korkutan ve Allah'ın verdiği bir ceza sonucu oluşan bir mucize suretinde göstermek için Dilaver dedi ki:

"Şeyhim, kıyafetinizin heybetine, sanatınızın sihrine güvenerek insan aldatmakta pek ileri gittiniz. Hak, bu kadar haksızlığa tahammül edemedi... Sizi uyarmak için kutsal levhalarınız çivilerinden sapır sapır dökülmeye başladılar. Bu da hiç şüphesiz bu iki gencin evlenmelerine kişisel menfaatiniz nedeniyle inatla engeller koymanız sonucunda oluyor..."

Şeyh biraz sessizlikten sonra yine bütün cesaretini toplayarak:

"Canım, mucizeyi, ilahi düzeni bırakınız... Bu levhaların iplerini şimdiye kadar türünü bilmediğimiz bir güve kemirmiş olsa gerek."

Bu defa da meydana gelen başka türlü bir geriplikle şeyhin sözleri ağzında kaldı.

Köşede sedefli bir rahle üzerinde duran büyük bir kitabın yaprakları aynen bir parmak temas ediyormuş gibi kendi kendine açılmaya başladı... Büyük bir hayretle şeyhin gözleri bu yeni garipliğe dikili dururken "Ya sabır" ile "La ya'lcmu

gaybi illallah" levhaları karşı karşıya duvardan duvara yerlerini değiştirdiler... Hiçbir şekilde izahı mümkün olmayan bu harika karşısında şeyh sıfırı tüketti. Tekbir getirerek zikre girişti. Sofadaki kudümler[36] düzenli bir tekke ahengiyle çalıyorlardı.

Korkudan şeyhin gözleri şaşılaştı. Etraftan üzerine saldıracak manevi terbiyecilerin öfkelerini yatıştırmak için bir iki lafza-i celal[37] ve hayhuy salıverdi. Ve sonra başını sağa sola sallayarak arkası gelmez "La ilahe illallah"larla zikre koyuldu.

Ve yine bu esnada evin alt katında inceli kalınlı çığlıklar koptu. Şeyhin kaynanası, o yuvarlak, bodur, şişko kadın, vücudundan umulmaz bir fırlayışla salon kapısında görünerek haykırdı:

"Kudüm çalıp zikredecek vakit değil... Aşağıda akılları çileden çıkaracak şeyler oluyor... Çat çat çat sokak kapısı çalınıyor, açmaya koşuyorum, kimse yok... Bu oyunu acaba mahalle çocukları mı yapıyorlar diyorum. Öyle, şimdiki veledizinalardan başka ne hayır beklenir? Yine çat çat, yine koşuyorum, ne in var ne cin... Sonra sonra bak daha neler oldu... Ben gözümle gördüm, inanamıyorum da sen işitip de inanacak mısın acaba? Mutfakta kevgir içinde kuru fasulye ayıklıyordum. Pencereler kapalı, rüzgâr yok, bir şey yok... Fasulyeler parmaklarımın arasından sıyrılıp çıktılar. Güya kanatlı bir sürü gibi havada üç defa mutfağı dolaştıktan sonra ağzı açık bir tencerenin içine doldular... Ay bayılacağım, bu nasıl şey! Kıyamete mi alamet? Bu da bir şey değil, bak daha ne oldu! Hayretimden güldüm. Korkudan salât-u selam[38] getirdim. Aşağıda havaneli tak tuk tak tuk tarator döver gibi bir ahenkle işliyor. Hacer'in bebeği kendi kendine odada dans ediyor. Bu ne karmaşadır damat? Gökleri üzerine mi sıçrattın? Rahmanı mı gücendirdin? Şeytanı mı kızdırdın?"

36 Mehter takımlarında ve tekkelerde kullanılmış olan, metal kâseli, küçük iki davuldan oluşmuş usul vurma aracı

37 Allah kelimesi

38 Hz. Muhammed için okunan dualar

Şeyh yarım sesle zikrinde devam ederek, bu sözleri anlayamıyor gibi bir dalgınlık içinde dinliyor...

Kocakarının sorusuna Dilaver cevap verdi:

"Hem rahmanı gücendirdi hem de şeytanı kızdırdı. İki saattir burada mücadele ediyoruz. (Orhan'la Şehamet'i işaretle) Bu iki gencin evlenmelerine kesin bir şiddetle engel oluyor. Hep bu mucizeler onun haksızlığını göstermek için bizim lehimize gerçekleşiyor. Bu inadında devam ederse görürsünüz, daha neler olacak. Evvela onun kavuğunu papuç gibi ayağınıza geçirecekler... Sonra çatınızı başınıza indircecekler..."

Kaynana:

"Sus evladım, Rabbim esirgesin... Çoluk çocuğa yazık değil mi? Sizin huddamınız damadımın nefesinden kuvvetli geldi. Sarığın kutsiyeti büyüktür amma bazen de böyle sahibini çarpar. Rabbim affetsin, damadım bir günah işlemiş olacak. Bu kadar hayret verici şeyler boşuna olmaz. Ne yaparsınız. Kul günahsız olur mu? Hele böyle zamanda... Geçinme dünyası bu..."

Kocakarı birdenbire Şehamet'i göstererek, "Bu güzel kıza ne olmuş? Benzi sararmış, gözleri kapanmış, ağzı köpürüyor," dedi.

Az bir zamanda ortaya çıkan doğadışı şeylerin verdiği şaşkınlıkla Şehamet'in baygınlığına dikkat etmemiş gibiydiler. Kadının bu uyarısı üzerine küçük şişeyi koklatarak kızın damarlarını hafif ovmaya başladılar. Bir taraftan Orhan sevgilisinin kulağına en tatlı sesiyle, "Korkma Şehametçiğim... Korkma... Gittiler, gittiler..." diyordu.

Bu gelenler, gidenler kimlerdi? Bunu ne şeyh anlayabildi ne de kaynanası. Hakikatte Orhan'la Dilaver de bu büyük sırrın cahiliydiler.

Şeyh hayretten hayrete düştükten sonra aklını başına toplamak ihtiyacıyla bu tabiri imkânsız rüyadan çıkmak için etrafına bakındı. Karşısında üç çehre gördü. Bunlar neredeyse çocuk denecek kadar üç gençti. Gerçekleşen akıl almaz garipliğin hayra yorulacak bir tarafı yoktu. Bu harikaların sebepleri, karşısındaki üç taze kafa mıydı? Ne olursa, maneviyat adına kendi yaptığı büyücü hokkabazlıklarına galip gelen bu çocuklarda mucizevi bir kuvvet vardı. Battal-zade bu sırra ermek için bu gençlere çırak kaydolmak isteğine düştü. Ve önlerinde yalvarırcasına bir hürmetle dize gelerek, "Beni manen, maddeten her bakımdan yendiniz. Çırağınız olmak istiyorum. İnayet Allah'tan, medet sizden..." dedi.

Dilaver hakikaten istedikleri zaman bu harikaları gerçekleştirme kuvvetine sahip bulunuyorlarmış gibi bir kurnazlık yaparak:

"Hak kendini nerede görürse orada ortaya çıkar. Bu kuvveti Hakk'tan başka tarafa sarf edenler cezalarını bulurlar. Binaenaleyh bu huddama ermek için büyük bir iyi niyetle daha çok vakit öğrencilikte bulunarak vicdanınızı arıtmalısınız."

Şeyh secdelere vararak:

"Elbette efendim, daima Hakk'a yönelmekten ayrılmayacağım. Ve emirlerinizi ibadet sayarak gerçekleştirmeye uğraşacağım."

"Bu tarafını sonra konuşuruz. Şimdi bu evliliğe acilen valide hanımları iknaya çalışacaksınız."

"Emriniz başım üzerine... Bu evliliği de olmuş bitmiş biliniz. Ve kulunuzu ihmal etmeyiniz..."

"Evlilik önce, vaadimizi yerine getirmek sonra..."

"Hayhay efendim, her emrinize hazırım."

40
Esrarı Sonlandıran Facia

Şeyh evlilik lehine anneleri kandırmayı başardı. Onlara şöyle demişti:

"Çocukların yıldızlarına ilk bakışımda evlilikleri aleyhine delil saydığım işaretler görmüştüm. Fakat sonra yıldızlara tekrar baktığımda bu evliliğin engellenmesinin daha büyük felaketleri getireceğini ve hatta, söylemeye dilim varmıyor, çok kötü ölümlere kadar sebep olacağını levh ü kalemde[39] aynen okudum, evlilik aleyhindeki göksel mahzurların huddamla yenilmesi mümkündür. Bu zorluğa göğüs gererek çok uğraştım...

Ve Allah'ın yardımıyla başarılı oldum. Bu işi benden isteyiniz. Ve hiç kaygılanmayınız."

Şeyhin bu teminatı üzerine iki aile arasında birçok görüşmeler yapıldıktan sonra Orhan'la Şehamet'in evlenmesine karar verildi. Şimdi ortada en mühim durum kaldı. Şehamet'in hayatını kuşatarak evliliğini güçleştiren ve ara sıra görünmeyenlerin ortaya çıkmasıyla akıl almaz hadiseler gerçekleştiren uğursuz büyük sır meselesi...

Bu, acıklı olduğu kadar garip vaka şuydu: Şehamet daha yedi-sekiz yaşında, okula giden bir çocukcağızken fevkalade güzelliğinin etkisiyle evliliğc talip olanlar ortaya çıktı. Anası, babası, "Kızımız daha pek küçüktür," cevabıyla bu mevsimsiz taliplere gülüyorlardı. Masum kızcağız ise böyle bir seçime oy verebilmek düşüncesinden henüz çok uzaktı. Lakin günler geçip de çocuğun yaşı birkaç yıl daha arttıkça güzelliğinde de büyüleyici bir gelişme oldu, talipler de o ölçüde çoğalıyordu.

Hele biri, on sekiz yaşında Sakıp Cemal, bu evliliğin ailece o kadar üzerine düşmüşlerdi ki kız velileri tarafından edi-

39 Levh ü kalem: Kader levhası. Allah'ın dünya yaratılmadan önce, her yaratılanın yapacaklarını yazdığı kader kitabı

len şiddetli retlerin hiçbir yolla ısrarlarını kırmak mümkün olamamıştı. Kız henüz on ikisine basmış bulunuyordu.

Talibin kendisi iri yarı, gürbüz bir gençti ve ailesi zengindi. Fakat çocuk gayet serbest büyütülmüş, şımarık, hoyrat ve kabadayı mizaçlıdır. Eğitimi de zamanına göre hiç sayılabilir. Adam dövmek ve hatta vurmak türünde birkaç vukuatı da bilinir. Ailesi kıymetli oğullarının her arzusunu yerine getirmeyi mühim bir vazife bilir. Binaenaleyh Sakıp Cemal o yaşına kadar hiçbir sözünün kırıldığını görmemiş gibidir. Kız ailesinin inatçı reddi önünde aşkı taşan çocuk, kızıl divane bir hâle gelmişti.

Oğlan tarafı hiçbir masraf ve fedakârlıktan çekinmeyerek, hiçbir geri çevirmeden yılmayarak kız velilerinin ısrarlarıyla güreşe güreşe nihayet başarılı olabilmişlerdi. Kızın dört beş yaş daha büyümesinden sonra evlendirilmek üzere nişan merasimi yapıldı.

Sakıp Cemal, dört beş sene beklemek için verdiği sözü pek de tutacak biri değildi. Artık kız evinden hiç çıkmıyordu. Şehamet bir tanrıça, Sakıp onun önünde her an secdeye kapanan bir kul... Lakin bu irikıyım delikanlının ateşli tapınmalarına henüz cevap verecek bir yaşta bulunmayan kızcağız, masum vücudunu saran bu yakıcı, gürültülü nefeslerden, iştah parıltılarıyla üzerine açılan gözlerin aykırımsı ifadelerinden sıkılıyor, âdeta korkuyor, bazen titriyor ve bazen de umacıya tutulmuş bir çocuk gibi ağlıyor, bu genç adamla kendisini odada bir an yalnız bırakmamalarını annesinden, dadısından rica ediyordu...

Kızın bu yalvarmalarına rağmen, ev hâli bu, Sakıp Cemal bir yalnızlık fırsatı düşürebildikçe zavallıcığın kendine karşı olan ürkekliğini yumuşatmak için putun önünde birkaç secdeden sonra soruyordu:

"Ruhumun ruhu, sen benden korkuyor musun?"

Kız, cılız ve sinmiş bir sesle cevap veriyordu:

"Evet."

"İnsan sevgilisinden korkar mı?"

"..."

"Yoksa sen beni sevmiyor musun?"

"Ben sevmenin ne olduğunu bilmiyorum ki..."

"Sen bebeklerini sevmez miydin?"

"Evet, amma sen bebek değilsin ki..."

"Sen asıl ikimizin arasından gelecek bebeği seveceksin... Onun sen annesi olacaksın, ben de babası..."

Kız hazzetmediği bu sözü hiç anlamak istemeyerek sıkıntılı bir yüzle başını çevirince Sakıp bir iki ayak öpüşünden sonra:

"Niçin öyle dargın gibi yüzünü dönüyorsun?"

"Bilmiyorum. İçimden öyle geliyor."

"Sonunda, mutlaka, sen beni seveceksin."

"Sevip sevmeyeceğimi ben bilirim. Onu sen nasıl bileceksin?"

"Ben sana sevmeyi öğreteceğim..."

"Bebeğimi, kedimi sevmeyi bana hiç kimse öğretmedi ki..."

"Sen beni mutlaka seveceksin."

"Ne biliyorsun canım?"

"Çünkü dünyada seni benim kadar sevebilecek kimse yoktur. Ben senin için her fedakârlığa hazırım..."

"Ne gibi?"

"Mesela uçaklarla üç bin metreye çıktıktan sonra kendini aşağıya at desen atarım."

"Düşer düşmez ölürsün?"

"O zaman memnun olur musun?"

Kız tuhaf bir tebessümle susar. Bu onaylayan gülüş keskin bir hançer gibi Sakıp'ın yüreğini deşer ve kanını içine akıtır. O zaman âşığın tapınan ruhu canavarlaşır. Kızcağızı bir yırtıcı atılışıyla dişleyerek parçalamak ve kanlı lokmalarını yutmak vahşetiyle sevdasını serinletmek ister...

Sakıp Cemal'in ailesince adı celalli çocuktur. Çünkü her şeye kızar, her öfkede üst perdeye çıkar. Celalli çocuğun öfkesi önünde ev halkı titrer. Attığı attık, vurduğu vurduk, kırdığı kırdıktır. Mahalle çaçaronları[40] onun adını koymuşlardır: "Karışık çocuk". Güya Sakıp Cemal perilerle ilişkidedir. Onun gözlerine diğer insanlara gizli kalan şeyler görünür. Ruhlar onu kâh hırpalarlar kâh överler. Fakat her hâlde onların koruması altındadır. Sakıp'a sataşan belasını bulur. Onun kerametleri bile vardır. Dediği çıkar. Mahallede bir çeşit aziz payesi kazanmıştır.

Bölgesindeki bu veliliğimsi şöhretine rağmen Sakıp basittir. Bayağı adamlarla konuşur... Meyhanelerde racon keser... Dalaşmadan çekinmez, dövüşten, silahtan ürkmez...

Gelecekteki damatlarının bu hâllerine sonradan sonraya vâkıf olan kız ailesi telaş içindedir. Nişanı bozmak için her çareye başvurmaktadırlar.

Tekinsizlik, bir tür uğursuzluk ve ataklık şöhretiyle etrafı zorbalığa boyun eğdiren Sakıp, yalnız Şehamet'in aşağılamaları önünde başarısızlığa uğramıştı. Kız tarafının nişanı bozmak teşebbüsüne karşı bütün şiddetiyle köpürdü. Ve:

"Bu mümkün değildir. Ban ölsem bile Şehamet'in başka bir erkekle evlenmesine imkân yoktur! Ruhum, rakibimi sağ bırakmaz. Nerede kaldı ki daha ben yaşarken kızınızı başka birisine verebilesiniz!"

---

40 Geveze

Şehamet, hoşlanmadığı bu gençten kurtulmak için gece gündüz ağlıyor ve onun çok bunaltıcı ziyaretlerinde evden nereye kaçacağını bilemiyordu.

Durum bu merkezdeyken ansızın meydana gelen bir vaka sorunu çözer gibi oldu. Sakıp Cemal meyhanede adam vurdu. Üç sene hapse hüküm giydi. Ve tıkıldı...

Kız ailesi geniş bir nefesle ferahladılar. Artık öyle bir suçluya kız veremezlerdi. Ve bu mazeretleri âlem nazarında çok makul görünecek, kimsenin bir şey demeye hakkı olamayacaktı.

Binaenaleyh nişan yüzüğü iade edildiği zaman mahkûm hapishanede yine evvelki iddiasını tekrarlayarak ateş püskürdü. Ve kız evine şu haberi gönderdi:

"Değil hapishane, beni eski dev masallarındaki gibi yedi kat yerin altında zincire vursalar dünyayı bombalar, yeryüzüne çıkar, bu aileyi kana bulayarak intikamımı alırım!"

Kız tarafı bu tehdide güldüler. Üç sene en ateşli hırsları soğutacak bir zamandır. Ve sonra, hapishanenin sağır taş duvarları arkasından bu suretle dışarıdakilere meydan okuyuş da ancak öyle kaçık çocuğa yaraşır bir fanteziydi.

Bu vakadan sonra kıza yine bir talip sürüsü hücum etti. Bu aralık kız babası Abdüllatif Efendi, İzmir'e bir memuriyet aldı. Orada da Şehamet yine gençler arasında bir idol mevkisine yükseltildi. Sokağa çıktığı vakit halk onu birbirine parmakla gösteriyor, tiyatrolarda, sinemalarda gözler sahneden ziyade onunla meşgul oluyordu.

Yine etraftan talepler, talepler yağıyordu. Fakat kızın yaşı küçük olması bahanesiyle hep reddediliyorlardı.

Sakıp Cemal hapisten çıkmadan evvel onun tehditkâr tacizinden kurtulmak için kızı baş göz edivermek lüzumu da görünüyordu.

Kızlarının güzelliğiyle övünmekten ziyade derdini çeken ana baba bazen şöyle dertleşiyorlardı:

Anne:

"Kızın evlenme çağı geliyor."

Baba:

"Hapishanedeki mahkûm da vaktini dolduruyor."

"O çıkmadan evvel kızı bir helal süt emmişle birleştirmeliyiz."

"Ana memesinden akan sütün helali, haramı nasıl olur bilmiyorum."

"Ah, yine Sakıp Cemal gibi soysuzun birine düşmeyelim de..."

"Talipler karşımızda bir insan kalabalığı hâlinde, beğen de beğendiğine ver. Fakat böyle zamanda içlerinden iyisini tanıyıp da nasıl seçmeli? Kızı da bugünlerde bir düşünceli görüyorum."

"Evet, dadısına bazı şeyler söylemiş..."

"Ne demiş?"

"Beni istediğime vermezlerse başkasına varmam, demiş..."

"Bir beğendiği mi var acaba?"

"Öyle olacak..."

"Bu yaşta..."

"Evet..."

"Başımıza bir felaket de buradan çıkmasın..."

41
Şehamet Sinemada Bir Erkek Yıldızın Gölgesine Âşık Oluyor

Çocukluktan büluğ çağına geçenlerin kulaklarına bütün kâinat şu kelimeyi mırıldanır: "Aşk..." Bunun daha açık manası evlenmektir. Gökte parıldayan yıldızlar, dağlarda çağıldayan sular, mehtaplarda öten bülbüller, bahçelerde açan güller hep aşkın gönüllü şarkıcıları, propagandacılarıdırlar... Gençleri, ihtiyarları teşvik için hep onu metheder, şarkısını söylerler. Ölümün yeryüzünden süpürüp götürdüğünü aşk ödeyecek...

Şehamet de bu devreye giriyordu. Kanında başlayan bu yatkınlığı sinema manzaraları yavaş yavaş ateşledi. Aşk henüz kendince bir sır olan masum gönüller için, sinemanın çok cüretkâr sahneleri, zehirli yelpaze tesirini yapmaktadır...

Birbirine yapışmış iki dudağın ateşlerinden saçılan kıvılcımlarla niçin bu masum ruhları heyecanlandırmalıdır? Evvelden kapısı, pencereleri örtülü bir odanın mahremiyetinde saklanılan kucaklayışlar niçin şimdi sanat perdelerinde apaçık canlandırılıyor?

Gözlerinde o *image*, kalplerinde o heyecanla sinemalardan çıkan gençler bütün dünyayı bir çift hane şeklinde görerek, kolları arasında sıkmak için üzerine saldıracak eşler arıyorlar. Onun için erkeklerin cüreti artıyor, kadınların utangaçlığı azalıyor... Onun için gündüz peşinden dolaştıkları, gece terli rüyalarla uğraştıkları iş hep bu oluyor...

Evvelden açık saçıklıkları için romanlar suçlanırdı. Şimdi acaba sinemaya neden bu ayrıcalık veriliyor? Roman beyaz kâğıt üzerinde siyah bir tasvirden ibarettir. Sinema makul, ayıplanan bütün çekinmeleri yüz çizgilerinde canlandıran asrın mucize bir aynası...

Ekranda aşkın onda dokuzu oynanırken sağıma soluma tesadüf eden gençlerin nefeslerini sıklaştıran spazmlarla sarsıldıklarını kaç defa gördüm...

Bu sakınılması gereken şey için alınmak istenilen tedbire de insan gülmeden duramıyor... Böyle filmlere, filan yaştan aşağı olan çocukların kabul edilmeyecekleri ilan oluyor. Bazı çocuklar yaşlarından küçük veya büyük görünürler. Sinema gişelerine bu genç seyirciler nüfus kâğıtlarını mı göstermeli?

Asıl tehlike yasaklı yaştan bir iki yıl daha büyük olanlar içindir.

Şehamet çocukluğunun son senelerinde yegâne eğlence edindiği sinemanın bu tehlikesine uğradı. O yalnız bu gölge oyununun manzaralarıyla heyecanlanmadı... Perdede seyircilere baygın gözleriyle aşk dersleri veren erkek yıldızlardan birine tutuldu...

Bu sevdasını kimseye açamıyor fakat gündüz düşüncelerinde, gece rüyalarında hep onunla yaşıyordu...

Bütün dünya sahnelerinde yılda birçoğu parlayıp birçoğu sönen bu gölge sanatkârlarına âşık olanların sınırı ve hesabı yok... Şahıs bir... Ondan doğan gölgeler sayısız... Sevdalananlar arasında bu gölgeler paylaştırılırsa da canlı artisti nasıl paylaştırabiliriz? Bu garip hastalığa tutulan zavallı âşıkların inlemeleri hep boşa gidecek, ara sıra birer hayalet kucaklamaktan başka nasipleri olmayacak...

Şehamet bu vurulduğu gölgenin asıl sahibini bulmak için eski masalların aşk kahramanları gibi diyar diyar dolaşmak merakına düştü... Lakin buna imkân yoktu. Bu imkânsızlık da büyük arzusuna engel olamıyordu. Mutlaka onu canlı olarak görmek cinneti gittikçe zihnini daha fazla sarıyordu. Bu gizli dertle kızcağızın iştahı kapandı... Uykuları bozuldu...

Sıkılıyordu. Kabına sığamaz bir hâle geldi.

Bu sıralarda ani bir tesadüf Şehamet'in gönlündeki hayaline ruh verir gibi oldu.

Sanatlarından ziyade güzellikleriyle meşhur olan artistlerden biri genç yaşında ölüverince sinema idareleri ona benzer yüzler arıyorlar... Onun güzellik şöhretini, bulunacak benzerine aktararak istifade etmek için...

Valentino için böyle olmadı mı? Berber çıraklığından ekran göğüne yükselen bu İtalyan delikanlısının ölümüne ağlayan sayısız kadınlar onun bir benzeriyle yürek yaralarını merhemlemek istiyorlardı. Birkaç tane bulundu. Fakat hiçbiri ölenin yerini tutamadı...

Memleketimizde de Şarlo'ya, Garbo'ya benzemek arzusuna düşenler oldu. Artistlerin tavırları, giyinme tarzları daima etraflarında taklitçiler ortaya çıkarır. İşte bu türden Ulvi Nadir adlı bir delikanlı da Şehamet'in tutulduğu erkek yıldıza benzemek merakına düşmüştü. Yüz bakımından da onu az buçuk andırmıyor değildi. Giyim kuşam tarzını da tamamıyla taklit edince bu benzerlik artmıştı.

Diyelim ki Şehamet'in gönül verdiği, Ulvi Nadir'in taklide özendiği sinema artisti X'tir. Ulvi Nadir'in kelebek kravatı, önü açık yeleği, bir mankene giydirilmiş gibi buruşuksuz ceketi, gelişigüzel, suni bir derbederlik vererek taranmış saçları, hep ayna önünde X'in fotoğrafına bakılarak taklide uğraşılmış bir makyajdı.

Şehamet bir çayda bu taklitçiye rast geldi. Aman ya Rabbi, ilk bakışta gözlerine inanamadı. X Hollywood'dan uçarak buraya mı gelmişti? Yüz, kıyafet, jestler, tamamen o...

Bu benzerlikten kızcağız âdeta heyecana tutuldu. O âna kadar sinema perdesinde göğüs geçirerek seyrettiği artist şimdi karşısında canlanmıştı. Gözlerini ondan ayırmak istemiyor fakat pek dikkatli bakmaya da utanıyordu. Güzel kızın kendisine bu kaçamak dikkatini Ulvi Nadir fark etti... Bu ha-

rikulade güzelliğin önünde o da çarpılır gibi oldu. Bir yolunu bularak güzele yaklaştı, X'vari bir reveransla söz açtı:

"Matmazel, şu cemiyet içinde göz kamaştıran genç bir güneşsiniz. Kendi kendimi tanıtmama müsaade eder misiniz?"

Şehamet gönlündeki hayalin böyle canlanarak yüz yüze kendisine hitap etmesine fevkalade şaşırdı. Bir cevap aradı. Yarı anlaşılır bir sıkılganlıkla bir şeyler kekeledi.

Genç adam devam etti:

"Ulvi Nadir bendeniz..."

Bu isim Şehamet'e hiçbir şey anlatmadı. Bilakis gönlündeki hayalin tadını kaçırdı. O, karşısına çıkan genci artist X olduğu için beğeniyordu. Ulvi Nadir, bu da kimdi?

Kızcağız o şaşkınlıkla ağzından şu sözü kaçırdı:

"Ben sizi başka birine benzetmiştim..."

Ulvi Nadir gözbebeklerinde parlayan bir tebessümle sordu:

"Kime?"

Şehamet çekindi. Sustu.

Ulvi Nadir kendi sorusuna yine cevap vererek:

"Hollywood yıldızı X'e değil mi?"

"Evet, fakat gönlümdekini nasıl bildiniz?"

"İlk bakışta herkes beni ona benzetir de..."

"Hakikaten çok benziyorsunuz..."

"Dünyada herkes çift yaratılırmış..."

"Bu benzerlikten hoşlanıyor, bir gurur duyuyor musunuz?"

"Hoşlanmıyor değilim, lakin gurur, hayır... Çünkü beni ben olarak kimse takdir etmiyor. X'e benzediğim için beğeniliyorum..."

"Bütün dünyanın kırıldığı bir tipe benzediğiniz için gururlu olsanız da yeri var."

"Amerika'da doğmuş olsaydım belki de X ben olurdum..."

"Şüphesiz..."

"Amerika'da doğmakla Türkiye'de doğmanın arasında ne büyük fark var. Orada alelade insanlar yıldız oluyor. Burada dâhi yetenekler bayağılaşıyor... Muhitimizin çorak toprağı zekâları beslemiyor. Denizlerimizde çiroz, bahçelerimizde balkabağı yetişiyor... Yine de ekranda şansımı denemek isterim."

"Vallahi herkes sizi X zanneder..."

Ulvi Nadir tuhaf bir coşkuyla:

"Büsbütün X'in yerine geçmek için gidip bu artisti öldürmeli miyim, ne yapmalıyım?"

Şaka tarzında ağzından kaçan bu sözü Şehamet çatık kaşla dinledi. Bu şaşkınlığın farkına varan Ulvi Nadir hatasını şu suretle tamire uğraştı:

"Amerika yalnız ilmî, fennî harikalarla değil, haydutlarının cüret, maharet ve sanatkârlıklarıyla da dünyanın dikkatini çekmektedir. Bir treni durdurup soyan üç kişiyi düşününüz. Napolyon ordularıyla galip gelirdi. Bunlar sırf cesaretleriyle..."

Şehamet titrek bir sesle:

"Aman aman, haydut sözünden ürperti duyarım..."

"Haydut şimdiki zamanın en korkunç umacısı. Bütün dünya kanunları, kuvvetleri bu bir avuç adamla baş etmekten aciz... Dünya basınının en merak edilen sütunları bunların titretici hikâyelerine ayrılmış... Ürperti heyecandan gelir. Şiirin, edebiyatın, resmin, heykelin, musikinin de vermeye uğraştığı hep bu değil mi? Heyecan... Haydutlar bu bakımdan bütün sanat dâhilerine üstün geliyorlar..."

Şehamet bu garip sözlü genci tatlı bir ürkeklikle dinliyordu. Söz döndü dolaştı, nihayet şu yola döndü:

Ulvi Nadir:

"Ben sinema artisti X'e benziyorum. Fakat siz, küçükhanımcığım, kimi andırıyorsunuz? Kadın sinema yıldızlarının en güzeli size nispetle gudubet kalırlar. Siz ekranda bir görünseniz gökten melek inmiş gibi dünya sarsılır... Kürenin beş kıtasındaki güzellik *connaisseur*'lerini[41] hayrete düşürürsünüz." Şehamet bu övgüler karşısında ezildi büzüldü. Nihayet şu kadarcık bir karşılıkta bulunabildi:

"Beyefendi, mübalağa ediyorsunuz..."

"Mübalağa mı? Hayır. Ne söylesem gerçeğin aşağısında kalacağını biliyorum. Lakin heyhat ki şaşaanızı bütün dünyaya göstermek için bu memlekette sizi üzerine çıkarabileceğimiz bir *piédestal*[42] yok. Bizde bir kadının şaşırtıcı güzelliği ancak bir kocaya veya bölgenin sınırlı topluluklarına ait sayılı gözleri neşelendiriyor. Edebiyatta, güzel sanatlarda ufkumuzun yoğun bulutlarını yırtarak gözükemedik. Marifet âlemine, işte biz de varız, diyemedik. Dünya tarlasına vergi hissemizi veremiyoruz. Bir İtalyan şairinin namı anılıyor. Bir Fransız yazarın şöhreti dünyayı tutuyor. Bir İngiliz âliminin, bir Amerikan mucidinin her vesileyle her gün isimleri hürmetle, hayretle yad ediliyor. Hüner pazarında Alman, Avusturyalı, her millet fikir mahsüllerini satıyor. Türk'e gelince, bu zavallının medeniyet kataloğunda adı yoktur. O, milletler arasında, dimağı ihtiyaçlarını satın alarak geçinen bir haraç mahkûmudur. Ben milletler arası bir ünün basamaklarını aramaktayım... İlk kademeye bastığımı da zannediyorum. Yakında Türkler cihan gazete ve dergilerinde bir vatandaşın zaferini okuyacaklardır."

41 Fr. connaisseur: Üstat, uzman
42 Fr. piédestal: Kaide

Şehamet bu coşkun fikirli, taşkın sözlü, garip edalı gencin atıp tutmaları karşısında şaşırıyor, biraz da onun tavırlarına hayran kalıyordu...

42
Tehdit Mektubu

Ulvi Nadir yılmak bilmez girginliğiyle Abdüllatif Bey ailesine çattı. Her vesileyle bu eve gide gele Şehamet'in zihnini çeldi. Kıza kendini sevdirdi. Ve nihayet evlilik talebinde bulundu.

Bu genç, orta hâlli ve iyi tanınmış bir aile çocuğuydu. Besbelli hoppaca büyütülmüş, doğuştan veya sonradan, her nasılsa, megalomaniye[43] tutulmuş bir hafifmeşrep... Onun devam etmek istediği meslek neydi? Bu malum değil. Ulvi Nadir kendinde her kabiliyeti görüyordu. O şairdir, yazardır, sanatkârdır, ressamdır, oyuncudur, ondaki merak derin bilgiye değil çeşitliliğedir...

Evvela basında kritik olarak imzası görüldü. Bizde hiçbir şey olamayanlar eleştiri sopasına sarılarak etrafı korkutmaya kalkarlar. Bu kalem idmancıları Namık Kemal'den başlarlar, artık taşlamadıkları abide bırakmazlar. Beğenmemek fikren benlik, üstünlük iddiasıdır.

Çevrenin kendi hâlince edebi varlığını yangın yerine çevirdikten sonra bu harabenin üzerinde uğursuz bir horoz gibi ötmek isterler. Bu uğursuz öörió'den şu anlam çıkar:

"Hepsini öldürdüm... İşte şimdi yalnız ben varım..."

Viraneden zaferini haykıran bu horoz kimseyi öldürememiş, belki bu işte cidden uğraşanları kendine bol bol güldürmüştür... Bu eleştirmenlerin ne çeşitlerini gördük. Kendileri iki sütunluk bir hikâye, dört mısralık bir şiir karaladıkları vakit foyalarını meydana çıkarırlar... Zavallılıkları anlaşılır...

43 Büyüklük hastalığı; kendini daima olduğundan büyük görme, gösterme hırsı

Eleştirmenler özellikle güve gibi, kıymetli eserlere saldırırlar. Kendilerinde olmayan kuvveti, şerefi, kalemlerine doladıkları satırlardan almaya çalışırlar. Çalma, çırpma, çok defa kişisel kurallarla, elini ayağını bağlayarak sanatı kundağa sokmak merakındadırlar.

Hasılı, eleştirmenlik asalak bir sanattır. Daima güçlerinin üstünde görünmek hastalığına tutulan bu cüretkârların şunun bunun fikirleri üzerinde nezaketsiz, nallı ayaklarıyla hora tepmeye ne hakları vardır?

Bizde eleştirmenlik, yolunun ahlak ve liyakatinden şüphe verecek, yazarlığın en loş bir şubesidir. Bu heves de alelade bir sütun ücretinden başka eleştirinin eleştirmene bir kazanç getirmeyeceği hakikati anlaşılıncaya kadar devam edebilir.

Daha tuhafı, eleştirmenler genellikle edebî varlıkları olmayan fikir fakirleridir.

Bu sayede düşmanlarının hücumlarına maruz kalmak tehlikesinden korunurlar.

Tut kelin perçeminden,[44] bunların nelerini teraziye koyabilirsin? Edebî geçmişleri yoktur... Yalnız durumdan yararlanarak voli çevirmek[45] hırsındadırlar. Bizde eleştirmeni cüretlendiren ilk fikir şudur: Birdenbire bir iki eserin üzerinde erebildiği kadar hiciv kuvvetiyle bir alabanda yaparak[46] halka görünmek... Ertesi gün adının dillerde gezdiğini işitmek. Eleştiri kültürüyle dimağı terbiye görmüş, tarafsız, amaçtan, ödün vermekten uzak, ehliyetlisine bir diyeceğimiz yok fakat böyle ciddi eleştirmen bizde enderin enderidir. Son zamanlarda ancak bir tek yetişebilmiştir... O da meslektaşlarının pislik bulaştırmış oldukları kötü şöhretten lekelenmek tehlikesindedir.

44 Tut kelin perçeminden: Çözümü güçlük gösteren bir durum karşısında söylenen bir söz

45 Voli çevirmek: Tuzağa düşürmek

46 Gemi dümenini sağa veya sola doğru sona kadar kıvırmak, çevirmek anlamında kullanılan bu kalıbın metinde "laf çevirmek, lafı hünerle döndürmek" anlamında kullanıldığını düşünüyoruz. (y.h.n.)

Ulvi Nadir, bu yolu tuttu. Beceremedi... Piyes yazdı, beceriksizliğini aktörlere yükledi. Manaları gelecek asırda anlaşılacak fütürist şiirler karaladı. Ve yine günahı anlamayanlarda buldu.

Genç yaşında fıstık yeşiline varıncaya kadar her boyaya parmağını bandı... Şimdi sinema artistliği kaldı. Aslan postuna bürünen o asaletsiz hayvan gibi herkesçe tanınan bir şöhretin benzerlik maskesini çalıp takınmakla, tanınmanın mümkün olacağını düşündü.

Bu emelinin planlarını kurarken karşısına güzellikte harika bir kız çıktı. Öyle bir *beauté*[47] ile kol kola hangi *stadium*'a[48] gitse kabul olunmazdı? Zaten gazetelerde, dergilerde böyle ne efsanevi başarılar, şanslar okumuştu...

Şehametle dertleşe konuşa ona amansız bir aşkla da tutuldu. Fakat bu maceraperest emellerini kıza ve ailesine hissettirmeksizin kendini akıllı uslu bir damat tavrıyla satmaya uğraşıyordu. Sayısız talepler arasında bir de böylesi ortaya çıktı.

Ana babayı bir düşünce aldı.

Hanım soruyordu:

"Ne dersiniz beyefendi?"

"Bu çocuk bana züppece görünüyor."

"Benden de alınız o kadar..."

"Hem de çok sırnaşık..."

"Nasıl ettiyse etti. Bu eve açıktan gelme bir kedi gibi yanaştı. Aramıza sokuldu..."

"Kıza kancayı taktı..."

"Kızımızın talihi de ne acayip... İlk kısmeti bir felaketti. Bu İkincisi de başka türlü bir derde benziyor..."

47 Fr. beauté: Güzellik
48 İng. stadium: Stadyum

"Pek yüksekten atıp tutuyor... Övündüğü kahramanlıklarının, sanatkârlıklarının aslı var mı bilmem."

"On dinleyiniz de bir inanınız..."

Ulvi Nadir'in aile evinden ayağını kesmeye uğraştılar. Başarılı olamadılar. O, kapıyı suratına kapatmak türünden aşağılamalara bile aldırır gibi değildi.

Servet, meslek, ahlak ve haysiyetçe denk görülen birkaç istekli daha kızın pek çok üstüne düştüler. Fakat Şehamet, Ulvi Nadir'den başkasına varmayacağı ültimatomunu verdi.

Bu itaatsizlik de anaya babaya bir darbe gibi geldi. Aman ya Rabbi, şimdiki kızlar! Koca beğenmeyi velilerine bırakmıyorlar.

Ulvi Nadir iyice kızın damarına girmiş, kim bilir nasıl ikna yollarıyla onun zihnini zehirlemişti. Bu gencin sinema artisti X'e benzemesi kızın gönlünü ona bağlamakta en etkili tılsım hizmetini görmüştü...

Kızın bu ısrarı önünde ana baba da mağlubiyet göstermediler. "Böylesine varacağına ebediyen kız kalmanı tercih ederiz!" reddiyle sertçe dayattılar. Lakin hâl böyleyken meydana gelen bir hadise her kararlarını altüst etti. Sakıp Cemal vaktini tamamlayarak hapishaneden çıkmış, doğruca soluğu İzmir'de almıştı. Üstü kapalı bir şekilde basın aracılığıyla, açıktan açığa aileye gönderdiği tehdit mektuplarıyla Şehamet'i benden başka kimseler alamaz, yakarım, yıkarım, keserim, biçerim, tehditleriyle bütün dünyaya meydan okuyordu.

Mübalağalı dedikodu şeklinde hadise etrafa yayıldı.

En iştahlı görünenler derhâl Şehamet'ten el çektiler. Yalnız Ulvi Nadir rakibinin bu tehditlerine kahkahalarla gülüyor. Ve ona böyle kurusıkı patırtılara pabuç bırakır takımdan olmadığı haberini gönderiyordu.

Vaziyet birdenbire böyle değişiverince, ana baba başka türlü görüşmeye başladılar.

Hanım:

"Başımıza gelenler... Hiç aklımızda yokken Sakıp Cemal hapishaneden çıktı."

Beyefendi:

"Hapishaneden çıkınca onu âlemin içine salıvermemeli, bir tımarhaneye kapamalıydılar..."

"Zaten hapishane tımarhanenin ilkokulu değil midir? Akıllı uslu adamların bu iki yerde de ne işleri var?"

"Kızı bu azılının sıkıntısından nasıl kurtaracağız?"

"Sözden anlamaz. Hak düzen tanımaz, tehditten yılmaz..."

Ana baba bu çetin meseleyi hangi kaba sığdıracaklarını bilemez bir buhran içindeyken posta memuru bir mektup bıraktı. Zarfın üzerindeki yazıdan, bunun Sakıp Cemal'den geldiğini anladılar. Açtılar. Bu bir tehdit mektubuydu.

Beyefendi okudu. Hanım dinledi:

Eski ve daimî kayınpederim, efendim hazretleri,

Dünyada kutsal, pis her ne varsa üzerlerine yemin ediyorum ki kızınız Şehamet Hanım benim olmuştu, benimdir ve daima benim olacaktır... Hiçbir suretle yanlış anlaşılmaya ve anlatmaya mahal vermemek üzere bu uğurda kellemi koltuğuma almış olduğumu arz ediyorum. Kesinlikle hakikatten gaflet buyurulmasın. Bu sonucun dehşetindeki sorumluluk tamamıyla size aittir. Üç gencin birden ölümüne sebep olmakta ne haz vardır? Evet, üç genç... Kızınız, ben ve bir de bana rakip çıkan o uğursuz!

Eceli gelen köpek, cami duvarına işermiş. Bu bahtsız daha kötüsünü yaptı. Sakıp Cemal'in aşk tanrıçasına göz dikti. O küstah gözleri kamamın ucuyla oyup köpeklere atacağım...

Kanın temizlemediği hiçbir bulaşık mesele yoktur. İşi bu vadiye düşürmek isteyenlere lanet... Nişanlımı bir diğerine

vermek haksızlığına devam ederseniz... Bir sabah ailece döşeklerinizden hiç kalkamayacaksınız... İncelemeye gelen polis memurları göğüslerinize saplı birer hançerle hepinizi ölü bulacaktır...

Sahnede bir kara tahta önünde duran insanın attığı bıçaklarla resmini çıkaran hokkabaz gibi uzak mesafelerden fırlatacağım keskin kamalarla sizi can evinizden vurmak kerametine sahibim...

Hiçbir şeyden çekinmem... Beni polise şikâyet fayda vermez. Hapse attırmanın hükmü yoktur. Gencim... Vademi tamamlar çıkar, sizinle hesabımı görürüm...

Şehamet ya benim olacaktır ya mezarın... Başka türlüsü mümkün değil, anlıyor musunuz? Bu dünya yüzünde kıyılamayan çok nikâhların gerdekleri yeraltında yapılmıştır.

İşte bu tempoda üç dört sayfa doldurulmuş ve şöyle de bir imza atılmıştı:

Gafilce engellere rağmen
Şehamet'in meşru
ve mutlak kocası
Sakıp Cemal

Okuma bitince ana baba dalgın ve korku dolu bakışlarla birbirini yoklayarak bakıştılar.

Koca sordu:

"Buna da ne dersin hanım?"

"Ben deliden korkarım beyefendi..."

"Evet, bu mecnun çocuğun hayatımıza kasttaki cüreti şakaya gelir gibi değil... Yapar mı yapar... Felaket apaçık görünüyor..."

"Kızımızı hiç sokağa çıkaramayacak mıyız?"

"Bu ancak birkaç polis ve jandarmanın arasında mümkün olabilecek."

"Buna da imkân yok... Hükümet bir kızın iyiliği için bu kadar memur görevlendirebilir mi? Onların her tarafta daha mühim görevleri var."

"Buna imkân olsa da tehlikeli bir zanlı gibi polisler arasında sokağa çıkarılan kıza âlem ne gözle bakar?"

"Kızın geleceği mahvoldu..."

"Meselenin bir çıkar yolunu bulmak çok güçleşti."

"Bu mecnunun öfkesini yatıştırmak için kızı ona vermekten başka çare görünmüyor..."

"Bile bile Şehamet'i böyle bir ateşe atabilir miyiz? Bu çocukta kocalık faziletlerinden hangisini umarsın?"

"Hiçbirini..."

"Başımıza damat diye böyle bir bela satın alınır mı?"

"Allah korusun, dağlara taşlara, benden uzak..."

"Ya öteki? Nadir Ulvi?"

"Bu kaçığa göre Nadir güzel bir koku gibidir."

"Kızı bu ikinciye vermekle birinci azılıdan kurtulabilir miyiz?"

"Pek bilemem... Fakat kızı biz versek de bu tehditler karşısında Nadir almaya cesaret edebilecek mi?"

Karıkoca böyle konuşurlarken hizmetçiyi çağırırlar. Beyefendi sorar:

"Salonda kim var? Sesler duyuluyor..."

Hizmetçi:

"Efendim, Ulvi Nadir Bey geldi. Küçükhanımla görüşüyorlar..."

Abdüllatif Efendi, karısının onayını almak için yüzüne baktıktan sonra hizmetçiye:

"Haydi, Nadir Bey'e söyle, yalnız kendisi buraya gelsin..."

Hizmetçi çıkınca efendi, hanıma:

"Görüyor musunuz, oğlan hiç çekinmeden, vakitli vakitsiz buraya gelip gidiyor. Kızla çekinmeden görüşüyorlar."

"Onlar, ikisi kendilerini birbirinin biliyorlar..."

"Ananın, babanın onayı olmayacak mı?"

"Yeni terbiye..."

"Evlilikten evvel kur yapmak âdeti yok mu?"

"Evet. Evet, bu terbiyesizliğe o isim verilirse mazur görülmek lazım gelecek."

"Bilmem vallahi, biz mi zamana uymuyoruz, zaman mı bize uygun gelmiyor?"

"Her ikisi de..."

Beyefendi tuhaf bir tebessümle gözlerini hanımın göz bebeklerine dikerek:

"İnsanlığa pek uygun değil amma, bu işte benim aklıma etkili bir çözüm yolu geliyor..."

"Ne gibi?"

"Şimdi Ulvi Nadir'e tehdit mektubunu okuturuz. Korkmayıp da kızı almakta ısrar ederse biz de evliliğe rızamızı veririz."

"Sonra ne olur?"

"Ne olacak, bu kararı duyunca öteki azılı kuduracak, mutlaka Nadir'le vuruşacak ve iyi ihtimalle ikisinden biri ölecektir."

"Ey, kızı bu düelloda galip çıkana mı vereceğiz?"

"Hayır... Biri ölürse tabii katil de cezasını görmek üzere ortadan kaldırılacaktır. Bu yolla ikisinden de kurtulmuş oluruz..."

Hanım bu dehşetlice karara cevabını vermeden Ulvi Nadir sahneye çıkar gibi bir tavırla odaya girdi...

Evvela kaynananın elini öptü. Sonra kayınpederin önünde iki büklüm derin bir reverans kesti...

43
Abdüllatif Efendi'nin Planı

Abdüllatif Efendi, dünyayı sinema sahnesi ve kendini ünlü bir sinema yıldızı sanan bu çocuğun hoppa tavırlarına baktı, baktı, o kederli zamanında gülmemek için dudaklarını ısırdı. Ve sonra onu ciddiyete davet için ağır bir telaffuzla:

"Beyefendi, sizinle mühim bir mesele üzerinde görüşmek istiyorum."

Ulvi Nadir gene reveranslı bir saygıyla:

"Emredersiniz efendimiz..."

"Kızım hakkında çözülmesi zor..."

Efendinin sözünü tamamlamasına vakit bırakmadan Ulvi Nadir hemen atıldı:

"Kızınız hakkında hiçbir zor mesele kalmamıştır. Şehamet Hanım ezelde bendeniz için eş yaratılmış bir kızdır. Gerek kendisiyle ve gerek zatıalinizle söz kesilip bitmiştir. Bu bahse dönerek tartışmaya değer hiçbir anlaşmazlık kalmamıştır."

"Çözülmesi gereken zorlu taraflar vardır."

"Affınıza sığınarak söylüyorum. Aramızda çözülmesi gerekecek bir şey yoktur ve olamaz."

"Nasıl olamaz?"

"Olamaz, çünkü ne emrederseniz bendeniz kapalı gözle kabule hazırım..."

"Sizin her teklifi kabulünüzle nasibin aramızda ortaya çıkardığı bütün zorluklar halledilmiş olamaz."

Ulvi Nadir telaşla:

"Ne gibi efendimiz, ne gibi?"

"Sizden evvel kızım bir başkasına nişanlanmıştı."

"Biliyorum efendimiz... Bir tımarhane kaçkınıyla. Nasılsa gafil bulunmuşsunuz."

"Bu çocuk bir yaralama olayından dolayı mahkûm oldu ve vaktini doldurarak hapisten çıktı."

"Ve şimdi burada, İzmir'dedir. Sizi ve beni mecnunca mektuplarla tehdit edip duruyor."

"Siz de işi biliyorsunuz."

"Tamamıyla... Fakat ne ehemmiyeti var..."

"Tımarhanelikken açıkta gezen bir delinin tehditlerinden korkulmaz mı?"

"Asla!"

"Daha bugün bir tehdit mektubu aldık."

"Lütfen veriniz de okuyup biraz güleyim..."

Mektubu verirler. Ulvi Nadir monoklünü takarak biraz çarpık poz ve alaycı bir dudak şekliyle süzmeye başlar. İlk kelimeleri küçük bir kahkahayla geveleyerek:

"Bakınız efendim, bakınız... Pisliği kutsalla yanyana getiriyor. Pislik üzerine yemin edilir mi? Ve bu şekilde edilen yeminin ciddiyetine inanılır mı? İşte cinnetin en bariz saçmaları. Ve sonra Şehamet'e sahip olmak uğrunda kellesini

koltuğuna almış olduğunu söylüyor. Ve bu da çocukluğunda okuduğu *Kan Kalesi* masalından aklında kalmış bir hatıradan ileri geliyor olacak... Kellesi koltuğuna sıkıştırılmış bir ölünün hayatla, evlilikle ne ilişkisi kalır... Üç gencin birden hayatına kıyacakmış, aferin, budala kendisini istisna etmiyor, kamasının ucuyla oyduğu gözlerimi cami duvarına işettiği köpeklere yedireceğini yazıyor. Ve sonra saçmanın bin çeşidi... Bütün ailenizi döşeklerinde hançerleyeceği tehdidini savuruyor. Ne şekilde? Uzaktan sahneye bıçaklar savurarak marifet gösteren hokkabaz gibi görünmez mesafelerden fırlatacağı kamalarla sizi öldürmek kerametine sahip olduğunu anlatıyor. Tımarhanedekilerin de atıp tutmaları bu mektuptaki sayıklamalardan başka türlü değildir. Biz akıllılar, deli sözlerine gülmekle karşılık vermeliyiz. Deliden korkulur mu?"

"Akıllıdan korkulmaz. Deliden korkulur... Hele böyle salık gezen türünden. Çünkü delide değerlendirme yetisi yoktur. O hasta dimağının yönlendirmelerine tabidir. Hareketleri ani, coşkulu olduğu için kanun bile onu sorumlu tutamıyor..."

"Ben deliden korkmam..."

"Kontrol altında bulunduğu zaman korkulmaz... Lakin serbest gezerken..."

"Yine korkmam..."

"Tuhaf iddia..."

"Tuhaf değil efendim, hakikat... Bendeniz haddim olmayarak ve özellikle delinin böyle Sakıp Cemal gibisinden korkmam... Çünkü ben onu likör gibi içiveririm..."

"Acayip."

"Evet, çünkü ben o sersemden atiğim, tetiğim, çeviğim, boksörüm, nişancıyım, atletim..."

"Sakıp'ın kötülüğünden bizi de korumaya gücün var mı?"

"Bundan katiyen şüphe etmeyiniz... O sizi uzak mesafelerden kerametle fırlatacağı kamalarla öldüreceğini söylüyor. Bendeniz icabında düşmanımı yakından vurarak yere sererim. Çünkü bendeniz kellem koltuğumda olarak değil, aklım başımdayken vuruşurum."

Ulvi Nadir cesaretini pöhpöhleyerek kahramanlığıyla müstakbel kayınpederine övündükten sonra çıkıp gitti...

Sakıp'ın mektubu değerlendirme yetisini kaybetmiş bir dimağın öfkesinden saçılma sayıklamalardı... Lakin Ulvi Nadir'in, atiğim, tetiğim, atletim, boksörüm türünden atıp tutmalarına da normal ifade gözüyle bakılabilir mi?

Zavallı Şehamet, nişanlısıyla babasının arasında geçen konuşmayı kapı arkasından heyecanlar içinde dinlemişti. Sevdiğine varacaktı... Amma bu ne evleniş... Söz, saz yerine bıçakların şakırdayacağı, silahların patlayacağı bir düğün. Neşe yerine ölüm... Sonuç ne olacaktı?

Babasının iki genç aleyhindeki müthiş temennisinden kızın haberi yoktu. Abdüllatif Efendi'nin hiç insanca olmayan hesabınca hadisede bu damatlıkların biri ölecek, katil de cezasını görecek, bir taşla iki kuş vurularak çok zor görünen mesele çözülmüş olacaktı.

Karıkoca odada yalnız kalınca yine dertleşmeye başladılar:

Efendi:

"Hanım, tahminim tahmindir. Göreceksin, durum dediğim gibi olacak..."

Hanım:

"Benim de bu düşüncenize biraz aklım yatar gibi oldu amma..."

"Ey, ammaası ne oluyor?"

"Tahmininizin gerçekleşmemesi ihtimalini de düşünmeli..."

"Biri ölür de diğerinin tutuklanmasına gerek görülmezse, diyeceksiniz..."

"Evet..."

"Bu kanlı anlaşmazlık onların arasında ebedîdir. İlk vuruşmalarında düşündüğümüz şey olmazsa ikinci, üçüncü çarpışmalarında tahminimiz tamamıyla doğru çıkacaktır... Bunun için büyük bir kehanete lüzum yok..."

Hadise bu merak dolu safhaya girdi. Hangisi hangisini öldürecek? Ne vakit? Ve nerede?

Abdüllatif Efendi, kızına bir şey sezdirmeden vicdanını sorumluluktan kurtaracak mantıklı kıyaslar yaparak zorluğun kesinlikle çözülmesi için bu faciayı bekliyordu. Ölsün de hangisi ölürse ölsün. Kurt dişi, domuz derisi...

Sakıp Cemal gittikçe şiddet perdeleri yükselen tehdit mektuplarını göndermeye devam ediyordu. Ve hatta son günlerde mektuplarını sıklaştırdı. Mektubun başını şu şekilde uzattı:

"Sabrım tükendi... Düğünümüz ne vakit yapılacak... Gözlerime kan görünüyor... Evinize girip çıkan uğursuzun leşini sokak kapınızın önüne serdikten sonra mı?"

Şehamet bu uğursuz tehditleri duydukça gözyaşlarını dindirmek için elinde mendille geziyor. Beyefendi karısına, "Hanım iş kızışıyor, tahminim yakında aynı aynına çıkacak," iddiasıyla kehanetini tekrarlayıp duruyordu.

Sakıp Cemal'in elinde silahla Ulvi Nadir'in peşine takıldığı haberi ortalığa yayıldı. Delinin bu kuduzluğuna karşılık öteki ne vaziyet alsa beğenirsiniz? Düşmanının takibinden bucak bucak kaçıp gizleniyormuş...

İnanılacak şey değil... Atletim, boksörüm, filanım, falanım nağmeleri nerede kaldı?

Beyefendi yine bu heyecanlı mesele üzerinde karısıyla dertleşirken diyordu ki:

"Birkaç gün çalımlarıyla bizi aldatır gibi olan Ulvi Nadir de puf böreğiymiş. Bu çocuğun sözleri havai fişeğe benziyor... Yükselip yükselip de allı morlu kıvılcımlar saçtıktan sonra bir şey yok..."

"Sakıp'ı da Nadir'i de, ikisi birden yere batsın... Üzüntüden bizim kız elden gidiyor. Sarardı. Soldu. Her saat bir parça daha eriyor."

"Ne istiyor?"

"Açıkça söylemiyor amma Ulvi Nadir'le evlenmek istiyor. Onun bir kazaya uğramasından korkuyor..."

"Bu düğün değil, evin içinde küçük bir savaş çıkacağa benziyor..."

Macera böyle kızışırken yatsıdan sonra bir gece karanlığında gayet şiddetli kapı çalındı. Açılınca Ulvi Nadir hemen içeriye can atarak kapıyı hızla kapadı.

Bir dakika geçmeden sokakta dan dan dan silah boşalmaya başladı. Avını kaçıran avcı gibi evin önünde Sakıp Cemal şöyle bağırıyordu:

"Ne kaçıyorsun alçak! Mertsen karşıma çık! Böyle bir korkağa kız verenlere lanet... Korkaklığını sevgiline göstermeye de mi utanmıyorsun? Çık melun, vuruşalım... Her ödül galibindir!"

Böyle uzun bir tehdit nutkundan sonra:

Dan... Dan... Dan...

Ani bir fırtına gibi bütün mahallenin havasını sarsan bu revolver boşalmalarıyla evin camları şangırdarken içeride bir telaştır gidiyordu...

Ulvi Nadir'de bet beniz uçmuş, heyecandan dili hafifçe kekeliyordu. Hepsi onun başına üşüşmüşlerdi...

Abdüllatif Efendi artık kendini tutamadı, "Beyefendi, bu kaçışla gerçekten çevikliğinizi ispat ettiniz amma nişancılığınızdan, boksörlüğünüzden, atletliğinizden bir şey anlayamadık," dedi.

Ulvi Nadir kanı kaçmış suratıyla cevap verdi:

"Düşmanımı öldürmeli miydim?"

"Bu gürültülü saldırıya izin vermemek için ne yapılması gerekiyorsa yapmalıydınız."

"Beyefendi, affedersiniz, ben korkumdan kaçmadım."

"Kaçmak korkudan başka neye atfolunabilir?"

"Kaçmamda... Hayır, savuşmamda başka sebepler var. Onunla karşılaşsaydım muhakkak öldürürdüm..."

Ulvi Nadir, pantolonunun arka ve yan cebinden iki revolver çıkarıp göstererek:

"İşte bakınız, boş gezmiyorum... Adam öldürmeden evvel sonunu düşünmek lazım gelir. Beni de düşmanım kadar deli sanıyorsanız yanılıyorsunuz, öldürseydim ne olacaktı? Ondan kurtardığım Şehamet'i ben alabilecek miydim? Hayır... O zaman siz bir katile kız vermeyecektiniz... Diğer taraftan kanun da beni pençeleyecekti..."

Abdüllatif Efendi bu hoppa gencin zannettiği kadar budala çıkmadığına âdeta kederlendi. Tahmin ettiği planının bozgunluğu önünde düşünüp dururken Ulvi Nadir devam etti:

"Ben o deliyi öldürürsem kızınız ikimizden başka bir üçüncü kimseye kısmet olacaktır. O hâlde benim bu cinayetim neye yaramış olacak? Yine de emrediyorsanız çıkayım vuruşayım, siz de bu ölümü pencereden seyrediniz. Fakat bir şartla!"

Abdüllatif Efendi biraz şaşırarak:

"Nasıl şart?"

"Şimdi burada şu mevcut şahitlerin, Allah'ın ve vicdanınızın huzurunda kızınızı benimle manen evlendirmiş olmanız şartıyla. Sağ kalırsam ve hadise manevi bir lütufla kan dökülmeden çözülürse resmî nikâhımız hemen yarın kıyılmak üzere..."

Abdüllatif Efendi:

"Peki, bu şartla kızımı sana verdim..."

"İşte ben de gidiyorum..."

Bu tehlikeli konuşmayı gittikçe sararak, heyecanlar içinde dinleyen Şehamet, Ulvi Nadir'in eteklerine sarıldı ve hıçkıra hıçkıra bağırdı:

"Gitme Ulvi, gitme... Ya öleceksin ya öldürüleceksin... Bir ölü evlenemez... Bir katile de kız vermezler..."

Ulvi Nadir, "Pederiniz cesaretime inansın... Sağ kalırsam vaadini ona göre yerine getirsin," dedi, kendini sofaya ve sonra merdivenlerden aşağıya attı. Karanlıkta sokağa fırladı. Dışarıda düşmanının tabanca sesleri kesilmiş fakat ileride toplanmış bir insan kümesinden karışık gürültüler geliyordu.

Ulvi Nadir, "Neredesin behey azılı, işte geldim!" bağrışıyla meydan okudu.

Karanlıkta ortaya çıkan bir insan karaltısı ondan sordu:

"Kimi çağırıyorsun?"

"Deminden beri burada revolver atan kuduzu..."

"Silah sesine koşan polisler ve mahalleli onu yakaladılar... Merkeze götürüyorlar..."

Ulvi Nadir geniş bir nefes aldı. Macerayı açıktan seyretmek üzere ilerledi.

Tabancasını elinden aldıktan sonra polislerin sürükleyerek götürdükleri zanlı, köpürmüş ağzıyla danalar gibi böğürüyordu:

"Bırakınız... Öldüreceğim... Allah'a sözümü yerine getireceğim..."

Soruyorlardı:

"Kimi öldüreceksin?"

"Ulvi namındaki adiyi."

"Bu adi kim?"

"Ecdadına beni sövdürtmek için mi soruyorsun?"

"Niçin öldüreceksin?"

"Amma da meraklı adammışsın ha!"

"Rapor tutacağız da onun için..."

"Şimdi senin raporuna da..."

Sakıp Cemal bu saçma sapan hakaretlerinin cezasını götürüldüğü karakolun bodrumunda sineye çekti.

Gece mahallede silah atmak ve polise hakaret suçlarıyla hüküm giydi. İçeri tıkıldı...

44
Sakıp Cemal mi? Hayalet mi?

Şimdi meydan Ulvi Nadir'e kaldı. Rakibi yine hapishanenin dört duvar arasındaki yerine dönmüştü...

Abdüllatif Efendi'ye gelerek vaadini hatırlattı... Kayınpeder yeni özürler bulmak için çok düşündü. Ve planının gerçekleşmemesine hayıflandı... Bu uğursuz damatlıkların henüz burunları bile kanamamış, mahallede patlayan tabancalarla yine etrafa saçılan dedikodular halkı meraka düşürecek türlü şekiller almaya başlamıştı.

Ulvi Nadir'in bu son ve kesin talebine karşı kız babası bahane icadındaki bütün zekâsını toplayarak, "Oğlum," dedi,

"Kapımızın önünde silah patladığı gece sokağa çıkıp da saldırganın hakkından gelerek sağ salim eve dönebilirsen kızımı sana vereceğimi vadetmiştim."

"Efendim, galiba heyecanınız mantığınıza üstün geliyor..."

"Ne demek istiyorsun?"

"Dönemeyeydim... Tabii cesedim sokakta kalacak, kızınızı alamayacaktım."

Abdüllatif Efendi içinden, "Ah, ne âlâ olurdu, ne âlâ..." temennisinde bulunduktan sonra:

"Benim şartımda rakibinizle davanızı sonuçlandırmış bulunmanız lüzumu vardı."

"Rakibim tehdidinde başarılı olamadı. Tıkıldı... Binaenaleyh bendeniz hak kazandım."

"Henüz tamamıyla hak kazanamadın."

"Niçin?"

"Çünkü mesele bütün vahimliğini hâlâ muhafaza etmektedir."

"Ne gibi?"

"Sakıp birkaç gün sonra hapisten çıkacak. Yine aynı tecavüzlere başlayacak. Yine evimizin önünde silahlar patlayacak..."

"Tabii... Delinin cüretini kesecek kesin bir tedbir alınmazsa elbette böyle olacak..."

"Onun cüretini kesecek kesin tedbir nasıl alınır?"

"Kızınızı bana vermekle..."

"O zaman meseleyi daha vahimleştirmiş olmaz mıyız?"

"Asla..."

"Aklım almıyor..."

"Arz edeyim... Kızınız evlenmemiş bulundukça Sakıp ona sahip olma ümidini kesmez. Fakat evlendikten sonra talepte ısrarın ne manası kalır?"

"Kızımla sizi rahat bırakmamak için elinden gelen hainlikleri yapmaktan geri durmaz..."

"Yapacaklarının hiçbir tesiri olmaz..."

"Kendinizi ve ailemizi onun kötülüklerinden korumaya gücünüz var mı?"

"Bundan şüphe mi ediyorsunuz?"

"Bundan şüpheye yerden göğe kadar hakkım var. Bu iktidarınız hakkında bana verebileceğiniz teminat nedir?"

"Saldırı gecesi silah patlarken hiç düşünmeden düşmanımın karşısına atılışım, cesaretime inandırmak için sizi temine kâfi bir hareket değil midir?"

"Evet, fakat Sakıp'ı polisler alıp götürmemiş olaydılar onu ebediyen bu tecavüzlerinden menedecek bir pişmanlığa getirebilecek miydin?"

"Bunu yapabileceğimden şüphe etmiyorum."

"Deliye söz anlatacaktın öyle mi? Bütün dünya âlimlerinin aciz kaldıkları bu şeyi sen nasıl başaracaktın?"

"Hadise bu cesaretimi size ispat edebileceğim bir şekilde gerçekleşseydi görürdünüz..."

Ulvi Nadir, talebindeki ısrarını artırmakta devam ediyor. Abdüllatif Efendi ipe un serecek bahaneler icadıyla işi savsaklıyordu. Bir müddet de böyle geçti. Lakin Şehamet anasına babasına pek de açıktan açığa itiraf edemediği üzüntüler içinde soluyor, eriyor, söyleyemediklerini beden diliyle onlara anlatıyordu.

Bir gece yarısı ev halkı derin uykudayken Şehamet'in odasında acı çığlıklar koptu. Herkes oraya üşüştü. "Ne var? Ne oldu?" sorularıyla birbirinin yüzüne bakışırlarken aynı bağrışma alt kattan duyuldu. Taşlıkta gürültüler oluyordu. Evdekilerin bir kısmı Şehamet'in yanında kaldı. Diğer kısmı taşlığa koştu.

Bu çığlıklara inanılmayacak bir hadisc sebcp oluyordu. O da şuydu:

Şehamet'in yatak odası iki pencerelidir. Ve bu pencereler bir taraça üzerine açılır. Genç kız burada dadısıyla beraber yatar. Şimdi onu dinleyelim:

Şehamet anasını görür görmez çığlıklarını kesmeyerek çırpınmalar içinde kucağına atılarak:

"Anneciğim... Anneciğim..."

"Ne oldu yavrucuğum?"

"Ah, katılıyorum... Söyleyemeyeceğim..."

Kolonyalarla kızın damarlarını ovarlar... Eterler koklatırlar.

"Söyle yavrum söyle..."

"Korkuyorum..."

"Kimden korkuyorsun?"

"Ondan..."

"O kim?"

"Sakıp..."

"Gece yarısı Sakıp burada ne arar?"

"Gördüm, gördüm..."

"Rüya görmüşsündür..."

"Rüya değil... Vallahi gördüm... Şimdi seni nasıl görüyorsam öyle gördüm..."

"Kızım, kendine gel... Sakıp hapishanenin taş duvarlarını delip de buraya nasıl gelebilir?"

"İnan anne. Geldi, inan..."

Gösterilen özenle Şehamet biraz kendini topladıktan sonra gördüklerini şöyle anlattı:

"Bazı geceler öyle oluyor. Yüreğime bir sıkıntı basıyor, uyuyamıyorum. Bu gece yine yüreğim daraldı. Tavan üstüme çökmüş gibi bir yük altında kıvranıyordum. Kalktım, lambayı yaktım. Uyuyan dadımı rahatsız etmemek için usulcacık bir kitap aradım. Elime ilk geçenin sayfalarını açtım. Satırların üzerinde gözlerimi gezdiriyor fakat okuduklarımı anlayamıyordum. Beynim taş kesilmiş gibiydi. Uyuyamamak... Bir şeyle meşgul olamamak... Hayatım böyle devam ederse ben buna nasıl dayanacağım? Zihnime hücum eden korkunç fikirlerin ıstırapları içinde kıvranırken... Bir tıkırtı oldu. Başımı pencereden kaldırdım. Taraçada kimi gördüğümü tahmin edersiniz? Sakıp, elinde revolver, fıldır fıldır dönen gözleriyle bana bakmıyor mu? Nefesim tıkandı. Bağırmak istiyordum. Tıpkı rüyalardaki kâbus gibi sesim çıkmıyordu. Müthiş bir jestle silahını bana sallayınca korkudan sarsıldım. Boğazım yırtılır gibi oldu. Çığlığı bastım. Bilmiyorum, defolup gitti mi... Hâlâ taraçada duruyor mu? Üstünde her zamanki lacivert kostümü vardı. O kadar büyük bir korkuya kapıldım ki şimdi nereye baksam onu görüyor gibiyim..."

Bu ifade karşısında şaşalayanlar ilk önce Şehamet'in rüyayı hakikatle karıştıracak derecede şiddetli bir kâbusa tutulmuş olduğunu zannettiler. Lakin aşağıki bağırışın sebebini anlamak için koşanlar da şu korkunç sözlerle karşılaştılar...

İki hizmetçi kadın, birbirine izin vermeksizin tıkana kekeleye şöyle anlatıyorlardı:

Ayşe:

"Taşlıkta pat pat ayak seslerine benzer bir gezinme duydum. Uşak selamlık odasında yatıyor. İçeri girip gezinmez.

Herkes uykuda, bu vakit taşlıkta kim dolaşıyor? Belki hırsız, hırsızlar... Ben Anadolulu kadınım. Hırsız düşmandandır. Düşmandan korkmam. Kaç tanesinin üzerine vardım, kaçırttım. Amma tedbir lazım. Kalktım. Kulağımı kapıya verdim. Dışarıyı dinliyorum. Ekzabert de uyandı, döşekten soruyor, 'Ne var Ayşe?', 'Hırsız,' dedim."

Ekzabert söze atıldı:

"Hırsız diyincek hemen içimden bir şey hırrrrr etti. Ah mega, korkarım hırsızla oyun olur hiç? Kaçırtamazsan ya öldürürsün ya ölürsün!"

Ayşe:

"Sus, anlatayım. Lambayı yaktım. Oda kapısını açtım. Işığı dışarı tuttum. Biri geziniyor. Gördüğüm sima pek yabancı değil. Lacivert kostümüyle bizim küçükhanımın eski yavuklusu Sakıp Bey. Amma elindeki tabancadan, gece yarısı bizim eve iyi bir niyetle gelmediğini anladım. O bana silahını sallarken, ne istediğini soracaktım. Ekzabert durmayıp bağırıyordu, 'Kapıyı kapa... Kapıyı kapa...' Ben aldırmadım. Nihayet o da döşeğinden fırladı, yanıma geldi."

Ekzabert:

"He, koştum. Lambanın aydınlığıyla gördüm ki... Sakıp Bey taşlıkta piyasa edor. Elindeki irovelver kara ağzıyla bir yılan başı gibi sallanor. Ah, bir kerem bum iderse düşüp baygın kalacağım. Hemen Ayşe'yi çektim. Kapıyı ittim. Sürmesini koydum. Bilorum ki bu divane genç bizim için değil. İrahmetli anam bana der idi ki, âşık divaneden on defa daha azğındır... Daha gençliğimde bana gönül koyanlar da oldise de bu kadar kıyağına rastlanmadım."

Şehamet'in bir sinir buhranıyla halisünasyon görmüş olması tahmin edilebilirse de iki hizmetçi kadının birden aynı şahsı aynı kıyafette görmelerine ne denir? Hadiseyi kesin olarak reddetmek güçleşiyordu.

Acaba Sakıp Cemal hapishaneden kaçmış mıydı? Şimdi dışarıda serbest mi bulunuyordu?

Sabahleyin aile arasında bu dava sürülürken Ulvi Nadir geldi. Garipliği anlattılar. O hemen şu cevabı verdi:

"Ben olayı o kadar garip bulmuyorum. Sakıp Cemal gece yarısı buraya gelebilir. Gelmiştir."

Abdüllatif Efendi şaşkın bir bakışla:

"Nasıl gelebilir?"

"Basbayağı..."

"Basbayağı ne demek?"

"Hapishaneden kaçıp gelmiştir?"

"Kapılar kapalı, evin içine nasıl girdi?"

"Hırsız veyahut diğer birinin gece bu eve girmesi hayal sayılamaz."

"Nasıl girer efendim?"

"Cambaz gibi pencerelerden birine tırmanarak..."

Hemen o gün hapishane müdürlüğüne başvurarak mahpus Sakıp Cemal'in dün gece dışarıda görülmüş olduğunu haber vererek araştırmaya girişirler.

Müdür birçok kimseleri ve gardiyanları sıkı sıkıya sorguladıktan sonra şu cevabı verir:

"Bu sözünüzü asılsız bir iddia olmak dışında başka bir surette düşünemem. Çünkü buradan bir mahpusun gece dışarı çıkıp da gezerek tozarak tekrar içeri girmesinin ihtimali yoktur. Rica ederim... Böyle asılsız ihbarlarda bulunup da müdürlük aleyhine şüpheler uyandırmayınız... Sakıp Cemal içerdedir. Cezasını tamamlamadıkça buradan bir yere kımıldayamaz..."

Abdüllatif Efendi'yle Ulvi Nadir, müdürün azarlama suretindeki bu cevabına muhatap olarak dışarı çıkarlar.

Efendi sorar:

"Aldığımız bu kesin cevaba ne dersin Ulvi Bey?"

"Yine eski dediğimi tekrarlarım."

"Yani?"

"Sakıp Cemal para züğürdü değildir. Bu anahtarla etrafındakilerden birkaçını fesada iknaya başarılı oldu. Gece ininden çıkan canavar gibi dışarıda döndü dolaştı. Sabaha karşı yine deliğine girdi..."

"Bu sözünüze kesin olarak inanayım mı?"

"İnanmayıp da ne yapacaksınız? Ya üç dört kişinin geceki niyetlerini ret ve inkâr edeceksiniz veya benim bu sözümü onaylayacaksınız... Hadisenin bir üçüncü ihtimal şekli bulunabilir mi?"

"Kim bilir?"

"Kim bilir ne demek efendi hazretleri?"

"Akla daha türlü türlü ihtimaller gelebilir."

"Bir tanesini lütfen söyler misiniz?"

"Sakıp Cemal'e *dédoublement* atfedildiğini hiç duymadınız mı?"

"Aynı şahsın ikileşmesi..."

"Evet..."

"Keramet türünden bir şey mi bu?"

"Bilmiyorum. Ruhiyâtla ilgilenenlerin incelemelerine girmiş bir hadiseymiş."

"Evet, ben de bu garip hadiseyi bazı romanlarda okudum. Bu ikileşme aynı şahsın benliğinde gerçekleşiyor. Yani aynı

şahsın ilk benliği ortadan kalkarak onun yerine bir ikinci şahsiyet geliyor. Fakat bu *subjectif* bir hadisedir. Biz o şahsa *objectivement* baktığımız zaman onu yine hep bir tek adam görüyoruz...

Bir şahıs aynı şekilde ikileşip de biri burada kalsın, öbürü dolaşıp dolaşıp da gelsin, bu iki parça yine tek vücut olsunlar... İşte bu mümkün olamaz. Bu rivayet eski zaman kerametlerine ait masal türünden bir şeydir."

"Benim böyle garipliklere pek aklım ermez. Şimdi beni düşündüren şey başka bir korkudur..."

"Nasıl korku?"

"Bence dünyevi bir durum var. Bu uğursuz oğlan hapishaneden kaçıyor. İster ikiye bölünüp de ister tam vücutla çıksın... İster kerametle ister rüşvetle çıksın... Bence aynıdır. Nasıl edip edip de şu çıkıyor ya, işte beni korkutan budur... Dün gece bize yaptığı tehdidi başka daha müthiş şekillerde tekrarlayarak bizi rahatsız etmekte inat gösterirse hâlimiz neye varacak?"

"Onun bu tacizine karşı alınabilecek tedbirlerin hepsine başvurmaktan geri durmayız."

"Şöyle böyle tedbirlerle bu bela başımızdan defolunabilir mi?"

"Hayhay efendim..."

"Nasıl tedbir alacaksın?"

"Onu da ben bilirim..."

O geceden sonra Sakıp Cemal'in elinde silahla yine evin karanlık sofalarında dolaştığı hakkında patırtılar oldu amma kendisi ilk *apparition*'u gibi açıkça seçilemedi...

Aile halkını saran korku gittikçe rahatsız edici bir hâl alıyordu. Ulvi Nadir onların kalplerine kuvvet vermek için bazı

gecelerini orada geçirmeye mecbur oluyor, tuhaf tesadüf, Ulvi'nin kaldığı gecelerde gürültü kesiliyordu...

Bu damat adayı revolverini tetiğe alarak herkes uykudayken gece birkaç defa yukarıdan aşağı, evin en kuytu yerlerini dolaşıyor, hiçbir tıpırtıya tesadüf edemiyordu. Onun huzuruyla evin bu esrarengiz rahatsızlıktan kurtulması Abdüllatif Efendi'yi düşündürmeye başladı.

45
Öldüren de Aynı Dakikada Öldü

Abdüllatif Efendi, ehvenişeri[49] seçmek zorunda kaldı. Birinci beladan kurtulmak için ikincinin hoppalığına katlanmak mecburiyeti... Kızın da Ulvi Nadir'e varmak ısrarı gittikçe şiddetini artırıyordu. Zaten ortaya salıverilen dedikodu balonları şişe şişe macerayı dikkate değer, merak dolu bir roman hâline getirmişti. Bu sebeple korkuya kapılan diğer talipler çekilmişler, ortada yalnız Ulvi Nadir kalmıştı...

Bu zaruretler ortaya çıkınca Abdüllatif Efendi gözlerini kapadı. Kızını Ulvi Nadir'e verdi. Medeni nikâh kıyıldı. Fakat korkular içinde yapıldı... Beklenen karşı çıkışı ve evvelce gösterdiği tehditlere rağmen Sakıp Cemal'in hiç sesi çıkmadı. Ne kendi göründü ne hayali... Fakat büyük tehlikenin gerdek gecesi için hazırlanmakta olduğunu, içten gelen bir his Ulvi Nadir'e haber verip duruyordu.

Binaenaleyh damatlık elbisesinin ceplerine iki dolu revolver yerleştirdi. Sakıp Cemal'in taş duvarlardan sızan, örtülü kapılardan geçen hayaliyle daima karşılaşır gibi oluyordu. Son zamanlarda bu merak kendinde bir *obsession*[50] hâlini aldı.

49 Kötü olanların içinde iyisi
50 İng. obsession: Takıntı, saplantı

Sokakta giderken önden, arkadan rüzgârla bir ağaç gölgesi sallansa o sanarak hemen revolverine el atıyor... Her tarafta rakibinin şeklini görür gibi oluyordu...

Rüyalarında kaç defa onunla boğaz boğaza geldi. Kaç defa kendini karyoladan aşağı attı. Mana âlemini hakikat sanarak kara bir düşman gördüğü soba borusunu boğmak için parmaklarının arasında sıktı, ezdi, yüzü gözü kurumlara bulandı... Ve o kirli kıyafetiyle tekrar döşeğine yattı, çarşafı, yorganı simsiyah kesildi...

Sabahleyin annesi yatağın berbatlığı karşısında oğlunun yüzüne şöyle haykırınca:

"Bu ne Ulvi?"

"Vallahi bilmem anne..."

"Çarşafları bu hâle kim koydu?"

"Rüyada olmuş..."

"Rüyada kömürcülük mü ettin? Sobacı çıraklığı mı?"

"Bilmiyorum..."

"Soba borusunu böyle yamrı yumru yapan kim?"

"Ben yapmış olmalıyım."

"Olmalıyım değil... Sen yapmışsın... İşte ispatı... Yüzünün, ellerinin hâli... Döşeğin simsiyah kiri... Soba borusunu kim zannettin de böyle boğuştun?"

"En büyük düşmanım..."

"Düşmanın küçüğü olmaz. Fakat senin bu hâllerin geçmişti, yine mi başladı? Çocukken döşeğini ıslatırdın... Beline birkaç tokatla ısırganotu lapası vurdumdu. Gece rüyalarında, kimse görmeden yatağından sokağa fırlar, Midilli zannederek köpeklerin üstüne binmeye kalkardın. Seni ısırırlardı. Bir gece bir kümes dolusu tavuğumuzu boğdundu. Ne zannedip de bu cinayeti işlediğini bilmiyorum. Hekim, hoca,

seni okutup tütsülettik, tamamen değilse de bu hâllerin biraz geçtiydi... Yine başladınsa yarın akşam damlara çıkarsın. Öbür gece camları kırarsın. Sonra kedileri kaplan sanarak tabanca sıkarsın. Birkaç yıldır odanda sinema oynuyordun. Paldır küldür her şeyi deviriyordun. Sonra sinemanın dillisi çıktı. Karşında bir alay insan varmış gibi bağıra bağıra konuşuyor... Kahkahalarla gülüyor... Hıçkıra hıçkıra ağlıyordun... Gözüne neler gözüküyordu? En son o kıza gönül verdin... Senin ne kaçık olduğunu bilseler damatlığa kabul ederler mi hiç... Gidip her hâlini anlatmak istiyorum amma analık şefkati müsaade etmiyor..."

"Sakın ha, öyle bir halt edeyim deme... Düşman zannederek bir gece rüyamda soba borusu gibi senin de boğazını sıkarım."

"Bilirim yaparsın... Zavallı elkızının başına gelenler..."

"Sevgilimin boğazını sıkmam."

"Ananınkini sıkarsın ama..."

"Kaynanalık yaparsan..."

"Bu pırğıçlığını belli etmeden kayınpederinle uslu akıllı nasıl görüşebiliyorsun?"

"Görüşürüm... İstediğim vakit yazar olurum... İstediğim vakit deli..."

"Daima iyi olmayı istemek elinde değil mi?"

"Buna Cenabıhakk'ın bile gücü yok, iyilikleri yapan o fakat kötüleri, kötülükleri yaratan da başka Allah değil ya..."

"Seninle doğru dürüst iki söz konuşulamaz ki hemen böyle sapıtırsın..."

"Daima bir hâlde kalmak ahmaklıktır. Sapıtmalı, değişmeli..."

"Her gün başka türlü adam olmalı."

"Evet... Bugün doğru... Yarın yalancı, öbür gün faziletli, daha öbür gün bozguncu... Merhametli, zalim... Havayı görmüyor musun? Daima bir hâlde kalıyor mu? Tabiata uymalı..."

"Senin örneğinde adamlar çoğalalı dünya tiyatroya döndü. Ortada ciddi insan kalmadı. Hep oyuncu..."

"Hah, işte hayatı şimdi biraz anlamaya başladın. Sen de herkese uymazsan bu karmaşada rahat yaşayamazsın..."

"İnsan, evladı doğuruyor amma huyunu beraber doğuramıyor."

"Hah, huyumuzu da siz doğursaydınız, o zaman dünya miskinhaneye dönerdi."

Görülüyor ki akıllıca terelellilikte Ulvi Nadir de Sakıp Cemal'den pek geride değildir. Soba borularını boğan bu kahraman da yeldeğirmenleriyle vuruşan Don Kişot'un başka şekilde bir benzeridir. Bunun da gözüne olmadık şeyler görünüyor. Bu da iyi saatte olsunlarla karışıktır. Bu da kâinatın esrar perdesi arkasındaki Karagözcü'yle tanışıktır. Bu da belki *dédoublement* harikasıyla ara sıra ikiye bölünür bir yaratıktır. Fakat bu, kendini kıza sevdirmekte daha maharet gösterdi. Simaca da ötekinden daha nazik yapılı ve kadınları daha kolay avlayacak bir şirinliktedir.

Halka göre akılları normal dışı işleyen ve ara sıra saf kimseleri kerametlerine inandıracak şeyler yapan bu iki rakip şüphesiz çarpışacaklar... Fakat ne vakit? Belki bugün, belki yarın...

Evlilik saatinden beri Sakıp Cemal, varlığını hissettirecek en küçük bir harekette bulunmadı. Ne yapıyor? Mücadeleden vaz mı geçti? Yoksa müthiş bir saldırıya mı hazırlanıyor?"

Abdüllatif Efendi, umudunun boşa çıktığına üzülüyor fakat kızının bu iki azılı rakip arasında paylaşılamamasından gerçekleşmesi mümkün skandallardan da korkuyor.

Dışarıdaki otellerden birinde değil kendi evlerinde şimdiki usulde bir düğün yapılıyor... Âdeta *thé dansant*...[51] Tehlikeden güvenlik güçleri haberli. Evin etrafında sivil, resmî polisler dolaşıyor.

Gece yarısından sonra davetliler dağılıyorlar... Oh, hiçbir vaka yok. Yüreklere tehlikenin atlatılmış olduğu hakkında biraz emniyet geliyor. Sakıp Cemal hapishanesinde belki kükreyip duruyor. Fakat taş duvarların, kilitli kapıların arkasından köpürmenin dışarı ne tesiri olabilir?

Gerdek odasında gelin damat diz dize konuşmadılar ama damat beyin bir eli ceketinin dış cebindeki revolverde... Etraftan çıt olsa kolunun seri bir hareketiyle tabancanın kabzası dışarı taşıyor. Gelin de ani bir ürküntü titremesi geçiriyor. Meydanda kimse yok. Kocası ara sıra böyle kimi vurmaya hazırlanıyor acaba? Hem onu hem kendisini mi? Yoksa görünmez bir şahsı mı? Kocasının gördüğünü Şehamet, kendisi niçin göremiyor?

Göze görünmez bir düşmanın tehdidi altında gibiydiler. Sanki odanın her köşe bucağından bir umacı bakıyor zannını verecek, garip bir tehlike kokusu saçılıyordu.

Gelinin uçuk benizle geçirdiği hıçkırıklı sarsıntılardan fazlaca korktuğunu anlayan damat onu biraz oyalayabilmek için tatlı sözler arayarak diyordu ki:

"Bu gece yalnız biz gelin damat olmadık. Bütün kâinatı gerdek neşesi içinde görüyorum..."

Gelin cevap vermedi. Çünkü o etrafını bir kâbus korkunçluğunda görüyordu.

Damat tatlı dillerini döke döke kızı avutmaya devamla:

"Tabiat her şeyi çift yaratmıştır. Belki bu dünya olumlu olumsuz bir elektrik fabrikasıdır. Tek gönülde neşe olmaz.

51 Fr. thé dansant: Öğleden sonra 16.00-19.00 saatleri arasında yapılan bir tür kır partisi. Metindeki kullanımını kır düğünü olarak değerlendirebiliriz. (y.h.n.)

Her kalp karşılığını arar... Bu öyle içsel bir çekimdir ki ruhlar bir müddet serseri dolaşarak nihayet aradıklarını bulurlar... Mesut olurlar... Bulamayanlar da olur. Baht, bahtsızlık buradan doğar... İşte biz bu akşam bu bahtiyarlığın tahtına çıkmış saadet sultanlarıyız..."

Bu esnada sokaktan gümbedek bir gürültü duyuldu. Şehamet'in benzi biraz uçtu.

Ulvi Nadir dışarıyı dinleyerek:

"Ne var? Korkuyor musun?"

"Evet..."

"Komşunun kapısı biraz hızla kapandı. Korkacak bir şey yok."

İkisinin de kulakları kirişteydi. Sanki kulakları mikrofon kesilmişti. En ufak sesler, pıtırtılar sekiz on misli büyüyordu. Damların üzerinden hafif bir bora geçti. Dışarıda rüzgârla depreşen şeylerle beraber yine Şehamet de titredi.

Ulvi Nadir yine kızcağızı avutmak için:

"En önemsiz şeyler bu akşam senin için korku vesilesi oluyor. Ben yanımdayım. Niçin bu kadar vehme kapılıyorsun? Karşıma bir alay Amerika haydudu çıksa yine umursamam... Nikâhımız kıyıldı... İki aşkın mahremiyetine mabet olan bu odanın kapısından bakmak kimin ne haddine?"

Ulvi Nadir kıza biraz emniyet vermek için perdeleri örttü, kapıyı kilitledikten sonra:

"Sevgilim konuşmuyorsun... Sözlerim cevapsız... Yani tek kalıyor... Aşkımın, kutsal bir yansıması gibi senin pembe ağzından aksini duymak istiyorum. Şu anda hayatımızın en mesut gecesini yaşamıyor muyuz?"

O saniyede bir şey gümledi. Kilitli oda kapısının iki kanadı birden müthiş bir tekmeyle arkasına dayandı. Yarı insan,

yarı hayalete benzer bir şekil görüldü. Ve Ulvi Nadir'in sorusuna şu cevap verildi:

"Hayır, hayatınızın en mesut değil, en uğursuz gecesini yaşıyorsunuz."

Damat yıldırım hızıyla ayağa fırladı. Silahını çekti. O anda karşılıklı iki revolver boşandı. Yine karşılıklı iki ceset yere yuvarlandı. Ulvi Nadir'le Sakıp Cemal birbirlerini öldürmüşlerdi.

Heyecanın şiddetinden birkaç çığlık koparan gelin bayıldı, sustu.

Bütün ev halkı odaya hücum etti. Bu maceranın iki kurbanını yerde cansız buldular. Sakıp Cemal hapishaneden nasıl kaçmış? O kadar gözcüye görünmeden gelin odasına kadar nasıl çıkmış? Hayret... Hayret... Bu esrara kimsenin aklı ermedi.

Polis tarafından vaka inceden inceye incelendi ve tespit edildi. Cesetler kaldırıldı. Maceranın garipliği şehre yayıldı. Her ağızdan uğradığı bir başka açıklamayla binbir gece masallarına çevrildi.

Zavallı Şehamet tamamıyla kendisine gelemiyor, halüsinasyon içinde tabancaların gümlemelerini hâlâ duyuyor, işitmemek için kulaklarını tıkamak mecburiyetinde kalıyor.

Abdüllatif Efendi iki gencin birden ölümlerine hiç kederlenmedi. O bu iki rakipten yalnız birinin katlini tahmin ederken birbirinin vücudunu dünyadan kaldırmış olmalarına hatta sevindi bile... Fakat insaniyetsizliğine hükmettirmemek için sevincini belli etmiyor, yalnız içinden gelen bir memnuniyetle kendi kendine, "Oh, ya Rabbi şükür, kurtulduk... Kurtulduk, ikisinden birden kurtulduk," diyordu.

Bu içinde yaşadığı sevinçle kendi kendini tebrik eden gafil adam hiç de kurtulmamıştı. Asıl büyük felaket ondan sonra başlıyordu...

Aşırı heyecandan kıza gelen sinir hâlini tedaviye uğraşıyorlardı.

Vakadan sekiz gün sonra bir gece Şehamet, evin taşlığından geçerken acı çığlıklar koparark yine düştü, bayıldı. Anası, babası, kardeşleri elden gelen tüm dikkatleriyle onu ayıltmaya uğraşırlarken yarı baygın kız haykırıyordu:

"Yine geldiler... Yine geldiler..."

"Kızım, gelenler kim?"

"Onlar... Ölmemişler... Ulvi'yle Sakıp..."

"Yavrum, onların cenazeleri çoktan kaldırıldı, ikisini de çoktan gömdüler..."

"Şimdi karşımdaydılar... Anneciğim, şimdi seni nasıl görüyorsam onları da öyle gördüm..."

"Kızım heyecandan, üzüntüden kafan karıştı. Korkmuş dimağlara böyle şeyler görünebilir. Hayalete vücut veriyorsun..."

"Hayalet değil... Korkudan kendimi kaybedecek bir hâle gelmemiş olaydım yakalarına yapışıp size bağıracaktım..."

"Kızım, kuruntu, evham... Aklından çıkar böyle şeyleri..."

"İnanmıyor musunuz? Hayalet dediğiniz bu müthiş hakikatle beni karşı karşıya yalnız bırakıyorsunuz..."

Bu konuşmayı sessizce dinleyen Abdüllatif Efendi bir işaretle karısını susturarak:

"Peki kızım, gördüğüne inanıyoruz. Nasıl gördün, anlat..."

Şehamet o manzaranın tekrar karşısında canlanmasından korkar bir jestle avuçlarını yüzüne kapayarak:

"Birbirini öldürdükleri saatteki dehşet neyse yine öyle göründüler."

"Nasıl, tarif et..."

"Ellerinde revolver, karşı karşıya namluları çevirmişlerdi. Gözleri dönmüş, saçları ürpermiş, saldırmaya hazırlanmış birer canavar kızgınlığında..."

"Peki kızım, bu söylediklerini böyle aynen gördüğüne inanıyoruz. Fakat insan rüyada hakikate benzeyen ve benzemeyen her şeyi görebilir. Ve yine insan uyanıkken rüyaya benzeyen ruhi hadiseler geçirebilir. Buna fennen halüsinasyon derler... Görülen, işitilen, koklanan, tadılan şeyler hep vehmen vardır. Hakikatte bunlar mevcut değildir... Sen de bizim bu sözlerimize inan... Aklından boş korkuları çıkar. Heyecandan kurtul."

Kızlarını bu suretle avutmaya uğraşırlar...

46
Evin İçinde Karmaşa

Ertesi sabah Ayşe ile Ekzabert mutfakta kavgaya tutuşmuşlar, birbirlerine söylemediklerini bırakmıyorlardı. Gürültüyü duyan evin hanımı aşağıya indi, sert bir sesle sordu:

"Deminden beri bozuk ağızla birbirinize haykırıyorsunuz. Ne oldu kuzum? Ortada paylaşamadığınız bir şey mi var?"

Ekzabert, yüzünü perdelemiş döküntü saçlardan gözlerini kurtarmaya uğraşarak:

"He hanımefendi, ortada öyle kıyak şeyler var ki ne siz sorunuz ne biz deyelim... Kabahat sırmalı manto olmuş da kimse sırtına almamış!"

Ayşe iki yanına salıverdiği elleriyle bir masum vaziyeti alarak:

"Bu yakınlarda Ekzabert'in aklına bir bozukluk geldi."

Ekzabert telaşla:

"Bozukluk bana değil, sana geldi."

Ayşe:

"Akıl almaz şeyler yapıyor. Sonra benim üzerime atıyor."

Ekzabert:

"Bu akıldan uzak işleri ben ediyorum? Yoksa sen?"

Ayşe:

"Ya ben ya sen! Mutfakta çalışan ikimizden başka kim var? Çok şükür benim Allah'a özüm doğrudur."

Ekzabert:

"Benim de irabbime özüm çarpık değildir."

Hanım:

"İkiniz de doğru özlüsünüz, anladık canım... Ne olmuş, onu söyleyiniz..."

Ekzabert:

"Öyle şeyler olmuştur ki hopadak söylenmez..."

Ayşe:

"Hopadak söylenmez doğrusu... Mutfağın kirli takunyaları iyi su küpünün içinden çıktı... Bunu yapan gelip de kendi kabahatini haber verir mi?"

Ekzabert:

"Vermez, çünküm bu işi eden Ayşe'nin kendisidir..."

Hanım:

"Ayşe takunyaları niçin küpün içine attın?"

Ekzabert:

"Bana garaz koymuştur. Beni iftiralamak için..."

Ayşe:

"Her şey Tanrı'ma malumdur... Ben bu kadının nesine garaz bağlayacağım?"

Ekzabert:

"Kim bilir içinde nasıl bir yılan kıvamlanıyor? Kabahat bir olsa haydi affedelim. Küpü temizleyelim..."

Hanım hayretle:

"Başka kabahatler de mi var!"

"He efendim... Üç büyük tencerenin dibi çiviyle delinmiştir. Pirinçle bulgur birbirine karıştırılmış, ortalık yerine bir havaneli sokulmuştur."

Hanım:

"Neler işitiyorum ya Rabbim..."

Ekzabert bulaşıklığın üzerindeki örtüyü kaldırarak:

"İşte bakınız efendim, akşamdan gıcır gıcır yıkadığım tabaklardan sekiz tanesi raftan alınarak tuzla buz edilmiştir. Çünküm ben sonraya bulaşık bırakmam."

Hanım kırık tabak yığınına bakarak:

"Hay akla zarar neler görüp neler işitiyorum..."

Ayşe:

"Hepsi Tanrı'ma malumdur... *Kur'an*'a el basarım... Ben akşamdan hiçbir tabağa el sürmedim... O yıkamış. Tabaklığa o dizmiş. Ne olduğunu kendinden sorunuz..."

Ekzabert:

"Ben de mübarek *İncil*'imizin üzerine yemin korum ki bu işte hiçbir suçum yoktur... Deli değilim, çocuk hiç değilim ki geceden sekiz tabak kırıp da sabahleyin bu işi kim etti deyi şaşalanayım!"

Vaka garipliği oranında karanlık bir esrara gömülüydü. Suçu birbirinin üzerine atan bu iki saf kadının böyle mana-

sız bir hainlik ve cüretkârlıklarına pek ihtimal verilemezdi. İkisinden biri niçin takunyaları küpe atsın? Niçin tencereleri çivilesin? Niçin bir yığın tabak kırsın? Niçin bulguru pirince karıştırarak üzerine havaneli diksin? İki hizmetçinin de yararlıkları, doğrulukları sınanmıştı. Fakat bu tuhaf ziyankârlık da kendi kendine olamazdı. Bunun bir yapanı veya yapanları olması lazımdı. Evin içinde suçlanabilecek kimse bulunamıyordu...

Akşam beyefendi geldi. Gariplikler ona da anlatılınca şaşırdı kaldı. Şehamet'in gördükleri üzerine bu karmakarışık hadisenin gerçekleşmesi de çok meraka şayan bir şeydi. Kızın uğradığı doğadışı hâle halisünasyon manası verilerek geçildi. Bu ikinci garipliğe bir izah sureti bulmak zordu.

Ertesi sabah iki hizmetçi kadın arasında yine bir kızılca kıyamet koptu. Mutfakta kap kacak altüst edilmiş. Her şey yerini değiştirmiş. Taşlığa bir torba un saçılmış, kilerdeki on beş yirmi yumurta bir çamaşır leğeninin içine kırılarak üzerine kömür tozu serpilmiş, mutfak, kiler, taşlık, tarif olunmaz bir karmaşa içinde...

Yine iki hizmetçi bu akla sığmaz karışıklığın önünde suçu birbirinin üzerine atarak haykırışırlarken efendiyle hanım aşağıya inerler...

Abdüllatif Efendi hemen saç saça, baş başa gelmek üzere olan kadınları susturarak:

"Durunuz bakalım, boşa çekişmeyiniz. Bu kötü şakaları yapan siz değilsiniz. Ne Ayşe, ne Ekzabert..."

Ekzabert sevinçle:

"Sağ olasınız efendim... Ben değilim... Lakin bu aykırı işler kendi kendilerine olur hiç? Bunları biz etmiyorsak elbette bu evde bir eden vardır. Lakin kimdir? İrabbime çok şükür, familyanızın içinde serfoş yoktur... Deli yoktur. Bu hain adamı keşif için hocaya, falcıya gidelim? Ne edelim?"

Abdüllatif Efendi:

"Nereye gideceğimizi şimdilik biz de bilmiyoruz. Bakalım bu garipliğin sonu neye varacak."

Hanım leğendeki kömür tozuna bulanmış kırık yumurtalara bakarak:

"Bu ne ziyankârlık Allah'ım..."

Ekzabert leğene eğilerek:

"Fikrime öyle gelor ki omlet edeceklermiş amma ateş yakmaya üşenmişler..."

Ortalık temizlenir. Mutfak düzeltilir. Fakat muammanın garipliği aydınlatılamaz. Karıkoca baş başa kalınca:

Hanım:

"İçime korku doluyor efendi. Nedir bu başımıza gelen?"

Efendi:

"Akıl alacak iş değil..."

"Zihnime bir şey geliyor fakat söylemeye çekiniyorum."

"Senin aklına gelen benim de beynimi kurcalıyor..."

Karı koca bir süre birbirinin gözleri içine bakarak zihinlerini saran uğursuzluğun dehşetinden ürküp susarlar.

Nihayet Hanım:

"Beyefendi, erkeksiniz. Belki bu bahisler üzerine araştırmanız vardır. Söyleyiniz, hiçbir yerde böyle bir şey okuyup işittiniz mi?"

"Frenklerin *mort violente* dedikleri bir şey vardır."

"Ne demek o?"

"Zorlu ölüm..."

"Peki bu hadiseyle alakası?"

"Bu türde doğadışı ölümlerin bazılarında böyle garipliklerin meydana geldiğini işitmişliğim vardır. Biz İstanbul'dayken Halıcılar Mahallesi'nde bir kız kendini asmıştı."

"Evet, hatırlıyorum. Bu kızın gelip ailesine göründüğünü söylerlerdi."

"Katil, cinayet vakalarında da ara sıra böyle oluyor. İdam edilenlerden bazılarının göründükleri hakkında rivayetler vardır."

"Zorlu ölüme uğrayanlardan bazıları hortluyorlar, öyle mi?"

"Bu tür vakaların benzeri yok değil..."

"O hâlde ne düşüneceğiz? Ulvi Nadir'le Sakıp Cemal'in hortladıklarını mı?"

"Bu görüşü kabul etmek zorundayız... Evimizde olan garipliklere bundan başka bir izah sureti bulmak mümkün mü?"

"Bir ölü nasıl hortlar beyefendi, bunu aklım hiç almıyor. Ölümden sonra hayata dönüşü andıran bu hâl cismani midir? Ruhani midir?"

"Meselenin kesin olarak çözülmesi mümkün değil. Fakat hadise ruhaniye benzer. Çünkü böyle görünenlerin mezarlarını açtıkları vakit cesedi çürümek üzere veya çürümüş bulurlar. Ölünün aynen dirilikteki huylarıyla gezindiğini gören veya gördüklerini iddia eden şahitler çoktur. Hakikatin ne olduğu bilinmiyor."

"Bu görünenlerin dirilere bir zararları dokunur mu?"

"İşte böyle evin altını üstüne getiren kötüleri de varmış..."

"Kurtulduk sandıklarımızın ölümlerinden sonra böyle saldırılarına mı uğrayacağız?"

"Bakalım hâl ne şekil alacak?"

"İşi azıtırlarsa bunların tacizinden hangi polise, hangi mahkemeye müracaat edeceğiz?"

Karı koca meselenin bu çok garip tehlikesi önünde yine dalgın bakışlarla birkaç dakika düşündüler. Ve sonra hanım dedi ki:

"O hâlde kıza göründüklerine inanmamız lazım geliyor."

"Maalesef evet..."

"Bu görünüşleri herhalde ilk ve sonuncu olmayacak."

"Bu da üzücü..."

"Bu dehşet tekrar edip durursa ne yapacağız?"

"Durum neyi gerektirirse ona göre hareket..."

"Kız onları ellerinde silahla görmüş."

"Evet..."

"Revolverlerini kullanabilirlerse hâlimiz neye varır? Aman ya Rabbi, beynim karıncalanıyor..."

"Ölülerin silah attıklarını hiç işitmedim. Böyle olsa bütün milletler savaşta telef olanları tekrar askerliğe almaya, birer mezarlık ordusu oluşturmaya kalkışırlardı. Hiç aklım ermiyor amma bu görünüşte bir cismaniyet olmamalı. Bunlar bize hakikat hissini veren birer hayaletten başka bir şey olmayacak..."

"Cismani bir kuvvete mâlik olmayan hayalet tabak kırabilir mi? Yumurtaları kilerden leğenin içine nasıl taşıdılar? Bu iki hayalet kıza o düşmanca vaziyette nasıl görünebildiler? Kızı korkutmak için mi, yoksa birbirini bir daha öldürmek için mi?"

"Dirilecek olduktan sonra öldürmek neye yarar? Savaşmanın ne manası kalır?"

47
Ayşe ile Ekzabert'in Başına Gelenler

Taşlıktan, mutfaktan, kilerden başlayan gizli kuvvet yavaş yavaş odalara girmeye, merdivenlerden üst katlara yükselmeye başladı. Özellikle Ayşe ile Ekzabert'e musallat olmaktan hoşlanıyordu...

İkisi bir odada yatan hizmetçiler bir gece lambalarını söndürüp döşeklerine uzanırlar... Tam uykunun başlangıç, şekerleme dakikasında döşeme tahtasına güm güm birkaç yumruk indirilir...

Ekzabert, kapaklarına uykunun ağırlığı çökmüş gözlerini aralamaya uğraşarak:

"Ayşe, bırak ki uyuyayım. Şakanın sırasıdır şimdicek?"

Ayşe uykunun ağırlığı arasında kendini bulmaya uğraşarak:

"Ne şakası kuzum?"

"Ne bileyim ki ne şakası? İremezan oldu ne oldu? Tahtaların üzerinde güm güm davul çalıyorsun?"

Sebeplerini keşfedemedikleri bu gürültüleri hizmetçi kadınlar birbirine atıfla sabahlara kadar dalaşıp duruyorlardı.

48
Sakıp Cemal ile Ulvi Nadir'in Ölümlerinden Sonraki Hayaletleri

Hâl böyle kalsaydı belki de bu gizli kuvvetin tacizine tahammül etmek mümkün olurdu. Lakin felaket gitgide tahammül derecesini aştı. Ev halkının yüreklerine güven vermek için Abdüllatif Efendi polisten gizli hocalar getirtti, evin dört köşesine okutup üfletti, her tarafı tütsületti. Hep bu tedbirler aksi tesir yapıyordu, ruhların azgınlıkları arttıkça artıyordu.

Bir gece yarısı Şehamet'in odasında acı çığlıklar koptu. Masalar, sandalyeler, etajerler devrildi, sanki birçok kimsenin arasında sokak kavgası oluyormuş gibi şamatalar... Dövenlerin, dövülenlerin hırıltıları, iniltileri... Öfke dolu sesler...

Ev halkı heyecanlar içinde kızın odasına doldu. Bütün eşya yaymacı pazarı gibi hep ortaya saçılmış... Birçoğu kırılmış, dökülmüş, tıpkı yangın esnasında evlerden sokaklara taşınan döküntü hâlini almış...

Ne olmuştu? Bunu kime sormalı? Şehamet düşmüş bayılmış, beraber yatan dadısının korkudan dili tutulmuş. Vaka şahitleri gördüklerini anlatacak bir hâlde değiller.

Bütün kanı yüreğine toplanmış kız, ayva benziyle nefes aldığı belli belirsiz bir şekilde bitap yatıyor. Gözleri faltaşı gibi açılmış dadı kem küm bir şeyler mırıldanıyor fakat gördüğünü bir türlü anlatamıyor...

Gece yarısı hekimler getirtilir. Kızı tedaviye, dadısının aklını başına toplamaya uğraşılır. Neden sonra zavallı kadının dili açılır.

"Bu ne hâl dadı? Evin yalnız bu odasında deprem mi oldu?" sorusuna karşılık korkak bakışlarını titreye titreye etrafta dolaştıran kadın:

"Sormayınız. Sormayınız, şimdi anlatırken bir daha dilim tutulur..."

"Meraktan üzülüyoruz, anlat..."

"Anlatayım amma inanacak mısınız?"

"Niçin inanmayalım... Odanın içindeki bu dağınıklığı siz yapmadınız ya?"

"Onlar yaptılar, onlar. Ellerine ne geçtiyse birbirinin kafasına attılar..."

"Onlar dediğin kimler?"

"Sakıp Cemal'le Ulvi Nadir... Şimdi ikisi de buradaydılar."

"Ne diyorsun dadı?"

"Ne diyeceğim... Olanı söylüyorum..."

Anasının kolları arasında baygınlığı geçen Şehamet, hâlsiz, kesik sesle:

"Bana ilk görünüşlerine pek inanmadınızdı... Şimdi dadım da aynı *apparition*'a şahit oldu... Artık bu dört gözün şahitliğine halüsinasyon diyemezsiniz."

"Evet, şu hâli görüyoruz... Halüsinasyon demekle içinden çıkılır bir muamma değil..."

Abdüllatif Efendi kızının saçlarını okşayarak:

"Bu kötülerin ölüleri dirilerinden zorlu çıktı. Ne yapacağız?

Bunlar hayattayken davamızı mahkeme huzuruna çıkarabilirdik. Şimdi âlemlerimiz ayrıldı. Bu dünya hâkimleri ahiret suçlularına ceza verebilirler mi? Kimden kime şikâyet edeceğiz? Ölülerin dirileri bu suretle tacizine Cenabıhak müsaade ediyorsa bu türde davaları görmek için bir de makam tayin etmeliydi."

Hanım:

Evet beyefendi, işimiz Allah'a kaldı..."

Efendi:

"Söyle kızım, nasıl oldu?"

Şehamet:

"Dadımla derin uykudaydık. Birdenbire çıkan fırtınayla oda sarsılır gibi oldu... Uyandık... Sordum, 'Dadıcığım, ne oluyor?', 'Galiba deprem oluyor,' cevabını verdi. Lamba yanıyordu. Odamız apaydınlıktı. Sofada koşuşmalar işitildi. Ve gittikçe gürültü arttı. Sonunda şiddetle tekmelenen oda kapı-

mızın iki kanadı arkasına dayandı. Gerdek gecesi meydana gelen dehşetin tamamı tamamına aynısı gözlerimizin önünde gerçekleşti."

Şehamet, sözüne devam edemedi. İki eliyle yüzünü kapadı, titredi ve sustu.

Şimdi macerayı nakletmeye yine dadı başlayarak:

"İkisinin elinde de birer revolver, birbirine nişan aldılar. Tabancaların dumanları göründü fakat sesleri çıkmadı. Birbirini vurmuş olmalılar ki iki ceset birden yere yıkıldı."

Sözü yine Şehamet alarak:

"Ya ölmediler veyahut ki öldüler de bizim anlayamadığımız öte dünyaya ait esrarla tekrar dirildiler... Kalktılar... Birbirinin gırtlağına atıldılar, boğuştular, tepiştiler... Birdenbire duvardan duvara atıldılar. Besbelli ki birbirini tekrar öldürmek istiyorlardı. Bu kaç defa ölüp diriliştir... Akıl alır şey değil... Bu boğuşmada biri diğerine kesin olarak galip gelemedi. Sonra ayrıldılar, odadaki eşyadan ellerine ne geçerse birbirinin kafasına savurmaya başladılar...

"Ölü mü diri mi olduklarını bir türlü kestiremediğimiz bu iki cismin veya fantomun düellosunu yerimizden kıpırdamadan, dehşetler içinde seyrediyorduk. Birdenbire ışık söndü. Lambaya kim üfledi, farkına varamadık. Fakat dehşetimiz arttı. Bizi karanlıkta bırakmaktaki amaçları neydi? Ne yapacaklardı? Ne olacaktık? Karanlıkta onların ne yaptıklarını artık seçemiyorduk. Yine birdenbire manzara değişti. Odayı dolduran siyahlığın içinde ansızın iki ampul yandı. Elektrik ışığı derecesinde kuvvetli değil... Ay ışığından biraz daha parlak... Bu ışıklar kâh büyüyor kâh ufalıyor, fosforlu iki kocaman kelebek gibi birbirini kovalıyorlardı. Dadıma sokuldum, titriyordum... Yine birdenbire fosforlu kelebekler kayboldu... Odanın eşyası yerlerini değiştirerek birbirine giriyordu, önümde duran terliklerimin bir teki yerinden karşıya uçarken omzuma çarptı. Titreye titreye kendimden geçtiğimi

hisseden dadıma bir cesaret geldi... Kalktı, lambayı yaktı... Tekrar haykırmaya başladık, siz geldiniz..."

Bu, tabiatüstü macerayı dinleyenler derin birer düşünce içinde şaşırıp kaldılar... Dinledikleri şey ne masaldı ne rüya... Gözlerinin önünde cereyan etmekle beraber hakikati andırır bir tarafı olmayan bu iki kötü ruhun akıl almaz rahatsızlıkları, o geceden sonra her akşam ve gittikçe şiddetini artırarak tekrarlamaya başladı.

Gece herkes uykuya daldıktan sonra evvela iki fosforlu kelebek ortaya çıkıyor... Bunlar kâh bir insan kadar büyüyor kâh bir kuş kadar küçülüyor... Birbiriyle çarpışa çarpışa merdivenlerden inip çıkıyorlar. Sofaları dolaşıyorlar, kapalı odalardan içeri giriyorlar... Tavanlarda uçuşuyorlar.

Bu dehşetli ortaya çıkışlarını en çok Şehamet'in odasında yapıyorlar. Kızcağızın uğradığı sinirli hâl artık tedavi kabul etmiyor. Çünkü hastalığı geçirmek için evvela sebebi ortadan kaldırmalı. Zavallı çocuk hiçbir gece gözlerini yumup rahatça uyuyamıyor... Biraz dalacak olsa rüyada yine bu belalı âşıklarını görüyor... Şu, "Beni mi seviyorsun? Onu mu?" kıskançlık sorusuyla üzerine yürüyorlar. Bahtsız kız, kan ter içinde haykıra haykıra uyanıyor... Gözlerini açınca bu iki fantomu ellerinde tabancalarıyla yine karşısında buluyor. Odadaki eşyayı hallaç pamuğu gibi attıktan sonra sevgililerine hücum ediyorlar. Şehamet böyle heyecanlar içinde ayıla bayıla sabahı zor ediyor...

49
Ruhlar, Polislerin Başlarından Aşağı Taşlar Yağdırıyorlar

Bu müthiş derdi tedavi edecek olan kimdir? Hekim mi? Hoca mı? Büyü mü? İlaç mı? Bu davanın hâkimini nerede bulmalı? Yerde mi? Gökte mi?

Birçok gizli üfürükçüler bu ruhani musallatlara türlü türlü namlar vererek Abdüllatif Efendi'nin cüzdanını boşalttılar. Fakat hiçbir fayda görülemedi. Nihayet kız babası, nefeslerinin uydurma kutsallığıyla rast geldikleri safdilleri dolandıran bu hilekârların hepsini kovdu, polise müracaat etmek zorunda kaldı. Çünkü evde barınabilmek imkânsız hâle gelmişti.

Görünüşte ortaya çıkmaları manevi fakat uğranılan zararlar maddiydi. Evde kırılan dökülen eşyanın, hurda olan kap kacağın haddi hesabı yoktu. Ev halkı rahat uyku nedir bilmiyor, uğradığı rahatsızlığın dehşetinden sararıp solan kız, ölüme doğru gidiyordu.

Hükümet asayişi sağlama ve halkın mal ve canını korumayla sorumludur. İşte, geceleri içinde bir saatçik istirahat mümkün olmayan bir ev... Uğranılan zararlara da bir son yok... Bu felaket karşısında ne yapmalı? Büyük bir teslimiyetle kol kavuşturup olacağı beklemeli mi?

Bu hadiseleri akıl almıyor. Fakat ne oluyorsa oluyor bunlar meydana geliyor. Men edilmelerinin çaresi yok mudur?

Şaşkına dönen Abdüllatif Efendi, son bir tedbir olarak polis komiserine müracaat etmeye karar verir.

Komiser ilk uzunca ifadeyi dinledikten sonra aklından bir zoru olup olmadığını anlamak için Abdüllatif Efendi'yi yukarıdan aşağıya dikkatle süzmeye başlar.

Polis memurunun düştüğü şüpheyi fark eden efendi:

"Maruzatıma inanamıyorsunuz galiba?"

Komiser Bey ciddiyetini korumaya büyük bir özen göstererek:

"Sözlerinizin inanılacak tarafını göremiyorum... Ev eşyasının kendi kendilerine harekete geçmeleri, sağlıklarında sevmiş oldukları bir kıza iki ölünün musallat olmaya devam etmeleri, zannedcrim ki iki akıllı arasında mevzubahis edilecek hadiselerden değildir."

"Söze inanmazsanız vakayı da reddedemezsiniz ya?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Evime iki polis gönderirsiniz, ölülerin dirilere saldırılarına şahit olduktan sonra gördüklerini size anlatırlar. O vakit şüpheye yer kalmaz."

"Beyefendi, komiserliğimiz, dirilerle ilgili vazifelerle ilgilenir. Uhrevi konulara ait teşkilatımız yoktur. Bir diri polis bir ölü caniyi kelepçeleyip merkeze getiremez. Maneviyat, görevimizin sınırları dışındadır... Üfürükçülük yasak olduğu gibi biz de böyle ruh, cin, peri masallarına kapılmış olanların fikirlerini düzeltmekten sorumluyuz. Sizinle beraber biz de böyle şeylere inanırsak vazifemizi suistimal etmiş oluruz..."

"Affedersiniz efendim. Bendeniz hata ettim. Sıkıntımı düzgünce iletemedim. Sizi ahirete dair bir vazifenin çözülmesi için çağırmıyorum. Bizim evde ikameti imkânsız bir hâle getiren birtakım gürültülü hadiseler oluyor. Bu tecavüzün faillerini keşif ve defedemiyoruz. Bunlar herhalde dost kimseler değil... Bu düşmanların saldırısından bizi kurtarmanız için size müracaat ediyoruz. Geliniz, bakınız. Sözlerimin sağlamlığı açıkça görülmezse her cezaya razıyım. Hakikat sabit olduğu takdirde bizi bu sıkıntıdan kurtarmakla görevli değil misiniz?"

Komiser bey nakledilen hadiseleri mümkün olamayacak kadar mübalağalı bulmakla beraber durumun ne olduğunu incelemek için tekinsiz eve iki polis göndermeyi ihmal etmedi.

Polisler gece saat ona doğru eve girdiler. Her tarafı gezdiler. Henüz ses ve bir hareket yok... Saat on ikiyi geçti... Aynı sessizlik...

Kötü ruhlar polislerden korktular mı? Yoksa Abdüllatif Efendi'yi yalancı çıkarmak muzipliğiyle mi kıpırdamıyorlardı?

İki polis memuru evde devriye dolaşır gibi aşağı yukarı gezinirlerken birbiriyle şöyle konuşuyorlardı:

"Hani ya cinler, ruhlar?"

Öteki yan tarafa asılı revolver kılıfını göstererek:

"Bundan ürktüler galiba... Bu ruhu da deler, cini de yere serer..."

"Aslı yok canım, kim bilir ne katakullidir... Geçenlerde ortaya çıkardıkları mezarlık vakasını biliyorsun ya... Gece kefeniyle dolaşan bir ölü ağıl civarında bir çobana saldırmış. Koyunlar darmadağın olmuş... Çoban köye kaçmış... Falan filan... Şüphesiz bu da o türden..."

Yanlarına gelen ev sahibine, "Efendi, henüz bir olay yok... Cinleri çok merak ediyorum... Lafını işitirim amma şimdiye kadar kendisiyle hiç karşılaşmadım. Bu gece sayenizde bu göze görünmezlerle şereflendirilirsem size çok müteşekkir kalacağım," dedi.

Polis henüz sözünü bitirmemişken yumruk kadar bir taş bulundukları odanın pencere camını deldi. Ortaya düştü...

Biraz şaşalayan polislerden biri:

"Bu ne?"

Abdüllatif Efendi cevap verdi:

"İşte başladılar..."

"Bu taşın bir ruh veya peri tarafından atıldığı ne malum? Bu bir insan işi olacak... Taşın geldiği taraf?"

Efendi:

"Bizim bahçe..."

Polis:

"Mutlaka orada gizlenen birisi bu oyunu yapıyor."

Efendi:

Bahçede gizlenen kimse yoktur, emin olunuz..."

Polis:

"Sizin bahçenin ötesinde ne var?"

Efendi:

"Komşunun bahçesi..."

Polis:

"O hâlde bu taş ondan geldi..."

Efendi:

"Komşumuz kendi hâlinde ihtiyar, karı kocadır... Bir de yaşlı vardır. Orada taş atacak çoluk çocuk yoktur."

Polis:

"Bu taş gökten düşmüyor ya? Mutlaka bunu insan eli fırlatıyor..."

Efendi:

"İşte taşı gördünüz... Atanı bulmak size ait bir vazife."

Polis:

"Elbet şimdi bulacağız."

Birdenbire cam yine şangırdadı... Bu sefer ortaya kocaman bir temel çivisi düştü...

Polisler taşla çiviyi incelemeye giriştikleri esnada:

Efendi:

"Asıl dikkate şayan olan, bu düşenler değil, onların camdan geçerken açtıkları muntazam deliklerdir. Bu taşlar, çiviler sanki bir namlu ağzından çıkıyormuş gibi bir şiddetle camı deliyorlar. Ve bir elmastıraşla[52] çizilmiş zannedilecek

52 Ucu elmaslı, kalem biçiminde cam keskisi

bir şekilde pürüzsüz, çatlaksız, kendi boyutlarına göre birer delik açıyorlar.

Ve çiviler daima camdan sivri uçlarıyla içeri giriyorlar. Bir insan eli, fırlattığı çivinin böyle uzak mesafeden ucu öne başı arkaya gelecek şekilde atmayı nasıl başarır?"

Bu esnada odaya ilk atılandan daha küçük bir taş düştü. Abdüllatif Efendi yeni gelen taşı yerden alarak:

"Efendim, size daha şaşırtıcı bir şey arz edeceğim. Bakınız, bu ikinci taş camı kırmadan içeri girdi. Bu nasıl oldu? Bundan evvel düşen büyük taşın açtığı muntazam delikten geçti... Bu karanlıkta bu kadar isabetle nişan alabilen gözün hokkabazlığına, daha doğrusu mucizelerine şaşmaz mısınız? Ve daha çok şaşılacak bir şey... Temel, karfiçe,[53] burgu çivilerinin her türüyle aşağıda bir sandık doldu... Ne bu civarda bir çivici dükkânı vardır ne de evimizde böyle yapı malzemesine dair şeyler... Hangi depolardan, nalburlardan aşırıp da bu çivileri, daha birçok demir kırıntılarını tepemizden aşağı yağdırıyorlar?"

Bu çeşitli türden mermileri atanlar ruh olsun, insan olsun, durum merak ve incelemeye değer bir surette gerçekleşiyordu. Polisler evvel taşlarla çivileri ve sonra bunların geçtikleri delikleri incelemekle meşgullerken çerçevelerden biri dehşetle şangırdadı. Bu defa muntazam delik açmak değil, tek parça büyük cam tuzla buz olarak döşeme tahtaları üzerine saçıldı... Koskoca bir taş oda kapısına doğru yuvarlandı. Sonra bir çivi yağmuru başladı. Bunların bazıları yere dökülüyor, birtakımı da oraya buraya saplanıyordu... Birkaç tanesi polislerin elbiselerini deldi. Revolver kılıflarına gömüldü...

Gittikçe şiddeti artan bu çivi yağmurundan sofaya kaçan polisler neye uğradıklarını anlamaya zaman kalmadan evin içindeki bütün lambalar bir anda sönüverdi...

53 Orta boy demir çivi

Göze görünmez eller polislerin vücudunu tartaklıyor. Onlar bu akıl almaz saldırıya karşı yumruk salladıkça suratlarına şamarlar iniyor ve kulakları dibinde kahkahalar kopuyor...

(Birçok okurlarımızca tebessümle karşılanacağına şüphe etmediğimiz bu inanılmaz açıklamalar, sırf romancının hayalhanesinden doğmuş garipliklerden değildir. Hadisenin bir benzerini Flammarion'un *Les Maisons Hanteés* eserinden özetleyerek tercüme ediyorum.)

50
Ruhlar Jandarmalara Dayak Atıyorlar

Vaka Portekiz'de, üniversitesiyle meşhur Coimbra şehrinde gerçekleşiyor.

"M. Homem inançsız bir gençtir. Dinî bir ayine katılmayı kabul etmediği için 1919 senesi Teşrinievvel'inde üniversiteden kovulmuştur.

Homem yeni tuttuğu bir eve yerleşir. Bir karısıyla bir hizmetçisi vardır. Madam ilk geceden evin içinde bazı acayip gürültüler işittiğinden şikâyet eder. Bu karı kocanın yanına üniversitenin ikinci sene hukuk öğrencilerinden Gomes isminde bir genç yatıya gelir.

Gece yarısından sonra saat birde herkes odasına çekilir. Misafir mumunu söndürüp de yatar yatmaz pencere üzerine darbeler indirildiğini işitir. Hemen yataktan kalkar. Mumunu yakar. Pencereyi açıp aşağı yukarı bakar, kimseyi göremez. Yine mumu üfleyip tekrar yatar. Bu sefer pek yakınında ayak sesleri ve evdeki bütün kapıların açılıp kapandıklarını duyar. Yine döşeği içinde doğrulur. Işığı yakar, her yana göz gezdirir. Karyolanın, sandalye ve kanepelerin altına bakar. Kimseyi göremez. Hiçbir şey seçemez. Yine söndürür, yatar. Yine gürültüler başlar...

Aydınlık söndürülünce patırtılar başlıyor, yakılınca kesiliyor. Misafir sabaha kadar geceyi bu garip hâlde geçirir.

Ertesi günü ev sahibine müracaat ederek sorar:

"Bu gece rahatsız edici gürültüler duydunuz mu?"

İnançsız Mösyö Homem şu cevabı verir:

"Hayır, bir şey duymadım. Zaten uykum da çok ağırdır. Fakat duyulacak ne var ki? Evde hırlı yok, hırsız yok. Bu gürültü lafını da nereden çıkarıyorsunuz?"

Misafir, ev sahibinin zayıf inançlı bir genç olduğunu bildiğinden ifadesinde ileri gitmez. Lakin evine dönünce vakayı babasına anlatır. İhtiyar adam cevaben der ki:

"O ev tekin değildir. Hiçbir kiracı orada rahat oturamadı. Konu komşu bile bu rahatsızlığa tahammül edemiyorlar. Hem evi kuşatanların tehlikeli türden oldukları da söyleniyor. Sen dostuna nasihat et, bir an evvel o uğursuz evi terk etsin..."

Mösyö Gomes, babasından aldığı bu haberi gider, aynen arkadaşına aktarır. Maddeciliğe inanan genç, bu sözlere güler, ehemmiyet vermez. Fakat ertesi gece Homem de bazı gürültülere şahit olur. Kendisinde de biraz merak uyanır. Daha ertesi gece ne olduğunu anlamak için gözetlemeye karar verir. Yanında olması için dostu Gomes'e de rica eder.

Evin alt ve üst katında herkes yatar. Ev sahibi, karısı ve misafir uyumazlar. Beklerler. Lakin ışık bulundukça doğadışı bir hâl gerçekleşmez. Mumlar söndürülür söndürülmez *rez-de-chaussée*'nin bahçeye açılan kapısı üzerinde kuvvetli darbeler duyulmaya başlar. Mösyö Homem hızla merdiveni iner. Kapıya koşar. Darbeler tekrar eder. Birdenbire kapıyı açar. Kimseyi göremez. Komşulardan bir şaka yapan olmasın diye sokağa çıkar. Fakat dışarıya adım attığı anda arkasından kapı şiddetle kapanır ve kilidin içinde anahtar çevrilir...

Sokakta kalan adam evine girebilmek için kapıyı çalmaya mecbur olur. Karısı aşağıya iner, açar. Delikanlıyı, şimdi iyice merak sarar. Ve en evvel şu fikirde bulunur:

"Evde bu oyunu bize oynamak için gizlenen biri var."

Eline revolveri alarak:

"Şimdi ne olduğu anlaşılır..."

Bütün kapılar şiddetle sarsılmaya devam ediyor, yatak odasına bitişik ve diğer tarafta kapısı bulunmayan odada fazla gürültü oluyor, hep bu patırtılar karanlıkta gerçekleşiyor. Aydınlık olunca her şey kesiliyordu.

Bu şakayı yapanı bulmak konusundaki öfkesi artan Mösyö Homem elde revolver, gözler donuk bir hâlde *rez-de-chaussée* katına inen merdivenin sahanlığında dururken elindeki yanan kibrit söner sönmez kulağının dibinde ve bütün evinin boşluklarında akisler yapan şeytani bir kahkaha kopar ve karşısında beyaz bir bulut görür. Ve o anda kendi burun deliklerinden iki beyaz ışık fışkırır...

Durum artık her sınırı aşan bir gariplik alıyordu. Mösyö Homem cesaretinin kırıldığını hissetmeye başlar. Gecenin saat dördüne kadar bu hâller devam eder...

Ertesi sabah, böyle vakalara ömründe tesadüf etmemiş bulunan ve ruhi hadiselere hiç aklı ermeyen Mösyö Homem, polise müracaat etmek zorunda kalır. Bu zat hâlâ kendine bu şakaları yapan kimseyi yakalamak fikrinde ve kendini kaybederek rastgele birini öldürmekten korkmaktadır.

Polis vakayı incelemeye bir jandarma onbaşısıyla iki memur görevlendirir, gece olur. Jandarma onbaşısı dışarıdan içeriye bir girip çıkan olup olmadığını anlamak için evin giriş kapısı önünde nöbet bekler. İki memur içeride kalırlar. O gece Mösyö Gomes ile beraber Mösyö Hernique isminde başka bir zat da vakaya şahit olmak üzere orada bulunurlar. Evin bütün girintisini çıkıntısını, köşesini bucağını, her tara-

fını iyice araştırıp yokladıktan sonra ışıklar söndürülür. Derhâl *rez-de-chaussée*'nin kapısı üzerinde darbeler işitilir.

Mösyö Homem polis memurlarına sorar:

"İşitiyor musunuz?"

"İşitiyoruz," cevabını alır. Darbeler boyuna devam eder. Mösyö Homem birdenbire kapıyı açar. Fakat evvelki gece olduğu gibi dışarıda kimseyi göremez. Orada gezinen jandarma onbaşısına sorar:

"Kapı önünde kimse gördünüz mü?"

"Hayır..."

"Darbeleri işittiniz mi?"

"Bir şey duymadım..."

"Çok garip şey. Öyleyse onbaşı bu defa siz içeriye giriniz, memur efendiler dışarı çıksınlar..."

Onbaşı girer. Ötekiler çıkarlar. Aynı hâl meydana gelir. Yani kapıya yine darbeler indirilir. Fakat bu sefer onbaşı içeriden gürültüyü duyar, dışarıdakiler hiçbir şey işitmezler. Hiçbir şey göremezler.

Bu acayip hâl karşısında şaşkınlığı artan Mösyö Homem:

"Şimdi içeriye girelim, incelememize devam edelim."

Eve girerler. Mösyö Homem iki memurdan birini Gomes'in birinci katta yatmış olduğu odaya sokar. Bu zatın oturmak istediği kanepe birdenbire altından çekilir. Kendisi yere yuvarlanır. Ev sahibinin iki dostu, onbaşıyla birlikte *rez-de-chaussée*'de bırakılır. Karısıyla hizmetçiler birinci katta, odalarında kalırlar. Homem kendisi, evvelki gece olduğu gibi *rez-de-chaussée*'ye inen merdivenin boşluğunda durur. Aydınlıklar söndürülür söndürülmez darbeler, gürültüler birbirini takip eder. Şamata en fazla, içinde bir sandıktan başka bir şey bulunmayan ve yattıkları odaya bitişik küçük odadan işitilir.

Patırtılar onlara meydan okur bir şiddetle arttıkça artar. Onbaşının bulunduğu misafir odasında boğaz boğaza dehşetli bir kavga oluyormuş gibi bir kavga, bir hırgürdür kopar ki aman Allah!

Herkeste, "Hah, işte onbaşı gürültüleri yapanı yakaladı," şeklinde bir sanı oluşur. Fakat ne boş düşünce! Hep birden odaya koşunca onbaşıyı büyük bir öfkeyle sağa sola kılıç savurur gibi çılgın bir hâlde bulurlar. Adamcağız, bu çıldırmış gibi şiddetle gelenlerin önünden küçük bir odaya kaçar. Orada bulunan büyük aynalı dolabı kılıç darbeleriyle şangır şungur yere indirir. Kendinden geçmiş zavallı adamı durdurabilmek için zor kullamak zorunda kalırlar.

Bu hengâmeyi geçirdikten sonra yine lambalar söndürülür. Homem yine sahanlıkta durur. Durur amma, birdenbire sol yanağının üzerinde öyle büyük bir şamar şaklar ki gözlerinden ateş çıkar. Can acısıyla biçare haykırır. Vuran el yanağına yapışıp kalmış gibi bir ıstırap duyar. Hemen lambayı yakarlar. Homem'in kıpkırmızı ateş kesilmiş sol yanağı üzerinde dört parmağın izini görürler. Ve sağ yanağını bir kadavra kansızlığında bulurlar."

Şimdi yine Camille Flammarion'u dinleyelim, vaka hakkında şu izahatları yazıyor:

"Bu okunan hadise, dostum Madam Frondoni-Lacombe dö Lizbon tarafından *Ruhi İlimler* dergisinin 1910 tarihli Mart sayısında neşredilmiştir. Hadisenin kahramanı Mösyö Homem bu macerayı Madam Raşild'in yardımıyla kaleme almış ve *Esrar Parkı* adı altında 1923 senesi yazdıkları eserde açıklamıştır. Otuz seneden beri Madam Raşild'i tanımakla müşerrefim. Kendisi her ne suretle olursa olsun bu türden ruhi hadiseleri kabul etmek istemez. Madamın bu kabul etmeyişi de saygıdeğer ve yine o derece tartışmaya açık olan bir sebepten ileri gelmektedir ki o da şudur:

Madam Raşild'in anası ve babası medyumlara kurban gitmişlerdir.

Mösyö Homem bu çok garip hadiseler hakkındaki araştırmalarına devam ettikçe olayların sağlamlığından ve ilmî kıymetlerinden artık hiç şüphesi kalmamış, o eski münkir, o inatçı materyalist imana gelerek ruhçulardan olmuştur.

Homem'in yukarıda adını söylediğimiz *Esrar Parkı* adlı kitabındaki yazılarından incelemeye değer gördüklerimizi kısaca naklediyoruz:

Geceyi perili evde geçirmeye gelen misafirlerin şahitliklerini ilk olarak söyleyeceğiz. Bu zat diyor ki:

Hiçbir kibritim kalmayıncaya kadar birçok sigara içtikten sonra uyumuşum. Kapalı gözlerime çarpan şiddetli bir aydınlığın tesiriyle uyandım. Bu hâl tıpkı gözler kapalıyken birdenbire karşınıza getirilen kuvvetli bir lamba ışığının yaptığı tesiri andırıyordu. Nasıl anlatayım... Görmeden evvel görüyordum. Bu ışık gözkapaklarıma o kadar şiddetle çarpıyordu ki dayanamayarak sonunda gözlerimi açmaya mecbur oldum.

Rez-de-chaussée'de yatmakta olduğum için senin tavsiyen üzerine kapamış olduğum pencere kanatlarını aralanmış buldum. Binaenaleyh ay ışığı doğruca yüzüme aksediyordu. Uyku sersemliğiyle zihnime bir şüphe düştü. Acaba yatarken ben bu kanatları sıkıca kapatmamış mıydım?

Tekrar uyumak istiyordum. Lakin yüzüme vuran mehtap buna mani oluyordu. Pencereyi kapamak için kalktım, aralık kanatları kendime doğru çektim. Hayret, kanatlar kımıldamıyor, çektiğim tarafa gelmiyordu. Kanatlar neden hareket etmiyordu? Ortalıkta buna sebep olacak rüzgâr veya başka bir hâl yoktu. Acaba sokaktan bahçeye biri mi girmişti? Dışarıya şöyle homurdandım:

"Orada bu şakayı yapan biri varsa onu yaptığına pişman ederim."

Ben bunu söyler söylemez tepemdeki sürgülü pencere çerçevesi sürgüsünden kurtularak enseme bir iniş indi. Nefesim

tutuldu, boğuluyordum. Debelenmeye başladım. Bu kapandan kendimi zor kurtardım. Dışarıyı kontrole çıktım... Bahçe kapısının içinde ve dışında, yolda kimseyi göremedim.

Pencere kanatlarını sıkıca kapadım. Çerçeveyi indirdim. Tekrar uyumak istiyordum. Fakat mümkün olmadı. Ensem fena hâlde ağrıyor, şahdamarlarım ok gibi atıyordu.

İşte bu anda karşımda korkunç bir manzara başladı. İyiden iyiye uyanıktım. Her hakikat gözlerimin önünde oluyordu. Pencere kanatları yine aralandı. Sıkı sıkıya birleştirmiş olduğum sürgüler kendi kendine çekiliyordu.

Döşeğimin arkasından boğuk bir gıcırtıya benzeyen bir gülme işittim. Birisi benimle eğleniyor amma kim?

Yumruklarımı sıkarak, "Sen kimsin? Ve neredesin be adam!" sorusuyla haykırdım.

Bu sorguma duvara ve döşeme tahtalarına art arda indirilen darbeler cevap verdi. Beni hedef alan bu darbelerin şiddeti oda içindeki bütün eşyayı titretiyordu. Bu titremelerin etkilerini sinirlerimde duyuyordum. Odada benden başka ne bir can ne bir hayvan, kimse yoktu.

Mehtabın soğuk ışığı altında hiçbir düşünceye vaktim olmadan bir deli gibi kendimi bahçeye attım. Çıktığım kapıları kapamaksızın, şapkasız, perişan bir hücum ve rastgele adımlarla babamın evine koşuyordum. Ne şükür ki canımı kurtarabildim. Boynuma inen pencere çerçevesi bir giyotin gibi başımı bedenimden ayıracaktı.

Dostumun geçirdiği müthiş gecenin tehlikesini dinledikten sonra öfkeyle haykırdım:

"Elbette bu şeyler bir sona erecektir. Bu gece kendim bekleyeceğim. Yanımda ışık ve silah bulunduracağım. Bu rahatsız edici şeylerin cezasını vereceğim. İşte ben de sana yemin ediyorum."

Ertesi akşam karanlık olur olmaz, yukarıdan aşağı evin her tarafını dolaşıp yokladıktan sonra cin, insan her nasıl bir mahlukla ortaklıklar ihtimalini zihnimden defetmek için iki hizmetçi kadını odalarına kilitledim. Yanıma birçok kibrit aldım. Yakması lambadan daha kolay olduğu için uzun bir şamdan hazırladım.

Karım, dostum Gomes'in dün gece geçirdiği macerayı bilmemekle beraber korkudan tir tir titriyordu. Miniminicik bebeğimizin beşiğini kendi yüksek yatağının yanına bitiştirdi. Benim doğaüstü imansızlığımı ve artık bu gece gözlere görünmeyen o kahpe mahlukâtla aramızda savaş başlayacağını biliyordu.

51
Ruhlar Beşiğinden Çocuğu Çalıyorlar

Gece nöbete oturdum. Elimde hukuka ait bir kitap fakat bunu niçin okuduğumu bilmiyorum. Niçin yatağıma uzanmadım da bir koltuğa oturdum. Bunun da farkında değilim. Gece yarısından bir saat sonra şamdan cızırdamaya başladı. Nihayet fitil küçük bir mum gölüne düşerek söndü...

Pencere kanatlarını kapatmış ve sürgülerini sıkıca sürmüş olduğumu söylemeye lüzum görmüyorum. Çerçeveyi de indirmiştim. Kibrit almak için elimi uzattığım bu küçük karanlık ânı esnasında pencere kanatlarının ağır ağır açılmakta olduğunu gördüm. Ay ışığı bu aralıktan nurani soğuk bir kılıç demiri gibi odaya girdi.

Derhâl bir hamlede sıçradım. Çerçeveyi sürdüm. Menteşelerini koydum. Dostumdan aldığım ders üzerine başımı çerçeveden öteye eğmeksizin yalnız kollarımı uzatarak ittiğim kanatlar karşı koydu, açılmadı. Elastik bir kuvvet... Kollarımın zorlamaları karşısında bir adale kuvvetinin karşı koyduğunu hisseder surette...

Üst katta yatan karımı korkutmamak için ses çıkarmadım. Fakat kan ter içinde kaldım... Bu gizli kuvvete karşı ilk defa kalbimde garip bir korku duydum. Acizlikten doğan bir korku ki, sövüp saymaktan başka insanın elinden bir şey gelmez...

Dostumun yaptığı gibi ben de hemen dışarı fırladım. Tahta kanatların arkasına baktım, öyle bir karşı koyuşa sebep olacak hiçbir şey göremedim. Ne görsem beğenirsiniz. Kanatlar yine sımsıkı kapanmış...

Döndüm, içeri gireceğim, yine giriş kapısı içeriden kilitlenmiş. Dışarıda kalarak karıma seslenmeye mecbur oldum. Üst kat penceresine geldi. Bu vahim durumu ona belli etmemek için şimdi de bir yalan uydurmak lazımdı. Şöyle dedim:

"Birdenbire pencereden bahçeye atladım. Tabii kapı kilitli kaldı... Şimdi içeriye giremiyorum... Kapıyı açar mısın?"

Karım geldi. Açtı. Soyunmamıştı. Korkudan uyumamış olduğunu anladım... Mum tedarik ettim ve karıma şu uyarıda bulundum:

"Birdenbire silah atarsam korkma. Evde kimse yok amma şayet varsa bu gümbürtü ona güzel bir ders olur."

Karım benzimin kaçıklığından ve tavrımdaki şaşkınlıktan şüphelenerek:

"Nedir bu hâlin? Korkuyor musun?"

Yalandan gülmeye çalışarak cevap verdim:

"Emin ol, korkacak bir şey yok."

Mum almak için birbirimize sarılarak merdivenden yukan çıkıyorduk. Karımın vücudu birdenbire ağırlaştı. Yürüyemiyor ve beni de kendine doğru geri çekiyordu. Ve şöyle haykırmaya başladı:

"Fransi, beni kurtar... Birisi ayaklarımı tutuyor..."

Küçük sahanlığın üzerine gelmiştik. Burada evin arkasına açılmış bir pencere vardır. Kimseyi göremeyeceğimi kesin olarak bildiğim için başımı çevirip de o yana bakmadım bile... Yalnız sağ elimi sol omzumun üzerinden geçirerek o tarafa ateş ettim. Tabanca evin içinde büyük yankılar yaparak dehşetle gümledi. Kolumun arasında sıkışarak kıvrılan karımı öldü sandım. Fakat uğursuz kuvveti gebertemedim. O anda suratıma şiddetli bir tokat indi. Beş parmağın her biri yüzümde birer değnek acısı oldu.

Tuhaf hâl, bu dayak beni korkutacağı yerde büsbütün cesaretimi artırdı. Karımı kollarımın arasından almak isteyen kuvvetin saldırısından kurtardım. Sanki iki kanadın arasında bir cisim arıyormuşum gibi heyecanlı bir gümlemeyle kapıyı kapadım. Odamıza girdik, karım hemen beşiğe koştu. İçini boş buldu... Aman ya Rabbi, çocuğumuzu kapıp götürmüşlerdi. Kadıncağız bu son felakete tahammül edemedi. Kendinden geçerek yere serildi.

Lambanın yaydığı hafif ışık dairesinin ortasındayım. Bir tarafımda baygın yatan kadın. Kollarımı kavuşturdum. Bizi oyuncak eden mahlukun ortaya çıkışını veyahut ki göstereceği garip görüntüleri bekleyerek, öyle sabırla duruyorum. Çünkü böyle bir kuvvetin saldırısından kendimizi sakınmaya, müdafaaya uğraşmanın boşuna olduğunu artık anladım. Böyle gözle görülmez, elle tutulmaz bir düşmana karşı bıçak, revolver kaç para eder.

Odalarına kilitlemiş olduğum hizmetçi kadınlar silah sesinden ürkerek mehtaba karşı uluyan köpekler gibi haykırıyorlardı. Gecenin sükûtu içinde çın çın çınlayan kadın feryadı kadar aklımı altüst eden bir şey tanımadım...

O aralık döşeme tahtalarının altından geliyor gibi kulaklarıma gevrek gevrek bir kundak yavrucuğunun tatlı sesi yansıdı. Üvey, üvey... Aman Allah'ım, çocuğum bir yerde ağlıyordu, nerede? Bu masum ağlayış zihnimi uğradığı korkudan

kurtardı. Aklımı başıma almaya, bütün cesaretimi toplamaya gerek vardı. Evet, bu uğursuz evin merdivenlerinden inip çıkabilmek için çok cesaret lazımdı...

Elimde lambayla alt kata indim. Orayı burayı dolaşırken kundağından çıkarılarak çırılçıplak sırtüstü bir masanın mermeri üzerine bırakılmış olan çocuğu buldum... Aceleyle ışıktan kaçan gizli haydut, yavrucuğumu kıymetsiz bir şey gibi oraya atıvermişti...

Gecenin diğer kısmını karımın sinirlerini yatıştırmaya, çocuğu susturmaya uğraşmakla geçirdim... Ancak güneş doğduktan sonra karım ve çocuk, meme ağzında olarak ikisi de uyuyabildiler.

Bu müthiş macera beni çok bitik bir hâle düşürdü. Artık kendimde bu gizli düşman veya düşmanlarıma karşı koyabilecek bir güç göremiyordum.

Çocuğu bir kattan öbürüne indirmişlerdi. Nasıl? Merdivenden mi yoksa duvarlardan mı geçtiler? Akıl almıyor... Dayanmaya da kuvvet kalmıyor. Yüreğime acı bir ümitsizlik çöktü... Hakikati anlamadan bu zorluğun önünden çekilecek miyim? Hayır, çekilmeyeceğim... Hiç olmazsa memleketimin polisini işten haberdar edeceğim...

Sevgili Rachilde[54] bütün dikkatinizi bu maceraya vermenizi rica ederim.

Çünkü bu türden esrarengiz vakaların az çok iyi niyet sahibi bir veya iki kişi arasında gerçekleştiğini ve işe polis incelemesi başlayınca bütün gürültülerin duruverdiğini söylerler. Perili evlerin sırlarını polis memurlarına göstermek âdetleri değildir.

Kara tahta önünde bir kuramı çözer gibi bu esrar dolabının keşfine uğraşacağım... Bir şey anlayamadığım takdirde polise ihbarda bulunacağım.

54 Birçok meşhur romanlar yazmış marifetli bir yazardır. (Yazarın notu)

Ertesi gün iki hizmetçi kadının evden gitmeleri epey hengâmeli oldu. Âdeta bir otomobil önünden ürkerek kaçan iki tavuk gibi çırpına haykıra uzaklaştılar.

İlk geceyi bizimle beraber bu evin damı altında geçirmiş olan dostum birçok arkadaşıyla birlikte geldi. Fantomların da amatörleri yok değildir. Bu çıkacak heyulayı yakalamak için âdeta bir av süreği oluşturduk.

İlk tehlike işaretinde, kendi kendine kilitlenip açılan kapıların ve sımsıkı sürgülü bulunmalarına rağmen, aralanan pencere kanatlarının ön ve arkalarına nöbetçiler diktik... Fakat heyhat, ne fayda... Işıklar söndürülünce bildiğimiz esrarengiz hâller yine aynen gerçekleşiyor, lambalar tekrar yakılınca cani veya canilerin bıraktıkları eserler bulunuyor. Fakat kollarının gölgesi asla görülemiyordu.

Bu görünmez haydutlardan birini yakalamak için içerisinden kahkahalar duyulan bir sandık odasına kapadığımız bir gardiyan öyle dehşetle pataklandı ki adamcağız kendini duvardan duvara çarpa çarpa az daha ölüyordu.

Bu tehlikeden kurtulur kurtulmaz bize şu cevabı verdi:

"Bir daha böyle bir felakete uğramaktansa gardiyanlık hizmetinden istifa etmeyi tercih ederim..."

Eve yeni taşınmış olduğumuz için henüz eşyamız açılmamıştı. Suçüstü durumda yakalanmaları mümkün olmayan bu eller sandığımızı, sepetimizi boşalttılar. Her şeyi karmakarışık ortaya saçtılar..

Bu lanetli evin her tarafında darbeler gümlüyor, bizi korumaya gelen polis memurlarının kulakları dibinde türlü alaycı kahkahalar duyuluyordu.

Bütün bu akıl almaz rahatsızlıkları veren kimlerdi? Bazı gizli taraflara tehlikeli elektrik tesisatı yapacak münasip yerler, mahzenler yoktu. Bahçe herhangi bir şahsın saklanmasına müsait değildi.

Bu görünmezler alelade çağdaş görünümlü bir evi zapt etmişlerdi. Orada bu dehşet dramını oynamak için lazım mizansen ve teferruat yoktu. Belki de hep bu korkutmalar imansız insanı imana getirmek için yapılıyor, zaman ve hâl ve mekân neden ibaret olursa olsun bu bilinmez kuvvet, tehdidini her vakit gerçekleştirme gücü olduğunu gösteriyordu.

Onların bu tür saldırılarına oyuncak olmak basitliğinde kalan zavallı fani adam ise bu garipliklerin özünü araştırmamak kayıtsızlığıyla suçluydu. Hiçbir şey bilmiyor, bilmek de istememesinin cezasını çekiyordu.

Doğrusunu isterseniz üzülmüş olmaktan ziyade öfkeliydim. Bu işe hiçbir hile karıştığını kabul edemezdim. Fakat anonim bir kimlikle vuran bu alçak düşmana arkamı dönmeyi de onuruma yediremiyordum.

Maahaza geceleri ikamet mümkün olmayan lanetli evden kaçarak çocuğun ağlamasını dindirmek, karımın sinirlerini yatıştırmak lazımdı."

Flammarion'un değerlendirmesi:

Portekizli yazarın hikâyesi bitti. Bu şahsi şahitlik, bu türden diğer vakalarla birleştirilmeye değer bir kıymettedir. Belki de Kalvados Şatosu hadisesinden daha hayret vericidir. Bu görünmez âlem nedir? İnkâr edenler için verilecek ancak bir hüküm vardır. Bu hadiselerin nakledenlerini düpedüz yalancılıkla suçlamak.

Meşhur vakaların arkası gelir gibi değil ki... İşte size diğerleri...

***

Vaka arasında yazarın bir eklemesi.

[Vakaların, şahitlerin adetleri arttıkça inanmayanların inadı da biraz gevşer gibi oluyor. Bu türde hadiseleri anlamaya uğraşan iyi niyet ve ahlak sahibi âlimlerin halkı aldatmak

için gerçekleşmemiş olan garipliklere kıymet ve değer vermeye uğraşmaları bilmem ki muhtemel görülebilir mi? Böyle şüphelere düşecek kadar vesveseli olmak pervasızlığını göstermiş olsak da meselenin içinden doğru bir fikirle sıyrılabilmemize imkân yok gibidir. Çünkü bu satırlara göz atan muhterem okurlarımın içinde böyle garipliklere şahit olmuşların bulunacağından da şüphe edilemez... Biz inkâr etsek de karşımıza çıkacak tasdikçiler eksilmeyeceklerdir.

Bu görünmez curcunacılar kimlerdir? Maddiyat dışında dirilmiş ölüler mi? Diğer gezegenlerden dünyamıza inmiş mahlukât mı? Bu doğanın hatası olan kuvvete ne mana vermeli? Mösyö Homem'in zannına göre, bunlar beğendikleri evlerin sessizliğini bozmak için saldıran kötülerdir. Garip hüküm. Bunlar eve muhtaç mıdırlar?

Göze görünmez fakat şuur sahibi mahluk olur mu? Fen bugün bu ihtimale imkân vermeye de uğraşmaktadır. İngiliz yazarı meşhur Wells[55] *Görünmez Adam* adında bir roman yazmış, birtakım fenni, kimyevi araçlarla kahramanının vücudunu şeffaflaştırmaya uğraşmıştı. Sonra bu merak dolu konuyu takip eden diğer hikâyeciler de oldu. Bir aralık gazetelerde, dergilerde bu bahis üzerine epey sözler edildi.

Jules Verne'in[56] bundan elli sene evvel yazdığı fenni masalların nihayet zamanımızda hakikat sahasına çıktıklarını görmedik mi? Bugünkü romanlarda yer bulan görünmez adamın da yarın hayalden hakikate geçmeyeceği iddia edilebilir mi? Tabiat bizim beş hissimizin dar ölçüsü üzerinde işlemiyor. O çok zengin, çok derin ve sonsuz... Bizim aklımızın durduğu yerde onun gücüne sınır çekmek pek safdilce bir cüret olur. İnsanlık yüzeysel incelemelerle aklının yardımına güvenerek ne kadar çok şeylerde yanılmıştır.

Bir ölü hayat, ihtiraslarıyla tekrar canlanarak mezardan yeryüzüne çıkıp da nasıl dirilerle mücadeleye girişir? Bilmi-

55 Herbert George Wells (1866-1946), İngiliz yazar
56 Jules Verne (1828-1905), Fransız yazar, şair

yorum... Hakikat namına böyle garip bir iddiaya kalkanların sözleri de hâlâ kulaklarıma hiç uygun gelmiyor. Belki ben de *İncil*'in, gözleri vardır da görmezler, kulakları vardır da işitmezler, dediği ruhi niyeti kapalı insanlardan biriyim. Fakat kesinlikle sağlam iddia olunarak büyük imzalarla itibarlı kitaplara geçirilen bu fantastik rivayetlerden bir inanan çıkarmak hakkıma itiraz olunmamasını rica ederim.

Sanat, tabiatı tıpkı tıpkısına kopyalayan bir fotoğraf değil, ek olarak hayal gücünde yoğrulmuş bir eserdir... Perdenin dış tarafını çok gördük, biraz da ötesini seyredelim...]

52
Ruhlar Ailenin Peşini Takip Ederek İzmir'den İstanbul'a Geldiler

İki rakip ölünün çıkardıkları müthiş hengâmelerin rahatsızlığına artık tahammül imkânı kalmamıştı. Bu korkunç hâl geceli gündüzlü bir şekil aldı. Bir gece dadının döşeğine bir tencere dolusu işkembe çorbasını boşaltmışlar, bir akşam da yağlı türlü güvecini Ekzabert'in başına geçirmişlerdi.

İki hizmetçi kadın Homem'in yanında olduğu gibi yangından kaçmayı andırır bir dehşetlenmeyle evi terk etmişlerdi.

Memleket değiştirmeyle bu beladan kurtulmaya çare arayan Abdüllatif Efendi memuriyetinden istifayla İstanbul'a, Velittin Paşalara komşu köşke taşındı. Fakat cani ruhlar ailenin peşini bırakmadılar... Ve hatta bindikleri vapurda mürettebat ve diğer yolcuları hayretlere düşürecek garip vakalar oldu. Gece gemide kornalar çalındı. Mutfak takımları denize atıldı. Birkaç defa elektrikler söndürüldü. İstime[57] soğuk su katıldı. Kaptanın makine dairesinde kumanda teçhizatı bozuldu. Sıkışarak rastgele bir yere tuvaletini yapan yolculardan birinin dili tutuldu. Herkesi bir korku aldı... Gemidekiler

57 Gücünden yararlanılan buhar

arasında, "İçimizde cin tutmuş kimseler var," sözü çıktı. Bu uğursuzlukların kendilerinden geldiğini belli etmemek için nereye gizleneceklerini bilemeyen zavallı aile pek heyecanlı anlar geçiriyordu.

Ara sıra pervanede meydana gelen tutukluğun sebebini ne kaptan ne makinist hiç kimse anlamadan vapur güç bela İstanbul limanına girdi...

Abdüllatif Efendi şehirde bir ev kiralamaya cesaret edemedi. O müstakil köşke taşındılar...

Orhan, ailenin bu acıklı macerasını bütün ayrıntılarıyla dinledi. Macerada Şehamet'in evlenmesine engel olacak hiçbir sebep göremedi. Bilakis bu macera, sevgilisinin kıymetini kendi gözünde büsbütün artırıyordu. Bu eşsiz yaradılıştaki kızın aşkını ahirete kadar götüren iki ölü rakibe bir dirinin katılmasında bir fevkaladelik vardı. Orhan ruhlarla kafadardı. Onlardan korkup çekinmek yerine ruhi birçok meselelerin çözülmesi konusunda onlardan istifade etmeyi düşünüyordu.

Nikâhtan evvel birbirine aşkla bağlanmış gönüllerin zincirini koparmak zordur. Birleşmek için sevgililerin şiddetli arzularına rağmen iki aile arasında büyük bir fırtına koptu. Analar bu evlilikte, bilinemez nasıl önseziyle uğursuzluk kokusu alıyorlardı...

Kız anası dizlerini döverek şöyle söyleniyordu:

"Bilmem neden, ben bu evliliğin neticesinde iyi bir son sezmiyorum..."

Abdüllatif Efendi pek de karısının fikrinde değildi. Karısının söylenmelerine o şöyle itirazlar yükseltiyordu:

"Hanım, sezmekle sezinlemekle iş olmaz. Hareketlerimizde akıllıca davranılacak bir zamanda yaşıyoruz."

Medyum Madam Şerlih'in vefatından sonra ruhlar iyice azıttılar... Masabaşında yapılan bir seansta kötülerin ruhla-

rı artık özlemine dayanamadıkları Şehamet'i öbür dünyaya alacaklarını ve bu ayrılığa dayanamayan Orhan'ın da sevgili karısını takipte gecikmeyeceğini haber verdiler.

Ne yapacağını şaşıran üzgün anne Mahinur Hanım, yanına yalnız Çeşmifettan'ı alarak gizlice yine Battal-zade'ye müracaat etmek zorunda kaldı. Dolandırıcı herif, bu ruhani durumun fevkaladeliğinden bahsederek ancak babasının maneviyetini davetle bu işe bir çare bulabileceğini anlattı. Ve bu davet için bin lira ücret istedi. Hanımefendi oğlunun kurtuluşu için bu parayı vermeye razı oldu...

Bu gizli müracaatı sezen Dilaver, anasına yaltaklandı. Kadından ustalıkla sızdırdığı bu taze bilgiyle hemencecik Talat Bey'e koşarak:

"Beyefendimiz, mühim haberim var..."

"Hayrola gözüm..."

"Yine pek yakında Şeyh Battal'ın fantomuyla müşerref olacağız."

"Ne biliyorsun? Rüyasını mı gördün?"

"Hayır, rüyasını görmedim. Uyanıkken yaptığım maddi araştırmanın neticesinde ben bunu böyle sezinledim..."

Dilaver, anasından dinlediklerini bütün anlattı. Şimdi bu ihtiyar ve genç adamın ikisi de üfürükçünün evinde yapılan gizli görüşmeye tamamıyla vâkıf bulunuyorlardı.

Dayı Bey biraz düşünceli bulunduktan sonra:

"Dilaver, oğlum... Bu fırsatı kaçırmayalım."

"Bendeniz de bu fikirdeyim..."

Hilekârı yakalayalım, sarığını başına geçirelim. Herif, kız kardeşimin saflığını istismara başladı. Bu bir başlangıçtır. Bu bin lirayla kalmayacak, kadını gücü yetebildiği kadar soyacaktır."

"Beyefendi, bendeniz artık geceleri uyuyamayacağım. Daima tetikte bulunacağım. Ne tarafta çıt olursa oraya saldıracağım. Zatıaliniz de el altında dolu bir silah bulundurunuz. İşaretimi duyar duymaz o tarafa koşarsınız. Çünkü siz benden çok iyi bir nişancısınız."

"Bu evde duyulan gürültüler bir iki türlü değil ki işiteceğin çıtın hangi uğursuz kuvvetten geldiğini anlayabilesin!"

"Efendi, ben fantom Şeyh Battal'ın taşlıkla verdiği nutuk esnasında zurnanın kaba perdelerini andıran sesine dikkat ettim. Bu sesi bir daha duyar duymaz kimden geldiğini hemen anlarım."

İkisi bu suretle sözleştiler. Talat Bey, bu şamataların ruhlardan geldiğine inanmamakta hâlâ ısrarcıydı. Bize görünüp de ne olduklarını anlamadan hemen kayboluveren şeylere hayalet diyoruz. Evet, bilemediğimiz garipliğe bu adı veriyoruz. Hayalet! Fantomun aslı fennen ispat edilmedikçe bunu manevi ruhun kendisi zannetmek çok ispatsız bir hüküm olur. Belki bu da tabiatın idrakımızdan kaçan, sesli sinema gibi görüntüden ve sesten ibaret bir hadisesidir. Belki düşündüğümüz sözleri bir vantrilok[58] gibi aksettirip tekrar duyuyoruz. Bu garipliğe ruhi bir anlam vermektense aslı ilmen kesinleşinceye kadar şüphede kalmak daha mantıklı olur...

Yıldırımın düştüğü yerlerde, âdeta şuurlu bir kuvvet fantezisiyle türlü türlü şaşılacak azizlikler yaptığını biliyoruz. Tekinsiz denilen evlerde çanak çömlek kıran, kabı kacağı birbirine karıştıran gizli kuvvetin de bu yolda olabilmesi ihtimalini niçin akıllarımıza getirmeyelim?

58 Başkası konuşuyormuş zannını verecek şekilde karnından konuşan ve bu yeteneğine dayanarak gösteri yapan kimse

53
Fantoma Sıkılan Kurşun

Bu gizli kararları üzerine genç, ihtiyar, bu iki fikir arkadaşı kuşkuda uyuyorlardı. Zihnini saran merakın ateşiyle Dilaver, gece nöbet döşeğini terk ederek elinde lambayla korkunç gölgelere boğulmuş geniş taşlığın girintili çıkıntılı yerlerini dolaşıyor, bir şey bulunmadığına emin olduktan sonra döşeğine dönüyordu.

Fakat bu mühim işi başarabilmek için daimî bir gözcülük lazımdı. Hiç göz yummadan görev yapacak bu bekçiyi nerede bulacaktı... Zeki çocuk, çarçabuk buna da bir çare düşündü. İki ailenin birleşmesiyle Atak'la Koket de birbirlerine kavuşmuşlardı. Bu âşıklar da sanki *mariage civil*[59] yapmışlardı. Atak, Koket'in peşinden hiç ayrılmıyordu.

Dilaver bu köpeği çok sevdiği bahanesiyle geceleri kendi odasında yatması için Şehamet Hanım'dan müsaade istedi ve aldı. Lakin verdiği söze uyarak onu odasında yatırmıyor, taşlığa salıveriyordu. Atak da her neredeyse hemen koşarak gelip eşini buluyordu. Bu iki sevdalı köpek her tıkırtıya düetle havlayarak pek iyi bekçilik yapıyorlardı...

Alınan bu tedbirlerin üzerinden geçen dördüncü gecede saat ikiye doğru köpekler kuduz avazlarla taşlığı çınlatmaya başladılar. Hayvanların bu şiddetli yaygaraları her zamanki havlayışlarına hiç benzemiyordu. İşte bir fevkaladelik vardı...

Dilaver hemen koştu. Alt kat merdivenini yarıya kadar indi. Taşlığı dinledi... Karanlığın ortasında fantomun zurna kabasıyla başlamış olduğu nutku açıkça işitti. Hemen geri döndü. Birdenbire uyandırdığı Talat Bey'e:

"Beyefendi, Şeyh Battal'ın fantomu taşlıkta, kürsüde vaaz eder gibi uğursuz nutkunu veriyor."

Dayı Bey uyku sersemliğiyle:

59 Fr. mariage civil: Sivil evlilik

"Ne diyorsun Dilaver?"

"Olanı söylüyorum efendim. Saniye geçirmeyelim..."

Talat Bey masa üzerinde duran revolverini kaptı. Dilaver de bir petrol lambası kavradı. Genç önde, ihtiyar arkada, taşlık merdivenine saldırdılar. Basamakları yarıdan aşağıya iner inmez mübarek olmayan fantomla karşı karşıya geldiler. Yine o kavuk, yine o cüppe, yine o karın, yine o çehre...

Talat Bey silahını üzerine çevirir çevirmez bu gece umacısı beyaz sakalından hiç umulmadık çevik bir hareketle hemen sağdan geri dönerek kaçmaya başladı. Fantom rüzgâr gibi koşuyordu. Ötekiler de arkasından... Hayaletin bu çok hızlı kovalanması esnasında Dilaver'in elindeki lamba sönüverdi. Talat Bey her zaman tesadüf edilemeyecek bu fırsatı kaçırmamak için karanlıkta fantomun arkasından kararlamadan iki el ateş etti. Fakat karşılığında hiçbir ses duyulmadığı için silahın tesiri anlaşılamadı. Hayalet bu ateşten etkilenmiş miydi? Yoksa denildiği gibi onda kurşun işlememe özelliği mi vardı?

Bu iki el ateşten sonra ne olduğunu anlamak için tekrar lambayı yaktılar. Taşlığın her tarafına ışık gezdirerek baktılar. Fantomdan eser göremediler. Bütün kapılar kilitli, pencereler demir parmaklıklıydı. Birkaç saniye içinde bu hayalet nasıl ortadan kayboldu?

Talat Bey'i sıkıntılı bir düşünce aldı. Battal'a atfolunan bu giyimli kuşamlı hayalet, diri oğlu değil de hakikaten ölü babası mıydı?

Herhangi bir hakikat peşinden yürümek istenildiği zaman, fikri doğru yoldan çevirecek batıl zanlara kapılmamaya çok dikkat etmek lazımdır. Binaenaleyh Dayı Bey görünen fantomun ölü şeyhe ait olması imkânsızlığı hususundaki ısrarından ayrılmayarak bu işin guguğunu bulmak için yeminler edip duruyordu.

O gece koca binanın iki el revolver gümbürtüsüyle inlemesi bütün evdekileri döşeklerinden dışarıya çıkarttı. Ne olduğunu herkes birbirine soruyordu. Nihayet ağızdan ağıza dolaşan rivayet şu oldu:

"Şeyh Battal Hazretleri'nin yine taşlıkta hayaleti gözükmüş... Talat Bey üzerine kurşun sıkarak bu mübarek evliyayı kaçırmış..."

O kutsal zatın manevi şahsiyetine yapılan bu hakareti duyar duymaz hanımefendi üzüntüsünün şiddetinden bayılmıştı. Ayılınca o âna kadar birbirine saygı duymaktan hiç ayrılmamış bu iki kardeş arasında üst perdelerden bir kavgadır parladı.

Mahinur Hanımefendi tıkana tıkana kardeşine şöyle haykırdı:

"Be kardeş, keşke beni öldürseydin de lütfen evimizi ziyarete gelen o aziz maneviyata kurşun atmasaydın!"

Talat Bey de şu karşılıkla bağırdı:

"Yanılıyorsun hanımefendi, aziz maneviyat değil, köşke musallat olan bu gece hortlağı pek kaba bir maddiyattır."

"Bu imansızlığınızın cezasını yalnız kendinize değil bize de çektireceksiniz. Maddi bir insan kilitli kapılardan, demirli pencerelerden nasıl girer? Nasıl çıkar?"

"Bu hokkabazlığın hilesini de bulmaya çalışmaktan geri durmayacağım..."

"Çarpılıncaya kadar uğraşacak mısınız?"

"Evet, çarpılıncaya kadar. Ya o beni bir hâle benzetecek ya ben onu yakasından kavrayarak polise teslim edeceğim."

"Taş duvarlardan süzülüp geçtiğini, mübarek vücuduna kurşun işlemediğini görüyorsunuz da yine bu şeytani ısrarınızdan dönmüyorsunuz."

"Bu işte şeytan, rahman yok, ancak aranılan bir hakikat var."

Bu atışmalar gitgide son nezaketsizliklere kadar yükseliyordu.

Talat Bey geceyi uykusuz geçirdi. Hadisenin sabahında erkenden Şerife ve Zeliha kadınların sorgusuyla yine araştırmaya girişti. Fakat bir ipucu yakalamak mümkün olmuyordu..."

Dilaver ile beraber, karış karış bir incelemede bulunmak için taşlığın bütün girintilerini, çıkıntılarını, kuytu yerlerini dolaşmaya başladılar. Nihayet Dayı Bey, aradığını bulur gibi oldu.

İçerisine kullanılmayan, kırık dökük, lüzumsuz bazı eşya yığılmış, terk edilmiş bir kömürlük vardı. Buraya girdiler... Birbiri üzerine bir düzen içinde yerleştirilmiş bu hurda şeylerden bazılarının sıradan çıkarak devrilmiş olmaları Dayı Bey'in dikkatini çekti. Bu düzen bozgunluğu açılmış bir yol gibi pencere önüne kadar uzanıyordu. Âdeta ortasından yürünmüş bir ekin tarlasında peyda olan çiğnentiye benzer bir iz...

Bu izden pencereye kadar yürüdüler. Talat Bey asıldığı bu deliğin demir parmaklığını şiddetle sarstı. Parmaklık dışa doğru devriliverdi. Bu demir çerçeve, yuvasından söküldükten sonra hafifçe tutturularak yine yerine konulmuştu... Bu hakikat anlaşıldı. Demek ki fantom köşke evvelce hazırlanmış bu geçitten girip çıkıyor ve sonra parmaklık belirsiz surette yerine yerleştiriliyordu. Bu sanı üzerine pencereyi dikkatle incelemeye giriştiler. Pencere kenarında iki damla taze kan lekelesi gördüler.

Şimdi fantomun buradan geçmiş olduğu anlaşılmakla beraber, vurulduğu da kesinleşiyordu. Acaba neresinden? Aldığı yara tehlikeli miydi? Bu etli, kemikli, kanlı, canlı soydan bir hayaletmiş. Ölülere diriler huzurunda komedya oynatan bu sahtekâr cezasını bulmuştu...

Tenezzül edip köşke teşrif eden Şeyh Battal Hazretleri'nin uğradığı silahla karşılanma hakaretini affettirmek için hanımefendi beraberine yalnız Çeşmifettan'ı alarak Abdüsselam'ın yanına koştu. Ama ev halkının çok ağır ve matemli yüzleriyle birlikte kötü bir şekilde ağırlandı. Battal-zade'nin birdenbire çok vahim bir hastalığa tutulmuş olduğu ve kimseyle görüşemeyeceği haberini alarak geri döndü...

Şimdi kardeşler arasında evvelkinden daha hararetli bir atışma oldu... Hanımefendi yüreğinden kaynayan heyecanlı bir sesle:

"Kardeş, kerameti deniz, evliya bir zata kurşun sıktınız. Bu hareketinizin kötü sonucu yakında ailemizin başında patlayacaktır."

Talat Bey kız kardeşinin bu saflığına gülmekten ziyade üzülerek:

"Ben veliye değil, bir fantoma kurşun sıktım. Cadılar, hortlaklar, fantomlar her yerde böyle silahla karşılanırlar..."

"Bu müthiş saldırınızın tesiri en evvel merhumun oğlunda göründü. Abdüsselam Efendi yanına kimseyi kabul edemeyecek derecede hasta..."

Talat Bey sıkıntıyla yerinden kalkıp oturarak:

"Kardeşim, benim hayalete sıktığım kurşun nasıl oluyor da Abdüsselam'a tesir ediyor? Bu hususta yüreğinize hiçbir şüphe gelmedi mi?"

"Ne şüphesi?"

"Babasının hayaletine bürünerek gece oğlunun gelmiş olması şüphesi..."

"İşlediğiniz cinayete ek olarak bir de şimdi bu mübarek adama iftira atmak günahından çekinmiyorsunuz..."

"Cinayet mi?"

"Evet, hayalet olsun hakikat olsun, karşınızda canlı görünen bir mahluka karşı kurşun sıkmak bir cinayettir..."

"Ölü babasına sıktığım kurşunun diri oğlunu yaralayacağını bilmiş olsaydım sıkmazdım..."

"Şimdi de bu asılsız iddiayla büsbütün günahkâr oluyorsunuz..."

"İddiam kuvvetle muhtemeldir. Bu hareketime de katiyen cinayet denemez... Abdüsselam, kendi şahsiyetiyle karşıma çıkmış olaydı, tabii ben ona kurşun atmazdım..."

İki kardeş arasında söz bu vadiye dökülmek için her gün bir vesile bulunuyordu, tartışma ardı gelmez bir şiddetle uzayıp gidiyordu... Hanımefendi, evliyaya karşı patlatılan bu silahtan aileye gelecek uğursuzluğun korkusu önünde titriyor. Talat Bey pencere kenarına damlayan kanın bir diri vücuttan aktığına katiyen emin bulunuyordu.

54
Kötü Ruhların Müthiş İhbarları

Koca ev ahalisinin dolduramadıkları boş odaları sanki ruhlar teslim almışlardı. Duvarlara inen bitmez tükenmez darbeler, geniş ve ıssız sofalarda görünmez ayakların pat pat koşuşları, bazı bazı koca binayı temellerinden oynatan depremimsi sarsıntılar...

Veysi ile Münire çarpılmaktan korkarak hizmetlerini terk etmişlerdi... Tutulan diğer hizmetçiler de aynı dehşete düşerek on beş yirmi gün ve nihayet bir aydan fazla kalmıyorlardı...

Geceleri odalardan dışarıya tek başına çıkmaya kimse cesaret edemiyor, uzun boylu, beyaz ve bazen vücutlarının bir tarafından öbür yanı görünen şeffaf hayaletlere tesadüf edildiği söyleniyordu. Hele Fehime isminde bir hizmetçi kadın tuvalete gideceği esnada insanla keçi arasında, sakallı ve ta-

kır takır ayaklı bir mahluka rast gelerek olduğu yerde bayılıp düşmüş ve ertesi günü hesabını görmeden köşkten kaçmıştı.

Orhan'la Şehamet'in yatak odalarında hafta geçmiyordu ki iki rakip ruhun korkunç düelloları tekrarlamasın...

Sakıp Cemal'le Ulvi Nadir tıpkı hayatlarındaki öfkeli jestleriyle karşı karşıya galiyorlar, birbirine çevirdikleri tabancaları yalnız duman görünerek sessizce patlıyor, iki hayalet hareketsiz yere devriliyor, bir an sonra bu facia üzerine perde inerek her şey kayboluyordu.

Talat Bey, bilinemez nasıl, esrarengiz, fantastik bir kuvvetle mezardan hayat âlemine akseden bu uhrevi aktörlerin insanüstü oyunlarını görmeyi çok merak ediyor, fakat *apparition*'un göründüğü ânında haber yetiştirilip de kendisi koşuncaya kadar dramı kaçırmış bulunuyordu.

Dayı Bey görmediği şeye inanmamak ve hatta bir hayaletle karşı karşıya gelse bile eliyle tutup evirc çevire incelemedikten sonra onun bir gerçek olduğunu kabule yanaşmamak fikrinde sabit bulunuyordu.

İzmir'de gerçekleştiği nakledilen doğaüstü hadiseleri rivayet sayıyor... Gözünün önünde cereyan etmiş olan *ispritisma* gariplikleri üzerineyse uzun uzadıya fikir ürettikten sonra nihayet bunlar için de bir çeşit hokkabazlık demekten başka bir hâl bulamıyordu.

Bu düşünceleri bir başkasına açtığı zaman dayıya soruyorlardı:

"Bu kanaatleriniz iyi amma Orhan'la Şehamet'in, bu iki genç karı kocanın birden gözlerine görünen göksel dramı nasıl izah edebileceksiniz?"

Bu soruya Talat Bey, hiç yüz buruşturmadan cevap veriyordu:

"Bu kolay. Hakikatte mevcut olmayan bir şeyin rüyalarda olduğu gibi dimağda oluştuğunu kabul etmeyi, tabiata aykırı

görüntülere vücut vermekten ziyade akla, fenne daha yakın buluyorum."

"Fakat hadisenin şahidi dimağ bir değil iki..."

"Bu halüsinasyon hâli, korku ve hastalıklı bir aktarımla karısından kocasına da geçebilir..."

"Görenlerden diğer birçoklarının şahitliklerini nasıl çürüteceksiniz?"

"İsa'nın ölüleri dirilttiği hakkındaki şahitleri nasıl düşünüyorsam bunlara da o derecede inanabilirim."

"Bu itirazlarınız çok su götürür... Lakin geçelim bunları. Mühim bir sorumuz daha kaldı..."

"Buyurunuz..."

"Görmediğiniz şeye inanmıyor musunuz?"

"Pek tabii olarak evet..."

"Kulaklarınızın şahitliklerini nasıl reddedebileceksiniz? Vurulan darbeleri, evin içinde kopan gürültüleri herkesle beraber siz de duymadınız mı?"

"Duydum..."

"O hâlde?"

"Bu şamataların ruhlardan geldiğini ispatta başarılı olabilecek bir kanıt var mı elinizde?"

"Ruhlardan gelmiyorsa gürültüleri ortaya çıkaran kuvveti izah ediniz."

"Bu vazife bana değil, yarınki fenne aittir. Bu anda bu bahis üzerinde dilsiz olan ilim ne vakit söylerse ona inanırım. Aklın öbür tarafındaki metafizik hülyalara kapılıp da büyücü hoca zihniyetiyle böyle mühim meselelere karar vermek doğru değildir..."

Fantomlar, genç karı kocanın yatak odasındaki korkunç temsillerini sıklaştırdılar. Bunlara karşı ne silah ne üfürük ne rica, insani hiçbir tedbir tesir etmiyor. Bu diri ölülere hangi çare, hangi araçla karşı koymalıdır? Bu akıl almaz sahneler şeytani bir sinemadan mı doğuyor? Bu uğursuzluğun klişesini nerede bulup da ateşe atmalı?

Gittikçe karyolaya yaklaşarak oynanan bu ebedi ölüm oyunu şimdi saldırısını en çok çocuğun beşiğine çevirmeye başladı. Ana baba uykudayken beşik şiddetle sarsılıyor, yavrunun ağlama feryadıyla uyanıyorlar, bazen beşiği boş ve çocuğu üç metre uzakta bir kanepenin üzerinde buluyorlar...

Şehamet, çocuğuyla beraber ağlayarak haykırıyor:

"Bey, bu pis eller yavrucağımızla top gibi oynuyorlar... Masumun hayatını oyuncak yaptılar... Bir gece de onun melek ruhunu göklere uçmuş göreceğiz..."

Ve sonra da bu ölü kimliğindeki haydutlara bağırıyordu:

"Bu yaptığınız cinayetlerle bizden öcünüzü aldığınıza inanmıyorsanız, daha alacak intikamlarınız varsa, ne istiyorsunuz masumdan? Size o ne yaptı? Düşmanlığınızı tamamıyla bize çeviriniz... İntikam hançerlerinize karşı daima göğüslerimiz açık. Çaresiz bir teslimiyetle biz sizin elinizdeyiz. Siz ise Allah'ın görünmez afetlerisiniz. El ermez, güç yetmez... Hak ve insafla alışverişiniz yok. Şeytana mı taparsınız yoksa iblisin kendisi misiniz?"

Orhan ise bu aşağılık ruhlara karşı karısı kadar nazik olamıyor, elindeki revolveri boşluğa uzatarak şöyle hakaretlere girişiyordu:

"Alçaklık, dünya ve ahirette, aynı iğrençlikte bir harekettir. Ölüm, sizin tıynetinizi değiştirmemiş. Öbür âlemde de bu dünyanın ahlaki fesat ve gazapları içinde yaşıyorsunuz... Şehamet'i birbirinizden kıskanarak en büyük cinayeti işlediniz. Şimdi de tükenmez bir aşkla sevişen karı kocanın saadetini

çekemiyorsunuz. Fakat nc yapsanız beni Şehamet'ten ayıramazsınız. Ölsek de ruhlarımız ayrılık kabul etmez, ebedî bir kaynaşmayla birleşmiş olarak ölürüz. Alçaklar, bu sıfatı kabul etmiyorsanız namlunun önüne geliniz, ölü varlığınızın bozguncu dimağlarını bir daha parçalayayım..."

Bu vaziyetin vahameti gitikçe artıyordu. Bu karı koca ve yavruları, her gün göze görünmez düşmanların icat ettikleri bin türlü eziyet işkencelerine uğruyorlardı.

Araya girmesi için yine başka medyumlar aradılar. Ruhlarla uğraşanlardan bu garip esrarın özüne vâkıf hiçbirini bulamadılar. Bu kötülerle bir barış anlaşması yapmak için nihayet mürebbiyenin medyumluğundan medet ummak zorunda kaldılar.

Bir gece bu azılıları davet için aile üyelerinden malum kimseler masa başına toplandılar. Birbirinin katili iki ruh, âdeta şiddetli bir bora gibi salonun çerçevelerini sarsarak geldiler. Masa şaha kalkarak göksel tıkırtısına girişti.

Mürebbiye:

"Kimsin ruh?"

Ruh:

"Ulvi Nadir..."

Mürebbiye:

"Yalnız mısın?"

Ruh:

"Hayır, öteki uğursuz da beraber..."

Diğer Ruh:

"Ben de buradayım, Sakıp Cemal... Fakat biz iki rakip birbirimizin kanını dökmeden bu çok üzücü yüzleşmeye nasıl tahammül edeceğiz?"

Mürebbiye:

"Yok... Çok rica ederiz. Biz sizi buraya kavgaya değil, barışmaya davet ettik."

Sakıp Cemal:

"Biz barış adamı değiliz... Ebedî kavgacıyız..."

Ulvi Nadir:

"Barış sözü uydurma bir sözdür. Tabiatta hüküm süren savaştır. Her yaratılan hayatını, gücü yettiklerini nefsine kurban ederek devam ettirebilir. Ölüm hayattan üstündür."

Mürebbiye:

"Vahşi sözler."

Ulvi Nadir:

"Eleştirinizi yaratıcıya yapınız... Biz onun emriyle ölüp diriliyoruz... Biz asıl katil değil, Hakk'ın yönlendirmesiyle katle vasıtayız."

Mürebbiye:

"İsyankâr, çirkin sözler..."

Sakıp Cemal:

"Bizden de alışkın olduğunuz ikiyüzlüce sözler mi bekliyorsunuz? Diri insanlar, her fesadı, her fenalığı ikiyüzlülükle örtmekteki günahlarının cezasını çekiyorlar..."

Ulvi Nadir:

"Siz diriler, ahlakı kendi menfaatinize göre açıklıyorsunuz. Ona en doğru, hakiki manasını vermekten korkuyorsunuz..."

Mürebbiye:

"Biz sizi ahlak dersi almak için çağırmadık. Ahlaka, insafa davet için çağırdık... Süt kuzusu melekten ne istiyorsunuz?

Her gece yavrucağı odanın bir tarafına fırlatıyorsunuz... Bu masumcuk size ne yaptı?"

Ruh:

"Bizim masuma bir garazımız yoktur..."

Mürebbiye:

"Ya niçin çocukla top oynuyorsunuz?"

Ruh:

"Anasını babasını üzmek için..."

Mürebbiye:

"Ana baba sizinle barış imzalamak için her teklifi kabule hazırdırlar. Şartlarınızı söyleyiniz."

Ruh:

"Barış adamı olmadığımızı kaç defa anlatalım."

Mürebbiye:

"Bu ebedî savaşın sonu neye varacak?"

Ruh:

"Dünya hayatında her dert, her zorluk ölümle son bulur."

Mürebbiye:

"Görünmez dudaklarınızda daima bu uğursuz söz dolaşıyor. Ölüm, ölüm, ölüm..."

Ruh:

"Evet, ölüm yüce bir kelime..."

Diğer Ruh:

"Biz öldük... Şimdi öldüreceğiz..."

Mürebbiye:

"Ne demek istiyorsunuz zalimler?"

Ruh:

"Biz sevgili kadın uğruna birbirimizin katili olduk."

Mürebbiye:

"Kabahat sizin..."

Diğer Ruh:

"Uğruna kanımızı döktüğümüz kadın şimdi bir genç erkekle yaşıyor..."

Mürebbiye:

"Yaşıyor ne demek? Meşru bir karı kocalık hayatı sürüyorlar. Saldırılarınızdan uzak kalsalar çok mesut olacaklar."

Ruh:

"Biz onların saadetlerini çekemeyiz..."

Mürebbiye:

"Maksadınız nedir? Açık söyleyiniz..."

"Çok kıskandığımız kadını kocasından ayıracağız."

"Ne suretle?"

"Bu güzel kadını kendi âlemimize çekmek suretiyle çocuğu hayata terk ediyoruz. Babasının hesabını sonra göreceğiz."

Masa başındakilerin yüzleri hep birden büyük bir dehşet heyecanıyla sarardı. Ve tıkırtı kesildi...

55
İsa'dan Sonra Göğe Uçan Ölü

İki kötünün arasında ebedî bir rekabet vesilesi oluşturan güzel Şehamet'in hayatına kıyılarak kocasından, yavrusundan ayırtılacağı çok hain bir intikam hissinin şiddetiyle haber

veriliyor... Çocuk hayatta bırakılıyor. Hesabına bakılacağı söylenen babanın herhangi bir sebeple olduğu bilinemez, ölümü erteleniyordu...

Aileyi ağır bir matem havası sardı. Herkes yaşlı gözlerle birbirinden bir ümit sözü bekleşerek dertleşiyordu. Bu ne felaketti. Gerçekleşmesini engellemek için yapılacak şeyi kimse bilmiyor, kimse herhangi bir karar veremiyor.

Talat Bey meydancı dede gibi bu matemzedelerin arasında dolaşıyor, her birini avutmak için münasip sözler arayarak:

"Bu ne olduğu belirsiz kehanet önünde bu derece ümitsizliğe kapılmakta mana yoktur. Sizi ruhlar öldürmeyecek, siz kendi kendinizi telkinle korkudan öleceksiniz..."

Orhan, karısının huzurunda ümitsiz ve dehşete düşmüş görünmemeye uğraşıyor, gözyaşlarını tenhalarda akıtıyordu.

Dayısı bir gün onu tek başına bir odada mendilini ıslatırken gördü ve serzenişle yüzüne bağırdı:

"Koca bebek... Sana ağlamak yaraşmıyor..."

Orhan cevap olarak inledi:

"Bu felakete uğramadan önce başka yapılacak şey var mı?"

Talat Bey inatla:

"Var..."

"Nedir?"

"Böyle masa bacağından gelen tehditlere ehemmiyet vermemek..."

"Bu müthiş tehlikeyi hâlâ imansızlıkla mı karşılayalım?"

"Her batılı imanla kabul ede ede bu dereceye geldiniz."

"Ruh var mı, yok mu Dayı Bey?"

"Yok... Yok... Yok... Hep efsane, hep oyun, hep dirilerin şeytanlıklarından fışkıran kötülükler."

"Ya bunlar nedir?"

"Kendi ruhiyâtınızdan doğurduğunuz şeytanlar, diyorum sana..."

"Tehditlerinden korkmayalım mı?"

"Asla..."

"Ya karımı, beni öldürürlerse?"

"Öldürürlerse bu cinayet onlardan değil yine sizden, kendi kendinizden gelmiş olacaktır... Hiçbir aile içinde diriler, ölülerin bu derece müthiş şekilde hükmü altına girmemiştir... Maddiyat âleminde bu felaket ilk defa evimizin içinde gerçekleşiyor... Ruhun, cinin ne olduğunu bilmeyen insanlar onların kötülüklerinden korkarak yaşıyorlar. Bu gizli kuvveti siz kendi evhamınızla, kendi psikolojik akışınızla, kendi düşüncelerinizle, kendi çabalarınızla yarattınız."

***

Hangi maneviyatın yardımına sarılacağını bilmeyen hanımefendi yine bir otomobil getirterek Battal-zade'den yardım dilemeye koşmak istedi. Araba Nuhkuyusu semtinden geçerken yine o aynı kocakarıya tesadüf ettiler. Kendilerini tanıyan kadın otonun arkasından yırtıla yırtıla bağırıyordu:

"Hanımefendimiz nereye?"

Hanımefendi arabayı durdurtarak cevap verdi:

"Şeyh Battal-zade Abdüsselam Efendi'yi görmeye gidiyorum..."

"Boşuna, gitmeyiniz!"

"Niçin?"

"Sizlere ömür..."

Mahinur Hanım bu kısacık sözün manasını birdenbire kavrayamayarak:

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Cenazesini dün kaldırdılar..."

Bu uğursuz haber hanımefendinin beyninde bir yıldırım tesiri yaptı... Şeyhin ölümünün Talat Bey'in attığı kurşunun neticesi olması ihtimali kadının dimağında bir alev gibi parladı. Hep bu uğursuzlukların büyük ölüye edilen hakaretten ileri geldiğini düşündü. Fakat bu da nasıl olurdu? Ölü babaya sıkılan kurşunun diri oğlu yaralaması... Anlaşılmaz muamma...

Hanımefendi tutulduğu hislerin baygınlıkları içinde köşke döndü.

Bir gece dayanılmaz üzüntüler içinde bitap düşen karı koca biraz dalar gibi olmuşlardı. En derin uykularda bile onların felaketi bekleyen kulakları kirişte bulunuyordu. Bu dünyadan öbürüne geçeceklerini haber verdikleri Şehamet'i bu iki saldırgan rakip aralarında nasıl paylaşacaklardı?

Bu anlaşılmaz rekabet davası fanilikten ebediyete mi taşınıyordu?

Uykuları arasında hüzünlü bir sesin titreyişi kulaklarını gıcıkladı. Uyandılar. Sersemce bir kafayla dinlediler. Çocuk ağlıyordu, annesi hemen beşiğe eğildi. Masumu yerinde bulamadı. Boğazlanmaya götürülen bir kuzucağızın imdat çığlıklarını andırır bir ağlama. Bu şikâyetli sesin arkasından koştular. Sofada kundak kendi kendine uçan bir balon gibi havada dönüp duruyordu.

Yılanın ağzından yavrusunu kurtarmaya atılan bir kartal gibi Şehamet bir ürperti hâlinde âdeta kanatlandı. Ve uçtu. Kundağa sarıldı. Kucağında Süphan'la beraber yere düştü. Çocuk ağlıyordu. Fakat annesinin sesi kesilmişti. Nefesi bile duyulmuyordu. Boş yere nabızlarını aradılar. Hiçbir atış

hissedilmedi. Derhâl üç dört doktor birden çağrıldı. Suni teneffüs yapıldı. Fayda etmedi. Kötü ruhlar Şehamet'i kendi malikânelerine almışlar, bu sevgili kocayı genç eşinden ve yavrusundan cbediyen ayırmışlardı.

Orhan'da bir delirme öfkesi baş gösterdi. Havaya yumruk sıkarak kükrüyordu:

"Ölümle Şehamet'i benden ayıramazsınız. Dünya ve ahirette ebediyen o benimdir. Siz daima hüsran cehenneminde kalacaksınız. Hayatıma kastetme tehdidinizden korkmuyorum. Şimdi nöbet bende. Siz çağırmadan ben geleceğim."

Köşkün içi Muharrem'in onundaki Valide Han manzarasını aldı. Sine döverek bağrışa çağrışa ağlaşıyorlardı.

Orhan kan çanağına dönmüş kırmızı gözlerinden sızan damlalar arasında yine haykırıyordu:

"Bu ölüm başka ölümlere benzemez. Bu emsalsiz bir şehitliktir. Bu cenaze çok özel bir merasimle kalkacaktır."

Bahtsız koca yatak odasını siyah panolarla kaplayarak Frenklerin dilince bir *chambre mortuaire*[60] hâline koydu. Cesedin yatağını birçok yanar mumlarla çevirdi. Ve üzerine güzel kokulu çiçekler yığdı. Cenaze odasına kardeşi Turhan'dan başka kimseyi sokmuyordu. Bir gece böylc geçti. İki gece böyle geçti. Üçüncüsü geldi...

Cenazenin matemli ailesi, "Müslüman ölüsü böyle günlerce evde kalmaz," itirazıyla kıyameti koparıyorlardı.

Fakat Orhan elinde revolverle ölünün odasının kapısında bekleyerek, "Her kim içeriye girmek cüretine kalkarsa anamı babamı tanımam, üzerine ateş ederim," tehdidiyle duvarları çınlatıyor ve kanlı, dönük gözleri sözünü gerçekleştirmekten çekinmeyeceğini anlatıyordu.

Nihayet dördüncü gece delirdiğine hükmedilen çocuğun bir vesileyle elinden silahı alınarak odaya girildi. Asıl şimdi

60 Fr. chambre mortuaire: Ölüm odası

en büyük hayretle herkesin benzi sarardı. Döşek bomboştu. Cenaze ortadan kaybolmuştu. "Ölü ne oldu?" sorusuna mecnun koca şu cevabı veriyordu:

"Ruhlar göğe kaldırdılar."

"Aman ya Rabbi... Nasıl kaldırdılar?"

"Melek alayı, merasimle götürdüler..."

Talat Bey bir haşhaş çiçeği kızartısıyla haykırıyordu:

"Göğe ölü uçtuğunu Hazreti İsa efsanesinden sonra ikinci defa senden işitiyorum Orhan..."

"Efsane değil hakikat..."

"Hakikat, hiçbir zaman bu okuduğunuz kitaplardaki kadar iftiraya uğramamıştır..."

"Şehamet'in arkasından ben de uçacağım, o zaman inanırsınız..."

"Melekler alayına karışacaksın demek?"

"Hayırlı ruhların ellerinden kapmak için kötüler Şehamet'in cesedine hücum ediyorlar. Dostlara yardıma uçacağım..."

"Zavallı divane, zaten değerlendirmede kusurlu bir aklın vardı, onu da büsbütün kaybettin. Cesedi uçuran melekleri gördün mü?"

"Evet... Gördüm... Kanatlı semaviler..."

"Vah vah, Orhan genç yaşında sana da yazık oldu."

"Ben görürüm. Basiret gözüm açıktır... Kalabalık ruhların arasında Sakıp Cemal ile Ulvi Nadir'i tanıdım... Şehamet'i evvela onlar kucaklayıp kaçırmak istiyorlardı. Dostlar imdada yetiştiler. Karımı kötülerin eline geçmekten kurtardılar."

Talat Bey derin bir üzüntüyle başını önüne eğerek:

"Ruhlarla yakınlaşmanın neticesi içler acısı...

İsa'nın uçuşunu akıl ve idrak kabul edemezken, peygamber olmayan bu bahtsız kadının ölümünden sonra uçtuğuna nasıl inanılacak?"

***

Ruhlar tehditlerini gerçekleştirme güçlerini bir daha ispat ettiler. Şimdi ölüm nöbeti Orhan'a gelmişti. Zavallı gencin canından evvel aklını almışlardı. Onun da başını yedikten sonra kimi öldüreceklerdi? Aile üyelerine birer birer tırpan mı atacaklardı?

Yine Talat Bey'le Dilaver baş başa verdiler. Dayı Bey, bu çocuktan başka dertleşecck bir kafadar bulamayarak ona soruyordu:

"Oğlum, bu üzücü olduğu kadar garip felaketlere sen ne diyorsun?"

"Hayret efendim, hayret..."

"Hayrete kapılarak bu esrarın üzerine göz yummaya gelmez. Hakikati araştırmaya devam etmeliyiz..."

"Bendeniz de bu fikirdeyim amma nasıl bir araştırma usulü bulup takip edeceğiz?"

"Önüme Cenabıhak imzalı gökten bir onay inse Şehamet'in naaşının semaya çekildiğine beni inandırabilmek mümkün değildir."

"Ben de bu imkânsızlığın inadından dimağımı kurtaramamaktayım. Fakat cesedi ortadan nasıl yok ettiler? Kimyayla eritip külünü havaya mı üflediler?"

"Ne yaptılarsa yaptılar... Meğerse ruhlara bu güzel kadının yalnız ruhaniyeti değil cismaniyeti de lazımmış... Hiçbir akıl ölçüsüne gelmeyen garip hâller, çok garip... Orhan naaşı uçuran melekleri gördüğünü söylüyor... Hadisede Turhan da

beraber bulunuyordu... Onun da bir ağzını arasana, bakalım iki kardeşin ifadeleri birbirini tutacak mı?"

"Turhan kokain düşkünlüğüyle kardeşinden beter, harap bir hâl aldı."

"Bu çocuk dışarıdan kimseyle görüşmez. Kokain bağımlılarıyla tanışmazken nasıl oldu da bu zehre vücudunu alıştırdı?"

"Bir çürük dişini tedavi için Beyoğlu'nda bir *dentist*[61] diş etine pamukla kokain koymuş. Turhan Bey bu ilaçtan fevkalade bir haz, bir rahatlama duymuş. Bu neşeyi tekrarlamak için gizlice ve yüksek fiyatla kokain arayıp bulmuş, şimdi bu keyfin en yaman bir bağımlısı olmuş."

"Bu çocuğu taşkın bir neşe hâlinde bulup da söyletsek, bu uçma efsanesine dair belki bir ipucu yakalayabiliriz."

"Vakti vaktine uymaz ki... Şimdi bakarsınız etrafını cennet görür. Sonra melankolinin en siyah derinliklerine gömülür... Bugün bakarsınız ki inziva arar. İnsanlardan kaçar. Öbür gün konuşmak için adamın peşini bırakmaz. Ucu bucağı gelmez konular bulur. Daha geçen hafta bana kokainin felsefesini yaptı... Çok tuhaf, çok..."

"Ne diyor?"

"'Feylesoflar boşa uğraşıyorlar. Vacibülvücudun[62] ne olduğunu ben keşfettim,' diyor."

"Neymiş?"

"Allah kokainmiş."

"Saçmalığın büyüğü!"

61 İng. dentist: Diş doktoru

62 Allah'ın zihnin dışında gerçekliğinin bulunduğunu ve yokluğunun düşünülemeyeceğini belirten sıfat. (y.h.n.)

56
Göğe Uçan Ölüler Yerde Bulunuyor

Şehamet'in cesedinin göğe uçtuğu yalanının üzerinde "acaba" tereddüdüyle bir saniye bile durmak makul değildir. Bu hadise hiç düşünmeden hemen kesinlikle reddedilecek büyük efsanelerden biridir. Buna şüphe yok... Fakat cesede ne oldu? İşte çözülmesi gereken zorluk... Bu hakikati nasıl anlamalı?

Bu büyük sırra Orhan'dan sonra yalnız Turhan vâkıftı. Çünkü naaşın iddia edilen uçuş ânında iki kardeş bir odada bulunuyorlardı. Bir gevezelik yolu bulup da bu kokainmanı nasıl söyletmeliydi?

Talat Bey sordu:

"Dilaver, oğlum, sen bu çocuğun neşeli veyahut sevdalı zamanlarını bilirsin..."

"Evet... Sabahları zehir gıdasını aldıktan sonra neşelidir... Ustalıkla ağzını arayarak onu söyletebiliriz..."

Bir sabah, sarhoşluğunun tam taşkın bir ânında Turhan'ın yanına gittiler...

Talat Bey keyif sormaktan başlayarak:

"Nasılsın oğlum?"

Turhan, bir ince dal üzerinde tünemiş kuşun göklere yan bakan edasıyla etrafı süzerek:

"İyiyim dayıcığım, o kadar iyiyim ki bundan daha iyi olmak âlemde mümkün değildir."

Ev halkını boğan bu matem havası içinde Turhan bu kadar nasıl iyi olabiliyordu? Şüphesiz ki bu düşkünlerinin yüreklerinden bütün sıkıntıları silen zehrin verdiği geçici, yalancı bir neşeydi... Kokainmanın bu neşesini pöhpöhleyecek birkaç sözden sonra amaca gelerek sordu:

"Şehamet'in cesedinin göklere nasıl uçtuğunu merak ediyoruz. Şahidi olduğun bu mucizeyi bize anlatır mısın?"

Turhan geniş bir tebessümün süzgünlükleri içinde:

"Bunda merak edilecek bir şey yok..."

"Bu harika nasıl gerçekleşti?"

"Hazreti İsa göğe nasıl uçtuysa, Hazreti Muhammed'in miracı nasıl gerçekleştiyse Şehamet de öyle havalandı gitti. Demedim miydi size?"

"Onlar peygamber..."

"Peygamberler de insan değiller mi? Bir insan uçtuktan sonra ikincisi, üçünciisü, dördüncüsü niçin uçmasın..."

Talat Bey'in daima böyle vakalarla karşılaşa karşılaşa gerilen sinirleri artık tahammülün sonuna gelmişti. Kendini tutamadı, bağırdı:

"Bu evin içi cinler, ruhlar, ölüler yuvası oldu. Şimdi de damında uğursuzluk baykuşları ötüyor. Böyle bir hadise iki kardeş arasında sır olarak kalamaz. Kanunen cezası büyüktür. Söyle, ölüyü ne yaptınız?"

"Uçtu diyorum Dayı Bey, uçtu..."

"Etten, kemikten bir ceset kanatlanıp da uçamaz. Yalan söylüyorsun, yalan..."

"İlk uçan ceset Şehamet'in olsaydı buna inanmayabilirdiniz, evvelkilere inanmamak dinen günah sayılıyor da bunu niçin aklınız kabul etmiyor?"

"Bir cesedi ortadan yok etmek, işlenmiş bir cinayeti saklamak korkusundan ileri gelir..."

"Biz cinayet kabul etmeyiz. Şehamet'i öldüren de onlar, yatağından kapıp kaçıran da onlar."

"Bir mahkeme huzurunda bu garip ifadeyle sorumluluktan kurtulabilir misiniz?"

"Gariplik, sözlerimin neresinde?"

"Bir ölünün uçması veya uçurulmasından daha garip ne olabilir?"

"Bu hadise aramızda gizli kalmayacak, yakında aileden birkaç kişi daha uçurulacaktır. İşte size haber veriyorum. Nasıl uçtuklarına dikkat ediniz, hakikati anlarsınız."

"Bu acayip sözlerinle beni büsbütün korkutuyorsun Turhan..."

"Acayip değil Dayı Bey, hiç acayip değil... Bu dünyada ya her şey acayiptir veyahut hiçbir şey acayip değildir."

"Bu ekstra mantığı anlamak için ben de akıl terazimin bir gözüne birkaç gram kokain koymalıyım..."

"Bu zekâ tozuyla siz de dimağınızı nurlandırırsanız o zaman büyük sırrın gizli taraflarına erersiniz. Çabuk anlaşırız..."

"Sevgili yeğenim, bir yolunu bulup beni de uçurabilir misiniz?"

"Uçmak semavi payelerin en büyüğüdür. Dünyevilerden pek az müstesnalara nasip olan bir şeref..."

Talat Bey bu uçma esrarına ermek için çok uğraştı. Turhan'ın ağzından sonu saçmaya varan sayıklamalardan başka doğru bir söz alamadı...

Aile üyelerinden daha uçurulacaklar da varmış. Bu haberin hakikat sahasında yeri bulunmayan bir sayıklamadan başka bir şey olmadığına şüphe yok. Fakat ortada kaybedilmiş bir cesedin zihinleri iğneleyen, müthiş bir sırrı var...

Bu dehşetin verdiği heyecanla aile halkı birbirine giriyordu. Evdekilerin içinde bu idam mahkûmları kimlerdi? Hanımefendi hep bu felaketleri kardeşi Talat Bey'in kurşunuyla ölen Abdüsselam'ın manevi intikamından biliyordu.

Kızlarının ölümünden bir türlü teselli bulamayan ana baba, cesedin esrarengiz surette yok olmasından dolayı da sınırsız bir ıstırap içindeydiler. Şimdi sıra kime gelmişti? Oğulları Keramet'i de mi kaybedeceklerdi? Gelinleri Leman hâlâ ölümünü sayıklayıp duruyordu. Keramet'in karısı ruhların geciktirdikleri bu idamı hemen gerçekleştirmek için birkaç teşebbüste bulundu, lakin zamanında yetişerek kurtardılar.

Abdüllatif Efendi ailesi, bu uğursuzluğun kendilerinden mi yoksa ötekilerden mi geldiğini bilemiyorlardı. Ortada bir hakikat varsa o da iki ailenin birleşmesinden sonra felaketin büsbütün alevlenmiş olmasıydı.

Kızlarının ölümüyle oğullarını kurtarmayı karşılamış olmak için toruncukları Süphan'ı babaannesine bırakarak Leman'dan, dolayısıyla Veliddin Paşa ailesinden uzaklaştılar.

***

Turhan, kullandığı zehirle dimağına açılan yapay cennet âlemlerinde dolayısıyla hakiki hayattan hemen hemen habersiz yaşayan, vakti vaktine uymaz bir kokainman... Leman her an ölümünü bekleyen zavallı bir kaçık...

Orhan, karısının ışığıyla düştüğü derin kasvetin ıstırabını yenebilmek için kolunu kardeşinin boynuna atarak o da kendini kokaine verdi. İki kardeş bazen kapısını içeriden kilitledikleri bir odaya kapanarak saatlerce kimseye görünmüyorlar. Bazen de esrarengiz bir kayboluşla ortadan sır oluyorlardı...

İki kardeş arasında mühim bir sır dönüyor ve bundan Dilaver'e hiçbir şey sezdirilmiyordu. Orhan, kendisiyle konuşulamayacak derecede bir zihin dağınıklığına, korkunç bir akıl perişanlığına düşmüştü.

Dilaver zaman zaman Turhan'ın neşeli ve oldukça iyi bir zamanını kollayarak ustalıkla ağız aramak için yanına gidip soruyordu:

"İki kardeş zaman zaman ortadan nereye kayboluyorsunuz?"

"İki kardeş arasındaki mühim bir sır, üçüncü şahsa açılamaz."

"Evvelden ben de sizin kardeşiniz değil miydim? Şimdi üçüncü şahıs mı oldum?"

"Sen koko kullanmıyorsun... Bu maddi âleme bir pranga mahkûmu gibi kakılmış bulunuyorsun. Manevi dünyayla bir alışverişin yok. Orhan sıkça öbür hayata geçmek zorundadır."

"Bu mecburiyet nereden geliyor?"

"Bilmiyor musun?"

"Hayır..."

"Kardeşim öbür âleme Şehamet'le görüşmeye gidiyor."

"Sen de beraber mi?"

"Bazen..."

"Bu semavi seyahatte ben de size yoldaş olamaz mıyım?"

"Asla..."

Dilaver uğraşıyor uğraşıyor, muammanın düğümünü gevşetecek bir söz almayı başaramıyordu... Gömülecek bir cesedi havaya uçuran, bu yüzden de uyandırdığı derin merak nispetinde müthiş olan bir sırrın karanlığı altında zavallı çocuk ezilerek bunalıyordu.

***

Hâl bu merkezdeyken bir gün Orhan da ortadan tamamen kayboluverdi. Bir gece görünmedi. İkinci akşam nerede olduğu bulunmadı. Üçüncü gün köşkün içini çok acıklı bir matem sardı. Herkes ağlarken Turhan gülerek diyordu ki:

"Niçin bu kadar gözyaşı döküyorsunuz?"

Annesi boğula boğula inliyordu:

"Kardeşin nerede, söyle!"

"Şehamet'in yanına gitti. Öbür dünyanın havasından hoşlandı. Orada kaldı. Artık buraya dönmeyecek..."

"Sen çıldırmışsın. Bizi de deli edeceksin. Bunlar nasıl söz oğlum?"

"Bunlar Türkçe söz anneciğim... Niçin anlamıyorsunuz? Öz dilinizi unuttunuz mu?"

***

Turhan'ın kafa kemiği içinde müthiş bir sır var. Bu hakikat anlaşılıyor... Cesedin nasıl kaybolduğunu ve Şehamet'in ardından Orhan'ın nereye gittiğini o biliyor amma bu kokainmanı nasıl konuşturmalı?

Dilaver bu büyük sırrı takip etmek için gece uykularını feda etmeye kadar her zahmeti, her yorgunluğu göze almaya karar verdi. Herkes döşeklerine girdikten sonra bu perili evin geniş sofalarında, koridorlarında yılmaz bir bekçi gibi dolaşıyor. Ve özellikle Turhan'ın yattığı oda kapısını inceliyordu.

Orada bir gece hafif bir kapı gıcırtısı işitti. Hemen bir pencere perdesinin arasına sindi. Ortalığın zifiri karanlığına alışan gözleri eşyayı hayal meyal seçebiliyordu.

Kulak verdi. Etrafı dikkatle dinledi. Gıcırtının Turhan'ın kapısından geldiğine şüphesi kalmadı. Çok geçmedi, o taraftan bir gölge belirdi. Gölge gittikçe yaklaşıyordu. Boy bos o... Tastamam Turhan'ın kendisi... Fakat bu kokain delisi çocuk gece yarısı böyle bir hayalet sessizliğiyle nereye gidiyordu?

Dilaver, kaç zamandır köşkte dönen büyük, son esrarın izi üzerinde bulunduğunu anlayarak sevindi. Kendini gizleyebilecek bir mesafeden hırsız adımlarıyla gölgeyi takibe başladı.

Üst katın merdiveninden indiler. Bir merdiven daha, bir merdiven daha... Bodrum katına geldiler... Bu katın en kuytu bir ucunda mahzenlere inen paslı bir demir kapı vardı. Burasını paşa, yangın, hırsız, siyasi ve her türlü tehlikelere karşı –bankalara emniyet edemediği– servetinin büyük kısmını saklayabilmek için yaptırtmıştı. İlk mahzenden sonra birbirinden ağır demir kapılarla ayrılmış bir ikincisi, bir üçüncüsüne inilirdi.

Bu penceresiz, yeraltı taş odalarında artık servet namına saklanan bir şey yoktu. Evin kısımlarından biri olduğu unutulan bu mahzenler büsbütün terk edilmişti. Yıllardan beri kapılarının açıldığı bile yoktu.

Oraya kadar karanlıkta yürüyen Turhan, şimdi cebinden çıkardığı bir elektrik lambasının yardımına lüzum gördü. Paslı kanadın önü birden aydınlandı. Kenarlardan sarkan örümcek ağları görünüyordu.

Yine cebinden aldığı koca bir anahtarı kilide soktu. Kollarının bütün kuvvetiyle çevirdi. Bu yeraltı kapısı, sükûnetin ihlalinden şikâyet eder gibi boğuk bir sesle inleyerek açıldı.

Aman ya Rabbi, yıllardan beri insan ayağı basmayan bu mezarımsı karanlıklarda ne esrar gizliydi? Dilaver'in bütün vücudunda bir dehşet titremesi gezindi.

Yalnızlığından emin olan Turhan, dış kapıyı aralık bırakarak içeriye girdi. Öbür kapılardan geçerek son mahzenin derinliğine iniyordu.

Dilaver görünmemek için kendini ışıktan koruya koruya takibe devam ediyordu. Son demir kapı açıldığı zaman bu güherçileli[63] duvarlardan damlayan rutubet arasından çürümüş bir leş kokusu saçıldı. Dilaver'in burnuna dolan bu zehirli hava ağır bir bulantıyla beraber başını döndürdü. Hemen düşecek gibi olarak kendini toplamaya uğraştı...

63 Barut ve patlayıcı madde yapımında oksitleyici, tarımda gübre, hekimlikte ilaç olarak kullanılan potasyum nitratın yaygın adı

Bu korkunç mağaranın burunlara verdiği öldürücü tiksintiden ziyade gözlerin önüne serdiği manzara müthişti.

Şehamet'le Orhan'ın çürümüş cesetleri birbiri üzerine yerde yatıyordu...

Dilaver birdenbire ortaya çıktı. Bir hail[64] aktörü öfkesiyle ellerini havaya kaldırarak:

"Bu ne Turhan?"

Kokainman ümitsiz bir tebessümle cevap verdi:

"Ne olacak, her faniyi bekleyen son..."

"Katil çocuk, Allah'tan evvel annene ne cevap vereceksin?"

"Ben katil değilim... Hatanı düzelt..."

"Bu düzeltme sana düşer..."

"Şehamet herkesin gözü önünde öldü... Onun katili kendine âşık olan ruhlardır..."

"Peki, ceset bu mahzene nasıl indirildi?"

"Orhan, 'Ben sevgili karımı toprağa gömemem. Onu kendi yaşadığım yerde muhafaza edeceğim, göreceğim geldikçe gidip yüzüne bakacağım,' dedi... Ölüm gecesi herkes uykudayken cenazeyi gizlice ikimiz bu mahzene indirdik... Ve bu sırrı aramızda muhafazaya karar verdik..."

"Ya Orhan'ın ölüsü buraya nasıl geldi?"

"Orhan, ölünce cesedini karısının yanına indirmemi bana vasiyet etmişti... Fakat gerek kalmadı... Orhan bir gece ortadan kayboldu. Kendini her yerde aradım. Bulamayınca bu mahzene indim. Onu karısının cesedi üzerinde ölmüş gördüm..."

"Niçin bu felaketi haber vermedin?"

64 Trajedi tarzındaki tiyatro eseri

"Kardeşimin vasiyetine uymak için... O bana, 'Ben ölürsem cesedimi karımın yanına indir. Bu evin içindeki mezarımızı kimseye haber verme, bizim türbedarımız ol...' demişti..."

11 Ağustos 1932 Heybeliada

-SON-